

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

JAARSTUKKEN 2022

Raadsvergadering 29 juni 2023

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

INHOUD

DEEL 1 JAARVERSLAG	1
<i>BESTUURSVERSLAG</i>	3
1.1 Leeswijzer	4
1.2 Het financiële resultaat over 2022.....	5
1.3 Politiek-bestuurlijke hoofdlijnen	10
<i>PROGRAMMAVERANTWOORDING</i>	13
1.4 Toelichting per programma	14
Programma 1 Bestuur.....	15
Programma 2 Leven, Reizen en Documenten.....	18
Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid.....	19
Programma 4 Verkeer en Vervoer.....	21
Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid.....	24
Programma 6 Scholing	29
Programma 7 Samenleven	31
Programma 8 Werk en inkomen	34
Programma 9 Zorg en Welzijn	37
Programma 10 Gezondheid en Milieu	42
Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken	45
Programma 12 Woonomgeving.....	49
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	51
1.5 Algemene Dekkingsmiddelen.....	53
1.6 Overhead	54
1.7 Vennootschapsbelasting	55
1.8 Onvoorzien	56
<i>PARAGRAFEN</i>	57
1.9 Paragraaf Bedrijfsvoering.....	58
1.9.1 Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA).....	60
1.9.2 Wet Open Overheid (WOO)	62
1.9.3 Opvang ontheemden Oekraïne	63
1.10 Paragraaf Lokale Heffingen	64
1.11 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
1.12 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	81
1.13 Paragraaf Financiering en Treasury	89
1.14 Paragraaf Verbonden Partijen.....	96
1.15 Paragraaf Grondbeleid.....	101
DEEL 2 JAARREKENING	115
2.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	117
2.2 BALANS	120
2.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	122
2.4 TOELICHTING OP DE BALANS.....	123
2.4.1 OVERZICHT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	134
2.4.2 TOELICHTING OP DE RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	138
2.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	142
2.5.1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2022.....	142
2.5.2 TOELICHTING PER PROGRAMMA	144
Programma 1 Bestuur.....	144
Programma 2 Leven, Reizen en Documenten.....	145
Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid.....	146
Programma 4 Verkeer en Vervoer.....	147
Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid.....	149
Programma 6 Scholing	150
Programma 7 Samenleven	151
Programma 8 Werk en Inkomen.....	153
Programma 9 Zorg en Welzijn	154
Programma 10 Gezondheid en Milieu	156
Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken	157
Programma 12 Woonomgeving.....	158
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	159
Bedrijfsvoering	161
2.5.3 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	162
2.5.4 EMU SALDO.....	169

2.5.5	WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)	170
2.5.6	ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID	172
2.6	BIJLAGE SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA).....	177
DEEL 3	OVERIGE GEGEVENS	183
3.1	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant.....	184
DEEL 4	BIJLAGEN	185
4.1	Kredietenstaat	187
4.2	Overzicht arbeidskosten en inhuur 2022.....	190
4.3	Voortgang organisatieontwikkeling.....	192
4.4	Overzicht van baten en lasten per taakveld	193
4.5	Vaststellingsbesluit jaarrekening 2022.....	196

DEEL 1

JAARVERSLAG

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ²

d.d. **05/07/2023**.

Bestuursverslag

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

1.1 Leeswijzer

De jaarstukken 2022 bevat de beleidsmatige en financiële verantwoording over 2022. Bij alle onderwerpen en speerpunten die in de programmabegroting 2022 zijn benoemd, wordt ingegaan op de vraag 'Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?'. Indien van toepassing wordt op basis van de laatste ontwikkelingen in het kort een doorkijk naar 2023 gegeven.

Daarnaast zijn de verplichte paragrafen opgenomen. Doel van de paragrafen is dat de thema's die op verschillende programma's van toepassing zijn op één plaats in de jaarstukken gebundeld worden weergegeven. In de paragrafen worden beheersmatige aspecten behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Verder bevatten de jaarstukken de financiële verantwoording (jaarrekening) over 2022. Deze is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Balans met de toelichting op de balans
- Overzicht van baten en lasten met de toelichting
- Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen
- Overige gegevens met de controleverklaring van de onafhankelijk accountant
- Bijlagen met onder andere de kredietenstaat en het vaststellingsbesluit.

1.2 Het financiële resultaat over 2022

Geachte leden van de raad, geachte lezer,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken van 2022 aan. Zij vormen het sluitstuk van de planning- en controlcyclus 2022. Het college legt in de jaarstukken verantwoording af aan de raad in hoeverre zij erin is geslaagd de in de begroting 2022 voorgenomen beleidsdoelen te realiseren en in hoeverre dit tijdig en binnen de beschikbaar gestelde budgetten is gebeurd. Dit alles is per programma weergegeven.

EEN POSITIEF FINANCIËEL RESULTAAT (REKENINGRESULTAAT) VAN € 1.232.000

Tabel 1 geeft op totaalniveau een vergelijking van de begrote en gerealiseerde cijfers over 2022. Het financiële resultaat (rekeningresultaat) over 2022 voor bestemming bedraagt € 1.232.000 en valt daarmee € 983.000 voordeliger uit dan begroot. In het geraamde resultaat zijn de bij de begroting 2022 en via tussentijdse begrotingswijzigingen door de raad gevoteerde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verwerkt.

Op 11 november 2021 heeft de gemeenteraad de begroting 2022 vastgesteld. Het begrote resultaat voor 2022 daarin was € 630.000 (inclusief verwerking septembercircularisatie 2021). Met het vaststellen van de perspectiefnota 2023-2026 (inclusief voorjaarsnota), de najaarsnota 2022 en de slotwijziging 2022 is dit begrote resultaat bijgesteld tot € 249.000 voordelig. Het resultaat voor bestemming in voorliggende jaarrekening 2022 komt nu uit op € 1.232.000 voordelig.

Tabel 1 Een vergelijking op totaalniveau van de begrote en gerealiseerde cijfers over 2022.

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal Producten	-49.110	48.031	-1.079	-60.992	58.954	-2.038	-54.236	52.451	-1.784	6.756	-6.503	254
Saldo van baten en lasten	-49.110	48.031	-1.079	-60.992	58.954	-2.038	-54.236	52.451	-1.784	6.756	-6.503	254
Mutaties reserves	-1.040	2.750	1.710	-1.510	3.798	2.287	-1.510	4.527	3.017	0	729	729
Resultaat	-50.150	50.780	630	-62.502	62.752	249	-55.746	56.978	1.232	6.756	-5.773	983

bedragen x € 1.000

Het voordelig resultaat ad € 1.232.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 99.000 nadelig

Premies

Voor de (een gedeelte van de oud-)bestuurders bestond tot en met 2021 de verplichting om het pensioen (APPA-plan) her te verzekeren. Met ingang van 2022 is deze verplichting verplaatst naar de gemeente en dient een voorziening te worden aangehouden. In de jaarrekening 2021 is daarom een vordering opgenomen voor het deel dat bij de verzekeraar (belegging) is ondergebracht en de verplichting jegens de (oud-)bestuurders (voorziening). Per 31 december 2022 hebben we een geactualiseerd overzicht van onze verzekeraar ontvangen waaruit blijkt dat de beleggingsportefeuille in omvang is gedaald (ca € 99.000). Dit past in het beeld dat in zijn algemeenheid voor beleggingen in 2022 gold. De lagere (markt)waarde hebben we in de jaarrekening verwerkt en leidt op dit product tot een nadeel.

020 Integrale Veiligheid

€ 616.000 Voordelig

In 2022 zijn de kosten lager uitgevallen dan vooraf was geraamd op het gebied van Multidisciplinaire veiligheidszaken. Dit is een gevolg van de nafase van Coronacrisis en de acute fase van de vluchtelingen crisis. Hierdoor zijn diverse geplande activiteiten die in samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid gepland waren niet doorgedaan en is een groot gedeelte uitgesteld naar 2023.

Vluchtelingen Oekraïne

Op dit product zijn de kosten van de vluchtelingen Oekraïne in verantwoord. De totale kosten bedragen circa € 2,7 miljoen. Dit is inclusief de inzet van interne medewerkers. De opbrengsten betreffende de leefgeldvergoedingen zoals we deze van het Rijk ontvangen bedragen circa € 3,2 miljoen.

035 Haven

De werkzaamheden in de haven zijn nagenoeg afgerond. Het gemeentelijk deel van de haven is kleiner geworden door de verkoop van een groot deel van de gemeentehaven. Het aantal ligplaatsen is daardoor

€ 32.000 nadelig

Waardevaarderekening
DOELLENDE

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 05/07/2023

kleiner geworden. Dat betekent ook dat de inkomsten structureel lager zijn, dit is hoofdzakelijk de verklaring van het nadeel op dit product.

085 Sport

€ 70.000 nadelig

Zwembad De Duikelaar (inhuur uitzendkrachten)

Doordat afgelopen jaar de beheerder en de coördinator zwemlessen zijn vertrokken en er tevens een hoog ziekteverzuim onder de medewerkers van het zwembad was kwam de continuïteit van de zwemlessen in de knel. Om de continuïteit van zwemlessen te borgen is daarom een gespecialiseerd bedrijf ingehuurd. De hiermee samenhangende extra kosten hebben tot gevolg dat er een overschrijding op het budget inhuur is ontstaan van € 54.000

Zwembad De Duikelaar (uitbestede werkzaamheden)

Vanwege het vertrek van de beheerder van het zwembad is een tijdelijke manager ingehuurd die tevens een verandertraject is gestart. De hiermee gemoeide kosten bedroegen € 177.000 en zorgen voor de overschrijding op uitbestede werkzaamheden.

Zwembad De Duikelaar (opbrengsten zwemlessen)

Door de continuïteit van de zwemlessen te waarborgen met inhuur zijn in 2022 geen lessen uitgevallen. Dit is te zien in de meeropbrengst van € 91.000 voor zwemlessen.

Zwembad De Duikelaar (inkomensoverdrachten van het rijk)

De niet aftrekbare btw op sport kunnen wij declareren bij het rijk. De definitieve aangifte Specifieke uitkering sport btw heeft voor het zwembad over 2022 een meeropbrengst van € 46.000 tot gevolg.

Sporthal de Appelgaard (energiekosten)

Over het jaar 2021 heeft de energieafrekening over een geschat jaarverbruik plaatsgevonden. Over het jaar 2022 is nog geen energieafrekening geweest. Hierdoor is in 2022 een voordeel ontstaan op energiekosten van € 20.000.

Sportvelden

Per saldo is er een nadeel bij de sportvelden van € 25.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een overschrijding van de lasten. Voor het onderhoud door derden aan de sportvelden is in 2022 een tekort ontstaan. Deze overschrijding heeft verschillende oorzaken waaronder: in 2022 zijn bij het vierde veld extra onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan de voetbalvelden. We hebben te maken met flinke prijsstijgingen in de onderhoudscontracten voor het vegen van de velden en het controleren en in conditie houden van de (kunstgras)velden. Een deel van de kostenstijging is structureel.

100 Sociaal domein

€ 629.000 voordelig

De lasten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een positief resultaat zien. De baten daarentegen laten een negatief resultaat zien ten opzichte van de begroting. Per saldo is sprake van een positief resultaat ten opzichte van de begroting. De belangrijkste oorzaken zijn de effecten van de tweede bestuursrapportage van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal welke niet meer in de begroting konden worden verwerkt. Daarnaast is de voorlopige afrekening van beschermd wonen positiever dan begroot.

145 Riolering

€ 90.000 nadelig

Het nadeel is hoofdzakelijk het gevolg van de inhuur op vacatures. Doordat inhuur duurder is, ontstaat er een nadeel.

150 Begraven en lijkbezorging

€ 45.000 nadelig

Het resultaat wordt enerzijds veroorzaakt doordat de lasten hoger liggen (€ 22.000) en anderzijds doordat de baten tegenvallen (€ 23.000). De stijging van de lasten is hoofdzakelijk het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering). Het nadeel wordt veroorzaakt doordat de inkomsten van de begraafrechten lager uitvallen. Op voorhand zijn deze inkomsten lastig in te schatten. De inkomsten liggen circa 7% lager dan was verwacht.

210 Uitkering gemeentefonds

€ 708.000 voordelig

Gedurende het jaar worden door het Ministerie van BZK circulaire over de Algemene Uitkering uitgebracht, waarin bijstellingen zitten. De twee grootste circulaire zijn de mei- en septembercirculaire.

De hogere inkomsten worden grotendeels verklaart doordat de effecten van de decembercirculaire 2022 niet meer als begrotingswijziging over 2022 meegenomen konden worden. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2022.

De belangrijkste bijstelling in de decembercirculaire 2022 betrof de extra middelen voor:

- Energietoeslag (€ 283.000);
- Inkomstenderving gemeenten in verband met Corona (€ 154.000);
- Meerkosten Oekraïne sociaal domein (€ 55.000);
- Middelen voor enkele (nieuwe) beleidsvelden (€ 133.000).

De algemene uitkering bevat ook afrekeningen over voorgaande jaren die niet altijd voorzien en begroot zijn. Onderdeel hiervan vormt de vrijval van een vooruit ontvangen bijdrage in 2016 (voorschot) die in de jaren 2018 t/m 2025 is/wordt ingehouden op de algemene uitkering, waarbij het jaarlijkse deel (1/8) ten gunste van de exploitatie wordt gebracht.

220 Bedrijfsvoering

€ 166.000 nadelig

Salarissen en inhuur

Op dit programma wordt het merendeel van de salariskosten en inhuur geraamd. De totale kosten vallen hoger uit dan geraamd (ca € 620.000). Dit betreft met name hogere inhuurkosten bij de ondersteunende afdelingen. Een deel van deze kosten hangen samen met ontwikkeltrajecten en komen ten laste van de reserve individuele trajecten (ca € 50.000). Per saldo is daarmee op de salarissen en inhuur op dit programma sprake van een nadeel van € 570.000. Zoals hiervoor al aangegeven wordt een groot deel van deze kosten doorbelast. Wordt hiermee rekening gehouden dan is op de salarissen en inhuur sprake van een nadeel van € 166.000.

In paragraaf 4.2 is een overzicht opgenomen van de arbeidskosten en inhuur 2022. Dit betreft een overzicht van de totale organisatie. Een deel van de kosten wordt verantwoord op andere programma's, zoals programma 1 (Bestuursondersteuning) en programma 7 (Sport). De verantwoording op product 220 betreft de uitgavenkant en bevat niet de dekkingskant. De totale uitgaven zoals in paragraaf 4.2 (totale organisatie) opgenomen bedragen € 530.000.

Saldo van kleinere mee- en tegenvallers

€ 219.000 nadelig

VOORSTEL VOOR BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Voorgesteld wordt het positieve resultaat van € 1.232.000 als volgt te bestemmen:

• Energietoeslag	€ 282.655
• Persoonlijk Leiderschap	€ 75.000
• Kansrijke- en gezonde stad	€ 13.663
• Omgevingswet	€ 10.000
• Ondernemersfonds	€ 10.000
• Opvang en beschermd wonen	€ 19.500
• Drank en Horecawet	€ 5.000
• Algemene reserve (gelabeld)	€ 164.249
• Reserve sociaal domein (gelabeld)	€ 106.839
• Reserve duurzaamheid	€ 39.921
• Algemene reserve	€ 505.173

Energietoeslag

In de decembercirculaire 2022 hebben we middelen ontvangen voor de energietoeslag 2023. Dit bedrag is niet opgehaald door de Sociale Dienst Drechtsteden, waar de uitvoering van de energietoeslag is belegd. Om inwoners met een laag inkomen ook in 2023 tegemoet te komen, wordt voorgesteld om de middelen als resultaatbestemming toe te voegen aan het budget van 2023.

Persoonlijk Leiderschap

In het kader van de uitwerking van de bestuursopdracht Persoonlijk Leiderschap willen we in 2023 teamsessies houden waarvan we de begeleiding voor een deel uitbesteden. Daarnaast vraagt de uitwerking van de nieuwe regeling Personeelsgesprekken om extra budget om medewerkers op te leiden die deze gesprekken gaan voeren. We stellen voor om dit budget over te hevelen naar 2023.

Kansrijke- en gezonde stad

Deze gelden zijn uitgekeerd door het rijk om in te zetten voor preventie voor jeugdige. Eerder is in het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd besloten om aan te sluiten bij het landelijke programma van 'Nu niet Zwanger'. Een programma om met kwetsbare inwoners in gesprek te gaan over seksuele gezondheid en een mogelijke kinderwens. Dit programma valt onder Kansrijke Start en zal uiteindelijk landelijk verplicht worden. We hebben inmiddels een Dienstverleningsovereenkomst ontvangen van de DG&J om aan te sluiten. Het bedrag dat gevraagd wordt past in het budget wat ontvangen is door het rijk en wordt in 2023 uitgegeven. Voorgesteld wordt om de middelen als resultaatbestemming toe te voegen aan het budget van 2023.

Omgevingswet

In 2022 is op de beschikbaar gestelde middelen € 10.000 niet besteed. Omdat de invoering in 2023 doorloopt met als beoogde invoeringsdatum 1 januari 2024 wordt voorgesteld om dit overschot via de resultaatbestemming toe te voegen aan het budget 2023.

Ondernemersfonds

Voor de oprichting van het ondernemersfonds is voor de jaren 2021 en 2022 €10.000 per jaar beschikbaar gesteld. In 2021 zijn de middelen besteed aan vooronderzoek en de formele oprichting van het fonds. De middelen voor 2022 waren bedoeld om waar nodig het fonds te ondersteunen in de opstartfase. Eind 2022 is er een (juridisch) geschil ontstaan tussen de stichting van het fonds en de regionale afdeling van de Belastingdienst over het recht op Btw-afrek. De Belastingdienst is van mening dat het fonds geen recht heeft op Btw-afrek. Naast het feit dat dit consequenties heeft voor de bestedingsruimte en slagkracht van het fonds, zien we ook dat andere fondsen in het land wel recht op afrek hebben. Er is dus geen gelijkwaardige behandeling. De €10.000 vanuit 2022 willen we daarom in 2023 inzetten voor ondersteuning van het fonds om dit geschil te beslechten. "

Opvang en beschermd wonen

In 2022 zijn de incidentele middelen voor de 'brede aanpak dak- en thuisloosheid' besteed aan de lokale crisiswoning. We houden € 19.500 over. Voorgesteld wordt om dit budget via de resultaatbestemming in de jaarrekening 2022 toe te voegen aan het budget 2023, zodat we de woning hieruit minimaal nog een jaar kunnen bekostigen.

Drank en Horecawet

Vanaf 1 juli 2021 is de drank- en horecawet vervangen door de Alcoholwet. Er is budget beschikbaar gesteld voor het verzorgen van voorlichting en/of training aan horeca uitbaters/-gelegenheden in de gemeente. Vanwege capaciteitsgebrek op het team hebben deze voorlichtingen en/of trainingen nog niet plaatsgevonden. Wij stellen u voor om het vrijgemaakte budget van €5.000 over te hevelen naar 2023.

Algemene reserve (gelabeld)

Voor de uitvoering van diverse onderwerpen wordt voorzien dat de beschikbare middelen 2023 niet toereikend zullen zijn voor de uitvoering. Om deze middelen in 2023 aan te kunnen wenden stellen wij voor om voor de volgende onderwerpen de bedragen te oormerken in de algemene reserve.

• Kunstbeleid	€ 10.000
• Robuust Rechtsbeschermingsstelsel	€ 29.000
• Wet Kwaliteitsborging	€ 30.000
• Wet Open Overheid	€ 95.249

Daarbij stellen wij ook voor dat het college van de raad het mandaat krijgt om deze middelen zo nodig in 2023 via het college beschikbaar te stellen en achteraf via de P&C-cyclus aan de raad verantwoording af te leggen.

Reserve sociaal domein

Voor diverse onderwerpen op het sociaal domein zijn via de decembercirculaire middelen beschikbaar gekomen, welke we hier eventueel ook willen inzetten. Daarnaast zijn er onderwerpen onderhanden, welke qua middelen in 2023 mogelijk niet toereikend zijn. Gelet op de verwevenheid met het sociaal domein stellen wij voor om voor de volgende onderwerpen de bedragen te oormerken in de reserve sociaal domein.

- Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid € 12.000
- Versterken Sociale Basis € 10.839
- Wet inburgering € 65.000
- Wmo Jeugd € 19.000

De reserve sociaal domein is een zogenaamde systeemreserve, waarbij het college achteraf verantwoording aflegt over de besteding van de middelen.

Reserve duurzaamheid

Voorgesteld wordt om de niet bestede middelen 2022 toe te voegen aan de reserve duurzaamheid.

Algemene reserve

Voor het restant van het jaarrekeningresultaat ad € 505.173 wordt voorgesteld om dit toe te voegen aan de algemene reserve.

1.3 Politiek-bestuurlijke hoofdlijnen

In deze paragraaf zijn de politiek bestuurlijke hoofdlijnen over het jaar 2022 weergegeven.

Gemeentelijk vastgoed 2022

Met de in 2021 vastgestelde visie en het meerjaren onderhoudsplan, is er in 2022 een inhaalslag gemaakt met het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed.

De voorziening (planmatig onderhoud) en exploitatie (klein onderhoud en contracten) zijn herberekend om te voldoen aan de eisen die zijn beschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Door de nieuwe ontwikkeling van de diverse vastgoed objecten en vanwege de herberekening van de voorziening en exploitatie is in het najaar 2022 gestart met een her inspectie en het actualiseren van het meerjaren onderhoudsplan voor het gemeentelijke vastgoed.

De geactualiseerde inspectie en het meerjaren onderhoudsplan worden onderbouwd in nog op te stellen nota/beheerplan gemeentelijk vastgoed. De nieuwe nota/beheerplan heeft een looptijd van 4 jaar.

Er is een onderzoek uitgevoerd naar de verduurzaming van de gebouwen met de hoogste CO₂ uitstoot. De verduurzaming van deze gebouwen zijn uitgewerkt in verschillende scenario's en afhankelijk van het gemeentelijk beleid, met betrekking tot het verduurzamingsniveau, worden binnen de mogelijkheden van de BBV deze maatregelen in het meerjaren onderhoudsplan en de nota/beheerplan gemeentelijk vastgoed verwerkt.

In de zomer van 2022 is een onderzoek gestart naar de doorontwikkeling van de Sporthal De Wielewaal. Hierin wordt gekeken naar de toekomstperspectieven van de sporthal. In dit onderzoek zijn alle gebruikers van de sporthal geïnterviewd en wordt medio 2023 het rapport opgeleverd.

Met de ontwikkeling van het huis van de gemeente is ook in de zomer 2022 gestart. Met de Motie "Uitvoering haalbaarheidsonderzoek varianten Huis van de Gemeente" is de ontwikkeling hiervan in een versnelling gekomen. In de zomer 2023 worden de varianten aan de raad gepresenteerd.

Duurzaamheid

Ook op het vlak van duurzaamheid zijn mooie stappen gezet in 2022. Niet in de laatste plaats ten aanzien van ons eigen vastgoed om daarmee ook aan inwoners te laten zien dat we als gemeente daad bij het woord voegen. Zo werden op het dak van de gemeentewerkplaats aan de Schrank zonnepanelen geplaatst en maatregelen genomen waarmee het pand effectief aardgasvrij is. Met het doorvoeren van de laatste maatregelen werd voor het gemeentehuis het energielabel op A+ vastgesteld. Daarnaast wordt in samenwerking met de opleiding Bouwmensen gewerkt aan scenario's voor het verduurzamen van het binnenzwembad.

Inwoners werden door gerichte acties geholpen hun woning meer energiezuinig te maken, zeker ook om energiearmoede (verder) tegen gaan. Waarbij vooral ook ingezet wordt op de dialoog met de samenleving om zo goed te kunnen bepalen hoe we samen verder kunnen komen. In lijn met de Regionale Energie Strategie 1.0 hebben zich voor beide in de gemeente gesitueerde uitwerkingsgebieden voor grootschalige zonneprojecten initiatieven gemeld. Beide projecten bieden serieuze kansen waarmee mogelijk invulling gegeven kan worden aan dat deel van de RES 1.0. Met het in regionaal opstellen van een uitvoeringsagenda bij de Regionale Adaptatie Strategie werden ook concrete afspraken gemaakt over het aanpassen van de buitenruimte op een veranderd klimaat. Dat, en vele andere inzet en acties heeft Hardinxveld-Giessendam in 2022 weer een stap verder gebracht als duurzame gemeente.

Het eerste jaar ondernemersfonds

Op 1 januari 2022 is het ondernemersfonds in Hardinxveld-Giessendam formeel van start gegaan. Hoewel wij als gemeente geen actieve rol hebben binnen het fonds, kijken we terug op een goede start en prettige samenwerking met het fonds in het eerste jaar. Een aantal punten lichten we uit. De eerste maanden is vooral gewerkt aan het verder opbouwen van het ondernemersfonds. Een belangrijk aspect daarvan is de continuïteit en uitbreiding van de activiteiten van de Stichting Bedrijfsbeveiliging Hardinxveld-Giessendam (SBBHG).

Daarnaast is in 2022 gewerkt aan het breder bekend maken van het fonds en haar activiteiten. Zo is er een website gelanceerd en heeft de parkmanager al de nodige contacten met de bedrijven gelegd. Ook kijken we terug op een succesvolle editie van de Dag van de Ondernemer. Het programma stond deze dag in het teken van meer bekendheid geven aan het fonds, maar vooral ook het creëren en stimuleren van enthousiasme om gezamenlijk op te trekken en activiteiten te organiseren. Tot slot mag ook het centrum niet onbenoemd blijven. Naast het realiseren van 'hanging baskets', is er subsidie vanuit de provincie aan

het fonds verleend voor het tijdelijk aanstellen van een centrummanager. Deze zal in 2023 een belangrijke rol vervullen in het contact met winkeliers en vastgoedeigenaren in het centrum. Dit draagt bij aan de verdere visievorming op het centrumgebied.

Samenwerking met culturele partners

Om de samenwerking met en tussen de culturele partners te stimuleren is er op 23 februari 2022 een netwerkbijeenkomst georganiseerd waarbij de culturele partners uit Hardinxveld-Giessendam aanwezig waren. Tijdens deze bijeenkomst werd geïnventariseerd wat de wensen van de culturele partners zijn en hoe de krachten gebundeld kunnen worden. Uit deze bijeenkomst kwam onder meer het organiseren van een cultuurborrel. Twee keer per jaar wordt er door een culturele partner en de gemeente een avond georganiseerd waar de culturele partners elkaar ontmoeten en elkaar inspireren. In 2023 wordt de culturele borrel voortgezet en worden de verdere opbrengsten uit de bijeenkomst op 23 februari 2022, zoals meer culturele evenementen en een cultuurvisie, uitgewerkt.

Hernieuwde opzet P&C-cyclus

In 2022 is een start gemaakt met een nieuwe opzet van de planning- en controlcyclus. Daarin wordt gestart vanuit de leefwereld van onze inwoners, (maatschappelijke) instellingen en ondernemers door beoogde doelen centraal te stellen. Vanuit deze doelen wordt de vertaalslag gemaakt naar de systeemwereld van budgettering en financiering. Naast de eerder voorgenomen doelstellingen zijn de voornemens vanuit het coalitieakkoord beleidsmatig vertaald in de begroting. Waar nodig wordt komende periode ook financiële vertaling gemaakt en wordt gewerkt aan prioritering in de tijd van de diverse voornemens. Gezonde balans tussen personele capaciteit, financiële middelen en maatschappelijke doelstellingen is hierbij leidend.

Onderwijsbeleid

In 2022 is samen met het onderwijsveld geïnvesteerd in het opstellen van een geactualiseerde lokale educatieve agenda. Op basis van de goede samenwerking en ervaring vanuit de vorige lokale educatieve agenda zijn doelstellingen voor de komende periode geïnventariseerd. Het voorkomen van en wegwerken van ontwikkelings- en onderwijsachterstanden, goede afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp, goed functionerend netwerk rond sport, cultuur en gezondheid en samenwerking met het oog op verkeer(seducatie) en arbeidsmarktbeleid zijn daarin relevante thema's. Samen met diverse partijen wordt komende vier jaar uitvoering gegeven aan deze doelstellingen via werkgroepen waarin het onderwijs het initiatief neemt.

Groenbeleidsplan en -uitvoeringsprogramma

In 2022 is door de raad het nieuwe groenbeleid vastgesteld. Via een intensief participatieproces zijn raad en samenleving meegenomen in het formuleren van doelen voor de komende periode. In het nieuwe groenbeleidsplan wordt gewerkt aan wensen op het gebied van aantrekkelijke, biodiverse, klimaatbestedige en groene leefomgeving. Op basis van het door de raad vastgestelde beleid is een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de doorvertaling is gemaakt naar projecten en uitwerkingsvraagstukken.

Ondermijning & bestuurlijke weerbaarheid

Sinds juli 2021 wordt er door de gemeente Hardinxveld-Giessendam actief ingezet op het thema ondermijning. De netwerken staan en er wordt ingezet op bewustwording en preventie bij inwoners, interne en externe samenwerkingspartners. De informatiepositie wordt versterkt door knock- en talk dagen waardoor er al tientallen ondernemers zijn bezocht en voorgelicht. Ook doen we mee aan verschillende regionale projecten en voeren wij zelf analyses uit. Denk aan projecten die volgen uit risicoschattingen van het RIEC op onder meer de thema's automotive, veilige bedrijventerreinen en de schouw. Het Hardinxveld-Giessendamse ondernemersklimaat blijft eerlijk door de integrale controles die maandelijks worden uitgevoerd waarbij in het kader van effectiviteit en efficiënte verschillende partners worden betrokken. Deze controles dienen naast het controleren op veiligheid dan ook als ontmoediging voor malafide ondernemers die zich willen vestigen in Hardinxveld-Giessendam. Tot slot wordt er ook reactief geacteerd op meldingen en signalen uit de buurt die binnenkomen via partners, Meld Misdaad Anoniem, de politie én ons eigen meldings e-mailadres.

Voor het uitvoeren van ondermijnende criminaliteit heeft de onderwereld de bovenwereld nodig. Daarom is het nodig om als gemeente goed te weten met wie er zaken wordt gedaan zodat wij als integere gemeente te boek blijven staan en malafide ondernemers geen kans krijgen. Ook is het belangrijk dat zowel de interne organisatie als het bestuur zich bewust is van de risico's die dat voor hen meebrengt en hoe zij de signalen van ondermijning kunnen herkennen en melden. Om die reden zetten wij ook in op de integriteit en weerbaarheid van bestuur en organisatie.

Vluchtelingen Oekraïne

Op 24 februari 2022 viel Rusland op meerdere plaatsen Oekraïne binnen in een grote escalatie van de Russisch-Oekraïense oorlog die sinds 2014 gaande is. Er vielen veel slachtoffers en grote verwoestingen werden er aangericht. Een grote stroom vluchtelingen kwam op gang richting het westen. Ook ons land en onze gemeente bood ruimhartig onderdak. In korte tijd werd er door inwoners, kerken, bedrijven en de gemeente een grote inspanning geleverd om ook in Hardinxveld-Giessendam tijdelijke opvang te regelen. Een regionale en lokale crisisorganisatie werd opgericht om sturing te geven aan de alle vraagstukken die samenhangen met de toestroom van vluchtelingen.

Al de eerste week van maart kon een groep ondergebracht worden in de tijdelijke opvang van de bron. De week hierna is sporthal De Appelgaard in gereedheid gebracht om een grote groep voor een korte periode onderdak te geven. Een aantal particulieren stelde hun huis open voor de opvang van vluchtelingen.

Voor de middellange termijn boden ondernemers bedrijfsruimte aan die omgebouwd werd tot woonruimte (aan de Hakgriend bij B.M. van Houwelingen en aan Kade 34 bij Creon Kozijnen). Eind maart waren beide panden volledig omgebouwd, ingericht en betrokken door vluchtelingen

Richtlijnen vanuit de rijksoverheid waren toen nog beperkt aanwezig. Veel moest er geïmproviseerd worden om alles op tijd gereed te krijgen. Nadat er primair onderdak geregeld was, zijn veel andere zaken opgepakt zoals: het regelen van de eerste dagelijkse levensbehoeften, inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie, het regelen van leefgeld, toegang tot medische- en psychosociale zorg, mogelijkheden om te werken en het zorgen voor onderwijs voor de kinderen. In al deze zaken is voorzien. In financiële zin worden de kosten van opvang in principe vergoed door het Rijk.

De vluchtelingen crisis heeft een grote inspanning gevraagd – en vraagt het nog – van de samenleving en van de gemeentelijke organisatie. De kracht van de lokale samenleving bleek uit de welwillende medewerking van veel vrijwilligers, burgers en bedrijven. Het leed dat deze vluchtelingen overkwam kon hiermee enigszins verlicht worden.

Ontwikkeling naar netwerkorganisatie

In 2022 heeft de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie verdere invulling gekregen met het tot stand brengen van het koersdocument "Hardinxveld-Giessendam: Op weg naar een netwerkorganisatie". De organisatie inrichten als netwerk organisatie geeft een antwoord op het loslaten van de hiërarchische structuur (2018), het daarna ontbreken van voldoende begeleiding van de organisatie zonder hiërarchie als geheel, waardoor een eilandencultuur is ontstaan van zelfsturende teams zonder verbinding en zonder overzicht op concern niveau.

Het koersdocument zelf is na een lang en intensief traject van gesprekken met en tussen medewerkers, bestuur en Ondernemingsraad in definitieve vorm door ons college eind december 2022 vastgesteld. Het document vormt het fundament voor de bouw van de moderne netwerkorganisatie die op basis van de volgende pijlers vorm wordt gegeven: Samenwerken, Inhoud, Dienstverlening, Persoonlijk leiderschap, Concernsturing en Vertrouwen.

De ontwikkeling naar en realisering van de netwerkorganisatie wordt voortgezet in 2023 en verder.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een deel van de inwoners in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoel, zo weten wij, wordt ook door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam, 23 mei 2023

de loco-secretaris,

de burgemeester,

S.M. van der Stel

D.A. Heijkoop

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ¹²

d.d. 05/07/2023.

Programmaverantwoording

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ¹³

d.d. **05/07/2023**.

1.4 Toelichting per programma

In deze paragraaf wordt per programma een toelichting gegeven op de drie W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Voor een tekstuele toelichting op de verschillen tussen begroting en realisatie bij het onderdeel 'wat heeft het gekost' wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten verderop in dit document.

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder</p> <p>We blijven met elkaar leren participeren. We experimenteren met nieuwe vormen van participatie en evalueren hoe dat gaat. Door de organisatie communicatiever te maken, willen we de kloof tussen de samenleving en overheid verder verkleinen. Ook de Omgevingswet draagt hier aan bij door participatie te stimuleren.</p>	<p>Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder</p> <p>In 2022 is veel aandacht besteed aan het toepassen van participatie in verschillende projecten en trajecten. Intern is een participatieplatform opgezet waar voorbeelden en ervaringen met participatie worden gedeeld. In adviesnota's is een beschrijving over de inzet van participatie als verplicht onderdeel opgenomen om zo het bewustzijn te vergroten. Daarnaast is veel inzet gepleegd op de invoering van de Omgevingswet en de daarin opgenomen participatieplicht. Uiteindelijk is de Omgevingswet door het Rijk opnieuw uitgesteld.</p>
<p>Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving</p> <p>De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die doorloopt in 2022. Die tijd is nodig om met elkaar te komen tot een nieuw construct van regionale samenwerking. In 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven voor de dienstverlening in de bedrijfsvoering.</p>	<p>Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving</p> <p>2022 was het 1^e jaar in de nieuwe constructie van de regionale samenwerking. De GR Sociaal is gevormd met nieuwe vertegenwoordiging in het bestuur na de vorming van de colleges in de regio. De bedrijfsvoeringstaken worden uitgevoerd door de Servicegemeente Dordrecht waarbij afspraken zijn gemaakt om deze taken voor 4 jaar over te dragen en na 2 jaar een evaluatie uit te voeren. 2022 is tijd besteed aan invulling van de nieuwe verhoudingen tussen gemeente(n) en de Servicegemeente, terwijl de reguliere dienstverlening doorliep. Hardinxveld-Giessendam is met de Servicegemeente een aantal experimenten aangegaan op verschillende bedrijfsvoeringstaken, waaronder HRM en ICT. Zo kan worden bepaald welke werkwijze voor beide partijen het meest efficiënt en effectief is.</p>
<p>Bestuurlijke coördinatie</p> <p>Ook in 2022 wordt verder gewerkt aan het onderhouden van relaties in onze gemeente, mede vanuit het op niveau brengen en houden van onze dienstverlening. Initiatieven vanuit de samenleving krijgen de ruimte. We werken aan verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie. Dit doen we vanuit een integrale aanpak binnen de organisatie die past bij de verdere doorontwikkeling (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering).</p> <p>2022 is daarnaast het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen en daarmee de start van een nieuwe bestuursperiode en coalitieakkoord. Begin 2022 ronden we de huidige bestuursperiode af en zorgen we voor een goede afhechting en overdracht.</p> <p>Voor de nieuwe bestuursperiode haken we aan op een gesprek over het toekomstig bestuurlijk profiel van de gemeente en over de positie en rol in de veranderende regio Drechtsteden en in relatie tot de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. In deze discussie is het van belang om het toekomstig profiel in samenhang te bezien met de taken, de beleidsambities en de rol als gemeente in de regio afgestemd op het financieel perspectief en de organisatiecapaciteit, zodat het ingezette verandertraject daarin gecontinueerd wordt.</p>	<p>Bestuurlijke coördinatie</p> <p>In 2022 is het nieuwe college van burgemeester en wethouders aangetreden en is in het coalitieakkoord en de begroting 2023 verwoord wat de beleidsvoornemens zijn.</p> <p>De positie van Hardinxveld-Giessendam in de regio blijft ook in de komende jaren van belang. We geven invulling aan die positie door onder meer actief bij te dragen in de regionale samenwerking en de verbinding te zoeken met andere gemeenten en regio's waar we van oudsher mee samenwerken. Hardinxveld-Giessendam maakt hierin keuzes, hierover zijn we helder en transparant naar onze bestuurlijke partners.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden
Risico's
<p>Met ingang van 1 januari 2022 is door de gemeente Dordrecht een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met iedere gemeente in de Drechtsteden en drie verbonden partijen Dit geldt derhalve ook voor onze gemeente. De diensten die wij afnemen waren daarvoor ondergebracht bij de GR Drechtsteden (GRD). De GRD was daarbij een verbonden partij, waarbij de kosten in de financiële administratie ook onder die noemer werden verantwoord. Alhoewel de Service Gemeente Dordrecht (SGD) formeel geen verbonden partij is hebben wij besloten om de bijdragen te beschouwen als bijdragen aan verbonden partijen.</p> <p>Alle bedrijfsvoeringstaken zijn 'as is' overgegaan naar de Servicegemeente het doel is om te zorgen voor meer lokale regie en sturing, meer ruimte voor integraliteit binnen het sociaal domein en meer gelegenheid voor maatwerk en innovatie in zowel het sociaal domein als op de ondersteunende bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten. Het doel is om te komen tot een samenwerking die past bij de inhoudelijke en financiële opgaven van de gemeenten in de Drechtsteden. Er bestaat een risico dat hiervoor beschreven doelen niet worden gerealiseerd.</p> <p>Bij het project ICT Beweegt is het realiseren van de doorlooptijd een grote uitdaging, wat maakt dat strakke projectbeheersing vanuit zowel het programma als de deelnemende klantorganisaties van cruciaal belang is. Onder meer om het risico op extra vertraging, wat mogelijk leidt tot hogere kosten, te beperken.</p>
Ontwikkelingen
<p>Sinds januari 2022 voert de gemeente Dordrecht als Servicegemeente de bedrijfsvoeringstaken uit voor onder meer onze gemeente. In 2022 zijn we 'as is' overgegaan van Servicecentrum naar Servicegemeente voor een periode van 4 jaar en betekent een nieuwe verhouding en een andere rol. Daarnaast is afgesproken dat in 2024 een tussenevaluatie volgt. De experimenten die de gemeente Hardinxveld-Giessendam op het gebied van onder meer ICT en HRM is aangegaan hebben als doel te komen tot een werkwijze die voor beide partijen efficiënt en effectief is. Dit doen we door bekendheid en nabijheid te organiseren. Het doel voor Hardinxveld-Giessendam is te zoeken naar de meest optimale dienstverlening voor onze inwoners en daar de dienstverlening door de gemeente Dordrecht op aan te sluiten.</p> <p>ICT Beweegt</p> <p>In aansluiting op de Informatievisie en de bijbehorende I&A strategie die in juli 2018 door de Drechttraad zijn vastgesteld, voeren de Drechtsteden een meer-jaren transitie uit waarbij meer ICT diensten vanuit de markt worden afgenomen, het ICT-opdrachtgeverschap wordt versterkt en een nieuw regiemodel wordt ingevoerd. Deze transitie wordt vormgegeven met het programma ICT Beweegt (voorheen ICT Verandert) dat zijn oorsprong heeft in 2018 met het door het Drechtsteden Bestuur vastgestelde transitieplan ICT Verandert, op basis van het KPMG-rapport "IT sourcingstrategie Drechtsteden".</p> <p>Bij aanvang van de transitie werd uitgegaan van een looptijd van 24 maanden vanaf 2021. Doordat de aanbestedingstrajecten meer tijd hebben gekost dan vooraf ingeschat, is de daadwerkelijke transitie van IT-taken naar marktpartijen later gestart. Het programma ICT Beweegt verwacht hierdoor 12 maanden meer nodig te hebben om alles goed over te zetten. De benodigde middelen</p>

van 2,2 mln. euro voor dekking van de extra kosten worden gefinancierd uit het RPP (Regionale Project Portfolio).

Groeiagenda Drechtsteden

Hoewel dit geen formele verbonden partij is, is ook de Groeiagenda een vorm van bovenregionale samenwerking met een opgave die nadrukkelijk vraagt om integrale sturing en actieve betrokkenheid vanuit onze gemeente. De huidige Groeiagenda is in 2017 door de toenmalige Drechttraad vastgesteld als strategische metavisie voor de ruimtelijk economische ontwikkeling in de Drechtsteden. Met de opheffing van de Drechttraad besluiten de colleges en raden van de deelnemende gemeenten nu dus gezamenlijk over de inhoudelijke en financiële kaderstelling. Na de gemeenteraadsverkiezingen en de vorming van de nieuwe colleges in 2022 is gestart met een actualisatie die in 2023 en verder zijn beslag krijgen. De huidige bijdrage vanuit Hardinxveld-Giessendam is structureel opgenomen in onze lokale begroting. De besluitvorming over de inzet in de Groeiagenda ligt bij de zeven gemeenteraden.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteun	-1.969	0	-1.969	-2.068	0	-2.068	-2.187	0	-2.186	-119	0	-118
005 Raad en Raadsondersteuning	-622	0	-622	-698	0	-698	-670	1	-669	28	1	29
Saldo van baten en lasten	-2.592	0	-2.592	-2.766	0	-2.766	-2.857	2	-2.855	-91	2	-89
Mutaties reserves	0	5	5	0	23	23	0	23	23	0	0	0
Resultaat	-2.592	5	-2.587	-2.766	23	-2.743	-2.857	24	-2.832	-91	2	-89

Programma 2 Leven, Reizen en Documenten

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden</p> <p>Aan de website wordt continu geschaafd en gewerkt. Nieuwe informatie vervangt verouderde informatie. De website is daarmee een onmisbaar instrument in de digitale informatievoorziening. Ook wettelijk volgen in 2022 wijzigingen voor de digitale publicaties. De voorbereiding hiervoor vinden regionaal plaats.</p> <p>Gedurende de coronatijd waren de openingstijden van het gemeentehuis aangepast om de veiligheid van onze inwoners en medewerkers te kunnen waarborgen. Nu de besmettingsaantallen dalen en de versoepelingen zijn doorgezet hebben we gekeken welke aanpassingen er nodig zijn in de dienstverlening. Ook in 2022 wordt gekeken of de openingstijden passen bij de omstandigheden en kan zo nodig worden aangepast. Zo gaan we de mogelijkheid gaan bieden dat inwoners zelf via internet hun afspraak kunnen inplannen. Nu kan dat alleen telefonisch of via mail.</p>	<p>Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden</p> <p>Onze website is in 2019 vernieuwd. Dagelijks wordt de website up-to-date gehouden door team communicatie. De website is continu in ontwikkeling en teksten op de website worden waar nodig aangepast.</p> <p>In regionaal verband worden afspraken gemaakt over wettelijke wijzigingen betreffende digitale publicaties waaronder Europese regelgeving en voorschriften over toegankelijkheid.</p> <p>Het is mogelijk om zowel digitaal als telefonisch een afspraak te maken voor de balie van burgerzaken.</p> <p>De openingstijden zijn toereikend om alle aanvragen binnen een week af te handelen. Dit wordt continu gemonitord en wanneer dit nodig is vindt aanpassing van tijden plaats.</p> <p>Ook worden de mogelijkheden om diensten digitaal af te nemen steeds uitgebreid, wat voorziet in een toenemende behoefte.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leven, reizen en documenten	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Burgerzaken	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
Saldo van baten en lasten	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan</p> <p>Met het versoepelen van de Corona maatregelen kunnen we ook meer de wijken in. Onder andere het geven van voorlichtingen aan senioren (onder andere in het voorkomen van fraude) en het gesprek aangaan met de inwoners door middel van de praatjestafel wordt dan weer mogelijk. Ook werken we samen met onze partners (politie, Servanda) aan een sluitende (preventieve) aanpak voor de jeugd in Hardinxveld-Giessendam. Afhankelijk van het onderwerp betrekken we hier ook andere partijen bij zoals scholen en sportverenigingen. Daarnaast wordt er ingezet op ondermijning met onder andere het kweken van bewustzijn en verder verstevigen van de informatiepositie van de gemeente teneinde input te krijgen voor het uitvoeren van (integrale) controles met onze partners. Tot slot blijven we werken aan het updaten en up-to-date houden van het beleid onder andere door beleidsregels en procesbeschrijvingen.</p>	<p>Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan</p> <p>In de gemeente is een inloopavond georganiseerd om het gesprek aan te gaan over het veiligheidsbeleid binnen de gemeente. De input die deze avonden zijn opgehaald wordt verwerkt in het integraal lokaal veiligheidsplan.</p> <p>Ook zijn er op de weekmarkten praatjestafel georganiseerd om het gesprek met de inwoners aan te gaan..</p>
<p>Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid</p> <p>De ontwikkelingen aangaande overlast in de openbare ruimte blijven we continu monitoren waarbij zowel de input van de inwoners van de gemeente (onder andere via de Fixi meldingen), als de input van de BOA, de wijkagenten en de vrijwilligers van Buurttoezicht bijdragen aan onze informatiepositie. Voor de ervaren overlast in de buitenruimte zijn op dit moment twee prioriteiten benoemd, te weten: hondenbeleid en parkeren (grote voertuigen). Het illegaal dumpen van afval was een prioriteit maar is vanwege een tekort aan (handhavings)capaciteit op dit moment geen prioriteit. De daarvoor vrijgekomen tijd wordt door de BOA besteed aan reageren op overlastmeldingen. Indien daartoe aan-leiding is (ingegeven door informatie), kan de prioritering worden aangepast.</p>	<p>Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid</p> <p>De BOA heeft in samenwerking met overige in- en externe collega's en partners, door middel van een 'prioriterings programma' toezicht uitgevoerd op het handhavingsbeleid. Het prioriterings programma geeft de BOA kaders om toezicht en handhaving uit te voeren in overeenstemming met het eerder vastlegde handhavingsbeleid.</p> <p>Daarnaast zullen er in samenwerking met de politie en het RIEC grootschalige gecoördineerde controles worden uitgevoerd, onder andere op het gebied van ondermijning.</p> <p>Afgelopen jaar is tijdens het 12,5 jarig bestaan van Buurttoezicht een vernieuwd convenant afgesloten.</p>
<p>Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021</p> <p>De wijzigingen zijn in een aantal aanwijbsbesluiten doorgevoerd zodat er kan worden gehandhaafd indien nodig. De trainingen/voorlichtingen in- en extern moeten worden georganiseerd.</p>	<p>Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021 (biedingen)</p> <p>De trainingen/voorlichtingen zijn beoogd om alsnog georganiseerd te worden. Hiervoor is budget vrijgemaakt dit jaar om dit goed te kunnen borgen.</p>
<p>Doorontwikkeling haven beveiliging</p> <p>Samen met het Havenbedrijf Rotterdam, waar een deel van de werkzaamheden aan zijn uitbesteed, monitoren we de ontwikkelingen in de haven. Tevens is de industrie en daarbij behorende haven(bedrijven) een speerpunt in de aanpak van ondermijning in de gemeente.</p>	<p>Doorontwikkeling haven beveiliging (biedingen)</p> <p>Het Havenbedrijf Rotterdam heeft een controle uitgevoerd met betrekking op de haven beveiliging. Hiervan is een rapport opgesteld. De uitkomst was positief met een aantal aanbevelingspunten. Deze punten opgevolgd en volgend jaar zal er wederom een controle worden uitgevoerd.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde				
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	2021	0,3	2022	0,3	2022	0,7	CBS - Diefstallen
2	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2021	3	2022	2,2	2022	,2,7	CBS - Criminaliteit
3	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2021	0,3	2022	0,3	2022	1,2	CBS - Diefstallen
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	2021	3,5	2022	2,4	2022	4,4	CBS - Criminaliteit

Beschrijving

- Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
- Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
- Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
- Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	
Risico's	
Inflatiecorrectie Er dient rekening gehouden te worden met een prijsstijging (inflatiecorrectie) voor materiële kosten (o.a. brandstof en inkoop onderdelen) boven de begrote budgetten. De hoogte van de correctie is een onzekere factor en vormt daardoor een risico.	
- COA onderhandelingen Ook is de verwachting dat de lopende COA onderhandelingen de personeelskosten verder zullen doen stijgen.	
Ontwikkelingen	
Er dient inzichtelijk gemaakt te worden op welke wijze dergelijke crises aangepakt kunnen worden om uitholling en (te) zware belasting van de Veiligheidsregio te voorkomen. De afgelopen 2-3 jaar zijn veel inhoudelijke ontwikkelingen on hold komen te staan door de extra taken vanuit het Rijk. Dit kan gevolgen hebben voor de doorontwikkeling en kwaliteit van de organisatie op de lange termijn.	

Wat heeft het gekost?

Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
015 Brandweer	-1	0	-1	0	0	0	-1	0	-1	0	0	0
020 Integrale veiligheid	-1.929	10	-1.919	-2.106	10	-2.097	-4.745	3.265	-1.480	-2.639	3.255	616
Saldo van baten en lasten	-1.929	10	-1.919	-2.107	10	-2.097	-4.746	3.265	-1.481	-2.640	3.255	616
Mutaties reserves	0	16	16	0	16	16	0	16	16	0	0	0
Resultaat	-1.929	26	-1.903	-2.107	26	-2.081	-4.746	3.281	-1.465	-2.640	3.255	616

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Programma 4 Verkeer en Vervoer

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Verbeteren van de verkeersveiligheid</p> <p>We gaan door met het duurzaam veilig inrichten van onze wegen, waarbij we omwonenden meer willen betrekken. Verbetering van de verkeersveiligheid is voor onze gemeente grofweg op te delen in: infrastructurele maatregelen en gedragsbeïnvloeding.</p> <p>Infrastructurele maatregelen: Wij zijn voornemens om in kaart te brengen welke plekken/wegen prioriteit behoeven in een herin-richting met als doel verbetering van de verkeersveiligheid.</p> <p>Concrete voorbeelden van maatregelen die bekend zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Langs de Spoorweg (buiten bebouwde kom) wordt in ieder geval met subsidie van de provincie een vrij liggend fietspad aangelegd - Binnen de kom wordt het profiel van de Spoorweg verlegd en komt een fietsstrook waarmee de fietsers een eigen plaats op de rijbaan krijgen. - Realisatie oversteekplaats scholieren school 'The Foundation' aan de Schapedrift. <p>Gedragsbeïnvloeding geschied op het moment voornamelijk projectmatig. Het doel is om dit meer integraal toe te passen in het werkveld. Voor infrastructurele maatregelen kan de provincie, bij toepassing van gedragsbeïnvloeding, een verhoging van 50 naar 75% subsidie toekennen.</p>	<p>Verbeteren van de verkeersveiligheid</p> <p>Het onderzoek door Antea naar welke wegen veiliger moeten worden ingericht, is afgerond. Wij doen mee met regionale verkeersveiligheidscampagnes zoals MONO, School op Seef en Totally Traffic.</p> <p>De voorbereiding voor het aanleggen van een vrijliggend fietspad langs de Spoorweg lopen. Er is een subsidiebeschikking ontvangen.</p> <p>De voorbereiding voor de reconstructie van het binnen de bebouwde kom gelegen gedeelte van de Spoorweg is afgerond. Het werk is aanbesteed en is in uitvoering.</p> <p>De aanpassing van de schoolomgeving rond school 'The Foundation' is nagenoeg afgerond. Er moeten in het 1^e kwartaal van 2023 alleen nog enkele afrondende werkzaamheden plaatsvinden.</p> <p>We hebben een extra smileybord aangeschaft om gedragsverandering te bereiken op de gereden snelheid. Het smileybord wordt op wisselende plaatsen ingezet.</p>
<p>Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute</p> <p>De lobby voor een verbreding van de A15 lijkt de goede kant op te gaan. Momenteel werkt Rijkswaterstaat 3 alternatieven uit en worden 3 varianten op hoofdlijnen beoordeeld. In 2022 zal er een voorkeursalternatief worden gekozen dat ook weer verder wordt uitgewerkt.</p> <p>Het onderzoek naar het sluipverkeer heeft uitgewezen dat het niet eenvoudig is om sluipverkeer te weren. Dit kan niet zonder ook de eigen inwoners te treffen. Verder geldt dat wanneer op de ene plaats een maatregel wordt getroffen om verkeer te weren, het op een andere plaats (waar het wellicht nog onwenselijker is) drukker wordt. Dit laatste noemen we ook wel het waterbedeffect. Dat willen we voorkomen. Daarom zetten we in op het verbeteren van alternatieve vormen van vervoer: met de fiets, met het openbaar vervoer en met de veerpont. Door deze alternatieve vormen van verkeer aantrekkelijker te maken, zullen meer mensen de auto laten staan, wat weer bijdraagt aan een betere doorstroming.</p>	<p>Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute</p> <p>Wij hebben een actieve bijdrage geleverd, zowel ambtelijk als bestuurlijk aan de lobby A15, met als doel het verbeteren van de bereikbaarheid van Hardinxveld-Giessendam.</p> <p>Wij hebben ambtelijk met het rijk meegedacht over een aanvullende studie naar de gevolgen van een eventuele wegverbreding van de A15 voor het knooppunt Gorinchem. Ambtelijk hebben wij deelgenomen aan de projectgroep snelfietsroute met als doel een aantrekkelijk fietsnetwerk te realiseren dat als alternatief kan dienen voor de auto. De snelfietsroute en de verbreding van de A15 lijken elkaar zodanig te beïnvloeden dat het onverstandig zou zijn om beide ontwikkelingen los van elkaar te zien. Op grondgebied van Hardinxveld-Giessendam zijn daarom nog geen concrete vervolgstappen gezet om te komen tot een snelfietsroute.</p>
<p>Verhogen kwaliteit straatbeeld</p> <p>In 2021 is het beheerplan Gisib operationeel geworden, waardoor in 2022 plannings opgesteld kunnen worden voor de beheerplannen. De middelen die beschikbaar komen zullen gebruikt worden om bij de uitvoering van die plannen waar nodig de kwaliteit van de openbare ruimte een impuls te geven.</p>	<p>Verhogen kwaliteit straatbeeld</p> <p>Het beheerpakket is inmiddels geïmplementeerd. De data zijn zover ingevoerd dat deze gebruikt kunnen worden voor het actualiseren van beheerplannen en bijbehorende doorrekening. Het beheerplan voor riolering maakt onderdeel uit van het watertakenplan dat in 2023 wordt afgerond. De beheerplannen voor wegen en voor kunstwerken kunnen afgerond worden als we slagen in de invulling van de vacature wegbeheerder. We gaan uit van medio 2024.</p>
<p>Beheerplan kunstwerken</p> <p>Voor het planmatig beheren en in stand houden van onze kunstwerken, is er een Beheerplan voor 31- tal</p>	<p>Beheerplan kunstwerken</p> <p>Wat hierboven is beschreven voor het wegbeheerplan geldt ook voor het beheerplan kunstwerken. Er is een globale</p>

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

 Verstegen accountants
 en adviseurs B.V.
 d.d. 05/07/2023

<p>beheerobjecten, incl. een Plan Van Aanpak voor de Planperiode 2018-2027. Tussentijds vinden hier updates op plaats, indien noodzakelijk. Het Beheerplan vormt de basis voor het uit te voeren planmatig jaarlijkse onderhoud. Betreft allemaal vaste bruggen en één beweegbare brug. Doelstelling is om de objecten zo kosteneffectief mogelijk over de levensduur te laten voldoen aan de functionele en technische eisen. Dit plan geeft voor de komende jaren inzicht op de benodigde beheer en onderhoudskosten, die daarmee gemoeid zijn.</p>	<p>inspectie uitgevoerd. Die zal verder worden uitgewerkt en waar nodig verbreed als we slagen in de invulling van de vacature wegbeheerder. We gaan uit van medio 2024.</p>
<p>Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) (biedingen)</p> <p>Vanwege capaciteitsproblemen is het opstellen van een nieuw, actueel en toekomstbestendig mobiliteitsplan doorgeschoven naar 2022. In dit mobiliteitsplan zullen we naast verkeersveiligheid onder meer ook aandacht besteden aan duurzaamheid.</p> <p>Daarnaast zullen nog enkele projecten uit het vigerende GVVP worden opgepakt. Het gaat dan om het maken van een beleidsnota voor de fiets, het doen van een uitspraak over hoe we willen omgaan met de bus sluis en het maken van een inrichtingsontwerp van de aansluiting Wieling-Spindermolen waarbij we recht doen aan de uitgangspunten van Duurzaam Veilig en de aanwezigheid van de bus.</p> <p>Het aankomend jaar is de gemeente voornemens om een nieuw GVVP (sterk tactisch) te ontwikkelen dat toekomst bestendig is en dat aansluit op andere beleidstrajecten (omgevingsvisie/mobiliteitsplan (sterk strategisch)). Hiervoor kunnen adviezen van verkeersdeskundigen ingewonnen worden.</p>	<p>Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) (biedingen)</p> <p>Het opstellen van een nieuw Mobiliteitsplan is in volle gang. Er zijn twee raadssessies gehouden over het nieuwe plan. Eind maart wordt de raad in De Ontmoeting bijgepraat over de voortgang. Vaststelling is voorzien in Het Debat/Het Besluit van mei of juni 2023.</p> <p>De bussluis is inmiddels, in goed overleg met de busmaatschappij, fysiek afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. De Spindermolen wordt in twee fasen heringericht. De eerste fase is het deel ten noorden van de Wetering. Het deel ten zuiden van de Wetering wordt later heringericht vanwege de verwevenheid met het scholenproject aan de Pietersweer. Voor de herinrichting ten noorden van de Wetering is vanwege het veranderen van de parkeersituatie in relatie tot de uitbreiding van de begraafplaats een bestemmingsplan wijziging nodig. De procedure hiervoor loopt en er is een bewonersavond gehouden waar de plannen zijn gepresenteerd. Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is kunnen de werkzaamheden naar verwachting eind 2023 starten.</p> <p>Een beleidsnota voor de fiets wordt niet meer als apart plan opgepakt. De fiets krijgt een plaats in het nieuwe Mobiliteitsplan.</p>
<p>Parkeernormennota (biedingen)</p> <p>We willen een parkeernormennota opstellen, die als onderlegger kan dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met deze nota heeft de gemeente een toetsingsinstrument voor ruimtelijke initiatieven. Het gevraagde budget wordt ingezet om de opdracht voor het opstellen van deze nota extern in de markt te zetten.</p>	<p>Parkeernormennota (biedingen)</p> <p>De beleidsregels parkeernormen zijn vastgesteld en in werking getreden.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.
Risico's
De BV is opgericht ten behoeve van de aanleg en aanpassing van haltes langs de MerwedeLingelijn. Alleen in Gorinchem moet nog een halte gebouwd worden. Alle overige werkzaamheden zijn afgerond. De kosten van de aanleg van de haltes in onze gemeente zijn binnen het beschikbare krediet gebleven. De kosten die de BV nog maakt zijn voor rekening van de gemeente Gorinchem. Voor onze gemeente zijn er geen risico's.
Ontwikkelingen
Na afronding van de laatste aan te leggen halte in Gorinchem wordt de BV opgeheven, omdat het project, waarvoor de BV is opgericht, dan is afgerond.

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting
Risico's
Geen.
Ontwikkelingen
De bedrijfsvoering is op orde alsmede de dienstverlening, het verder verbeteren van de dienstverlening blijft een aandachtspunt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Verkeer en vervoer	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
025 Waterkering en afwatering	-346	0	-346	-325	0	-325	-340	0	-340	-15	0	-15
030 Wegen, straten en pleinen	-2.146	70	-2.076	-2.633	70	-2.564	-2.876	144	-2.732	-242	74	-168
035 Haven	-41	64	23	-39	64	25	-42	36	-6	-3	-29	-32
040 Veerdienst	-94	0	-94	-169	0	-169	-163	0	-163	6	0	6
Saldo van baten en lasten	-2.626	134	-2.493	-3.166	134	-3.032	-3.420	180	-3.240	-254	46	-208
Mutaties reserves	-780	1.026	246	-450	1.135	684	-450	1.058	608	0	-76	-76
Resultaat	-3.407	1.160	-2.247	-3.616	1.268	-2.348	-3.870	1.238	-2.632	-254	-30	-284

-- Nadelig / + = Voordelig

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers</p> <p>We continueren de bestaande overlegstructuren met het bedrijfsleven en bewaken gezamenlijk de voortgang van de uitvoering van de Economische Visie 2020-2024. Daarnaast ondersteunen we initiatieven die vanuit het ondernemersfonds ontplooid worden.</p>	<p>Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers</p> <p>Tijdens de overleggen met de ondernemers, vertegenwoordigd in de Stuurgroep Economische Visie, is het actieprogramma behorend bij de visie leidend geweest. Een deel van de acties zijn meerjarige projecten, zoals verduurzaming van bedrijventerreinen. Voor bedrijventerrein Nieuweweg zijn de eerste stappen richting een Green Deal gezet. Andere acties hebben een doorlopend karakter en worden uitgevoerd door de stuurgroepleden en/of vallen binnen de reguliere werkzaamheden van de Accountmanager Bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn: het ophalen van de groeibehoeften van bedrijven en het leggen van verbinding tussen ondernemers die vertrekken/verhuizen dan wel op zoek zijn naar een ander bedrijfs- of winkelpand. Verder is er dit jaar samen met deelnemende scholen en bedrijven weer een Techniekroute georganiseerd.</p> <p>Per 1-1-2022 is het ondernemersfonds gestart. Conform de gemaakte afspraken heeft de gemeente geen actieve rol in de ontwikkeling van initiatieven. Wel hebben wij vanuit onze rol het fonds gefaciliteerd in de opstartfase. Het ondernemersfonds heeft haar website gelanceerd. Op deze website staat informatie over lopende en gerealiseerde initiatieven, werking van het fonds en contactmogelijkheden met bestuur en de parkmanager voor de bedrijventerreinen.</p> <p>Het ondernemersfonds heeft zelf ook diverse acties vanuit het actieprogramma, behorend bij de economische visie, geïnitieerd. Een belangrijk onderdeel is de continuïteit en uitbreiding van de activiteiten van de Stichting Bedrijfsbeveiliging Hardinxveld-Giessendam (SBBHG). Daarnaast is er op twee bedrijventerreinen (Nieuweweg en De Peulen) een enquête uitgezet. De resultaten hiervan geven een indicatie van de gewenste ondernemerskwaliteit en staat van de openbare ruimte. Het fonds zal deze enquête ook uitbreiden naar de andere terreinen. Ook zijn er vanuit het fonds verbindingen gelegd met betrokken (maatschappelijke) partners om initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme meer vorm te gaan geven. Concrete resultaten hiervan zullen in 2023 zichtbaar worden.</p>
<p>Verlevendiging van het centrum</p> <p>We continueren het overleg met het Centrummanagement. We stimuleren winkeliers in het centrum om een actieve rol binnen ondernemersfonds te vervullen.</p>	<p>Verlevendiging van het centrum</p> <p>De overleggen met het centrummanagement hebben plaatsgevonden. Daarbij is vooral gewezen op de mogelijkheden die het ondernemersfonds biedt en de rol die de winkeliers daarin zelf kunnen nemen. Een van de zaken die door middel van het fonds zijn gerealiseerd, is het ophangen van bloembakken op verschillende plaatsten in het centrumgebied.</p> <p>Daarnaast is gesproken over het opstellen van een ruimtelijk-economische visie. Dit is een doelstelling vanuit het coalitieakkoord 2022-2026. Samen met het centrummanagement en het bestuur van het ondernemersfonds is een eerste inventarisatie gemaakt van mogelijkheden, kansen en verbeteringen in het centrum. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van expertise vanuit de Provincie Zuid-Holland en het Kadaster. Deze inventarisatie dient als eerste bouwsteen voor de daadwerkelijke visie.</p>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

<p>Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt</p> <p>We blijven aangesloten bij de verbindingen in de Triple-Helix en bewaken daarbij de voortgang van de maritieme opleiding in de Drechtsteden.</p>	<p>Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt</p> <p>De wethouder economie is, ook namens de overige Drechtstedengemeenten en de regio Alblasterwaard-Vijfheerenlanden, lid van de stuurgroep van het Maritiem Tech Platform (MTP). Het MTP is een samenwerking tussen onderwijs, bedrijven en overheid in de regio Rotterdam-Rijnmond en de Drechtsteden. Binnen de stuurgroep zijn de belangen van lokale maritieme bedrijven ingebracht.</p> <p>In 2022 heeft er ook een verkenning plaatsgevonden of de gemeente partner wordt van het i_lab. Op deze campus in Gorinchem komen onderwijs, ondernemers en overheid samen, waarbij invulling wordt gegeven aan drie pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Innovatief onderwijs (voor leerlingen) 2. Levenlang ontwikkelen (voor werkenden en werkzoekenden) 3. Samen innoveren (kennisdeling bedrijven) <p>Gezien de betrokkenheid van lokale ondernemers, scholen en het grote aantal leerlingen dat in Gorinchem op school zit is het de wens om dit initiatief te ondersteunen. Wat dit in de uitvoering en financiering precies betekent, zal in 2023 duidelijk moeten worden.</p>
--	--

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde		Rekening per. waarde		
5	Funciemenging	2021	53,5	2021	53,5	2021	48,9	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
6	Vestigingen	2021	130,9	2021	130,9	2021	172,1	
7	Banen	2021	757,9	2021	757,9	2021	678,6	CBS Bevolkingsst. / LISA - bew. ABF Research
8	Netto arbeidsparticipatie	2021	75	2022	75,9	2022	72,9	

Beschrijving

5. De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er even veel woningen als banen.
6. Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
7. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
8. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

OASEN N.V

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).

Ontwikkelingen

Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij.

De missie van Oasen is: onze klant krijgt altijd onberispelijk drinkwater uit de kraan.

In de missie staan de drie essentiële aspecten van het bedrijf: de productie van onberispelijk water, dat bij transport door een leidingnet goed blijft en een bedrijfsvoering (Productie én Distributie) die dusdanig verrassingsvrij is dat het drinkwater altijd uit de kraan komt bij de klant.

De vijf kernwaarden zijn:

1. Voor de Volksgezondheid
2. Klantgericht
3. Maatschappelijk
4. Duurzaam
5. Transparant

Stedin Groep N.V.

Risico's

De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij inmiddels een traject is doorlopen om het kapitaal met € 200 miljoen te versterken. Hardinxveld-Giessendam heeft ervoor gekozen om hierin niet deel te nemen. Daarvoor wordt een traject gelopen om meer kapitaal te verwerven. Een deel van dit kapitaal zal mogelijk bestaan uit een kapitaaldeelname door het Rijk. Dit proces is in 2022 in gang gezet en zal in de loop van 2023 tot besluiten moeten leiden.

Daarnaast zal in de komende jaren mogelijk extra kapitaal uitvraag bij de deelnemende en niet-deelnemende gemeenten/provincies worden uitgezet. In onze meerjarenraming is vanaf 2023 rekening gehouden met een dividenduitkering van € 0.

Ontwikkelingen

Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Eneco groep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie. en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert.

Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. In samenspraak met de aandeelhouders worden mogelijkheden verkend voor de financiering van deze investering.

ROM-S Beheer B.V.
Risico's
Het maximale risico is het deelnamekapitaal.
Ontwikkelingen
Met de ontwikkelingen van ROM-S C.V. (zie toelichting bij ROM-S C.V.) kan ook de B.V. mogelijk eind 2023 worden geliquideerd.

ROM-S C.V
Risico's
Het maximale risico is het deelnamekapitaal in ROM-S Beheer B.V. en het commanditair kapitaal in ROM-S C.V..
Ontwikkelingen
De onderhandelingen met betrekking tot de uitgifte van gronden op bedrijventerrein Schelluinen-West liepen door. Eind 2022 is de eerste kavel van de 2e fase van het bedrijventerrein Schelluinen-West geleverd. Vervolgens heeft begin 2023 een gedeeltelijke terugstorting van het commanditair kapitaal en een winstuitkering plaatsgevonden. De verkoop van de 2e kavel is voorzien in 2023. Met de gemeente Molenlanden is overleg over de beëindiging van ROM-S dan wel overname. De verwachting is dat dit eind 2023/begin 2024 kan worden geëffectueerd.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V
Risico's
N.v.t. Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.
Ontwikkelingen
Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V..

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming BV
Risico's
Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V. en ROM-S C.V..
Ontwikkelingen
Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V. Daarnaast is de B.V. houdster van de aandelen in ROM-S C.V.. Voor een toelichting wordt verwezen naar ROM-S C.V..

GEM De Blauwe Zoom C.V.
Risico's
De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren in de zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook grote kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden wordt het opbrengend vermogen van die deelgebieden flink verhoogd, door organisch ontwikkelen wordt het programma afgestemd op de juiste doelgroepen.. In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.
Ontwikkelingen
Het totale gebied bestaat uit circa 530 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase (deelgebieden 1b, 2, 3, 7, 8 en 10) is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden voor 188 woningen. Voor Ons Dorp (deel 2, deelgebieden 3b en 4a) is in 2021 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden

ten behoeve van 72 woningen. Voor de derde fase is momenteel een bestemmingsplan in voorbereiding.

Fase 1 is geheel afgerond. In de 2e helft van 2021 is de ontwikkeling van het deelplan Ons Dorp in uitvoering genomen en heeft er voorbelasting plaatsgevonden. Tevens zijn de woningen in de verkoop gegaan. Momenteel wordt het bouwrijpmaken uitgevoerd en zijn de eerste woningen in aanbouw.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-245	70	-175	-545	70	-475	-531	39	-492	14	-31	-16
050 Weekmarkt	-35	38	2	-40	38	-2	-25	34	9	15	-4	11
055 Beleggingen	-5	70	65	-1	0	-1	-1	2	1	0	2	2
Saldo van baten en lasten	-285	178	-107	-587	108	-479	-557	75	-481	30	-32	-2
Mutaties reserves	0	10	10	0	10	10	0	10	10	0	0	0
Resultaat	-285	188	-97	-587	118	-469	-557	85	-471	30	-32	-2

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 6 Scholing

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022</p> <p>Lokale beleidskaders zullen in samenspraak met de partners worden geëvalueerd en bijgesteld, waar nodig ook vanuit het regionale samenwerkingsperspectief. Hierbij zal – waar het kan - een beroep worden gedaan op de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Met dit extra geld kan de gemeente in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugd-gezondheids)zorg, bibliotheken en andere partijen maatregelen nemen om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Dit in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen, en de aparte steunpakketten voor de jeugd die beschikbaar zijn. In de regio worden de lijnen uitgezet en gesprekken worden hierover in de REA gevoerd.</p>	<p>De Lokale Educatieve Agenda 2019 – 2022</p> <p>Is geëvalueerd en op basis van deze evaluatie wordt een nieuwe LEA 2023-2026 geformuleerd. Sommige doelen zijn behaald en afgevoerd, andere doelen gecontinueerd of geactualiseerd. Er zijn nieuwe doelen geformuleerd. We hebben samen met de lokale partners gedurende de periode september 2022 – februari 2023 veelvuldig overleg gevoerd.</p> <p>NPO: De middelen voor corona gerelateerde onderwijs- en ontwikkelingsachterstanden zijn in een advies goedgekeurd en ligt nu ter uitvoering. We hebben met de uitvoerende partners een actieplan uitgezet voor de komende twee jaar.</p>
<p>Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>De gemeente zal in 2022 alle regelingen op het gebied van onderwijs en kinderopvang tegen het licht houden en moderniseren naar de actuele wetgeving.</p>	<p>Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>De Wet op de Kinderopvang (WKO) is geactualiseerd in nieuwe beleid rondom toezicht en handhaving. Met ingang van 1 januari 2023 is de subsidieregeling Voorschoolse Educatie herzien en is in deze regeling een systematiek opgenomen om de gemeentetoeslag die voorheen aan ouders betaald werd aan de VE aanbieders beschikbaar te stellen. De (LEA) lokale educatieve agenda 2023-2026 zal als onderlegger voor het nieuwe onderwijsachterstandenbeleid verder uitgewerkt voor de komende 4 jaar.</p>
<p>Voor- en vroegschoolse educatie</p> <p>Het grootste deel van het ontvangen budget voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt ingezet voor de vergoeding van de voorschoolse voorzieningen (peuteropvang) met VVE-aanbod. Daarnaast blijft er ruimte voor de bekostiging van initiatieven lokaal beleid. Monitoring is essentieel om de voortgang in de doelstellingen te blijven volgen.</p>	<p>Voor- en vroegschoolse educatie</p> <p>De Peutermonitor is aangeschaft om de financiële effecten te beheren. En om het non bereik inzichtelijk te maken zodat beleid meer sturing krijgt op basis van data. De nieuwe systematiek inclusief de gemeentetoeslag rondom de VE subsidie is ingevoerd. In 2022 is de ruimte naast deze bekostiging vooral ingezet voor extra scholing rondom ouderbetrokkenheid en de peuterweek.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde		Rekening per. waarde		
9	Absoluut verzuim	2019	0	2019	0	2019	1,8	DUO/Ingrado
10	Relatief verzuim	2021	4	2021	4	2021	14	DUO/Ingrado
11	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2021	1	2021	1	2021	1,5	DUO/Ingrado

*1 in de begroting was de indicator gebaseerd per 1.000 inwoners in de categorie 5-18 jaar.

Beschrijving

Jaarstukken 2022

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ²⁹

d.d. 05/07/2023.

9. Het aantal leerplichtigen en/of kwalificatieplichtige jongeren dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
10. Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.
11. Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Scholing	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-69	0	-69	-71	0	-71	-70	0	-70	0	0	0
065 Onderwijs algemeen	-524	199	-325	-674	295	-379	-551	49	-503	123	-246	-123
070 Huisvesting onderwijs	-630	38	-592	-750	248	-502	-630	159	-471	120	-89	31
Saldo van baten en lasten	-1.223	237	-986	-1.495	543	-952	-1.251	207	-1.044	243	-336	-92
Mutaties reserves	-40	47	7	-70	41	-29	-70	41	-29	0	0	0
Resultaat	-1.263	284	-979	-1.565	584	-980	-1.321	249	-1.073	243	-336	-92

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 7 Samenleven

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Sport en bewegen via MAG en Sportagenda</p> <p>We zetten sporten en bewegen in Hardinxveld-Giessendam op de kaart door uitvoering te geven aan de Sportagenda en het Lokale Sportakkoord 'Beweeg mee(r)', als onderdeel van de MAG. Betrokken partners worden gestimuleerd in het opzetten van initiatieven vanuit het Sportakkoord, om zodoende de gezondheid en vitaliteit van de inwoners te bevorderen en zo veel mogelijk inwoners te laten sporten. We stimuleren de verbinding tussen sportaanbieders en maatschappelijke partners door hen bijeen te brengen in bijeenkomsten van een Sportplatform. We continueren de inzet van de buurtsportcoaches gericht op het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle doelgroepen</p>	<p>Sport en bewegen via MAG en Sportagenda</p> <p>In 2022 hebben we de uitvoering van het sportbeleid voortgezet. Vanuit het uitvoeringsbudget van het lokaal Sportakkoord zijn er door verenigingen, inwoners en buurtsportcoaches diverse activiteiten tot uitvoering gebracht om de gezondheid en vitaliteit van inwoners te bevorderen. Vanuit de buurtsportcoaches is in zowel Boven- als Neder-Hardinxveld extra aanbod neergezet om meer kinderen en jongeren aan het bewegen te krijgen na schooltijd. Sportaanbieders zijn in 2022 tweemaal bij elkaar gekomen om gezamenlijke initiatieven op het gebied van gezondheid en sport verder te brengen.</p>
<p>Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar</p> <p>In samenwerking met de scholen monitoren we periodiek de zwemvaardigheid van in het bijzonder kinderen in de bovenbouwklassen van de basisschool. We maken werkafspraken tussen gemeente, scholen, Sociaal Team indien specifieke factoren het behalen van een zwemdiploma belemmeren. Daarnaast treffen we maatregelen op het moment dat de wachtlijst voor het zwemonderwijs toeneemt.</p>	<p>Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar</p> <p>Het bieden van maatwerkafspraken indien er belemmeringen zijn voor het behalen van een zwemdiploma, heeft blijvend aandacht gekregen.</p>
<p>Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad</p> <p>Met twee initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst heeft een oriëntatie plaatsgevonden voor een invulling van het zwembadterrein. Deze gaat uit van een combinatie van functies, te weten twee buitenbaden, lichte bedrijvigheid (waarbij een aantal units wordt ingevuld met een functie die de recreatieve functie versterkt) en een kantoor met woning. Vorig jaar is een behoefteonderzoek uitgevoerd naar een buitenbad. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd aan college en gemeenteraad. Vervolgens is een notitie opgesteld waarin op hoofdlijnen de uitgangspunten voor een nieuwe buitenbad zijn opgenomen. In samenhang daarmee is een concept bebouwings- en inrichtingsvoorstel opgesteld voor de locatie. Daarin hebben ook de bedrijfs- en kantoorfunctie – die een voorwaarde zijn voor de financiële slagingskans van het project – een plaats gekregen. De mening van de gemeenteraad is op 15 juli 2021 over voornoemde stukken gevraagd. Vanuit de fracties in overwegend positief op de plannen gereageerd. De meegegeven aandachtspunten worden beoordeeld in samenwerking met initiatiefnemers. De komende periode vindt een verdere uitwerking plaats ter voorbereiding op een planologische procedure. Parallel daaraan start de verkenning van de financieel-economische uitvoerbaarheid.</p>	<p>Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad</p> <p>Begin 2022 is de raad geïnformeerd over de ontwerpplannen incl. de financiële uitvoerbaarheid. De aandachtspunten vanuit de raad zijn zo goed mogelijk verwerkt in de plannen. De initiatiefnemers zijn daarna aan de slag gegaan om de financiële kant van de plannen verder uit te werken middels een compleet bestek. Hiermee kan een integraal eindvoorstel aan de raad voorgelegd kan worden. Vanwege de gestegen bouwkosten hebben de initiatiefnemers meer tijd nodig om te komen tot een integraal bestek. Wij verwachten dit binnenkort waarna de besluitvorming kan plaatsvinden. Vervolgens kan gestart worden met de planologische procedure en het sluiten van de privaatrechtelijke overeenkomsten.</p>
<p>Samenhangend aanbod dagrecreatie</p> <p>Er komt steeds meer aandacht voor dagrecreatie. Het initiatief rondom het buitenbad is daar onderdeel van. Naar aanleiding van de bedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. De stip op de horizon is om samen met de lokale ondernemers te komen tot een samenhangend aanbod dagrecreatie. Dit is ook meegenomen in de lokale economische visie.</p>	<p>Samenhangend aanbod dagrecreatie</p> <p>In kwartaal 4 is een inventarisatie uitgevoerd naar het aanwezige beleid rondom recreatie. Dagrecreatie valt hieronder. Vanuit deze inventarisatie wordt een aanbeveling voor visievorming geschreven rondom recreatie om te kunnen gaan werken aan de uitgangspunten van o.a. het college programma. Ruimtelijke initiatieven blijven getoetst worden aan het huidige beleid en aan de hand van het college programma.</p>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

<p>Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed</p> <p>Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te leggen. Als deze inzet gepleegd kan worden zal er eerst een inventarisatie van kunstwerken buiten als wel in het gemeentehuis plaatsvinden. Vanuit die inventarisatie zal een plan worden gemaakt om de toegankelijkheid van de cultuurhistorie te vergroten. De plaatselijke partijen, Stichting dorpsbehoud, Historische vereniging, Museum de Koperen Knop en de bibliotheek Aan Zet zullen gevraagd worden hierin een rol te vervullen</p>	<p>Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed</p> <p>In 2022 is er een beleidsmedewerker cultuur aangenomen om zich onder meer te richten op de toegankelijkheid van de cultuurhistorie in de gemeente.</p> <p>Stichting Dorpsbehoud heeft een inventarisatie gemaakt van alle openbare kunstwerken. Ook heeft Stichting Dorpsbehoud de gemeentelijke monumenten en bijzondere panden in de gemeente gefotografeerd en bestudeerd. In 2023 worden de bevindingen in een boek gepresenteerd. De kunstwerken in het gemeentehuis zijn door een taxatiebedrijf opgenomen en getaxeerd.</p> <p>Om de onderlinge samenwerking tussen de culturele partners aan te moedigen is in 2022 gestart met een netwerkbijeenkomst (twee keer per jaar) voor alle culturele partners.</p>
<p>Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken</p> <p>De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan "Buiten spelen, ja leuk" 2012 - 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het speelruimteplan is vanaf 2012 jaarlijks een uitvoeringsplan met meerjarenplanning opgesteld en door het college vastgesteld. Hierbij is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om in te zetten op; reguliere vervanging en onderhoud van speeltoestellen, en wegwerken van achterstanden door aanpassing/vernieuwing.</p> <p>Waar de afgelopen jaren vooral op het renoveren van bestaande speelplekken/speelvelden is ingezet komt er nu iets meer ruimte voor het aanleggen van nieuwe speelplekken. Afgelopen jaar is gewerkt aan een nieuwe speelplek voor kinderen van 0 t/m 6 jaar aan de Tielensweer.</p> <p>Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Ook wordt er gemonitord of de planningen worden gehaald en of er invulling kan worden gegeven aan initiatieven die vanuit de bewoners worden ontvangen.</p> <p>Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen. Om in vulling te geven aan de ambities zoals verwoord in het speelruimteplan zal het uitvoeringsbudget worden afgestemd op deze ambities. Het speelruimteplan is bij vaststelling in 2012 met een tekort op het uitvoeringskrediet vastgesteld. Vanaf 2021 zal er jaarlijks extra krediet aan het bestaande uitvoeringskrediet worden toegevoegd waardoor er meer ruimte ontstaat voor het uitvoeren van de ambities die zijn verwoord in het speelruimteplan. We gaan door met de uitvoering van het speelruimteplan, waarmee we de leefomgeving verrijken met speelpraktijken, nieuwe speelplekken en speelvelden realiseren, en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd aanleggen en verbeteren.</p> <p>In 2022 zal worden gestart met een evaluatie van het plan als opmaat voor een herziening van het speelruimteplan.</p>	<p>Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken</p> <p>In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen: reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd en wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.</p> <p>In 2022 zijn volgens het uitvoeringsplan van 2021 de volgende speelplekken gerenoveerd of nieuw aangelegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> * bij speelplek Lange Griendswaer / Tielenswaer is een nieuwe speelplek aangelegd. Het bestaand oppervlak aan verharding is omgevormd naar een speelplek en/of groen. * bij speelplek Binnendams is een nieuwe speelplek aangelegd. Hierbij zijn ook de parkeerplaatsen aangepast. De weg zal nog worden geasfalteerd waarbij, als verkeer remmende maatregelen, een drempel wordt aangelegd. * bij speelplek Emmastraat / prins Hendrikstraat is de speelplek verplaatst naar het grasveld voor het gebouw wandelsportvereniging aan de Prins Hendrikstraat. Naast een speelplek wordt ook de mogelijkheid geboden om te voetballen op een pannaveld. <p>Het uitvoeringsplan van 2022 is deels uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Bij trapveld Nassaustraat is een speeltoestel vervangen door een nieuw toestel. * Is gestart met de voorbereiding van het renoveren van de skateplek aan de Merwedestraat. De inloopbijeenkomst voor de omwonenden en de gebruikers heeft 1 februari jl. plaatsgevonden. De verwachting is dat de skateplek voor de derde kwartaal is aangepast. <p>De evaluatie van het speelruimteplan heeft niet plaatsgevonden en is, zoals vermeld in de najaarsnota van 2022, verplaatst naar 2023.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde		Rekening per. waarde		
12	Niet-sporters	2020	58,2	2020	58,2	2020	50,3	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Beschrijving

12. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 7 Samenleven	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
075 Bibliotheek	-27	65	38	-42	80	38	-34	85	50	7	5	12
080 Kunst en cultuur	-50	0	-50	-52	3	-50	-26	3	-23	26	0	26
085 Sport	-1.707	646	-1.061	-1.960	701	-1.259	-2.164	836	-1.328	-204	135	-69
095 Openbaar groen	-148	12	-136	-145	12	-133	-154	12	-142	-9	0	-9
Saldo van baten en lasten	-1.931	723	-1.209	-2.199	796	-1.403	-2.379	936	-1.443	-180	140	-40
Mutaties reserves	-48	113	65	-55	124	69	-55	246	191	0	122	122
Resultaat	-1.979	835	-1.144	-2.254	920	-1.334	-2.434	1.182	-1.252	-180	261	82

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 8 Werk en inkomen

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team</p> <p>Voor deze groep hebben we in de Drechtsteden participatieplekken. Vanaf 2022 worden deze lokaal uitgevoerd en vormgegeven, zodat we gericht passend lokaal aanbod kunnen creëren. Deze wijziging volgt in de nieuwe Verordening Werk en Inkomen Drechtsteden.</p>	<p>Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team</p> <p>In 2022 is de verbinding met de SDD op uitvoeringsniveau versterkt. Zo is er vanaf Q3 een integraal consultant van de SDD in het sociaal team gestart. De gemeente en SDD hebben zich gezamenlijk verdiept in de data om een beeld te krijgen van de doelgroep die nu niet tot werken komt, maar waar wel kansen liggen. Een participatieplek is een vorm van participeren dat passend zou kunnen zijn voor een inwoner. In 2023 gaan we verder aan de slag met het versterken van de samenwerking tussen partijen op het gebied van participatie, zodat er een sluitende keten van vraag en aanbod ontstaat.</p>
<p>Integratie en naar vermogen participeren</p> <p>Met ingang van 2022 treedt de Wet inburgering 2021 in werking. Gemeenten krijgen hierdoor meer regie om te sturen op lokale integratie en participatie. In 2021 hebben we verschillende pilots uitgevoerd voor het bevorderen van de lokale integratie en het oefenen met de regiefunctie in samenwerking met partners. De SDD gaat de nieuwe wet uitvoeren, maar zoveel mogelijk lokaal en in samenwerking met het Sociaal Team en lokale partners. Hierin worden de lessen van de pilots meegenomen om statushouders zo goed mogelijk in Hardinxveld –Giessendam te integreren.</p>	<p>Integratie en naar vermogen participeren</p> <p>In 2022 is er hard gewerkt aan het scheppen van de juiste condities en voorwaarden voor een nieuwe lokale en gezamenlijke uitvoer van de nieuwe Wet Inburgering 2021, hiervoor hebben vele gesprekken en overleggen plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in samenwerkingsafspraken met de SDD en lokale uitvoeringsafspraken met Vluchtelingenwerk, de SDD, lokale partners en organisaties. In 2022 hebben we gekeken welke lokale organisaties en partners concreet betrokken kunnen worden bij ons nieuwe lokale inburgeringsprogramma, hier zullen we in 2023 mee verder gaan. De nieuwe medewerker voor statushouders van het Sociaal Team heeft in 2022 monitorings- en voortgangsgesprekken gevoerd met de SDD en Vluchtelingenwerk. Op regionaal niveau heeft Hardinxveld-Giessendam deelgenomen aan de gunningsprocedure voor de gezamenlijke inkoop van de MBO onderwijsroute. De gunningsprocedure is afgerond en kunnen nieuwe inburgeraars van Hardinxveld-Giessendam de route in om een erkend diploma te krijgen voor een goede startpositie op onze lokale arbeidsmarkt</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde	2020	Rekening per. waarde	2021			
13	Achterstand onder jeugd - kinderen in uitkeringsgezin	2020	1	2021	3	2021	3	CBS - Jeugd
14	Achterstand onder jeugd - werkloze jongeren	2020	3	2021	1	2021	1	CBS - Jeugd

Beschrijving

- Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.
- Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

**Verstegen accountants
en adviseurs B.V.**
 d.d. **05/07/2023**

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Sociaal
Risico's
<p>Het jaar 2022 was het eerste jaar van de GR Sociaal. Er is gestart met het herijken van de regionale verordeningen naar lokale verordeningen die in de gemeenteraad worden vastgesteld. Maatwerk is één van de sleutelbegrippen in de vernieuwde samenwerking. Door de behoefte aan maatwerk, zal de samenwerking zo ingericht moeten zijn dat dit maatwerk makkelijker mogelijk is in de toekomst. Ook de gemeenteraad wordt meer in positie gebracht om de eigen controlerende en kaderstellende rol uit te voeren. Er is een nieuwe verdeelsleutelsystematiek geïntroduceerd die meer recht moet doen aan iedere gemeente. Voor de 3 opgaves van de GR Sociaal (1. Bestaanszekerheid versterken 2. Ontwikkelen naar werk 3. Zorgen voor ondersteuning) is de kaderstelling lokaal belegd.</p> <p>Meer nog dan voorgaande jaren zijn er ontwikkelingen die zorgen voor toenemende onzekerheid en risico's:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Nieuwe wettelijke taken en wetswijzigingen waarvan de wetstrajecten nog lopen en waarvan in een aantal gevallen nu al duidelijk is dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn of dat forse investeringen nodig zijn;
- Onzekerheid over financiering door het Rijk;
- Onzekere, maar ingrijpende invloeden zoals de oorlog in de Oekraïne, inflatie en de energiecrisis;
- Stijgende personeelstekorten. <p>De uitvoerende taken zijn belegd bij de SDD. In de herijkingen van het kaderbeleid op de Participatiewet en Wmo zal niet alleen (ook budgettair) passende antwoorden gezocht moeten worden gezocht op de actuele ontwikkelingen; ook wordt de mogelijkheid geboden tot gemeentelijk maatwerk.</p> <p>De verschuiving naar lokaal moet geleidelijk steeds meer vorm gaan krijgen. Hardinxveld-Giessendam en de SDD zetten hier actief op in. Hier liggen kansen om meer maatwerk te bieden en meer gebruik te maken van ons maatschappelijke voorveld en lokale ondernemers, denk aan meer lokale participatieplekken en meer preventieve inzet ter voorkoming van zwaardere zorg. Deze zaken worden in 2023 verder opgepakt, onder meer via de herijking van de Wmo.</p>
Ontwikkelingen
<p>In 2022 is hard gewerkt aan het vormgeven van de nieuwe verhoudingen binnen de GR Sociaal. De transitie naar lokale kaderstelling vergde een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet, die de komende jaren nog doorloopt. Dit zagen we bijvoorbeeld al bij de herijking minimabeleid. In de praktijk zal blijken hoe een en ander uitwerkt en wat de transitie naar gemeentelijk maatwerk daadwerkelijk betekent voor onze organisatie alsmede onze inwoners.</p> <p>Het jaar 2022 heeft een aantal uitdagingen gekend: de opvang van Oekraïense vluchtelingen en het uitkeren van leefgeld, hoge inflatie (energiecrisis) en de beschikbaarheid van zorgmedewerkers. Dit vraagt om een intensieve samenwerking op de bovengenoemde thema's. Wanneer zorg schaars is, zullen er keuzes gemaakt moeten worden, maar ook zijn er meer innovatieve oplossingen nodig.</p>

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 8 Werk en inkomen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
100 Sociaal Domein	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
Saldo van baten en lasten	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
Mutaties reserves	0	100	100	0	100	100	0	100	100	0	0	0
Resultaat	-4.103	2.466	-1.638	-4.097	2.466	-1.631	-3.778	2.420	-1.358	319	-46	273

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 9 Zorg en Welzijn

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Een samenhangend aanbod van voorzieningen</p> <p>In de voorgaande periode zijn daar al flinke stappen in gezet, zoals jeugdhulp naar voren, het ouderenconsultatiebureau, de waakvlamfunctie binnen het sociaal team. Met deze positieve ervaringen ontwikkelen we de komende periode door, door meer voorzieningen naar de voorkant te brengen. Hierdoor creëren we een nog completer lokaal aanbod.</p>	<p>Een samenhangend aanbod van voorzieningen</p> <p>In 2022 zijn succesvolle pilots gecontinueerd, zoals de jeugdmodule, ouderenconsultatiebureau en de waakvlamfunctie. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de krapte op de arbeidsmarkt, zijn voorliggende voorzieningen steeds belangrijker. Lokaal en dichtbij organiseren zijn daarbij uitgangspunten.</p>
<p>Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein</p> <p>De integrale lokale visie is opgesteld.</p>	<p>Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein</p> <p>De integrale lokale visie is reeds in 2020 vastgesteld.</p>
<p>Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen</p> <p>In 2022 gaan we aan de slag met het verbeteren van de vindbaarheid van het sociaal team. Door de samenwerking, zowel op beleidsniveau als uitvoeringsniveau, met het voorveld zorgen we ervoor dat er een dekkend aanbod is van voorzieningen. Er kan gemakkelijk opgeschaald en afgeschaald worden in de keten. Een verbetering in het informatieverstrekking is hierin noodzakelijk. We willen investeren in de website van het sociaal team en hier ook in samenwerken met onze andere samenwerkingspartners.</p>	<p>Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen</p> <p>De bereikbaarheid van het sociaal team is verbeterd door de telefonische bereikbaarheid te beleggen bij het callcenter van de gemeente. De tijden zijn daarmee ruimer geworden en de belasting voor de sociaal teamwerkers is afgenomen. De loketservice van de Sociale Dienst is na de coronaperiode weer opgestart. Dit wordt regelmatig gecommuniceerd in het Kompas.</p>
<p>Verbreding sociaal team</p> <p>In 2022 verbreden we het lokale (preventieve) aanbod van het sociaal team om te voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. Dit doen we door zowel de huidige formatie aan te passen naar de problematieken die we tegen komen als door expertise toe te voegen. Het is nodig dat er meer differentiatie wordt aangebracht in het sociaal team. Korte specialistische trajecten bij kortdurende problemen en laagdrempelige langdurige ondersteuning waar dit nodig is. We zien dat er steeds meer vraag is naar deze waakvlamtrajecten. Dit betekent dat we het waakvlamteam moeten uitbreiden en professionals met deze expertise moeten inzetten. Dit zijn MBO geschoolde medewerkers die vanuit de waakvlamfunctie kunnen op- en afschalen in zorg. Deze hele ontwikkeling vraagt om een verandering qua samenstelling, bezetting en expertise van het sociaal team.</p>	<p>Verbreding sociaal team</p> <p>Op meerdere momenten in 2022 is de gemeenteraad en samenwerkingsorganisaties geïnformeerd over de stand van zaken betreffende de doorontwikkeling van het sociaal team. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt lukt het de gemeente om professionals te vinden voor het sociaal team. Er is een basisteam geformeerd, wat aangevuld wordt met expertise. Denk hierbij aan jeugdhulp naar voren, de wijk ggd'er, medewerker betalingsachterstanden e.d.</p>
<p>Uitvoering van de MAG en monitoring (biedingen)</p> <p>De uitvoering van de MAG ligt bij de penvoerder. We stemmen frequent met de penvoerder af die ook volgens afspraken rapporteert. Signalen uit de samenleving die de gemeente ontvangt worden direct gecommuniceerd met de penvoerder en/of een maatschappelijk partner.</p>	<p>Uitvoering van de MAG en monitoring</p> <p>In 2022 heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden waar de penvoerder en verschillende MAG partners zijn bij aangesloten. Gezamenlijk is er naar de thema's gekeken die uit de data naar voren zijn gekomen. In 2023 gaan we een herijking van de MAG doen.</p>
<p>Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD</p> <p>Het aanbod wordt op elkaar afgestemd en in 2022 zetten we verder in op de onderlinge verbinding.</p>	<p>Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD</p> <p>Op uitvoeringsniveau weten de verschillende partijen elkaar te vinden en wordt er samengewerkt. Door de integrale consultant van de SDD en de wijk GGD en de wijk GGD en de wijk GGD het sociaal team wordt de onderlinge samenwerking bevordert.</p>

<p>Diaconaal Maatschappelijk Werk (biedingen)</p> <p>De uren voor het diaconaal Maatschappelijk werk zijn in 2021 uitgebreid. De functie en de uitbreiding wordt in het najaar van 2021 geëvalueerd, zodat er voor 2022 opnieuw afspraken kunnen worden gemaakt die aansluit bij de vraag en de visie sociaal domein.</p>	<p>Diaconaal Maatschappelijk Werk (biedingen)</p> <p>De uren voor het diaconaal maatschappelijk werk zijn ook in 2022 zinvol besteed, conform dienstverleningsovereenkomst. De diaconaal maatschappelijk werker uit het sociaal team ondersteunt en begeleidt inwoners met uiteenlopende hulpvragen.</p>
<p>Wijkverpleegkundige (biedingen)</p> <p>In 2022 worden ook ouderen die niet in beeld zijn bij de huisartsen bereikt door de inzet van het ouderen consultatiebureau.</p>	<p>Wijkverpleegkundige (biedingen)</p> <p>De ouderenconsulent is in dienst getreden van de gemeente om dit project voort te zetten. Extra aandacht is er voor de ouderen doelgroep in het kader van preventie.</p>
<p>Jeugdmodule (biedingen)</p> <p>De jeugdmodule wordt in 2022 voortgezet en daarnaast ook uitgebreid. De GGZ professional in de jeugdmodule zorgt voor een flinke afname van jeugdigen in de basis GGZ. Om ook verwijzingen naar gespecialiseerde GGZ te doen afnemen, wordt expertise in de vorm van een GZ psycholoog aan het sociaal team toegevoegd.</p>	<p>Jeugdmodule (biedingen)</p> <p>De jeugdmodule is in 2022 voortgezet en er zijn extra middelen aangeschaft, zoals een account bij een aanbieder van een jeugdmodule, om passende kortdurende behandeling te kunnen bieden.</p>
<p>WvGGZ (biedingen)</p> <p>Lokaal geven we uitvoering aan deze wettelijke taken door deze (regionaal) te beleggen bij onderdelen van de Dienst Gezondheid en Jeugd. De kosten voor de WvGGZ worden regionaal verdeeld op basis van inwoneraantal. De uitvoering wordt ieder half jaar met betrokken partijen geëvalueerd.</p>	<p>WvGGZ (biedingen)</p> <p>Ook in 2022 hebben we uitvoering gegeven aan onze wettelijke taak.</p>
<p>Passend onderwijs (biedingen)</p> <p>Gemeente heeft geen regie op het passend onderwijs. Maar samen met de samenwerkingsverbanden wordt er alles aan gedaan om kinderen niet uit te laten vallen en ze een goede basis te geven voor de toekomst. Hiervoor wordt ook van gemeentekant bijdragen verwacht. Dit wordt altijd in de regio afgestemd.</p>	<p>Passend onderwijs biedingen</p> <p>De gemeenten in de regio Passend Onderwijs werken met een uitvoeringsagenda. Deze is gebaseerd op het stuk 'Op weg naar méér inclusief onderwijs'</p> <p>Zo is in het afgelopen jaar is inzichtelijk gemaakt hoe de vervoersstromen in het leerlingenvervoer zijn in onze regio. Dit geeft inzicht en ook urgentie dat in het onderwijs ook dichternabij voorzieningen of hulp op school zou moeten komen. Uitgangspunt is ook thuisnabij onderwijs. De samenwerkingsverbanden gaan uiteindelijk over welke onderwijsvoorzieningen er waar komen. De gemeente heeft geen regie, maar trekt samen op met de samenwerkingsverbanden over een aantal onderwerpen. Waaronder leerlingenvervoer, leerplicht, zorg en huisvesting.</p>
<p>MAG (biedingen)</p> <p>Met de inrichting van de MAG is de algemene subsidieverordening ingetrokken. De praktijk wijst uit dat dit niet altijd werkbaar is. Daarom zal in 2021 een nieuwe algemene subsidieverordening aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden aangeboden. De aanbesteding is afgerond. Met de nieuwe penvoerder zullen in de laatste maanden van dit jaar nadere afspraken worden gemaakt om de uitvoering van de MAG in 2022 voort te zetten.</p>	<p>MAG</p> <p>De penvoerder heeft in 2022 de MAG conform afspraken uit de aanbesteding uitgevoerd. Ondertussen is gebleken dat vanwege wijzigende financieringsstromen uit het rijk (brede SPUK (Specifieke uitkering)) de MAG in zijn huidige vorm geëvalueerd zal worden in 2023. Wij zullen tijdig richting de Raad de ontwikkelingen op dit punt melden.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde			
15	Verwijzingen Halt	2021	8	2021	8	2021	8 Stichting Halt
16	Jongeren met delict voor rechter	2020	0	2020	0	2020	1 CBS - Jeugd
17	Bijstandsuitkeringen	2021	163,1	2021	163,1	2021	215,4 CBS - Participatie Wet
18	Aantal re-integratievoorzieningen	2020	61,8	2020	61,8	2020	147,1 CBS - Participatie Wet
19	Jongeren met jeugdhulp	2021	10	2022	8	2021	9,6 CBS - Jeugd
20	Jongeren met jeugdbescherming	2021	1	2022	1	2019	1,2 CBS - Jeugd
21	Jongeren met jeugdreclassering	2019	0	2019	-	2019	0,4 CBS - Jeugd
22	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	2021	650	2022	620	2022	596 CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Beschrijving

15. Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
16. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
17. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
18. Het aantal re integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
19. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
20. Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar."
21. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
22. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd	
Risico's	
De DG&J heeft, na resultaatbestemming 2021, een weerstandsvermogen van € 500.000. In de eerste Bestuursrapportage 2022 wordt een voorstel gedaan om het tekort van de DG&J € 495.000 te onttrekken aan de algemene reserve. Dit geeft een verhoogd risico dat toekomstige tekorten niet kunnen worden opgevangen uit het weerstandsvermogen.	
De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang. Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming. In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J.	
De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.	

De coronacrisis heeft gezorgd voor een verschuiving van prioriteiten bij de DG&J, de verantwoordelijkheid voor de testcapaciteit en vaccinaties. Door landelijke maatregelen hebben sommige programma's vertraging opgelopen en/of zijn uitgesteld.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt het risico met name bij het feit dat de jeugdhulpvraag groter is dan het beschikbare budget. De rijksmiddelen zijn lager dan de realisaties. Indien maatregelen niet voldoende zijn en de jeugdhulp toch nodig is, zal extra budget moeten worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten. De afschaffing van de solidariteit zorgt voor een extra risico op de begroting van gemeente Hardinxveld-Giessendam. Dit betekent een hogere bijdrage aan de SOJ. De transformatie en doorontwikkeling van het sociaal team moet er aan bijdrage dat de benodigde jeugdhulp binnen gereduceerde budgetten kan worden uitgevoerd. Een kritische toegang en het afbakenen van jeugdhulp zijn belangrijke knoppen. In het programmaplan van het netwerk MT staan regionale maatregelen beschreven die hier ook aan moeten bijdragen. Veel van deze maatregelen worden zowel lokaal als regionaal ingevoerd. Er wordt regelmatig geëvalueerd en de kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd. De huidige contractafspraken met zorgaanbieders hebben niet geleid tot de benodigde besparingen. Wij verwachten dat dit met de nieuwe inkoopsystematiek (ingående januari 2022) wordt ondervangen door het normenkader en er meer grip ontstaat op de zorg die door aanbieders wordt geleverd.

Ontwikkelingen

DG&J

Het Meerjaren Beleidsplan (MJP) voor de DG&J werd vastgesteld in april 2020. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2020 -2023. Hierin krijgen belangrijke lokale en regionale ontwikkelingen een plek, maar is er ook aandacht voor de effecten van landelijke ontwikkelingen zoals (infectieziekten)preventie, antibioticaresistentie, de dalende vaccinatiegraad, invoering van de omgevingswet, de positie van kwetsbare jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt en de landelijke impulsen op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Gemeenten stellen 1 x per 4 jaar een lokale nota gezondheidsbeleid op. Voor Hardinxveld-Giessendam is het lokale gezondheidsbeleid in februari 2022 besloten door de gemeenteraad. De visie Sociaal Domein ligt ten grondslag aan de gezondheidsnota.

SOJ

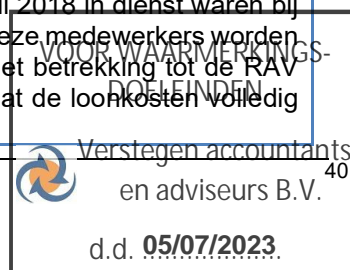
De 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid voeren sinds 1 januari 2015 gezamenlijk de taken uit die voortvloeien uit de Jeugdwet. Hiertoe is besloten tot de vorming van de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid als onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Naar aanleiding van de eerste Bestuursrapportage 2022 wordt een begrotingswijziging voorgesteld van €10,3 mln. Deze overschrijdingen worden voornamelijk veroorzaakt door de hogere tarieven wegens landelijke afspraken over hogere zorgsalarissen, continuïteitsteun in de JeugdzorgPlus, het niet halen van de beoogde kostenreducties en groei van de jeugdhulputgaven.

De afgelopen jaren behaalden wij al diverse resultaten in het kader van de transformatie. Desondanks waren de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Wij verwachten dat ook de komende jaren dit het geval is. Naar aanleiding van het landelijke onderzoek van AEF zijn er voor 2021 en 2022 extra middelen van het Rijk toegekend. Deze middelen dienen tekorten vanuit het verleden te compenseren en acute problemen op te lossen.

Interventies zijn hiervoor nodig op drie niveaus, te weten bij de gemeenten, bij de toeleiding en toegang tot de zorg en op de regionale zorgmarkt. Hardinxveld-Giessendam zet in op cijfermatige analyse van de bestedingen jeugdhulp, lokale maatregelen en meer sturing door de gemeente. Een normenkader onder de nieuwe contractafspraken 2022 met jeugdhulpaanbieders moeten hier ook aan bijdragen. Vooral wordt een risicoclassificatie van hoog gehanteerd.

RAV

Met ingang van 1 januari 2019 is de uitvoering van de taken op het gebied van de ambulancezorg ondergebracht in de Coöperatie AmbulanceZorg ZHZ (CAZ-ZHZ), een zelfstandige coöperatie met DG&J en Erasmus Medisch Centrum (EMC) en Albert Schweitzer Ziekenhuis (ASZ) als leden. In verband met hoge overgangskosten blijven medewerkers die al voor 1 april 2018 in dienst waren bij DG&J ook in de nieuwe situatie nog in dienst van DG&J (onderdeel RAV). Deze medewerkers worden vanuit DG&J gedetacheerd bij de coöperatie. In de begroting 2021 zijn met betrekking tot de RAV alleen nog de loonkosten meegenomen. Daarbij is het resultaat nihil, omdat de loonkosten volledig worden doorbelast aan de coöperatie.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x€ 1.000

Programma 9 Zorg en welzijn	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
105 Sociaal Domein	-12.956	82	-12.874	-15.446	536	-14.910	-15.291	762	-14.529	155	227	381
110 Volksgezondheid	-135	0	-135	-137	0	-137	-121	0	-121	16	0	16
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-80	1	-79	-104	1	-103	-120	5	-115	-16	4	-12
125 Huisvesting maatschappelijk	-38	14	-25	-36	14	-23	-28	16	-13	8	2	10
Saldo van baten en lasten	-13.209	97	-13.112	-15.723	550	-15.173	-15.561	783	-14.778	162	233	395
Mutaties reserves	0	370	370	-430	620	190	-430	620	190	0	0	0
Resultaat	-13.209	467	-12.742	-16.153	1.170	-14.982	-15.990	1.403	-14.587	162	233	395

- = Nadelig / + = Voordeelig

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Project Boezemgemaal en -kanaal</p> <p>Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland heeft in 2017 een historisch besluit genomen door het boezemwatersysteem in de Alblasserwaard anders in te gaan richten als antwoord op de hierboven genoemde uitdagingen. Na een uitgebreid locatieonderzoek in 2020 heeft het waterschap op 11 mei 2021 een gebied in Hardinxveld-Giessendam gekozen voor de realisatie van een nieuw boezemkanaal en -gemaal. Na zes eeuwen water aan- en afvoer via Kinderdijk is het noodzakelijk om een nieuw hoofdstuk aan het waterbeheer toe te voegen. Op 27 november 2020 heeft het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland de nadere locatiekeuze voor nieuwe boezembemaling voor de Overwaard definitief vastgesteld in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Daarna zijn er diverse (digitale) bijeenkomsten en keukentafelgesprekken door het waterschap georganiseerd.</p> <p>In navolging van de Locatiekeuze in het Algemeen Bestuur heeft het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH) op 11 mei 2021 het Locatiebesluit vastgesteld, waarmee de locatie ten oosten van de Hardinxveld is aangewezen voor de bouw van het nieuwe boezemgemaal en een nieuw boezemkanaal tussen de Giessen en de locatie van het nieuwe boezemgemaal. Het afgelopen jaar heeft het Waterschap de gemeenteraad een aantal keer schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de voortgang van het project "Verkenning nieuwe boezembemaling voor de Overwaard".</p> <p>In september 2021 heeft de gemeenteraad een ruimtelijke inpassingsvisie voor boezem en gemaal vastgesteld. Hieraan voorafgaand is een inspraak georganiseerd. In het vierde kwartaal 2021 werkt het waterschap een aantal varianten uit, waarbij naar verwachting begin 2022 een definitieve voorkeursvariant zal worden aangewezen door het waterschap. Om werk-met-werk te kunnen maken en projecten die een raakvlak met de plannen van het waterschap hebben, wordt een inventarisatie van meekoppelkansen opgesteld. Wanneer hiervoor planologische besluiten of budget nodig is (dit laat-ste alleen als het om gemeentelijke projecten gaat), zullen hier in 2022 e.v. aparte procedures voor worden doorlopen.</p> <p>Na vaststelling van het definitieve tracé van de boezem en de locatie van het gemaal, zal een het waterschap een definitief ontwerp opstellen en zal het verwervingstraject worden opgestart. De gemeente blijft bestuurlijk en ambtelijk betrokken.</p>	<p>Project Boezemgemaal en -kanaal</p> <p>Op 11 mei 2021 is het gebied ten oosten van de Sluisweg tussen het Mr. Dr. G. Kolff gemaal en de Giessen gekozen voor de nieuwaanleg van een boezem en boezemgemaal. In het vierde kwartaal van 2021 zijn een aantal varianten uitgewerkt, waarna het waterschapsbestuur in maart 2022 een definitieve voorkeursvariant (variant A) ter inzage heeft gelegd. Hierop zijn 6 zienswijzen binnengekomen. In augustus 2022 is het definitief voorkeursalternatief met het gemaal op afstand, door het Waterschap vastgesteld. In het middengebied zaten daar subvarianten A1 en A2 in, afhankelijk van de effecten op het kanaal van Steenenhoek. Zowel A1 als A2 gingen daarbij buiten de NNN-percelen om.</p> <p>Medio 2022 is de planfase gestart, waarin het voorkeursalternatief verder wordt uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Vanwege het initiatief zonneveld 't Groene Hartingshof, wordt in deze fase onderzocht of het tracé van de Boezem toch in het NNN gebied kan worden geschoven. Dit is tracé A3.</p> <p>Om werk-met-werk te kunnen maken van projecten die een raakvlak met de plannen van het waterschap hebben, is een inventarisatie van meekoppelkansen opgesteld. Vanuit de gemeente zijn het wandelrondje Hardinxveld en verkeersveiligheid Kanaaldijk Noord en Rivierdijk daarin opgenomen. De realisatie van een Ecologische verbindingzone en de Snelfietsroute Sliedrecht-Gorinchem, zijn door de Provincie ingebracht. Na vaststelling van het definitieve tracé van de boezem en de locatie van het gemaal, zal het waterschap een definitief ontwerp opstellen, waarin deze meekoppelkansen zijn onderzocht en afgewogen. Tevens zal het verwervingstraject worden opgestart. De gemeente blijft bestuurlijk en ambtelijk betrokken.</p>
<p>Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk (biedingen)</p> <p>De voorbereidingen zijn gestart. Inmiddels heeft onze gemeenteraad op 24 juni 2021 ingestemd met het nieuwe afval- en grondstoffenplan. In dit plan is opgenomen dat alle ondergrondse containers worden afgesloten en worden voorzien van een registratiesysteem. Om dubbele (ombouw)kosten te voorkomen willen we bovenstaande gelijk meenemen in deze nog te plaatsen ondergrondse containers. Hierdoor zal de plaatsing niet eerder dan in 2022 plaatsvinden.</p>	<p>Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk (biedingen)</p> <p>In 2022 is een intensief traject doorlopen om toestemming te kunnen krijgen van het waterschap Rivierenland voor het plaatsen van de semi ondergrondse afvalcontainers. De ingediende plannen zijn begin 2023 definitief door het waterschap afgewezen. De komende tijd wordt onderzocht of er alternatieven zijn waarmee het waterschap uiteindelijk wel mee kan instemmen.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde				
23	Fijn huishoudelijk restafval	2020	210	2021	213	2021	114	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
24	Hernieuwbare elektriciteit	2020	12,3	2020	12,1	2018	17,6	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Beschrijving

23. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

24. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Risico's

Het weerstandsvermogen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is op peil. Op het moment van schrijven zijn er nog geen definitieve cijfers over 2022, maar de verwachting is dat de gevolgen van de inflatie opgevangen kunnen worden binnen de begroting. Voor 2023 is dat waarschijnlijk niet meer het geval en wordt er een exploitatietekort verwacht. Het Algemeen Bestuur (AB) van de dienst heeft besloten om niet op voorhand de begroting 2023 aan te passen, maar het verwachte tekort na afloop te verrekenen. Dat kan via een directe eenmalige bijdrage van de gemeente of door het aanspreken van het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen zal dan door de deelnemende gemeente aangezuiverd moeten worden.

Met de beoogde invoering van de Omgevingswet per 1-1-2024 komen er meer wettelijke (milieu)taken voor de gemeente bij. De belangrijkste nieuwe taak betreft de uitvoering van bodemtaken. Tot inwerkingtreding van de Omgevingswet is de provincie bevoegd gezag en dus verantwoordelijk voor de financiering. OZHZ voerde deze taken al uit namens de provincie en zal dit voortzetten als de gemeente bevoegd gezag wordt. Lange tijd was het onduidelijk of de financiering vanuit het Rijk voldoende zou zijn om deze taken op hetzelfde uitvoeringsniveau voort te kunnen zetten. Inmiddels wordt er vanuit gegaan dat het grootste deel van de kosten voor rekening komen van de deelnemende gemeenten, maar het is nog niet goed inzichtelijk wat de financiële impact op langere termijn zal zijn.

Ontwikkelingen

Met de beoogde inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 komen er meer wettelijke taken naar de gemeente en zal de systematiek op diverse milieuaspecten wijzigen. De Omgevingsdienst levert een belangrijke bijdrage als het gaat om uitvoering van deze wettelijke milieutaken, o.a. op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken).

Daarnaast spelen in het kader van duurzaamheid, ecologie en aanverwante thema's steeds meer onderwerpen waar de Omgevingsdienst een adviserende of uitvoerende rol in heeft. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van de Energieagenda, waarbij gestuurd wordt op vermindering van CO₂-uitstoot bij bedrijven.

Een andere ontwikkeling is de groeiende aandacht voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Dit zijn stoffen die vrijkomen bij bedrijfsmatige activiteiten en schadelijk zijn voor mens en milieu, zoals PFAS en lood. Dit onderwerp heeft binnen de keten van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) op het gebied van milieu een steeds nadrukkelijker plaats.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ⁴³

d.d. 05/07/2023.

Gemeenschappelijke Regeling GEVUDO: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken en Huisvuilcentrale Alkmaar

Risico's

Geen risico's.

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden

Risico's

Het beheerbaars houden van de stijging van de kosten voor afvalverwerking blijft een punt van aandacht.

Ontwikkelingen

De invoer van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid per 1 januari 2023 heeft vertraging opgelopen.

De invoer van het nieuwe beleid wordt nu in 2023 gefaseerd ingevoerd. Vanaf 1 januari 2024 zal er voor het aanbieden van restafval per keer een bedrag een rekening worden gebracht ook wel diftar genoemd.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 10 Gezondheid en milieu	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
135 Milieu	-167	0	-167	-589	0	-589	-617	0	-617	-28	0	-28
136 Duurzaamheid	-74	0	-74	-375	199	-176	-283	106	-178	92	-94	-2
140 Reiniging	-1.956	2.256	300	-2.337	2.470	132	-2.271	2.465	194	67	-5	61
145 Riolering	-1.258	1.824	566	-1.180	1.728	549	-1.271	1.730	459	-91	2	-90
150 Begraven en lijkbezorging	-401	383	-18	-439	321	-119	-461	298	-163	-21	-23	-45
Saldo van baten en lasten	-3.856	4.463	607	-4.921	4.718	-203	-4.903	4.597	-305	18	-121	-103
Mutaties reserves	-15	249	234	-133	356	223	-133	308	175	0	-48	-48
Resultaat	-3.871	4.712	841	-5.054	5.074	20	-5.036	4.905	-131	18	-169	-151

- = Nadelig / + = Voordelig

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten</p> <p>Na een dal in de oplevering van woningen komt de woningbouwproductie in 2022 weer goed op gang. Van verschillende plannen is de bestemmingsplanprocedure in 2021 afgerond, waardoor de daadwerkelijke realisatie van de woningbouw een versnelling kan krijgen. Hierdoor zal invulling gegeven worden aan de woonvisie met plannen die goed ingepast worden hun omgeving. Ook aan nieuwe plannen wordt gewerkt om de woningbouwbehoefte van onze gemeente invulling te geven.</p> <p>Daarnaast worden plannen van andere overheden zoals de nieuwe boezem en het boezemgemaal zo goed mogelijk begeleid voor een optimale ruimtelijke inpassing.</p>	<p>Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten</p> <p>Er is goede voortuitgang geboekt om de realisatie van woningen mogelijk te maken. Meerdere plannen zijn een ontwikkelfase verder gekomen. De ruwbouw van de Rokerij is inmiddels gereed en ook de IJzergieterij is volop in uitvoering. Bewoners van de nieuwbouwwoningen bij scheepswerf De Giessen en het plan Buitengewoon aan Buitendams 301 konden vanaf eind 2022 hun woningen betrekken.</p> <p>Het bestemmingsplan voor 't Oog 1^e fase is vastgesteld maar nog niet onherroepelijk door een procedure bij de Raad van State. Voor de starterswoningen aan de Pieter de Hooghstraat heeft het voorontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegen en het ontwerpplan is begin 2023 gereed voor besluitvorming. Ook voor de locaties Nederveen-Huisman aan Buitendams en Buitendams 45 geldt dat het voorontwerp-bestemmingsplan in 2022 gereed is gekomen.</p> <p>De bestemmingsplannen Zwaluwpad, Blauwe Zoom Ons Dorp en de Stationsstraat zijn vastgesteld en onherroepelijk geworden. De bouwfase hiervan is nu begonnen waardoor inwoners in 2023/2024 deze woningen in gebruik kunnen nemen.</p> <p>Met Fien Wonen wordt gesproken over de toevoeging van een beperkt aantal woningen voor jongeren in onze gemeente.</p>
<p>Lokale woonvisie</p> <p>In de Lokale paragraaf Wonen (lokale woonvisie) is een uitvoeringsprogramma opgenomen deze wordt in 2021 geactualiseerd.</p> <p>Voldoende woningen toevoegen We zetten in op minimaal de lokale behoefte en een organische groei ten behoeve van de regionale behoefte. Nieuwbouw moet passen bij de schaal van de kern. Aansluiten bij de behoefte doen we door te werken vanuit een continue bouwstroom en monitoring van de marktopnamecapaciteit bij planontwikkeling. De bouwwerkzaamheden van de projecten zoals de IJzergieterij, Rokerij en Rivierdijk/Kromme Gat zijn/worden gestart in 2021. Ook de bestemmingsplannen Blauwe Zoom "Ons Dorp", 't Oog fase 1 en de Stationsstraat zijn in voorbereiding. De komende jaren (vanaf 2022) liggen er nog meer woning-bouwplannen zoals Middenwetering, HKC-terrein, Kerk Buitendams als ook de ontwikkeling op Buitendams 348-352 (Huisman Nederveen). In deze projecten helpen we mee aan de regionale opgave. Hierover maken we afspraken met de regiogemeenten.</p> <p>Kwalitatief goede woningen toevoegen Dit doen we door in te zetten op de toevoeging van woningen die bijdragen aan de gewenste doorstroming binnen de gemeente. Voor de primaire (lokale) behoefte is de opgave met name gericht op starters en doorstromers (gezinnen en 50+). Ook een passend aanbod aan sociale huurwoningen is gewenst.</p> <p>Voor de doelgroep starters richten we ons op goedkope koopwoningen tot circa €200.000, deze zullen gerealiseerd gaan worden binnen het woningbouwplan op het HKC-terrein. Voor de doorstromers zorgen voor een verscheidenheid aan woonvormen vanaf circa €300.000 zoals wordt uitgevoerd in het de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp". De opgave in de sociale huur is vooral gericht op vernieuwen en passend maken van het bestaande aanbod. De gewenste uitbreiding is beperkt.</p>	<p>Lokale woonvisie wordt Lokale Bouwvisie</p> <p>In 2019 stelden we de Lokale paragraaf Wonen vast. Met dit beleidsdocument gaven we als gemeente Hardinxveld-Giessendam uitvoering aan ons woonbeleid. Inmiddels is de Lokale paragraaf Wonen aan actualisatie toe. We borduren met deze actualisatie voort op de Lokale paragraaf Wonen, maar trekt deze naar de huidige tijd. We focussen ons de komende jaren met name op het bouwen van nieuwe woningen. Daarom dopen we dit document de Lokale paragraaf Bouwen (welke in december 2022 is vastgesteld). De drie thema's die in onze actualisatie centraal staan, zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vaart maken met woningbouw 2. De juiste woning op de juiste plek 3. Een leven lang prettig wonen <p>Ad 1. Dit doen we door;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zoeken naar mogelijkheden voor nieuwbouw, - Het realiseren van gemiddeld 80 woningen per jaar (zie onder Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten), - Uitbouwen periodieke bijeenkomsten met het Bouwberaad Hardinxveld-Giessendam, - Verbeteren communicatie rond nieuwbouwprojecten. <p>Ad 2. Dit doen we door;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken inzet koopconstructies bij nieuwbouwprojecten. - Bouwen aan een gevarieerd woningaanbod dat aansluit op de lokale woningbehoefte. <p>Ad 3. Dit doen we door;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken mogelijkheden voor doorstroombeleid, - Informatievoorziening over preventieve aanpassingen, - Toevoegen gelijkvloerse/levensloopbestendige woonvormen - Realiseren hoogwaardige koopappartementen.

<p>Wonen in alle levensfasen in Hardinxveld-Giessendam Hiermee willen we zorgen dat mensen langer en passend thuis kunnen wonen. Dit gaat zowel over het langer thuis wonen van ouderen als het bieden van een passend thuis voor kwetsbare doelgroepen. Dit doen we door het bouwen van gelijkvloerse woningen (zoals in de vervolgfase van De Blauwe Zoom "Ons Dorp") als het stevig inzetten op preventie met goede ondersteuning (ambulant) in de buurt.</p> <p>Energie en klimaatbestendig De visie is dat Hardinxveld-Giessendam in 2050 van het aardgas af is, de Transitie Visie Warmte 2021 geeft hier invulling aan.</p>	
<p>Omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet is uitgesteld en treedt nu op 1 juli 2022 in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor. In 2019 is door de gemeenteraad een keuze gemaakt voor een invoeringsstrategie en zijn centrale uitgangspunten voor de implementatie van de wet geformuleerd. We zijn van daaruit onder andere gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie, maar concentreren ons de komende periode vooral op de minimale acties die noodzakelijk zijn voor de invoeringsdatum.</p> <p>De stelselwijziging Omgevingswet, samen met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen, zullen (ingrijpende) gevolgen hebben voor de legesheffing door gemeenten. Deze gevolgen zijn afhankelijk van de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Minder legesinkomsten ontstaan door de 'knip' (het splitsen van de bouwtechnische en ruimtelijke vergunning) en bijvoorbeeld dat er lokaal wordt gekozen om meer vergunningsvrij te maken. Komende tijd worden de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes duidelijker. Dan kunnen ook de gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.</p>	<p>Omgevingswet</p> <p>De inwerkingtreding van de Omgevingswet was aan het begin van 2022 voorzien op 1 juli 2022, daarna was de verwachting 1 januari 2023. Met dat perspectief voor ogen is het afgelopen jaar vooral gestreefd naar het doorvoeren van de minimale acties. Die stonden dan ook centraal in onze organisatie. Raadsbesluiten die op grond van die minimale acties genomen moesten worden, zijn in 2022 ook daadwerkelijk door de raad behandeld, laatstelijk in de decemberraad. Inmiddels heeft de Minister de Kamers geadviseerd in te stemmen met inwerkingtreding op 1 januari 2024.</p> <p>In het najaar van 2022 ontstond opnieuw onduidelijkheid over de inwerkingtreding van de wet. Daarom is er gewerkt aan twee legesverordeningen: een legesverordening onder de huidige wetgeving en een legesverordening onder de nieuwe wetgeving per 1 januari 2023. De raad heeft besloten de legesverordening onder de huidige regelgeving vast te stellen.</p>
<p>Duurzaamheid</p> <p>Met In 2021 is de Lokale Duurzaamheidsagenda opgesteld, in aanvulling op de Lokale Energie Agenda zoals die is vastgesteld in 2019. Met het uitvoeren van de Lokale Duurzaamheidsagenda doet de gemeente wat nodig is om de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te behalen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire opgaven. De primaire opgaven horen specifiek bij het beleidsterrein Duurzaamheid en omvat de grote opgaven op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie. Op basis van de Lokale Duurzaamheidsagenda wordt het programma Duurzaamheid ingericht en uitgevoerd. In 2021 zijn de belangrijkste strategische documenten opgesteld, te weten:</p> <p>De Regionale Energiestrategie 1.0 [RES Regio Drechtsteden]. Deze beschrijft de doelstelling op het gebied van energie besparen en de opwek van schone energie middels zonnepanelen en, in regionaal verband waar mogelijk, windturbines. De volgende stap is het ten uitvoer brengen van deze strategie op lokaal niveau.</p> <p>De Transitie Visie Warmte 2021 [TVW 2021]: Deze visie beschrijft de manier waarop de omschakeling op welke wijze panden in de gemeente Hardinxveld-Giessendam gefaseerd om kunnen schakelen op duurzame warmtebronnen. Ook deze visie zal vertaald worden naar praktische uitvoering door middel van een clusteraanpak zoals die beschreven is in de TVW 2021.</p> <p>De Regionale Adaptatie Strategie regie A5H: De adaptatiestrategie beschrijft welke opgaven er regionaal liggen op het gebied van klimaatadaptatie, waaronder extreme droogte, hittestress, wateroverlast en biodiversiteit. Deze strategie wordt met name vertaald naar een Lokale Adaptatie Strategie op basis waarvan ook in de gemeente Hardinxveld-Giessendam concrete stappen gezet worden.</p>	<p>Duurzaamheid</p> <p>In lijn met de Lokale Duurzaamheidsagenda 2021 zijn belangrijke stappen gezet op het vlak van Duurzaamheid. De volgende resultaten zijn in 2022 geboekt:</p> <p>Regionale Energie Strategie (RES 1.0): Begin 2021 is, met regionale afstemming, het uitnodigingskader 'zon op land' opengesteld. Op basis hiervan konden initiatieven zich melden voor de uitwerkingsgebieden van de RES 1.0 (waarvan er twee in Hardinxveld-Giessendam liggen). Voor beide gebieden hebben zich initiatieven gemeld (overigens initiatieven die al langer in beeld waren). Daarnaast zijn er ook voorstellen voor initiatieven buiten de uitwerkingsgebieden ingediend. Deze zijn, op basis van de gedefinieerde uitwerkingsgebieden, aangehouden. Met de initiatieven passend in de contouren van de uitwerkingsgebieden is veel dialoog geweest om projecten een stap verder te brengen, met name ten aanzien van landschappelijke inpassing, participatie en afstemming met de in de RES betrokken overheden. Daarnaast is inzet gedaan op Energie Besparen, met als belangrijkste resultaten een succesvolle actie op spouwmuurisolatie en isolerend glas en het optuigen van een pilot-project voor de inzet van de gelden van het Nationaal Isolatie Programma (NIP) (het programma is in 2022 opgezet, uitvoering is in Q1 2023).</p> <p>Ten behoeve van de opvolging van de Transitie Visie Warmte 2021 is een projectleider geworven (najaar 2022) en is de projectuitvoering voor 2023 voorbereid. Daarnaast is bovengenoemde NIP-pilot opgezet in relatie tot de TVW 2021.</p> <p>Op het gebied van Klimaatadaptatie is een lokaal een ambtelijke werkgroep ingericht waarin opvolging van de Lokale Adaptatie Strategie is belegd. Onder andere door te werken aan de doorvertaling in: Het Watertakeplan, Verduurzaming van bedrijventerrein Nieuweweg, DOELENDE geplande ontwikkelingen van Pietersweer (dit laatste met het doel opgedane ervaring te verwerken in het handboek openbare</p>

<p>Daarnaast omvat de Lokale Duurzaamheidsagenda een opsomming van de opgaven die op andere beleidsterreinen liggen maar een sterke duurzaamheidscomponent kennen en welke vragen om een integrale aanpak. Bijvoorbeeld mobiliteit en de opgaven die er liggen ten aanzien van het realiseren van lokaal beleid ten behoeve van een laadinfrastructuur voor elektrisch rijden. Maar ook Omgevingsvisie is van groot belang omdat dit een belangrijk instrument is waarin uitvoering van onder andere de RES 1.0 geborgd kan worden. Vanuit het programma Duurzaamheid wordt waar nodig de gevraagde inzet op de andere beleidsterreinen gedaan. Tevens wordt regionaal inzet gevraagd en geleverd ten behoeve van onder andere de RES en RAS.</p> <p>Voor elk van deze opgaven geldt dat ze in grote mate afhangen van een gedegen inzet op zowel communicatie als participatie. Hier wordt dus vanuit het programma Duurzaamheid een accent op gelegd.</p> <p><i>Toekomstige ontwikkelingen Duurzaamheid</i> De doelstellingen op het gebied van Duurzaamheid zijn er van de lange adem, waarbij ontwikkelingen van grote invloed zullen zijn. Allereerst is er de Regionale Energie Strategie. Hoewel hard aan de uitvoering wordt gewerkt zal deze elke twee jaar worden herijkt en, waar nodig, bijgesteld. En dat bijstelling en uitbreiding nodig zal zijn wordt al duidelijk aan het IPCC rapport van zomer 2021 dat laat zien dat we de komende decennia stevig aan de slag zullen moeten om de doelstellingen te halen: lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. De lokale opgaven zullen hier mogelijk ook door geïntensiveerd moeten worden. Maar ook toekomstige technische ontwikkelingen zijn van belang. Met name als het gaat om de omschakeling naar duurzame warmtebronnen. De in 2021 opgestelde Transitie Visie Warmte laat zien dat de oplossingen voor een belangrijk deel aanwezig zijn, maar ook afhankelijk zijn van (door)ontwikkeling van bijvoorbeeld mogelijkheden om warmte uit riool- en oppervlaktewater te halen. De regierol die de gemeente heeft in de warmtetransitie is mede afhankelijk van deze ontwikkelingen. Daarnaast zal klimaatadaptatie steeds meer op de voorgrond komen. Zorgen dat ook de woon- en leefomgeving van Hardinxveld-Giessendam duurzaam klimaat adaptief en water robuust ingericht wordt vraagt een gedegen aanpak die nu nog in de kinderschoenen staat. Tot slot liggen de vraagstukken van Duurzaamheid niet één enkel beleidsterrein maar zal in de toekomst steeds meer een integrale aanpak gewenst zijn om de opgaven op adequate wijze op te kunnen pakken.</p>	<p>ruimte). Daarnaast is regionaal (RAS Regio A5H) intensief samengewerkt in het opstellen van een uitvoeringsagenda bij de in 2021 opgestelde Regionale Adaptatie Strategie. Binnen deze agenda zijn ook afspraken gemaakt over de mogelijke inzet van de impuls gelden 2022/2023. Ook is in 2022 de actie 'tegelwippen' wederom uitgevoerd.</p> <p>Op het gebied van communicatie en participatie is veel inzet gedaan. Er is een nieuwe communicatieadviseur geworven, een meerjarige communicatiestrategie ontwikkeld, kaders voor participatie ontwikkeld en het meest belangrijk: de rol van de Energiecontactfunctionaris is nieuw leven ingeblazen door veel inzet te doen op contact met de samenleving. Onder meer door op verschillende plekken (tijdelijke) loketten in te richten (bijvoorbeeld in samenwerking met Servanda en de Bibliotheek) de organisatie van een informatieavond met Buurt Bestuurt, werven van energiecoaches en het in relatie tot collectieve acties van deur tot deur gaan voor persoonlijke gesprekken. In samenwerking met diverse scholen is een wedstrijd voor de ontwikkeling van een campagne op duurzaamheid gehouden.</p> <p>Overige behaalde resultaten:</p> <p>Energiearmoede: 2022 was het jaar van Energiearmoede en er is veel inzet gedaan op het bereiken en ondersteunen van huishoudens waar energiearmoede speelt (minima). Hierbij is samengewerkt met het Sociaal Domein en de Sociale Dienst, en gebruik gemaakt van Specifieke Uitkeringen. Hierbij is ingezet op samenhang tussen: uitkering bijdrage energiekosten (2 maal in 2022 via SDD), mogelijkheid voor specifieke doelgroep via een voucheractie duurzaam witgoed aan te schaffen en de opvolging hiervan middels de inzet van een energiecoach die helpt met kleine maatregelen, ook op houding en gedrag.</p> <p>Goede voorbeeld: realisatie van zonnepanelen op de gemeentelijke werkplaats (Schrank 6), analyse en routekaart verduurzamen (deel) van het gemeentelijk vastgoed i.s.m. Royal Haskoning DHV, opstellen van CO2 voetafdruk in combinatie met gemeentelijke workshops, actieve deelname aan de klimaatweek. In een aantal gemeentelijke panden zijn energiebesparende maatregelen genomen (EML) en het label van het gemeentehuis is vastgesteld (A-label).</p> <p>Economie: inrichten van en uitvoering geven aan een projectgroep ten behoeve van het realiseren van een Green Deal met betrokken partijen ten behoeve van het verduurzamen van bedrijventerrein Nieuweweg. Daarnaast is via OZHZ ondersteuning geboden aan bedrijven op het gebied van verduurzaming en de C-label verplichting kantoren (E-agenda).</p> <p>Mobiliteit: inhoudelijk bijdragen aan de contouren voor het mobiliteitsplan (2023) en het aanjagen van de laadvisie en -beleid.</p>
<p>Regiodeal (biedingen)</p> <p>Begin 2022 moet het plan van de kwaliteitsimpuls middels de regiodeal-gelden voor het plan IJzer-gieterij uitgewerkt zijn. De uitvoering van het plan zal samenlopen met de herontwikkeling van het gebied en zal enkele jaren duren.</p> <p><i>Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten</i> Voor complexe nieuwe ruimtelijke projecten zoals 't Oog en Middenwetering zal extra inzet gepleegd worden op het gebied van communicatie en participatie. De bijdrage vanuit de plankostenaan bij anterieure contracten is hiervoor niet altijd voldoende. Door het goed betrekken van alle belanghebbenden bij de planvorming en -uitwerking zal het draagvlak voor de plannen en de kwaliteit hiervan toenemen.</p>	<p>Regiodeal (biedingen)</p> <p>De gezamenlijke investeringen die in de begroting zijn opgenomen voor het verhogen van de kwaliteit van het waterfront en de kruising zullen ingezet worden voor het plein aan de rivierdijk en de omgeving daaromheen tot de bocht bij de zuiveringsinstallatie. De aanpassing van de kruising wordt voor rekening van de ontwikkelaar van de IJzergieterij aangelegd, zodat alle gelden besteed kunnen worden aan het plein en het dijkgedeelte. Een deel van de kosten komen uit de regiodeal.</p> <p>Het ontwerpproces is 3^e kwartaal 2022 gestart en 2^e kwartaal zal een voorontwerp gereed zijn. De uitvoering staat gepland voor de periode 2024-2025.</p> <p>Er is bij complexe projecten extra aandacht besteed aan communicatie en participatie</p>

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ⁴⁷

d.d. **05/07/2023**

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
155 Grondexploitatie	-8.248	8.248	0	-14.423	14.423	0	-5.490	4.879	-611	8.933	-9.544	-611
160 Omgevingszaken	-641	783	142	-738	671	-67	-733	708	-24	6	37	43
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.176	113	-1.063	-879	113	-766	-1.372	285	-1.087	-493	172	-321
170 Volkshuisvesting	-72	0	-72	-74	0	-74	-88	1	-88	-15	0	-14
175 Woonwagenzaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	-1
Saldo van baten en lasten	-10.139	9.145	-994	-16.114	15.207	-907	-7.683	5.872	-1.811	8.431	-9.335	-904
Mutaties reserves	0	50	50	-188	139	-49	-188	890	702	0	751	751
Resultaat	-10.139	9.195	-944	-16.302	15.346	-956	-7.871	6.762	-1.109	8.431	-8.584	-153

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 12 Woonomgeving

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Opstellen nieuw groenbeheersplan</p> <p>Om het groenbeleidsplan op te stellen is een evaluatie en een startnotitie geschreven. Beide documenten zijn zowel door het college als de raad vastgesteld.</p> <p>In de startnotitie worden doelen benoemd waar het groenbeleidsplan op in moet gaan. De doelen zijn onder andere: klimaatadaptatie, biodiversiteit, beeldkwaliteit, onderhouden van groen door bewoners, normen voor groen bij nieuwe ontwikkelingen. Ook zal een benchmark worden uitgevoerd om te bepalen hoe groen de gemeente is. Naast de doelen is in de startnotitie benoemd hoe de inwoners worden betrokken bij het opstellen van het plan.</p> <p>We willen de inwoners bij het plan betrekken door hen de mogelijkheid te geven om een enquête in te laten vullen. De gegevens worden gebruikt om het groenbeleidsplan op te stellen. Ook kan in de enquête worden aangegeven of er behoefte is om een mondelinge toelichting te geven. Naast de enquête wordt er ook gewerkt met een klankbordgroep waarin verschillende partijen zoals een Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard en een Stichting Dorpsbehoud mee kunnen praten over het plan.</p> <p>We streven er naar om het geactualiseerde groenbeleidsplan voor de verkiezingen in maart 2022 vast te laten stellen door de raad.</p> <p><i>Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'</i> In juli 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de motie 'meer bankjes in ons dorp' aan te nemen. Hiervoor kunnen op verschillende locaties banken met afvalbak en zo nodig een fietsenbeugel worden geplaatst.</p> <p>De inwoners zullen, na een oproep van de gemeente via de gebruikelijke kanalen, locaties kunnen aangeven waar volgens hen een extra zitmogelijkheid gewenst is. De locaties zullen hierna door de gemeente worden beoordeeld waarna er zo nodig overleg zal plaatsvinden met Rijkswaterstaat of het Waterschap. Voorbereiding in 2021 en realisatie in 2022. Kosten voor beheer en onderhoud worden na uitvoering via de perspectiefnota op basis van werkelijk gerealiseerde locaties opgevoerd.</p> <p>Om de motie uit te voeren wordt een investeringsbedrag van € 35.000,-- opgevoerd.</p>	<p>Opstellen nieuw groenbeheersplan</p> <p>Het groenbeleidsplan is herzien en vastgesteld door de raad op 21 april 2022. Het plan is via de website van de gemeente te raadplegen.</p> <p>Jaarlijks zal aan het college een uitvoeringsplan worden aangeboden als uitwerking van het groenbeleidsplan. In het uitvoer-ringsplan is ook een doorkijk opgenomen voor de jaren na 2023. Het eerste uitvoeringsplan bij het groenbeleidsplan is opgesteld in het najaar van 2022 en is, na vaststelling, gedeeld met de inwoners, bedrijven en de gemeenteraad. Voor 2023 zal in hoofdzaak worden gewerkt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> * het mogelijk maken voor burgers om groen te adopteren; * nadenken over andere invulling van de rotondes; * aanplant van bomen op de Koningin Wilhelminalaan; * inventarisatie van overbodige verharding, waar gazon omgevormd kunnen worden naar bloemrijke bermen en op welke plekken we kleur&fleur kunnen toevoegen; * opstart herziening bomenbeleidsplan en * voorbereiden van fase 2 Peulenkamp, de omvorming oeverzone langs de Buiten Giessen (ter hoogte van Apollostraat). <p><i>Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'</i> Na het aannemen van de motie en het beschikbaar hebben van de middelen is een oproep aan de inwoners geplaatst om de locaties te achterhalen waar plaatsen van een bankje gewenst is. In totaal zijn door onze inwoners, Stichting Dorpsbehoud en het WMO-platform een vijftigtal locaties aangeleverd. We overleggen met organisaties over de aangegeven locaties. Deze liggen veelal niet op grondgebied van de gemeente. Het overleg neemt meer tijd in beslag dan we hadden gedacht. Het daadwerkelijk plaatsen van de banken zal plaatsvinden in 2023.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	
25	WOZ-waarde woningen	2021	266	2022	290	2022	344	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
26	Nieuwbouw woningen	2021	2	2022	2,3	2022	8,7	
27	Demografische druk	2022	80,8	2022	80,8	2022	80,2	CBS - Statistiek Bevolking - bewerking ABF
28	Woonlasten éénpersoonshuishouden	2022	901	2022	901	2022	823	
29	Woonlasten meerpersoonshuishouden	2022	901	2022	901	2022	905	

VOORWAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ⁴⁹

d.d. **05/07/2023**

Beschrijving

25. De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
26. Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
27. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
28. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
29. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 12 Woonomgeving	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
180 Openbaar groen	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
Saldo van baten en lasten	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
Mutaties reserves	-76	90	14	0	14	14	0	14	14	0	0	0
Resultaat	-1.048	91	-957	-1.015	15	-1.000	-1.062	16	-1.046	-48	1	-46

- = Nadelig / + = Voordelig

Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Gezonde financiële positie behouden en verbeteren</p> <p>We wegen hierbij de ambities uit het coalitieakkoord en nieuwe ontwikkelingen af tegen deze uitgangspunten. Het eerder in gang gezette beleid wordt daarbij gecontinueerd en is gericht op het afbouwen van de schuldpositie.</p>	<p>Gezonde financiële positie behouden en verbeteren</p> <p>Met de verkoop van de aandelen van Eneco in 2020 is de schuldpositie aanzienlijk verbeterd. Per eind 2022 bedraagt de leningenportefeuille € 21,4 miljoen. Daarnaast was per eind 2022 voor € 5,0 miljoen aan kasgeld aangetrokken.</p> <p>Voor 2022 is de financieringsbehoefte ingevuld met kasgeldleningen ingevuld. In het 4^e kwartaal is, o.a. vanwege het anticiperen op de renteontwikkelingen, langlopende financiering aangetrokken (€ 7,5 miljoen). Door aflossingen in 2022 (€ 4,5 miljoen) is de schuldpositie ten opzichte van 2021 per saldo met € 3,0 miljoen toegenomen.</p> <p>Op (langere) termijn staan (grotere) uitgaven/investeringen geraamd. Het streven blijft daarbij om binnen de gestelde uitgangspunten dit te realiseren, waarbij ook afbouw van de schuldpositie van belang is en blijft. Om deze investeringen te financieren zal mede externe financiering nodig, waardoor naar verwachting de schuldpositie in deze jaren zal toenemen. Daarna wordt weer voorzien dat de schuldpositie zal afnemen.</p>
<p>Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren</p> <p>Voor de OZB en andere tarieven passen we in beginsel alleen de inflatiecorrectie toe. Zo dekken we structurele uitgaven met structurele inkomsten.</p> <p>Daarnaast nemen we de opbouw van de tarieven van begraafplaatsen en evenementen onder de loep. We kijken daarbij naar zowel maatschappelijke effecten als de gevolgen voor andere begrotingsposten.</p>	<p>Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren</p> <p>In de begroting en jaarrekening worden jaarlijks de kostendekkendheid van de verschillende producten verantwoord (paragraaf Lokale Heffingen).</p> <p>Specifieke onderzoeken van de kostendekkendheid van belastingen en leges worden via een 4-jarige cyclus uitgevoerd. Daarbij wordt ook de toerekening van kosten tegen het licht gehouden en wordt eventueel de toerekening heroverwogen. De resultaten kunnen leiden tot bijstelling van tarieven. Daarbij wordt ook bezien hoe aanvragen zo eenvoudig mogelijk kunnen.</p> <p>De tarieven voor 2022 voor OZB en andere tarieven zijn geïndexeerd voor het inflatiepercentage. Voor de tarieven 2023 (vastgesteld in de raad van december 2022) is het indexpercentage van t-2 gehanteerd (2,7%). In 2023 wordt een eenmalige korting van € 15 per jaar toegekend bij alle onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen.</p>
<p>Bijhouding BAG/BGT (biedingen)</p> <p>Om de data te actualiseren zoals hierboven omschreven wordt een vergelijking gemaakt tussen de data uit het bestand en actuele luchtfoto's. Afwijkende zaken worden verwerkt in de bestanden. Op deze wijze wordt voldaan aan de wettelijke bepalingen met betrekking tot de actualiteit van de gegevens.</p>	<p>Bijhouding BAG/BGT (biedingen)</p> <p>Dit is een continue proces. De stand van zaken wordt verwoord in de z.g. Ensia-rapportage die jaarlijks wordt aangeboden aan de raad. Daaruit blijkt dat we aan de gevraagde kwaliteit voldoen.</p>

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2021 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 236 miljoen (2020: 221 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 127 miljoen (60% beschikbare winst) aan dividend uit te keren (2020 € 101 miljoen – 50% beschikbare winst). Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 71.492 (over 2020 in 2021 € 56.754).

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)

Risico's

Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijk de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe.

Ontwikkelingen

Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. Daar staat tegenover dat gemeenten ook kunnen uittreden. Dit betekent dat er zowel kan-sen als risico's zich voor kunnen doen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-407	3.978	3.571	-385	4.343	3.958	-506	4.334	3.828	-121	-9	-130
190 Beleggingen	-1	40	39	0	40	40	0	71	71	0	31	31
205 Algemene baten en lasten	209	217	426	81	217	298	81	18	99	0	-199	-199
210 Uitkering gemeentefonds	0	26.155	26.155	0	29.565	29.565	0	30.273	30.273	0	708	708
215 Kapitaallasten	157	15	172	9	15	24	-1	19	18	-10	4	-6
Saldo van baten en lasten	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404

- = Nadelig / + = Voordelig

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

1.5 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de voorgaande programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

1. Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is zijn heffingen waarvan er geen duidelijke relatie is tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden zijn de onroerend zaakbelastingen (OZB) en de hondenbelasting. Overigens zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel is gebonden. Dergelijke heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord. Voor verdere informatie wordt u verwezen naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor onze gemeente. Twee factoren bepalen de uitkering aan een gemeente:

- De omvang hangt af van de algemene groei en van taak- en andere veranderingen. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgeeft, gaat het gemeentefonds ook omhoog en omgekeerd. Twee voorbeelden van taak- en andere veranderingen: Toen de gemeenten de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) gingen uitvoeren, kregen ze daarvoor geld in het gemeentefonds. Het fonds groeide, maar het takenpakket ook.
- Het aandeel van een gemeente in de totale omvang van het gemeentefonds hangt af van zogenaamde "verdeelmaatstaven". Het aantal inwoners is zo een verdeelmaatstaf. Hoe meer inwoners een gemeente heeft, des te groter het aandeel in het totaal. Er zijn circa vijftig verdeelmaatstaven.

3. Dividend

Hiertoe behoren de aandelen en daaraan verbonden dividenden die niet tot één van de voorgaande programma's behoren. Voor onze gemeente zijn dat de aandelen en daaraan verbonden dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

4. Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de lasten die verband houden met het niet doorbelasten van rente aan producten.

5. Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige dekkingsmiddelen bestaan hoofdzakelijk uit de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Hieronder vallen overigens niet de opbrengsten van de onroerend zaakbelastingen (OZB) en ook niet de lasten die zijn gemoeid met de heffing en invordering daarvan. Deze worden verantwoord bij de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022	Afwijking 2022	Voor-/nadelig
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.873	4.251	4.283	31	V
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: algemeen	25.532	29.565	29.456	-109	N
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: sociaal domein	1.560	0	817	817	V
Dividend	57	40	71	31	V
Saldo van de financieringsfunctie	-13	-24	-18	7	V
Overige dekkingsmiddelen	-394	53	-321	-373	N
Totaal	30.615	33.885	34.289	404	V

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is vallen de opbrengsten onroerende zaakbelastingen (woningen en niet-woningen) en hondenbelasting.

Dividend

Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

In paragraaf 2.5.2. wordt een toelichting gegeven op bovenstaande afwijkingen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

1.6 Overhead

De overheadkosten laten het volgende verloop zien.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Begroting primair	Begroting na wijziging	Rekening
Baten	36	91	193
Lasten	-5.980	-6.327	-6.422
Saldo	-5.944	-6.236	-6.228

Per saldo is er ten opzichte van de begroting na wijziging een voordeel van € 8.000. De overheadkosten worden grotendeels op de paragraaf bedrijfsvoering verantwoord.

1.7 Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen of beperkt risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Eind 2019/begin 2020 heeft een hertoets op de vennootschapsbelastingplicht plaatsgevonden. Hieruit bleek wederom dat we geen of beperkt risico's lopen op vennootschapsbelastingplicht. Op basis van deze inventarisatie, waarbij in 2022 geen nieuwe activiteiten zijn ontwikkeld, geldt dit ook voor het boekjaar 2022. Het enige discussiepunt over 2022 en voorgaande jaren betreft de reclame-opbrengsten. Uit analyse over 2016 t/m 2021 blijkt dat deze opbrengsten gemiddeld € 4.000 - € 6.000 bedragen, waarbij zich ook de vraag voordoet of sprake is van reclame-opbrengsten of beschikbaar stellen van onroerend goed.

Voor de grondexploitaties worden in het kader van het MPG een quick-scan uitgevoerd op mogelijk Vpb-verplichting. Uit de scan blijkt dat sprake is van negatieve uitkomsten en derhalve geen belastingrisico voor de Vpb.

In 2022 heeft de Belastingdienst voorlopige beschikkingen voor opgelegd over 2018, 2019 en 2020, waarbij de fiscale opbrengsten zijn ingeschat op respectievelijk € 104.500, € 114.000 en € 123.500. De hieruit voortvloeiende Vpb bedraagt € 23.812, € 23.123 en € 21.201 (inclusief belastingrente). Tegen deze beschikkingen is bezwaar gemaakt. Landelijk zijn er procedure bij rechtbanken geweest of deze lopen nog. Volgend hierop zijn ook beroepsprocedures gestart, welke naar verwachting een uitspraak langere tijd op zich laten wachten. Gelet op de hoogte van de opbrengsten in voorgaande jaren en het vraagstuk of het om het beschikbaar stellen van onroerend goed gaat is verwachting is dat, gelet op de hoogte van de opbrengsten, dat geen of een beperkte aanslag zal worden opgelegd. De betaalde aanslagen zijn daarom als vordering op de balans opgenomen.

Het blijft wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

1.8 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorzien uitgaven opgenomen ad € 25.000. In het begrotingsjaar is de post onvoorzien niet aangewend.

Overzicht aanwending van het bedrag onvoorzien

Bedragen x € 1.000

Nr. Begrotingswijziging / onderwerp	Datum	Bedrag 2022
0 Primitieve begroting		25
Begrotingswijziging(en)		0
Saldo post onvoorzien na begrotingswijzigingen		25

Alle andere begrotingswijzigingen waren budgetneutraal of zijn gemuteerd op het exploitatiesaldo van de begroting. Het restant van de post onvoorzien bedraagt € 25.000,-.

Paragrafen

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ⁵⁷

d.d. **05/07/2023**.

1.9 Paragraaf Bedrijfsvoering

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Verdere organisatie-ontwikkeling</p> <p>In 2022 wordt via verschillende instrumenten in het bedrijfsvoeringdomein verder vorm gegeven aan de verdere ontwikkeling van de organisatie. We werken vanuit het adagium dat we klaarstaan voor de samenleving en werken aan het versterken van de collectieve sturing. Het verandertraject vraagt ook in 2022 tijd en capaciteit van de ambtelijke organisatie, terwijl gelijktijdig de reguliere processen ook blijven doorgaan. Daarnaast wordt inhoudelijk gewerkt aan het afronden van deze bestuursperiode en de voorbereiding van de nieuwe periode 2022-2026. Zie ook programma 1.</p>	<p>Verdere organisatie-ontwikkeling</p> <p>De doorontwikkeling van de organisatie naar een netwerkorganisatie vindt zijn herkomst in de raadsbesluiten van december 2020 ('Stutten en verstevigen van de organisatie') en februari 2021 ('Vervolg Stutten en Verstevigen'). In 2022 hebben we de reguliere processen door kunnen laten gaan en gelijktijdig hebben we gewerkt aan de afronding van de bestuursperiode, de voorbereiding van de nieuwe bestuursperiode en de doorontwikkeling van de organisatie. We hebben deze doorontwikkeling in 2022 verder vormgegeven aan de hand van de pijlers concernsturing, samenwerken, persoonlijk leiderschap, vertrouwen, inhoud en dienstverlening. In 2022 deden we hiertoe het volgende:</p> <p>Met het vormgeven van concernsturing zorgen we voor inzicht, overzicht en samenhang van de inzet van mensen, geld en werk.</p> <p>We maken een omslag van hiërarchisch naar persoonlijk leiderschap. In een netwerkorganisatie gaat het om samenwerken vanuit individuele persoonlijke kwaliteiten. Het persoonlijk leiderschapstraject geeft de medewerkers inzicht in hun kwaliteiten. Zo kunnen medewerkers en de organisatie hen nog beter op hun kwaliteiten in te zetten.</p> <p>We stellen de mens centraal en werken vanuit een mensbeeld van vertrouwen, in plaats van controleren en aansturen.</p> <p>We focussen op inhoud en doen dit door minder tijd te besteden aan het maken van beleid en het opstellen en uitvoeren van procedures. Dit stelt ons beter in staat om flexibel in te spelen op vragen vanuit de samenleving en het bestuur.</p> <p>We zoeken zowel in- als extern persoonlijk contact i.p.v. via papier en mail te communiceren. We stellen 'mensen boven regels': regels moeten goed uitlegbaar zijn naar de samenleving toe. Dit vraagt van organisatie en bestuur om nog meer van buiten naar binnen te werken en zo de kracht van de samenleving beter te benutten en het (vrijwilligers)netwerk in Hardinxveld-Giessendam te vergroten. We brengen het bestuur beter en eerder in positie door vroegtijdig het gesprek aan te gaan over de belangrijke bestuurlijke projecten en processen, in plaats van te focussen op het uiteindelijke besluitvormingsproces.</p> <p>In december 2022 hebben we het koersdocument 'Op weg naar een netwerkorganisatie' vastgesteld. Hierin is onder meer beschreven langs welke weg wij die ontwikkeling vorm willen geven. Een onderdeel daarvan is het uitvoeren van zes vastgestelde bestuursopdrachten: Prioritering, Bestuurlijke processen, Persoonlijk leiderschap, Dienstverlening, Monitoring en Cultuur.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde			
30	Formatie	2022	6,22	2022	6,4	Eigen begroting/jaarrekening	
31	Bezetting	2022	5,04	2022	7,2	Eigen begroting/jaarrekening	
32	Apparaatskosten	2022	625	2022	665	Eigen begroting/jaarrekening	
33	Externe inhuur	2022	3	2022	23	Eigen begroting/jaarrekening	
34	Overhead	2022	14	2022	13	Eigen begroting/jaarrekening	

Beschrijving

- 30. Fte per 1.000 inwoners
- 31. Fte per 1.000 inwoners
- 32. Kosten per inwoner
- 33. Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
- 34. % van totale lasten

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
220 Bedrijfsvoering	-5.582	36	-5.546	-5.846	91	-5.755	-5.907	193	-5.714	-61	102	41
Saldo van baten en lasten	-5.582	36	-5.546	-5.846	91	-5.755	-5.907	193	-5.714	-61	102	41
Mutaties reserves	-80	674	594	-185	1.221	1.036	-185	1.202	1.017	0	-19	-19
Resultaat	-5.662	710	-4.952	-6.031	1.312	-4.719	-6.091	1.395	-4.697	-61	83	22

-- = Nadelig / += Voordelig

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

1.9.1 Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA)

Gemeenten hebben de wettelijke taak om een groot aantal diensten te leveren aan inwoners en ondernemers. Deze diensten worden steeds meer digitaal afgehandeld. De gemeente is dan ook in transitie naar een digitaal georiënteerde dienstverlening en bedrijfsvoering. Een goede ontwikkeling voor burgers en ondernemers die daardoor minder afhankelijk worden van openingstijden.

Toegenomen digitalisering betekent echter ook meer verantwoordelijkheid voor de gemeente. Traditioneel beschikt de gemeente al over privacy- en concurrentiegevoelige datasets over en voor inwoners en ondernemers. In een tijd waarin de gemeente steeds meer zorgtaken vanuit het Rijk krijgt overgeheveld, waarbij de hoeveelheid privacygevoelige informatie toeneemt, wordt de informatieveiligheid- en privacy-taak van gemeenten dan ook steeds breder. Tegelijkertijd groeit het maatschappelijk bewustzijn over veiligheid en privacy bij inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers moeten en willen zeker zijn dat hun informatie veilig is.

Als professionele organisatie is het van belang dat ook onze gemeente de beveiliging van informatie, en de bescherming van persoonsgegevens, adequaat organiseert. Informatie moet immers beschikbaar, actueel, volledig en betrouwbaar zijn en mag alleen door bevoegden worden ingezien. Ook bij de uitwisseling van informatie moet de gemeente te allen tijde rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. De gemeente heeft een maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid de gegevens van hun inwoners en ondernemers onder alle omstandigheden te beschermen en moeten zich daarover kunnen verantwoorden.

Er is regionaal gezamenlijk in de Drechtsteden en lokaal veel werk verzet op het gebied van informatiebeveiliging en privacy met het verder implementeren en borgen van passende maatregelen. Waar informatieveiligheid gaat over beschikbaarheid, integriteit (juistheid, volledigheid) en vertrouwelijkheid (toegang waar nodig) van alle soorten informatie, gaat privacy specifiek over het beschermen van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer.

Het verantwoordingsproces rondom informatieveiligheid is sinds 2017 gebaseerd op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) en gaat uit van het principe van Single Information & Single Audit (SISA). Dit houdt in dat er sprake is van eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit.

ENSIA is een verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), alsmede de informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), WOZ (Wet Waardering Onroerende Zaken). en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet).

Met het uitvoeren van de ENSIA-zelfevaluatie en het aanleveren van de noodzakelijke verantwoordingsinformatie via de ENSIA, legt het college van burgemeester en wethouders over het jaar 2022 verantwoording af aan de raad (horizontale verantwoording) en toezichthouders van het rijk (verticale verantwoording) over de status van informatieveiligheid. Onderdeel van de verantwoording is een getoetste collegeverklaring informatieveiligheid, betreffende DigiD en Suwinet. De collegeverklaring is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en getoetst door een onafhankelijke auditor.

De Functionaris voor gegevensbescherming (FG) heeft een jaarrapportage opgesteld waarin een beeld wordt gegeven van de stand van zaken bij de gemeente Hardinxveld-Giessendam als het gaat om het naleven van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) in 2022. Dit doet zij in haar rol van onafhankelijke toezichthouder. 2022 heeft laten zien dat er de afgelopen jaren op het gebied van privacy flink wat werk is verzet, maar dat er ook nog veel onderhanden werk is te doen. De AVG is een veelomvattende en gecompliceerde wet, die om structurele aandacht blijft vragen van bestuur, management en medewerkers.

In 2022 is de eerste verplichte Audit m.b.t. de Wet Politiegegevens (Wpg) uitgevoerd door een externe Auditor. De eindconclusie van de Auditor is dat gemeente Hardinxveld-Giessendam over het algemeen de basis van de WPG-naleving nog niet op orde heeft.

Informatieveiligheid en privacy is geen eenmalige activiteit, maar een continu verbeterproces. Jaarlijks wordt een Informatiebeveiligings- en Privacyplan opgesteld waarin de te ondernemen activiteiten worden vastgelegd.

In 2023 zal de focus liggen op het verder vormgeven van een Veilige (Digitale) Gemeente met het inbedden van informatieveiligheid en privacy in de gemeentelijke organisatie, het borgen van risicomanagement en bewustwording.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. ⁶¹

d.d. **05/07/2023**.

1.9.2 Wet Open Overheid (WOO)

Algemeen

Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de (Wijzigingswet) Wet open overheid (WOO) aangenomen. Het betreft een initiatiefwet uit de Tweede Kamer die beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken.

Kaders

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid in werking getreden. De Wet openbaarheid van bestuur (WOB) is hierbij ingetrokken. Het grote verschil tussen de WOO en de WOB betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. De WOO kent voor overheden de verplichting om bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Voor passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek) volgt de WOO vrijwel geheel de WOB.

Middelen

Voor de implementatie en de uitvoering van de WOO heeft het rijk zowel incidentele als structurele middelen beschikbaar gesteld. Op dit moment ontbreekt informatie van het ministerie en leveranciers over alle kosten die samenhangen met de implementatie van de WOO. In ieder geval zullen er kosten gemaakt worden voor het inventariseren, aanpassen en inrichten van processen voor onder andere actieve openbaarmaking. Daarnaast zijn er kosten voor automatisering, waaronder bedrijfsapplicaties, metadata, documentsjablonen aanpassen en anonimiseringssoftware. Mogelijk worden er ook kosten gemaakt voor opleiding, communicatie en het inhuren van expertise en menskracht. Door de bedragen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld ook in 2023 te bestemmen voor de WOO wordt zoveel mogelijk geborgd dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.

1.9.3 Opvang ontheemden Oekraïne

Op 24 februari 2022 viel Rusland op meerdere plaatsen Oekraïne binnen in een grote escalatie van de Russisch-Oekraïense oorlog die sinds 2014 gaande is. Er vielen veel slachtoffers en grote verwoestingen werden er aangericht. Een grote stroom vluchtelingen kwam op gang richting het westen. Ook ons land en onze gemeente bood ruimhartig onderdak. In korte tijd werd er door burgers, kerken, bedrijven en de gemeente een grote inspanning geleverd om ook in Hardinxveld-Giessendam tijdelijke opvang te regelen. Een regionale en lokale crisisorganisatie werd opgericht om sturing te geven aan de alle vraagstukken die samenhangen met de toestroom van vluchtelingen.

Al de eerste week van maart kon een groep ondergebracht worden in de tijdelijke opvang van de bron. De week is sporthal De Appelgaard in gereedheid gebracht om een grote groep voor een korte periode onderdak te geven. Een aantal particulieren stelde hun huis open voor de opvang van vluchtelingen. Voor de middellange termijn boden ondernemers bedrijfsruimte aan die omgebouwd werd tot woonruimte (aan de Hakgriend bij B.M. van Houwelingen en aan Kade 34 bij Creon Kozijnen) Eind maart waren beide panden volledig omgebouwd, ingericht en betrokken door vluchtelingen

Richtlijnen vanuit de rijksoverheid waren toen nog beperkt aanwezig. Veel moest er geïmproviseerd worden om alles op tijd gereed te krijgen. Nadat er primair onderdak geregeld was, zijn er veel andere zaken opgepakt zoals: het regelen van de eerste dagelijkse levensbehoeften, inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie, het regelen van leefgeld, toegang tot medische- en psychosociale zorg, mogelijkheden om te werken en het zorgen voor onderwijs voor de kinderen. In al deze zaken is voorzien. In financiële zin worden de kosten van opvang in principe vergoed door het Rijk.

De vluchtelingencrisis heeft een grote inspanning gevraagd – en vraagt het nog – van de samenleving en van de gemeentelijke organisatie. De kracht van de lokale samenleving bleek uit de welwillende medewerking van veel vrijwilligers, burgers en bedrijven. Het leed dat deze vluchtelingen overkwam kon hiermee enigszins verlicht worden.

1.10 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn onder andere de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn onder andere de onroerend zaakbelasting en de hondenbelasting.

Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals onder andere de bouwleges wordt door de gemeente zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. Voor 2022 zijn voor deze belastingen ten opzichte van 2021 de volgende wijzigingen vastgesteld door de gemeenteraad in de vergadering van 16 december 2021:

- Onroerende zaakbelasting, 1,3% verhoging van de opbrengst ten opzichte van 2021. Percentage conform de Perspectiefnota 2022-2024;
- Rioolheffing, verlaging van het tarief met € 20 ten opzichte van 2021;
- Afvalstoffenheffing, verhoging van € 10 ten opzichte van 2021.

De overige (belasting) tarieven zijn voor 2022 met 1,3 % geïndexeerd ten opzichte van 2021. Dit is conform de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2022-2025.

Ten aanzien van de heffingen en leges wordt uitgegaan van een kostendekkendheidspercentage van 100%.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet zijn in 2021 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

Bedragen x € 1000

Omschrijving	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Prim.Begr. 2022	Begroting 2022	Rekening 2022	Afwijking 2022	Voor-/ nadelig
Zuivere belastingen								
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	2.994	3.100	3.188	3.165	3.422	3.469	47	V
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	579	574	603	612	747	729	-18	N
Hondenbelastingen	75	79	81	75	82	85	3	V
Precariobelasting	92	94	10	101	61	11	-50	N
Bedrijfsinvesteringszone	73	75	74	70	70	-1	-71	N
Subtotaal zuivere belastingen	3.813	3.922	3.956	4.023	4.382	4.293	-89	N
Heffingen								
Afvalstoffenheffing	2.017	2.071	2.206	2.086	2.300	2.292	-8	N
Rioolheffing	1.766	1.803	1.861	1.821	1.725	1.722	-3	N
Subtotaal heffingen	3.783	3.874	4.067	3.907	4.025	4.014	-11	N
Retributies								
Leges bouwvergunningen	492	353	867	789	677	713	36	V
Leges burgerlijke stand	210	170	140	126	139	135	-4	N
Begrafenisrechten	293	404	393	383	321	298	-23	N
Havengelden	79	32	28	64	64	36	-28	N
Marktgeden	33	23	22	31	31	26	-5	N
Reclameopbrengsten	-	24	30	20	25	33	8	V
Subtotaal retributies	1.107	1.006	1.480	1.413	1.257	1.241	-16	N
Overige pachten	-	51	49	58	59	50	-9	N
Overige leges en andere rechten	-	2	15	1	1	52	51	V
Subtotaal inclusief overige retributies	1.107	1.059	1.544	1.472	1.317	1.343	26	V
TOTAAL lokale heffingen	8.703	8.855	9.567	9.402	9.724	9.650	-74	N

Onroerende zaakbelastingen

De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW. De GR SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats. Bij het bepalen van het percentage wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken, zodat per saldo de onroerende zaakbelastingen voor woningen niet meer stijgen dan de inflatie.

Hondenbelasting

Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerende zaakbelastingen verzorgt de GR SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons. De controle is nog wel in handen van de gemeente en geschiedt door een jaarlijkse huis-aan-huis controle met daarnaast een hondenpenningcontrole op straat.

Precariobelasting

Voor het hebben van materialen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. De GR SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.

Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden. Ook kan zonder verdere kosten gebruik worden gemaakt van het afvalbrenngstation.

Rioolheffing

De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door de GR SVHW.

Leges

In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieventabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand, wet Ruimtelijke Ordening en Milieuwetgeving.

Begraafenisrechten

Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en trechtergelden.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giessendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giessendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor Afvalstoffenheffing, Rioolheffing en Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond).

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

	2019	2020	2021	2022
Kwijtscheldingsbedragen	104.019	100.381	100.415	133.107
Kwijtscheldingsaantallen				
(Gedeeltelijk) toegekend	207	210	193	205
Afgewezen	42	56	44	68
Totaal	249	266	237	273

In 2022 is het aantal aanvragen en het aantal (gedeeltelijk) toegekende kwijtscheldingsverzoeken fors toegenomen.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Soort heffing	2019	2020	2021	2022
Onroerende zaakbelasting				
Woningen				
- eigenarenheffing	0,1247%	0,1199%	0,1172%	0,1101%
Totaal	0,1247%	0,1199%	0,1172%	0,1101%
Niet woningen				
- eigenarenheffing	0,2142%	0,2168%	0,2213%	0,2677%
- gebruikerstarief	0,1582%	0,1601%	0,1634%	0,2010%
Totaal	0,3724%	0,3769%	0,3847%	0,4687%
Afvalstoffenheffing	287,00	292,00	309,00	319,00
Rioolheffing	227,00	231,00	237,00	217,00

De ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de afgelopen jaren is als volgt:

	2019	2020	2021	2022
OZB-eigenaar	306,00	314,00	314,00	365,00
Afvalstoffenheffing	287,00	292,00	309,00	319,00
Rioolheffing	227,00	231,00	237,00	217,00
Totaal	820,00	837,00	860,00	901,00
% stijging/afname	-0,5%	3,7%	2,1%	4,8%
t.o.v. vorig jaar				

Vergelijking met andere gemeenten

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een onderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke woonlasten, teneinde een vergelijk tussen de gemeenten mogelijk te maken. Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten van onze gemeente is een vergelijk met omliggende gemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Gorinchem	Vijfheerenlanden
Gemiddelde woningwaarde	331.517	400.670	341.509	397.206
OZB-eigenaar	0,1101%	0,0896%	0,1060%	0,1002%
OZB-eigenaar	365,00	359,00	362,00	398,00
Rioolheffing (vastrecht)	217,00	245,00	207,00	194,00
Afvalstoffenheffing	319,00	340,00	337,00	412,00
Heffingskorting		-50,00		
Totaal	901,00	894,00	906,00	1.004,00
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	158	151	165	280
Rangorde Ablasserwaard-Vijfheerenlanden (o.b.v. berek. woonlasten)	2	1	3	4

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2022 landelijk gezien onder het midden behoort (plaats 158 van de in totaal 344 gemeenten). Regionaal gezien staat de gemeente Hardinxveld-Giessendam op de tweede plaats (2021: 3).

Naast een vergelijking met de omringende gemeenten is ook een vergelijking met de Drechtstedengemeenten gemaakt.

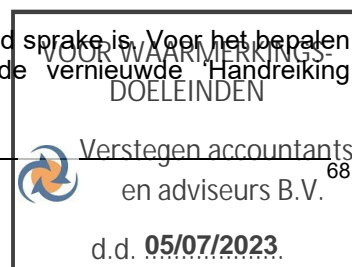
	Hardinxveld-Giessendam	Ablasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Gemiddelde woningwaarde	331.517	325.646	294.118	375.770	323.787	310.253	315.569
OZB-eigenaar	0,1101%	0,1084%	0,1020%	0,0974%	0,1257%	0,0751%	0,0957%
OZB-eigenaar	365,00	353,00	300,00	366,00	407,00	233,00	302,00
Rioolheffing (gebaseerd op 2 bew.)							
Rioolheffing (vastrecht)	217,00	159,00	205,00	191,00	161,00	277,00	306,00
Afvalstoffenheffing	319,00	358,00	313,00	374,00	420,00	316,00	373,00
Totaal	901,00	870,00	818,00	931,00	988,00	826,00	981,00
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	158	123	60	200	264	69	256
Rangorde Drechtsteden (o.b.v. woonlasten)	4	3	1	5	7	2	6

In vergelijking met de overige Drechtstedengemeenten eindigt Hardinxveld-Giessendam op plaats 4 (2021: 5).

Kostendekkendheid

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande kostendekkendheidspercentages is uitgegaan van de vernieuwde 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur.

Formule overheadopslag op loonkosten	
Overhead (taakveld 0.4)	€ 6.228.086
Loonkosten + inhuur (exclusief overhead loonkosten)	€ 9.490.838
	65,6%

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overheadopslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten).

Formule voor overheadopslag totale lasten	
Overhead (taakveld 0.4)	€ 6.228.086
Totale lasten exclusief mutaties reserves	€ 48.916.211
	12,7%

Legesverordening

Titel 1: Algemene dienstverlening:

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	19.441	Directe lasten	18.034
Loonkosten	69.087	Loonkosten	117.568
Saldo	88.528	Saldo	135.602
Overheadopslag voor loonkosten	44.898	Overheadopslag voor loonkosten	76.404
Totale lasten	133.426	Totale lasten	212.006
Totale baten	13.410	Totale baten	62.350
Kostendekkendheid	10%	Kostendekkendheid	29%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit basisregistratie
Directe lasten	15.861	Directe lasten	20.508
Loonkosten	58.316	Loonkosten	112.744
Saldo	74.177	Saldo	133.252
Overheadopslag voor loonkosten	37.898	Overheadopslag voor loonkosten	73.269
Totale lasten	112.075	Totale lasten	206.521
Totale baten	50.261	Totale baten	3.727
Kostendekkendheid	45%	Kostendekkendheid	2%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten naturalisatie	3.747	Directe lasten	24.940
Loonkosten	9.719	Loonkosten	63.351
Saldo	13.466	Saldo	88.291
Overheadopslag voor loonkosten	6.316	Overheadopslag voor loonkosten	41.170
Totale lasten	19.782	Totale lasten	129.461
Totale baten naturalisatie	4.758	Totale baten	681
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	473		
Kostendekkendheid	26%	Kostendekkendheid	1%

Titelblad 1	
Hoofdstuk 14	Markten
Directe lasten	7.063
Loonkosten	17.512
Saldo	24.575
Overheadopslag voor loonkosten	11.380
Totale lasten	35.955
Totale baten	33.603
Kostendekkendheid	93%

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Omgevings- vergunningen
Directe lasten	171.719
Loonkosten	560.994
Saldo	732.713
Overheadopslag voor loonkosten	364.574
Totale lasten	1.097.286
Totale baten	708.278
Kostendekkendheid	65%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

Titelblad 1 en 3	
TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	41.893
Loonkosten	189.146
Saldo	231.039
Overheadopslag voor loonkosten	122.921
Totale lasten	353.960
Totale baten	4.409
Kostendekkendheid	1%

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden		Begraafplaatsen	
Directe lasten	16.530	Directe lasten	198.539
Loonkosten	25.525	Loonkosten	251.268
Saldo	42.055	Saldo	449.808
Overheadopslag voor loonkosten	16.588	Overheadopslag voor loonkosten	163.292
Totale lasten	58.643	Totale lasten	613.099
Totale baten	31.687	Totale baten	297.568
Kostendekkendheid	54%	Kostendekkendheid	49%

Afval	
Directe lasten	1.600.608
Loonkosten	69.812
Saldo	1.670.420
Overheadopslag	212.680
Gecompenseerde BTW	275.600
Totale lasten	2.158.701
Totale baten	2.291.635
Kostendekkendheid	106%

Saldo van + € 132.934 is toegevoegd aan de voorziening reiniging.

Riool	
Directe lasten	1.025.533
Loonkosten	260.533
Saldo	1.286.066
Overheadopslag	163.744
Gecompenseerde BTW	137.944
Totale lasten	1.587.753
Totale baten	1.729.738
Kostendekkendheid	109%

Saldo van + € 141.985 is toegevoegd aan de voorziening riolering.

Rente riolering

In de berekening van de kostendekkendheid van de riolering wordt rekening gehouden met een rentepercentage van 3% voor investeringen tot en met begrotingsjaar 2012. Investerings vanaf begrotingsjaar 2013 zijn gebaseerd op de renteomslag.

Dit wijkt af van de berekende renteomslag. In de nota financieringsvisie is vastgelegd dat investeringen in rioleringen volledig extern gefinancierd worden. Het rentepercentage riolering is dan ook gebaseerd op een gemiddelde van de rente van de langlopende schulden.

1.11 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

Bij raadsbesluit van 16 december 2021 is de Financieringsvisie vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld door de gemeenteraad op 16 december 2021. Deze nota geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen, evenals richtlijnen hoe hiermee wordt omgegaan. Er is voor gekozen om geen afzonderlijke nota samen te stellen inzake het weerstandsvermogen en de risico's. In deze paragraaf wordt hiervan een uiteenzetting gegeven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 31 december 2022 bedraagt de weerstandscapaciteit:

Bedragen x € 1.000

<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit			
- OZB	p.m.		
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		0	
Onvoorzien		0	
Weerstandscapaciteit exploitatie			0
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>			
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve		4.184	
Vrij aanwendbaar deel reserve sociaal domein		1.667	
Stille reserves		p.m.	
Weerstandscapaciteit vermogen			5.851
<i>Totale weerstandscapaciteit</i>			<i>5.851</i>

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum. De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerende zaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm OZB.

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100%-kostendekkendheid.

Onvoorzien

Ter dekking van onvoorzien uitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2022 een bedrag opgenomen van € 25.000. Deze is in 2022 niet aangewend.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve (exclusief resultaatbestemming 2022) bedraagt € 11.209.435 per 31 december 2022. Dit bedrag is € 4.183.552 vrij aanwendbaar.

Reserve Sociaal Domein

Voor het sociaal domein is een aparte reserve gevormd. Deze wordt gezien als onderdeel van de weerstandscapaciteit. De achterliggende reden is dat in de bepaling van de risico's het sociaal domein is betrokken. De omvang van de reserve sociaal domein (exclusief resultaatbestemming 2022) bedraagt € 1.667.035 per 31 december 2022.

Stille reserves

Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten. Organisatiebreed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico's te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans

de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:

- o Groot (80%);
- o Gemiddeld (50%);
- o Klein (20%).

Impact

De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

Programma	Risico's	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
4	PFOA	20%	250.000		25.000		25.000
6	Leerlingenvervoer	50%	233.000		116.500		116.500
8	Participatiewet (incl. inkomensvoorz.)	10%	3.613.000		181.000		181.000
9	WMO	10%	4.174.000		209.000		209.000
9	Jeugdwet	10%	5.455.000		273.000		273.000
11	Omgevingswet		PM				
Bedrijfsv	Eenmansposten	10%	9.238.880		462.000		462.000
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	30.192.000		755.000		755.000
Fin en dek	Rentelasten	10%	425.000		21.000		21.000
Overigen	Overig (niet kwantificeerbaar)						1.000.000
				0	2.042.500	0	3.042.500

PFOA

De aanwezigheid van de PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding hoog geacht (80%) en impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer is een open einde regeling. Na jaren van stabilisatie in het speciaal onderwijs zien we nadrukkelijk een stijging optreden. De hoogste kosten betreft voornamelijk leerlingen die vanwege hun beperking of aandoening verder moeten reizen naar school. De situatie van de leerlingen vraagt daarom en er is geen dichtbij gelegen toegankelijke school. De post blijft daarom moeilijk te ramen.

Momenteel zijn er twee grote effecten te zien op het budget leerlingenvervoer. Dat betreft het aantal leerlingen waarvoor er een beroep wordt gedaan op de verordening (en met name de afstand waar de school staat). In de regio is er nu een analyse gemaakt naar de vervoersbewegingen en er wordt bij de samenwerkingsverbanden gekeken of er in ons samenwerkingsgebied een aanpassing van het onderwijsaanbod zou moeten komen. Dit vloeit voort uit Passend onderwijs en de goede samenwerking in de regio met de samenwerkingsverbanden.

Daarnaast is er een effect waar we geen invloed op hebben; prijsstijgingen. Aan de ene kant de stijgende kosten van het OV en daarnaast de NEA-indexering voor de taxibranche. De hoge brandstofprijzen worden meegenomen, maar ook de stijgende lonen van deze branche bij het bepalen van de NEA-index. Op dit moment is de NEA-indexering voor 2023 13,7%. Na uitvoerig overleg met de taxibranche is dit teruggebracht tot een verhoging van 9% voor 2023.

Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting wordt op 50% ingeschat.

Participatiewet

De Participatiewet kenmerkt zich door een vast rijksbudget binnen de algemene uitkering. Dit is het participatiebudget dat onderdeel is van het sociaal domein. Naast het participatiebudget is er een specifieke uitkering die als inkomensdeel door het Rijk separaat wordt uitbetaald. Beide budgetten worden neutraal in de begroting opgenomen. Het toereikend zijn van het budget hebben wij niet geheel in eigen hand. Gemeenten hebben te maken met verlaagde inkomsten. Bovendien hebben we op het vlak van bestaanszekerheid te maken met onzekere tijden. Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in 2022 en de daarmee gepaard gaande economische sancties zijn van invloed op de koopkracht van onze inwoners. Andere onzekere invloeden zijn de grote inflatie en grote effecten op de prijzen voor energie en brandstof. De kans dat mensen met een laag inkomen in de financiële problemen komen wordt hiermee vergroot. We houden deze ontwikkelingen en inschattingen van het CPB en het Rijk nauwlettend in de gaten.

De SDD voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. De bijdrage in de uitvoeringskosten van de SDD wordt middels een vastgestelde verdeelsleutel bepaald. Deze is gebaseerd op het aantal bijstandsgerechtigden. Het Rijk zet fors in op koopkrachtbehoud voor brede groepen in de samenleving,

maar wederom is de impact op onze bijstandsontwikkeling vooralsnog beperkt. Met de nieuwe governance vanaf 2022, het nieuw bestuur AD/DB wordt hard samengewerkt aan verschillende veranderingen.

Voor Hardinxveld-Giessendam waren er in dit kader twee belangrijke veranderingen op te merken in 2022. Ten eerste het inwerking treden van de Nieuw Wet Inburgering 2021 per januari 2022. Ten tweede heeft de herijking van het Minimabeleid plaatsgevonden.

Per 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 van kracht. Daarmee is de verantwoordelijkheid voor de inburgering van asielstatushouders en gezinsmigranten bij gemeenten komen te liggen. Het budget, een specifieke uitkering (SPUK) voor inburgeringsvoorzieningen, de maatschappelijke begeleiding en de PVT's worden door de gemeenten uitgevoerd en ingekocht. De overige taken worden door de SDD uitgevoerd. Bij de bepaling van het budget is in gezamenlijkheid gekeken naar de rijksmiddelen en de verdeling daarvan. De beschikbare middelen zijn bepaald met behulp van de Divosa rekentool. De voorlopige taakstelling is de basis voor de berekening van de hoogte van het budget. Er zit wel enige risico op het maken van een inschatting van de taakstelling, zeker gezien de huidige beweging van het aantal asielzoekers, dat zich momenteel meldt. Via monitoring en evaluatie zal de taakstelling steeds beter in beeld worden gebracht.

Binnen de opgave Bestaanszekerheid versterken is eind 2022 de herijking van het minimabeleid afgerond. Met de herziene minimaregelingen behouden we een prikkel om mensen te stimuleren tot werk, maar bevorderen we wel de koopkracht van de groep minima die het echt nodig heeft. De gemaakte beleidskeuzes leiden in 2023 tot een lichte besparing op het minimabeleid. We reserveren deze middelen om op termijn meer mensen, zoals werkende armen, te kunnen ondersteunen die het financieel moeilijk hebben. Om inwoners tegemoet te komen in de sterk gestegen energieprijzen, is in 2022 vanuit rijksmiddelen tevens individuele energietoeslag uitgekeerd aan inwoners met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

WMO

De Wmo is een 'open einderegeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. In 2021 zijn de kostenverdeelsleutels, bedoeld voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de GR Drechtsteden geactualiseerd. Tot en met 2021 werden de totale apparaats- en uitvoeringskosten verdeeld op basis van het 5-jarige gemiddelde van het aantal bijstandsklanten. Dit viel door ons relatief lage aantal bijstandsklanten, gunstig voor ons uit. Vanaf 2022 worden de apparaatskosten verdeeld over alle diensten. Dit pakt op onderdelen (met name apparaatslasten) voor Hardinxveld-Giessendam nadelig uit en betekent een stijging van kosten de komende jaren. De uitvoeringskosten worden verrekend op basis van werkelijk gebruik.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

De uitgaven op de individuele begeleiding en dagbesteding stijgen al geruime tijd. Naar verwachting zal de stijging in kosten de komende jaren op alle maatwerkvoorzieningen gestaag doorzetten. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering). Sinds 2019 stijgt ook het aantal inwoners dat een beroep doet op huishoudelijke hulp fors. Een belangrijke oorzaak hiervan is de invoering van een vaste eigen bijdrage van € 19 per vier weken (het abonnementstarief) dat leidt tot een aanzuigende werking.

Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen blijft lokaal en zit voor een groot deel in de Maatschappelijke Agenda (MAG).

Een onzekere factor is de doordecentralisatie van beschermd wonen en opvang. Naar verwachting wordt, per 2024 het nieuwe objectieve verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel stapsgewijs ingevoerd. Onze gemeente gaat vanaf dan eigen budget ontvangen voor de uitvoering van Beschermd wonen. De afgelopen jaren had onze regio een overschot op het budget Beschermd wonen, hetgeen ieder jaar volgens een vaste

verdeelsleutel werd verdeeld over de gemeenten. Vanuit deze middelen bekostigde onze gemeente lokale (preventieve) initiatieven. Met de komst van het nieuwe verdeelmodel zat dit overschot naar verwachting geleidelijk verdwijnen. Tot in ieder geval 2024 blijft het principe van financiële solidariteit in de regio gehanteerd op basis van de samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en opvang. Gemeenten blijven verplicht om in enige vorm te blijven samenwerken. De maatschappelijke opvang blijft vooralsnog een taak van centrumgemeenten.

Wel blijft door al deze ontwikkelingen de verwachting dat kosten voor Wmo ondersteuning op langere termijn verder blijven toenemen. De SDD stuurt op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Daarnaast biedt de nieuwe GR Sociaal per 2022 wel meer mogelijkheden om lokaal beleid te maken en maatwerk wensen af te spreken met de SDD. In 2023 wordt het kaderbeleid van de Wmo herijkt en gaan we zoeken naar manieren om de toename in indicaties af te remmen, zodat we de ondersteuning kunnen blijven leveren aan mensen die het echt nodig hebben (ouderen en chronisch zieken en gehandicapten).

De budgetten voor de WMO worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden.

De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

Vanwege de sterk gestegen en aanhoudend hoge kosten is het gehele budget naar de regionale zorgmarkt gegaan. Te zien is dat de kosten van Jeugdwet stijgen, waarop gehandeld zal moeten en ook zal worden. Om deze trend van kostenstijging om te zetten in een daling zijn maatregelen geformuleerd en uitgewerkt. Het implementeren van de maatregelen heeft vertraging opgelopen, mede door de Coronacrisis. Het merendeel van de maatregelen is inmiddels gestart, zowel lokaal als regionaal. De effecten van deze maatregelen zullen naar verwachting later zichtbaar worden.

Met het afschaffen van de solidariteit (2022: 20% en 2023: 0%) ligt de focus op lokaal. Zo wordt er ingezet op de toegang tot jeugdhulp via het sociaal team.

Naar aanleiding van het landelijke onderzoek van AEF zijn er voor 2021 en 2022 extra middelen van het Rijk toegekend. Deze middelen dienen tekorten vanuit het verleden te compenseren en acute problemen op te lossen. Om het jeugdstelsel op de lange termijn beheersbaar te maken zijn fundamentele keuzes nodig, bijvoorbeeld over de reikwijdte van de Jeugdwet en de beleidsvrijheid en rol van gemeenten in de uitvoering.

De budgetten voor de Jeugdwet worden nauwlettend gevolgd. Met het afschaffen van de solidariteit is Hardinxveld-Giessendam zelf verantwoordelijk voor de gemaakte kosten. Pieken en dalen worden niet meer afgezwakt door de regio. Het biedt kansen om meer lokaal te sturen. De werkzaamheden die horen bij de uitvoering van de wet zijn voor een groot deel ondergebracht bij de Service Organisatie Jeugd (SOJ). SOJ stelt jaarlijks een begroting op, waarin zij de te verwachte kosten presenteren. De begroting 2023 is aan de orde geweest in de raadsvergadering van 23 juni 2022. Door SOJ werd de mogelijkheid geboden om de begroting 2023 beargumenteerd aan te passen. Van deze mogelijkheid hebben wij gebruik gemaakt, omdat o.a de effecten van voogdij/18+ nog niet in de begroting van SOJ waren verwerkt. Deze effecten vallen voor onze gemeente gunstig uit. Mocht onze inschatting te optimistisch zijn geweest ten opzichte van de raming van SOJ dan lopen wij het risico dat de kosten in werkelijkheid hoger liggen.

Op basis van bovenstaande wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%).

Omgevingswet

Naar verwachting treedt de Omgevingswet per 1-1-2024 in werking. De wet is een stelselwijziging die tot doel heeft te zorgen voor een goede balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving. Gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de Wet kwaliteitsborging (Wkb) ingevoerd. Deze wet heeft tot doel om de kwaliteit en het toezicht bij de (ver)bouw te verbeteren.

Vanaf medio 2021 is de voorbereiding erop gericht om de minimale acties zoals die zijn voorgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) te realiseren voor 1-1-2024. Dit hebben we ook het afgelopen jaar zo goed als mogelijk nagestreefd met een daarop afgestemde projectorganisatie, aangevuld met inhuurkrachten en extern advies. We ondervonden desondanks kwetsbaarheid, waarbij we eventuele toekomstige ontwikkelingen aan de organisatorische kant mogelijk moeilijk kunnen opvangen door de krappe arbeidsmarkt. Daarnaast is het nieuwe en complexe materie, waarvan we na de inwerkingtreding van deze wetten pas daadwerkelijk ervaren hoe de implementatie uitpakt. Wij hebben in 2022 verder gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet, in de wetenschap dat de periode naar de inwerkingtreding toe er één is van trial en error. We gaan daarna zien hoe de ondernomen acties uitwerken, onder meer als het gaat om de in 2022 genomen raadsbesluiten ten aanzien van delegatie, bindend adviesrecht en participatieplicht (17 februari 2022), de legesverordening (15 december 2022) en de Verordening nadeelcompensatie Hardinxveld-Giessendam 2022 (15 december 2022). We hebben ons zo goed als mogelijk binnen de gegeven omstandigheden voorbereid. Daarmee is een basis gelegd voor het verder gaan uitvoeren, ervaren, monitoren en waar nodig aanpassen van de acties.

Het afgelopen jaar hebben we aan het invoeringstraject gewerkt "met de winkel open". Dit heeft tot gevolg gehad dat de dienstverlening voor een bepaalde periode onder druk kwam te staan en een aantal voorgenomen Omgevingswetacties niet of slechts ten dele konden worden opgepakt. Teneinde de organisatie meer focus te kunnen bieden op het invoeringstraject van de Omgevingswet, hebben wij op 6 december 2022 een collegebesluit genomen tot aanhouding van principeaanvragen, aflopende op 1 juli 2023, voor bouwinitiatieven die afwijken van het bestemmingsplan. Het effect daarvan zal pas in de loop van 2023 kunnen worden geanalyseerd.

Bedrijfsvoering

Eenmansposten

De organisatie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is relatief beperkt van omvang. Doordat er op meerdere plekken sprake van eenmansposten. Het werk kan daardoor bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%).

De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is daarom ten opzichte van de begroting 2023 verhoogd van 5% naar 10%

Financiering & Dekking

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van iedere gemeente is het gemeentefonds. Omdat dit algemene middelen zijn, kan de gemeente zelf beslissen over de besteding ervan. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Dit houdt in dat wanneer het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds omhoog gaat. Andersom geldt dit ook. Dit principe wordt ook wel "Samen de trap op, samen de trap af" genoemd. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voorvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd. Belangrijke factoren bij de berekening van de hoogte van de uitkering zijn een vijftig tal maatstaven zoals het aantal inwoners, bevolkingsopbouw, woningen en uitkeringsgerechtigden, de gevolgen van overheveling van specifieke uitkeringen en de netto rijksuitgaven. Bij negatieve budgettaire effecten, die op voorhand niet zijn in te schatten, komt dat onmiddellijk ten laste van de exploitatie.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft in de meicirculaire 2022 informatie gegeven over de invoering per 1 januari 2023 van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds en de fors toegenomen accressen. Met de informatienota meicirculaire 2022 is de raad hierover geïnformeerd.

In 2022 zijn substantiële middelen beschikbaar gesteld voor onder andere energietoeslag, klimaatakkoord en de in te voeren omgevingswet.

De verwachting is dat de uitkeringen voor het sociaal domein de komende jaren onder druk blijven staan. De stijgende inflatie, een lagere economische groei en daarbij behorende verminderende uitgaven van het Rijk zijn risico's die op voorhand moeilijk zijn in te schatten.

De kans wordt op gemiddeld (50%) ingeschat, de impact op 5%. De uitkering uit het Gemeentefonds bedraagt voor 2022 € 30.192.000 (decembercirculaire 2022).

Rentelasten

De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. Nieuwe investeringen konden tot voor kort gelden voor een betrekkelijk lage rentelast worden gepland. Vanaf 2022 is sprake van stijgende rentes, waardoor ook de rentelasten op nieuwe leningen (langlopend en kasgeld) stijgen. De hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige verwachtingen. Door actief te sturen op de liquiditeitsbehoefte wordt getracht om het risico op rentestijgingen te beperken. In 2022 is daarom een lening afgesloten, waarmee op verdere rentestijging is geanticiperd.

Gelet op de toekomstige investeringen is de verwachting dat wij in 2023 een nieuwe lening aan moeten gaan trekken. In de begroting hebben we rekening gehouden met een stijging van de rentelasten. Gelet op de recente stijgingen van de rentepercentages is de vraag of de stijging waar wij rekening mee hebben gehouden afdoende is. Ten opzichte van voorgaande jaren hebben we daarom dit risico hoger ingeschat. We zijn uitgegaan van de kans op hogere rentepercentages gemiddeld 50% in plaats van 20%. Tevens hebben wij de impact verhoogd van 5% naar 10%. In de begroting 2023 is al rekening gehouden met de aangepaste percentages.

Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met het jaar 2020 hebben we dan ook nul-aangiftes gedaan. Desondanks heeft de Belastingdienst in 2022 aanslagen opgelegd over de jaren 2018 t/m 2020. Daar tegen is bezwaar aangetekend, waarbij de verwachting is dat dit alsnog zal resulteren in nihil-aanslagen. Het is wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te blijven houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit o.a. afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Ook kan hier gedacht worden aan het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 1 miljoen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 5.850.587. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 3.042.500. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 1,9 voor 2022. Deze ratio is ruim voldoende en ligt in het verlengde van de ratio in de begroting 2023 (1,7).

Grondexploitaties

Voor het afdekken van de risico's bij de grondexploitaties hebben we een afzonderlijke reserve. De reserve afgezet tegen de verwachte risico's laat het volgende beeld zien.

De reserve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2022	€ 1.110.404
Het risicobedrag voor exploitaties in uitvoering bedraagt	€ 500.000
Het saldo bedraagt	€ 610.404

In paragraaf 1.15 wordt een nadere toelichting op de grondexploitaties gegeven.

Kengetallen

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Netto schuldquote	22%	61%	22%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	20%	61%	20%
Solvabiliteitsratio	48%	44%	43%
Grondexploitatie	19%	10%	21%
Structurele exploitatieruimte	1%	-3%	0%
Belastingcapaciteit	110%	106%	97%

Totaalbeoordeling

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 1,9 ruim voldoende. Daarnaast is de gemeente Hardinxveld-Giessendam eind 2022 voldoende flexibel, financieel wendbaar. Dit laat de nettoschuldquote zien.

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone.

De schuldquote van de gemeente Hardinxveld-Giessendam (23%) valt binnen de reguliere marges. Het percentage ligt bij de jaarrekening lager dan bij de begroting was voorzien, dit wordt veroorzaakt doordat bij de begroting uit werd gegaan van het aantrekken van langlopende geldleningen, voornamelijk door uitgestelde uitvoeringen bij de investeringen zijn er minder langlopende leningen aangetrokken dan voorzien.

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

Met 43% ligt het de ratio van de gemeente Hardinxveld- Giessendam boven de signaalwaarde.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

3. *Grondexploitatie*

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie (inclusief faciliterend deel – onder overlopende activa) gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal laat nagenoeg dezelfde zien als bij het opstellen van de jaarrekening 2021.

4. *Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is vooral van belang bij de begroting. Een niet structureel sluitende begroting kan gevolgen hebben voor het provinciaal toezicht.

Voor de berekening van het structureel exploitatieresultaat wordt verwezen naar paragraaf 2.5.3.

5. *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit boven het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

1.12 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen er uit voortvloeit. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 dienen in het kader van de wijziging van het BBV de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de programma's te worden toegerekend. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. Ten behoeve van de aansluiting zijn aan de lastenzijde alleen de afschrijvingslasten (dus exclusief rente) verantwoord. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN

Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017 Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau
Looptijd	2014-2020
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investeringsambitieniveau en	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.
Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2023 Na implementatie van een nieuw beheersysteem wordt de huidige kwaliteit opnieuw bepaald en kunnen op basis van actuele gegevens verschillende (kwaliteits-)scenario's worden uitgewerkt en kan het beheerplan wegen worden gemaakt of geactualiseerd. De implementatie van het nieuwe beheersysteem, één systeem voor geheel Drechtsteden, heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland. Voor de gegevens die nodig zijn voor de actualisatie van het beheerplan zijn we afhankelijk van het nieuwe beheersysteem. Door de genoemde vertraging zal de actualisatie twee jaar later plaats vinden dan eerder gepland. De beheergegevens (data) zijn verwerkt in het beheerpakket. De vertaalslag naar beleids- en beheerplan kan gemaakt worden en wordt afgerond in 2023. Kanttekening hierbij is dat door personele omstandigheden de afronding mogelijk niet naar 2024.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Wegen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product wegen, straten en pleinen</u>			
Programmakosten en -baten	456	1.152	1.226
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	304	380	371
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	728	614	737
Saldo programmalasten	1.488	2.147	2.334
<u>Bestemmingsreserve Wegen</u>			
Dotaties	322	322	322
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-301	-699	-698
Mutatie reserve	21	-377	-376
Totaal lasten wegenbeheerprogramma	1.509	1.769	1.958

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen. De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende topklaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BRUGGEN

Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001.
Looptijd	5 jaar (versie 2001 is in 2004 geactualiseerd)
Doel	De bruggen zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investeringen en ambitieniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is begonnen met het opstellen van een beheerplan civiele kunstwerken waar de bruggen onderdeel van vormen. Besluitvorming hierover volgt in 2024.

(bedragen x € 1.000)

Bruggen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Afschrijvingslasten			
Lasten programma 4	41	41	41

Voor bruggen geldt een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

OPENBARE VERLICHTING

Vastgesteld door raad	September 2017
Looptijd	2017-2026
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.
Investeringen en ambitieniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	Gepland 2026

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Openbare verlichting	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product Openbare Verlichting</u>			
Programmakosten en -baten	183	188	150
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	52	54	54
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	17	11	16
Saldo programmalasten	252	253	220
<u>Bestemmingsreserve Openbare Verlichting</u>			
Dotaties	53	53	53
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-57	-73	-53
Mutatie reserve	-4	-20	1
Totaal lasten beheerprogramma OV	248	233	221

Investerings in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

STEDELIJK WATERPLAN

Vastgesteld door raad	2003
Looptijd	2003-2011
Doel	Verbetering kwaliteit en belevingswaarde van het oppervlaktewater. Uitvoering convenant met het Waterschap Rivierenland.
Investerings en ambitieniveau	Gebaseerd op het plan 2003-2011 en uitgevoerd. De afschrijvingslasten worden gedekt via de gemeentelijke exploitatie.
Planning actualisatie	Het plan is uitgevoerd. Het plan is samen met het Waterschap geëvalueerd. De uitkomsten van de monitoring van de waterkwaliteit door het Waterschap geven geen aanleiding tot extra maatregelen. De maatregelen uit het waterplan hebben voor een kwaliteitsverbetering gezorgd van het oppervlaktewater. Actualisatie of een nieuw plan is niet aan de orde.

(bedragen x € 1.000)

Stedelijk waterplan	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Kapitaallasten investering wateroverlast 2015	30	43	30
Lasten programma 4	30	43	30

BAGGERPLAN

Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	2019 - 2029
Doel	Uitvoeren reguliere baggeronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investerings en ambitieniveau	In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitie niveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Baggerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

(bedragen x € 1.000)

Baggeren	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product Waterlossingen en sloten</u>			
Programmakosten en -baten	125	251	253
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	54	35	34
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	53	38	53
Saldo programmalasten	233	325	340
<u>Bestemmingsreserve Waterbeheerplan</u>			
Dotaties	183	25	25
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-63	-245	-254
Mutatie reserve	120	-220	-229
Totaal lasten Baggeren	352	105	111

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN (vGRP)

Vastgesteld door raad	23 juni 2011
Looptijd	2011-2020
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het vGRP. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalisatie.
Investeringen ambitieniveau	en Deze worden in het vGRP aangegeven en zijn gericht op de inzameling van afvalwater en de inzameling van hemelwater dat niet kan of mag worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding. Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden. Met de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijheerenlanden is een overeenkomst afgesloten tot samenwerking in de waterketen. Deze samenwerking zal voor de uitvoering van de werkzaamheden volgens het vGRP worden voortgezet .
Planning actualisatie	In plaats van het vGRP komt er een watertakenplan. Dit is breder dan het voormalige vGRP. In het watertakenplan heeft de riolering een plaats, maar ook het watersysteem daarom heen. Riolering en opvang en afvoer van hemelwater hangen immers nauw met elkaar samen. In 2022 is het BRP geactualiseerd, waarin het gehele rioolstelsel op haar functioneren wordt berekend en wat mede als basis dient voor de actualisatie van het vGRP. Dit geactualiseerde vGRP wordt verwerkt in het watertakenplan. Klimaatadaptatie is één van de onderwerpen die meegenomen worden in het op te stellen plan. Voor de actualisatie zijn ook de gegevens van de riolering nodig. De actualisatie hiervan heeft in 2022 plaats gevonden. De afronding en vaststelling zal in 2023 plaats vinden.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

(bedragen x € 1.000)

Gemeentelijk Rioleringsplan	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product Pompen en riolen</u>			
Programmakosten en -baten	135	188	269
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	477	508	508
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	345	278	347
Saldo programmalasten	958	974	1.124
<u>Voorziening Riolerings</u>			
Lasten GRP (incl btw en overig toe te rekenen)	1.409	1.522	1.583
Baten (legesopbrengsten)	-1.861	-1.725	-1.722
Mutatie voorziening Riolerings	452	203	140

De Investerings in de programmabegroting zijn gebaseerd op het vGRP dat in 2011 is vastgesteld. Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% kostendekkendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit het rioolheffing wordt verrekend met de voorziening Riolerings.

GROENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	21 april 2022
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investeringsambitieniveau	en Investerings zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 61.000 opgenomen.
Planning actualisatie	In april 2022 is het geactualiseerde groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Looptijd van het plan is tot 2032.

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product Openbaar groen</u>			
Programmakosten en -baten	246	257	261
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	6	6	6
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	781	751	793
Saldo programmalasten	1.032	1.014	1.060
<u>Bestemmingsreserve openbaar groen</u>			
Dotaties	22	-116	0
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-160	38	-14
Mutatie reserve	-138	-78	-14
Totaal lasten Groenbeleidsplan	894	936	1.046

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

VASTGOEDBEHEER

Vastgesteld door raad	Het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP Gebouwen) is op 25 maart 2021 vastgesteld door de raad.
Looptijd	5 jaar
Doel	Het in stand houden van het gemeentelijk vastgoed.
Investeringen en ambitieniveau	De financiering voor de instandhouding van het vastgoed is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan. Voor financiering van het planmatig onderhoud is een voorziening Onderhoud Gebouwen gevormd.
Planning actualisatie	De voorziening (planmatig onderhoud) en exploitatie (klein onderhoud en contracten) zijn herberekend om te voldoen aan de eisen die zijn beschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Door de nieuwe ontwikkeling van diverse vastgoedobjecten en vanwege de herberekening van de voorziening en exploitatie wordt er in 2023 een nieuwe inspectie en MJOP opgesteld. De geactualiseerde inspectie en MJOP worden onderbouwd in de op te stellen nota/beheerplan Gemeentelijk Vastgoed. De nieuwe nota/beheerplan heeft een looptijd van 4 jaar.

(bedragen x € 1.000)

Meerjarenonderhoudsplan gebouwen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Voorziening MJOP Gebouwen</u>			
Saldo 1/1/2022	0		42
Dotaties aan voorziening tlv exploitatie	676		253
	676	0	295
<u>Onttrekkingen aan voorziening</u>			
Bellefleur 6 en 8 - groot onderhoud	5		7
Bibliotheek Neder Hardinxveld -groot onderh.	3		5
Zwembad De Duikelaar - groot onderhoud	492		12
Sporthal De Wielewaal - groot onderhoud	28		29
Sporthal De Appelgaard - groot onderhoud	1		41
Ducdalf Scheldestraat 1 - groot onderhoud	1		8
Aula's begraafplaats - groot onderhoud	1		28
Gemeentehuis - groot onderhoud	96		20
Werkplaats - groot onderhoud	5		17
Pompen riolering - groot onderhoud	0		8
Afvalbrengrstation - groot onderhoud	1		5
Boorstraat 10 Keet, clubhuis - groot onderh.	1		9
Totaal bestedingen	634	171	188
Saldo 31/12/2022	42	171	107

SPEELRUIMTEN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Investeringen en ambitieniveau	In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit bovengenoemd raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Het accent ligt de komende jaren op de eerste twee onderdelen. Jaarlijks wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.
Planning actualisatie	2023

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Speelplaatsen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product Speelplaatsen</u>			
Programmakosten en -baten	27	25	28
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	59	59	59
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	62	53	64
Saldo programmalasten	147	137	150
<u>Bestemmingsreserve speelplaatsen</u>			
Toevoegingen	48	48	48
Onttrekking afschrijvingslasten	-50	-50	-50
Mutatie reserve Speelplaatsen	-2	-2	-2
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatsen	146	136	149

Investeringen in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen middels een vastgestelde actiepuntenlijst. Volgens deze lijst zou er in 2016 een beheerplan begraafplaatsen worden opgesteld. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2024.

(bedragen x € 1.000)

Begraafplaatsen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
<u>Product Begraafplaatsen</u>			
Programmakosten en -baten	42	93	92
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	48	51	50
Mutatie voorzieningen	9	8	8
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	295	286	310
Saldo programmalasten	395	439	460
<u>Bestemmingsreserve Begraafplaatsen</u>			
Toevoegingen	63	15	15
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-5	-53	-53
Mutatie reserve Begraafplaatsen	58	-38	-38
Totaal lasten beheerprogramma Begraafplaatsen	453	401	422

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

SAMENVATTING

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2022 worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)

Beheersonderdeel	Programma kosten en baten	Kapitaal lasten	Dotatie voorziening	Aandeel bedrijfsvoering	Dotatie reserve	Onttrekking reserve/voorzieningen	Totaal
Wegen	1.226	331	0	737	322	-698	1.917
Bruggen		41					41
Openbare verlichting	150	54	0	16	53	-53	221
Stedelijk waterplan			30				30
Baggeren	253	34	0	53	25	-254	111
Riolering	269	508	140	347			1.263
Openbaar groen	261	6	0	793	0	-14	1.046
Speelruimten	28	59	0	64	48	-50	149
Begraafplaatsen	92	50	8	310	15	-53	422
Vastgoedbeheer			295			-188	107
	2.279	1.081	472	2.319	463	-1.308	5.307

1.13 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is bepaald dat decentrale overheden een financieringsparagraaf moeten opnemen in zowel de begroting als in de jaarrekening. In de thans voorliggende jaarrekeningparagraaf wordt door het college verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de manier waarop de gemeente Hardinxveld-Giessendam met het aantrekken en, voor zover van toepassing, het uitzetten van geldmiddelen is omgegaan, zowel op korte als op langere termijn. Tevens worden de risico's in beeld gebracht alsmede de eventueel genomen maatregelen om deze risico's te beheersen.

Externe ontwikkelingen

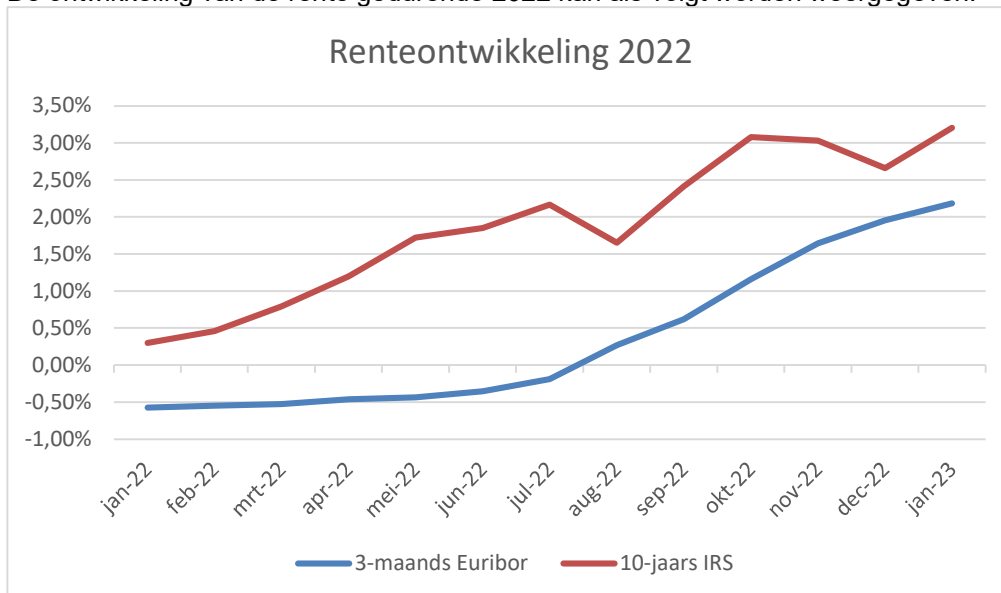
Economische ontwikkelingen

De inflatie is in 2022 sterk gestegen. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft daarom meerdere renteverhogingen doorgevoerd die doorwerken in de markrentetarieven. Tevens heeft de centrale bank het opkoopprogramma van staatsleningen gedurende 2022 gestaakt. Het stoppen van dit programma heeft een opwaarts effect op met name de lange rente. Ook de verwachte inflatie op de lange termijn spelen een belangrijke rol. De 10-jaarsrente bedroeg begin januari 2022 ongeveer 0,30%. Eind december 2022 was dit tarief gestegen naar 3,20%.

De 3-maands Euribor begon het jaar met een rentetarief van -0,57%. Gedurende het jaar is dit rentetarief gestegen naar 2,18% eind december. Deze stijging is in lijn met de renteverhogingen die de ECB heeft doorgevoerd. In 2023 zijn er inmiddels al renteverhogingen doorgevoerd en aangekondigd, dus de verwachting is dat de 3-maands Euribor nog verder zal stijgen.

Onder de huidige marktomstandigheden blijft het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen, de kasgeldlimiet zoveel mogelijk optimaal te benutten en kort te financieren. De financieringsfunctie van de gemeente dient uitsluitend de publieke taak. Zij voert een prudent beleid binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

De ontwikkeling van de rente gedurende 2022 kan als volgt worden weergegeven:

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, er thans opslagen gelden bovenop het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedroeg dit eind 2022 circa 0,1%.

Interne rente

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteert de gemeente een omslagrente van 0,253%. De BBV-notitie rente schrijft voor dat, indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerekenelde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, de gemeente kan besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

In onderstaand renteschema worden de werkelijke rentelasten uiteen gezet, die gezamenlijk het renteresultaat bepalen. Daarnaast wordt bepaald of de eerdergenoemde afwijking niet groter is dan 25%. In de begroting is aan de taakvelden € 104.000 doorbelast in werkelijkheid is dit bedrag € 102.000. Dit verschil ligt ruim onder de 25%, zodat geen herberekening van de doorberekende rentelasten hoeft plaats te vinden.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		390
b.	De externe rentebaten	-/-	0
	Totaal door te rekenen externe rente		390
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	104
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	184
		-/-	288
	Saldo door te rekenen externe rente		102
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)		102
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	106
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		4

Uitzettingen

Uitzettingen zijn binnen de Wet fido gedefinieerd als verstrekte geldleningen en beleggingen. De gemeente heeft geen beleggingen en geen uitzettingen.

Financiering

De totale langlopende schuld van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedroeg per 31 december 2022 € 21,4 miljoen. Dit betreft 10 leningen. De gemiddelde rente van deze leningenportefeuille per 31 december 2022 bedraagt 1,7%. De gemiddelde rente komt daarmee lager uit dan eind 2021 (2,25%). De daling komt voor een groot deel door een renteherziening op een in 2012 afgesloten BNG-lening (2,395%). Per november ging deze in op de resterende schuld van € 5,3 miljoen. Eind 2020 is hierop geanticipeerd door het vastleggen van een nieuwe rente van 0,53% over de gehele resterende looptijd tot 2052.

De leningenportefeuille is als volgt opgebouwd:

Leningverstrekker	Nominale hoofdsom	Restant geldlening 31-12-2021	Restant geldlening 31-12-2022	Rente-percentage	Looptijd in jaren	Jaar van laatste aflossing
Nederlandse Waterschapsbank	1.500.000	360.000	300.000	5,180%	25	2027
Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	75.000	0	5,390%	20	2022
Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	175.000	0	5,390%	20	2022
Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	2.500.000	0	5,140%	20	2022
Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	250.000	125.000	4,600%	20	2023
Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	200.000	100.000	4,075%	20	2023
Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	400.000	300.000	3,365%	20	2025
Bank Nederlandse Gemeenten	7.000.000	5.425.000	5.250.000	2,395%	40	2052
Bank Nederlandse Gemeenten	5.500.000	1.100.000	550.000	1,899%	10	2023
Bank Nederlandse Gemeenten	4.500.000	2.400.000	2.100.000	1,445%	15	2029
Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	2.625.000	2.450.000	1,130%	20	2036
Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	2.850.000	2.700.000	0,120%	20	2040
Bank Nederlandse Gemeenten	7.500.000	0	7.500.000	3,047%	30	2052
	46.500.000	18.360.000	21.375.000			

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet fido bedraagt deze limiet 8,5% van het totaal van de exploitatiebegroting. Gezien de omvang van de begroting 2022 (€ 51,6 miljoen) betekende dit dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam haar financiële huishouding voor maximaal € 4,4 miljoen met kort geld mocht financieren. Conform voorschrift uit de Wet fido is in bijgaande tabel het verloop weergegeven van de gemeentelijke kortlopende middelen ten opzichte van de kasgeldlimiet gedurende 2022:

Tabel 1 Verloop kasgeldlimiet 2022

	Bedragen x € 1.000			
	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of gemiddelde netto vlottend overschot (-)				
Kasgeldlimiet	4.389	4.389	4.389	4.389
Overschrijding kasgeldlimiet	1.618	1.868	-	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	-	-	2.205	860

In 2022 is de kasgeldlimiet alleen in het eerste en tweede kwartaal overschreden. Dit is binnen het door de Wet fido toegestane maximum van drie kwartaaloverschrijdingen. In 2022 zijn elf kasgeldleningen opgenomen variërend van € 2 miljoen tot € 8 miljoen. De gemiddelde looptijd bedroeg 32 dagen en het gemiddelde rentepercentage kwam uit op 0,11%.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer dan 20% zijn van het begrotingstotaal, in 2022 bijna € 10,3 miljoen.

Uit onderstaande berekening komt naar voren dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2022 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Tabel 2 Toetsing renterisiconorm 2022

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisico	
Bedrag renteherzieningen	5.250
Bedrag aflossingen	4.485
Totaal renterisico	9.735
Renterisiconorm:	
Begrotingstotaal	51.629
Percentage conform ministeriële regeling	20%
Renterisiconorm	10.326
Toets renterisiconorm:	
Onderschrijding	591

Kredietrisico's

De gemeente Hardinxveld-Giessendam loopt kredietrisico op uitzettingen (o.a. verstrekte geldleningen) en op leningen waarop door haar een borgstelling is afgegeven.

Tabel 3 Overzicht kredietrisico's

Bedragen x € 1.000

Categorie		1-1-2022	31-12-2022
Uitzettingen		0	0
Borgstellingen	Direct	15.668	13.794
	Indirect	48.194	54.336
	Totaal	63.863	68.130

Het in bovenstaande tabel weergegeven bedrag aan directe borgstellingen per 31 december 2022 van € 13,8 miljoen kan als volgt worden gespecificeerd:

- Fien Wonen € 9,7 miljoen (13 leningen)
- HVC, via GR Gevudo € 4,1 miljoen
- KV Vriendenschaar € 14 duizend

Daarnaast stond de gemeente per 31 december 2022 voor in totaal € 54,3 miljoen garant in het kader van de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (indirecte borgstelling). Gezien de rond dat fonds gebouwde zekerheidsstructuur is hieraan een relatief laag risico verbonden.

Financieringspositie**Solvabiliteit**

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange termijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

Uit de voorliggende jaarstukken blijkt de volgende verhouding tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2022:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-dec-22	1 jan 21
Eigen vermogen	31.797 43%	34.122 48%
Vreemd vermogen	42.841 57%	37.374 52%

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Vooralsnog kan dit worden gekenmerkt als solide.

Op grond van de staat van activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2022 voor een bedrag van € 48,1 miljoen aan vaste activa en € 9,6 miljoen aan bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel). Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 11,2 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangegeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde per 31-12-2022	Externe financiering*	Interne financiering
- overige activa	36.857	5.557	31.300
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	11.239	11.239	0
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	9.579	9.579	0
	57.675	26.375	31.300

Leningenportefeuille (opgenomen)

De financiering van de investeringen in meerdere grote projecten, waarop in de aankomende jaren ook revenuen uit grondverkoop (bouwgrondexploitaties) zullen gaan ontstaan wordt periodiek tegen het licht gehouden. Op basis van de ontwikkeling van de rentestanden voor korte en lange termijnleningen wordt daarbij gezien welke leningsvariant het meest gunstig is. In 2022 is een nieuwe langlopende lening aangetrokken van € 7,5 miljoen. De mutaties in de leningenportefeuille gedurende 2022 kunnen als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag	Rentepercentage
Stand per 1 januari 2022	18.360	2,25%
Nieuwe leningen	7.500	3,05%
Reguliere aflossingen	- 4.485	4,00%
Vervroegde aflossingen	0	
Renteaanpassing (oud percentage)	- 5.250	2,40%
Renteaanpassing (nieuw percentage)	5.250	0,53%
Stand per 31 december 2022	21.375	1,70%

Uitzettingen (verstreckte langlopende geldleningen, beleggingen)

Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2022 € 0,04 miljoen en betreft overige verbonden partijen. Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,8 miljoen. Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

KASSTROOMOVERZICHT

RESULTAAT **1.232**

Afschrijvingen

Afschrijvingen immateriële vaste activa	65	
Afschrijvingen materiële vaste activa (EcN)	1.091	
Afschrijvingen materiële vaste activa (MaN)	449	
<i>Totaal afschrijvingen</i>		<u>1.605</u>

Reserves/voorzieningen

Toename reserves/voorzieningen	2.524	
Afname reserves/voorzieningen	-5.102	
<i>Totaal mutaties reserves</i>		<u>-2.578</u>

KASSTROOM **259**

Bougrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)

Toename voorraad bouwgrond	-1.949	
Afname voorraad bouwgrond	2.656	
<i>Totaal mutatie bouwgrondexploitaties</i>		<u>707</u>

Werkkapitaal

Mutaties vlottende activa	-4.556	
Mutaties vlottende passiva	-1.224	
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>		<u>-5.780</u>

KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA **-4.814**

Netto-investeringen vaste activa

Toename immateriële vaste activa	0	
Afname immateriële vaste activa	0	
Toename materiële vaste activa (EcN)	-688	
Afname materiële vaste activa (EcN)	0	
Toename materiële vaste activa (MaN)	-440	
Afname materiële vaste activa (MaN)	0	
		<u>-1.128</u>

OVERSCHOT AAN LIQUIDE MIDDELEN **-5.942**

Dit is als volgt aangewend:

Leningen u/g (Financiële vaste activa)

Aflossingen/afschrijvingen financiële vaste activa	-1	
Verstreckte financiële vaste activa	0	
		<u>-1</u>

Leningen o/g

Opgenomen langlopende leningen	-7.500	
Aflossingen langlopende leningen	4.485	
		<u>-3.015</u>

Liquide middelen

Kasgeldleningen	1.000-	
Banksaldi	1.926-	
		<u>2.926-</u>

2.926-
VOOR WAARMERKINGS-
DOELEN -5.942-

Verstegen accountants
en adviseurs B.V. 94

d.d. 05/07/2023.

	31-12-2022	31-12-2020	Verschil
Schatkistbankieren	-	-	-
Bank Nederlandse Gemeenten	-	-	-
Overige banken	-2.310	-394	-1.916
Kassen	22	11	11
Kruisposten	-21	-	-21
Totaal	<u>-2.309</u>	<u>-383</u>	<u>-1.926</u>
Kasgeldlening	<u>-5.000</u>	<u>-4.000</u>	<u>-1.000</u>
	-7.309	-4.383	-2.926
Langlopende leningen o/g	-21.375	-18.360	-3.015
Langlopende leningen u/g	<u>859</u>	<u>859</u>	<u>-1</u>
	-27.825	-21.884	-5.942

Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Administratieve Organisatie

In 2022 heeft enkele keren ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen gemeente en de servicegemeente Dordrecht over de uitvoering van de financieringsfunctie.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar) buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In onderstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2022 binnen het drempelbedrag van € 1 miljoen is geopereerd.

Tabel 5 Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2022:					
Begrotingstotaal	51.629				
Wettelijk percentage	2,00%				
Drempelbedrag	1.033				
Kwartaaluitkomsten benutting drempelbedrag 2022:					
Gemiddeld positieve banksaldi	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal	
	-	8	257	361	

Begin 2022 ontvingen we nog rente op negatieve banksaldo's. Door de stijgende rente is er inmiddels weer sprake van rentevergoeding op positieve banksaldo's en de schatkistrekening en is er rente verschuldigd op negatieve banksaldo's.

1.14 Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Sociaal	Dordrecht	Per 1 januari 2022 is GR Sociaal de opvolger van de GR Drechsteden, waarbij het sociale deel is overgegaan. De overige onderdelen van de GR Drechsteden zijn ondergebracht bij Servicegemeente Dordrecht. Ook de governance is vanaf 2022 veranderd, waarbij GR Sociaal een volwaardige GR is met een Algemeen en een Dagelijks Bestuur.
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, jeugd, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.

6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld- Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. Stedin Holding N.V.	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. N.V. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

<i>Verbonden partij</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Openbaar belang</i>
Overige deelnemingen		
1. Gemeente Hardinxveld- Giessendam Deelneming B.V.	Hardinxveld- Giessendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
2. ROM-S Beheer B.V.	Schelluinen	Aandeelhouder in beheervenootschap
3. ROM-S C.V.	Schelluinen	Ontwikkelen van een bedrijventerrein inclusief de herontwikkeling van vertreklocaties en het ontwikkelen en exploiteren van een aantal regionale vrachtwagenparkeerplaatsen.
4. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Hardinxveld- Giessendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
5. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Hardinxveld- Giessendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom

Risicoprofiel

Op basis van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is een nieuwe analyse uitgevoerd. Bij Bureau Openbare Verlichting gaat de classificatie op financieel vlak van gemiddeld naar laag, doordat de interne organisatorische problemen zijn opgelost. Het totaaloverzicht is te vinden in onderstaand schema:

Voor meer informatie in deze begroting wordt u verwezen naar de toelichting per programma bij de financiële begroting onderdeel risico's en ontwikkelingen.

Risicoclassificatie

Uit de gemaakte analyse blijkt de volgende risicoclassificatie:

Risicoclassificatie	Verbonden partijen	Sturings- en toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, Bureau Openbare Verlichting, BNG, Gevudo, OZZZ, Merwedelingelijn	Basispakket
2. Laag / gemiddeld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Waardlanden, Dienst Gezondheid & Jeugd	
3. Gemiddeld	-	Pluspakket
4. Gemiddeld/hoog	GR Drechtsteden (GR Sociaal), Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	
5. Hoog	-	Compleetpakket

Inhoud van de sturingsarrangementen

Hieronder staat de feitelijke invulling van de sturingsarrangementen beschreven, gekoppeld aan de sturende en beheersende rollen van de raad en het college.

	Kaderstellende rol (=sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsarrangement en eventueel maatwerk opgenomen De begroting van de verbonden partij wordt ter zienswijze aan de raad voorgelegd Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad 	<ul style="list-style-type: none"> Jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college In de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen 	<ul style="list-style-type: none"> Alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college In gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of 'hoger'
Compleet Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen Er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad 	<ul style="list-style-type: none"> Het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij Zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten de P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Voor de feiten en cijfers is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekening 2021, voor zover voorhanden, van de verbonden partij. Onderstaand een overzicht met een weergave van de bijdragen per verbonden partij.

	Raming primaire begroting 2022	Raming bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022
GR Sociaal	7.787	8.983	8.738
GR Publieke Dienst Gezondheid en Jeugd (incl. SOJ)	6.569	6.748	6.995
GR Veiligheidsregio ZHZ	1.292	1.272	1.199
GR Omgevingsdienst ZHZ	486	485	485
GR GEVUDO	-	-	-
GR Reinigingsdienst Waardlanden	2.189	2.215	2.225
GR Openbare Verlichting	40	40	41
GR SVHW	183	183	175
	18.546	19.926	19.858

x € 1.000

Met de Serviceorganisatie Drechtsteden (SGD) wordt een bijdrage verstrekt welke vergelijkbaar is met de bijdrage zoals tot en met 2021 aan de GR Drechtsteden werd betaald. De SGD valt niet onder de verbonden partijen. De bijdrage over 2022 bedraagt € 3.448.040.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij	Betrokkenen	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Financieel resultaat	
				31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022	2021	2022
1. GR Sociaal	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam	Vertegenwoordiging in het Drechtstedenbestuur (wethouder Baggerman), Drechtraad (raadsleden fracties) en diverse portefeuillehoudersoverleggen (portefeuillehouders). Stemrecht in Drechtraad (=algemeen bestuur) op grond van inwoneraantal: 6,18%	De bijdrage aan de GR wordt bepaald a.d.h.v. diverse verdeelsleutels. Overall is het belang van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ca 6%. Voor 2021 is deze geraamd op € 10.121 mio.	2.121.000	521.000	54.475.000	27.018.000	446.000	611.000
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, en Molenlanden	Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Gezondheid en Jeugd van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, naast een voorzitter levert de regio Drechtsteden twee leden en de Hoeksche Waard en Alblasserwaard en Vijfheerenlanden ieder een lid. In bestuurlijke zin wordt het algemeen bestuur bijgestaan door een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit 3 leden. Uit iedere regio één. Wethouder T. Baggerman is lid van het algemeen bestuur.	Op basis van de gemeenschappelijke regeling levert de gemeente Hardinxveld-Giessendam een bijdrage per inwoner aan de GR DG&J voor de invulling en uitvoering van de wettelijke taken die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid en de Leerplichtwet. Dit geldt ook voor de uitvoering van de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De uitvoering hiervan is, middels de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, belegd bij de GR dienst gezondheid jeugd Zuid-Holland Zuid.	2.297.466	1.852.424	57.795.513	34.001.710	-	-8.179
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoeksche Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur van de VRZH.	De gemeente betaalt een gemeentelijke bijdrage voor 2021 van in totaal € 1.201.000 (afgerond). Deze bijdrage is gebaseerd op het zogenaamde boxensysteem en de afgeronde regionalisering van de brandweerkazernes en neemt vanaf 2019 af (zie programma 3)	3.308.885	3.430.748	80.116.182	98.273.520	-8.492	1.540.644
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoeksche Waard, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is in bestuurlijke zin een zelfstandige organisatie. Deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland en de 11 regio-gemeenten (zie Gemeenschappelijke Regeling Regio Zuid-Holland Zuid) Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van de 11 deelnemende gemeenten en een afgevaardigde van de provincie Zuid-Holland. Wethouder J. Nederveen vertegenwoordigt het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2021 afgerond € 450.000 (inwonersbijdrage inclusief afgenomen diensten).	3.055.628	2.316.568	11.954.139	5.973.099	266.789	117.040
5. GR GEVUDO	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.	Wethouder J. Nederveen is lid van het algemeen bestuur. Via de gemeenschappelijke regeling wordt er invloed uitgeoefend op het beleid van de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Vanuit Gevudo is één lid afgevaardigd in de Raad van Commissarissen van HVC en één lid in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	Via Gevudo wordt deelgenomen in HVC. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten hierin een indirect belang hebben. Bij de overdracht van de verbrandingsinstallatie in Dordrecht aan - en daarmee de deelname in - HVC is door de gemeenten een garantstelling voor de leningen van HVC afgegeven. In 2007 is de stortplaats door Gevudo overgedragen aan HVC. Door Gevudo is een vrijwaring gegeven voor het geval de stortplaats (in 2015) niet door de Provincie in nazorg zou worden geaccepteerd als gevolg van onvolkomenheden van het beheer in de periode van Gevudo. Controle heeft plaatsgevonden en HVC heeft de stortplaats volledig overgenomen.	30.487	30.487	459.527	459.400	-	-
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk voorzitter van het bestuur. Dit bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten dat aan de regeling deelneemt.	De deelnemende gemeenten betalen bijdragen op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel. In de begroting wordt aangegeven welke gemeentelijke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.	1.273.567	1.920.159	16.819.942	21.232.962	232.986	646.592
7. GR Bureau Openbare Verlichting	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk lid van het algemeen bestuur	De aangesloten gemeenten houden de organisatie van het Bureau Openbare Verlichting (Bureau OVL) in stand. Financiering vindt plaats middels een bijdrage per lichtmast (tarief € 8,32 per lichtmast, begroting 2020). Deze bijdragen dekken de reguliere taken. Daarnaast kunnen individuele gemeenten andere taken afnemen, welke in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst zijn benoemd.	139.575	156.406	437.599	926.251	22.987	37.441
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	13 gemeenten (Altena Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne) en Waterschap Hollandse Delta	Wethouder A. Meerkerk is lid van het algemeen bestuur	De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op een aantal kengetallen, zoals aantal aanslagen en aantal objecten. De bijdrage voor 2020 wordt geraamd op € 150.000	849.000	847.000	6.159.000	6.597.000	228.000	122.000
9. Stedin Holding N.V.	Deelnemende gemeenten in het werkgebied (55-tal gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 0,45% van de geplaatste en volgestorte aandelen op 31.12.2018.	3.270 mio	3.342 mio	4.912 mio	5.178 mio	21 mio	44 mio
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Gemeenten, provincies en rijk	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 31.356 aandelen (0,06%) van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 2,50	5.062 mio	4.615 mio	143.995 mio	107.459 mio	236 mio	300 mio
11. Oasen N.V.	Gemeenten in het verzorgingsgebied (28 gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 18 aandelen (2,41%) van de in totaal 748 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 455,-	122 mio	126 mio	188 mio	222 mio	5.685.000	3.174.000
Overige deelnemingen									
12. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeur van deze vennootschap is de concerncontroller	De gemeente is in het bezit van 18.000 aandelen (100%) van de 18.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	442.261	482.396	2.000	2.000	27.537	40.135
13. ROM-S Beheer B.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente is in het bezit van 3.500 aandelen (5%) van de 70.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	46.000	52.000	532.000	93.000	7.000	7.000
14. ROM-S C.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente neemt via Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V per 31 december 2015 voor € 359.565 (5%) deel in het commanditaire kapitaal. Begin 2019 is een deel van het aandelenkapitaal door ROM-S C.V. uitbetaald (€ 66.033).	8,36 mio	3,54 mio	0,55 mio	4,57 mio	557.000	931.000
15. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	De gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Giessenlanden, Geldermalsen en Vijfheerenlanden) langs de Merwede-Lingelijn	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk AVA-afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 50.100 aandelen (20%) van de 250.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	250.000	nog niet beschikbaar	39.193	nog niet beschikbaar	-	nog niet beschikbaar
16. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente neemt voor 50% deel in deze vennootschap	4.661	4.702	624.056	619.686	750	41
17. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is dhr. R. v. d. Ven directeur. Ook Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V. levert een directeur.	De gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. neemt voor 49% deel in deze commanditaire vennootschap	60.000	60.000	1.814.027	2.940.683	-	-

VCOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

1.15 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's die worden gelopen bij het in exploitatie brengen van bouwgrond. Verslaglegging over het grondbeleid vindt plaats via het meerjarenprogramma grondzaken (MPG).

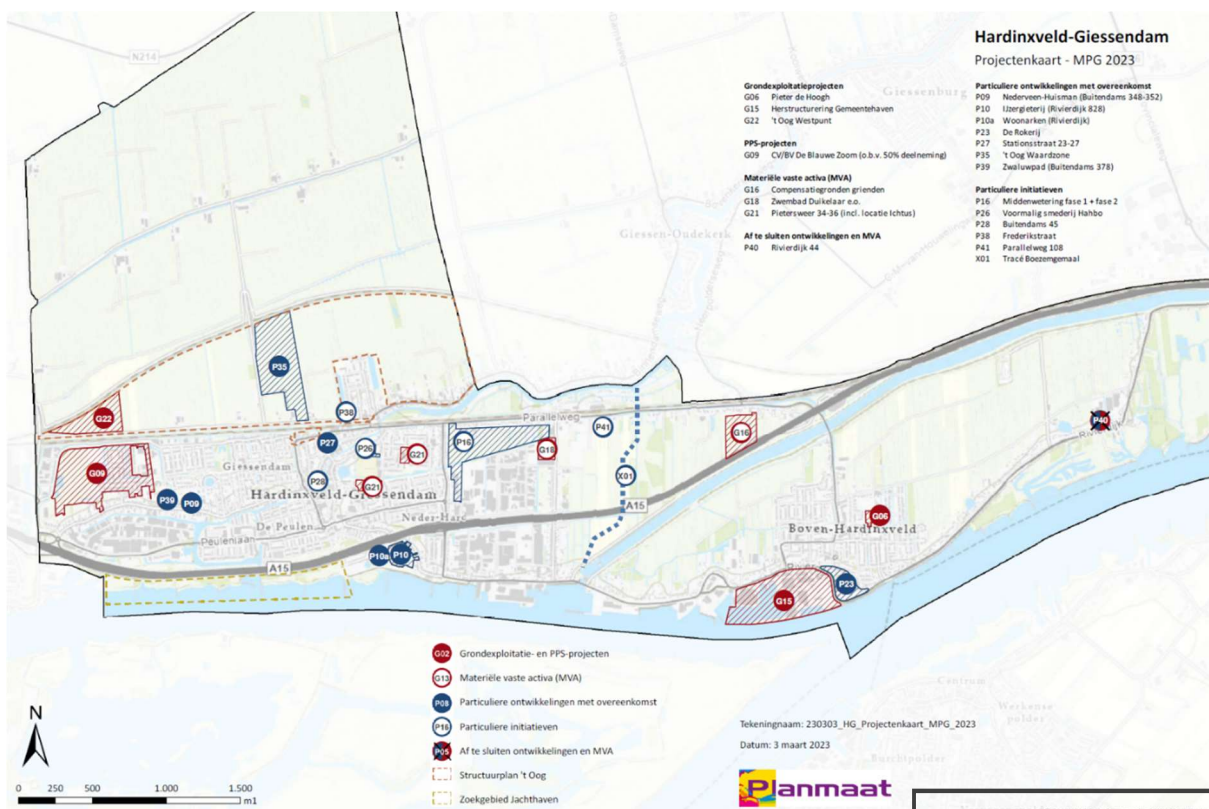
Meerjarenprogramma grondzaken

Het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) geeft een overzicht van de programmatische, contractuele en financiële stand van de ruimtelijke projecten. Maar wat is een ruimtelijk project? Of beter gezegd: welke definitie hanteert de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor een ruimtelijk project?

Vanuit de gemeente is er ruimtelijk beleid ten aanzien van volkshuisvesting, economische ontwikkelingen, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. De in 2023 vastgestelde Kadernota strategisch grondbeleid vertaalt het ruimtelijke beleid in een verantwoord en transparant kader waarbinnen het team Ruimtelijke Projecten gebiedstransformaties kan initiëren en uitvoeren. Deze gebiedstransformaties worden ruimtelijke projecten genoemd. Een voorbeeld van een ruimtelijk project is Morgenslag waar een landelijk gebied met grienden is getransformeerd tot een nieuwbouwwijk voor Boven-Hardinxveld.

Op de kaart onder zijn alle ruimtelijke projecten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam weergegeven.

Sectie Grondzaken binnen het team Ruimtelijke Projecten is belast met de financiële en contractuele uitvoering en beheersing van de ruimtelijke projecten. Via onderhavig MPG legt Grondzaken verantwoording af over de financiële en contractuele stand van zaken en de toekomstverwachting voor alle ruimtelijke projecten. Dit geldt zowel voor projecten waarbij de gemeente zelf grondbezit heeft, als voor facilitaire projecten. Facilitaire projecten zijn projecten waarbij particuliere ontwikkelaars eigen gronden ontwikkelen.

Kaders

De overheid geeft via de Wet ruimtelijke ordening (Wro) uit 2008 en het besluit ruimtelijke ordening (Bro) wettelijke kaders aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. De Wro en Bro bieden onder meer kaders voor het toepassen van zaken zoals kostenverhaal, onteigening etc.

De Wro en Bro zijn financieel verder uitgewerkt in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het nieuwe BBV is per 1-1-2016 van kracht geworden en stelt duidelijke eisen aan de financiële verslaglegging van alle ruimtelijke projecten. Daarnaast is per juli 2019 door de commissie BBV een nieuwe notitie geschreven om nadere duiding te geven aan verschillende onderwerpen. Per begrotingsjaar 2019 is de notitie van het BBV per juli 2019 vigerend geworden en vormt daarmee ook de basis voor onderhavig MPG.

Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente uit 2015 vormde een trendbreuk met het verleden. In het verleden was actief grondbeleid – waarbij de gemeentegrond opkoopt, transformeert en bouwrijpe grond uitgeeft – de norm. In 2015 heeft de gemeente, overeenkomstig de landelijke trend, een beweging gemaakt naar facilitair grondbeleid. Dat betekent dat de gemeente het aankopen, transformeren en ontwikkelen van grond aan de markt over laat, maar waarbij de gemeente wel regie voert. De werkwijze komt voort uit een verdere terugtrekking van de overheid van de (risicovolle) grondmarkt bij de Nota Ruimte (2005) en de daaropvolgende inwerkingtreding van de Wro en Bro.

Lange tijd heeft de herziening van de Nota grondbeleid uit 2023 op zich laten wachten. Dit omdat de gemeente de Omgevingswet in het nieuwe grondbeleid wilde verwerken. In 2022 is de tekst van de Omgevingswet en de Aanvullingswet grondeigendom bekend geworden. Dat was het moment om de Nota grondbeleid uit 2014 te herzien. Begin 2023 is de Kadernota strategisch grondbeleid vastgesteld. Deze is gestoeld op de Wro/Bro, echter de bepalingen uit de Ow zijn ook meegenomen. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet (nu verwacht per 1 januari 2024) zal de Kadernota strategisch grondbeleid nog steeds actueel zijn.

In de Kadernota strategisch grondbeleid is gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij de gemeente per project bekijkt welke rol zij inneemt.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam is al enige jaren bezig om de actieve projecten af te ronden. Nieuwe initiatieven worden in beginsel op een facilitaire manier begeleid. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden, zoals bij de Westpunt in 't Oog is gebeurd. In de Westpunt van 't Oog is bedrijvigheid voorzien. Deze toevoeging van bedrijventerrein was afgestemd met de provincie, er bleek voldoende vraag naar bedrijventerrein, de eigenaren wilden vervreemden, maar (lokale) ontwikkelaars waren niet direct geïnteresseerd om te kopen. Om die redenen heeft de gemeente besloten om Westpunt in 't Oog zelf te transformeren. In 2023 is de verwachting dat een nieuw actief project wordt gestart, namelijk een herontwikkeling van de schoollocaties aan de Pietersweer.

De impact van de Ow op het grondbeleid is groot. Er komt een nieuwe planvorm: het omgevingsplan en gemeentes moeten een nieuwe visie, een omgevingsvisie, opstellen. Dit is meegenomen in de Kadernota strategisch grondbeleid.

Bovenwijks beleid

Daarnaast zal de gemeente tot een heroverweging over het bovenwijks beleid moeten komen aangezien de Ow nieuwe middelen biedt om bovenwijks beleid toe te passen. In 2014 is gekozen geen Bovenwijks beleid op te stellen onder de Wro.

Onder de Ow wordt het kostenverhaal verruimt. Als een causaal verband bestaat tussen de kosten en het project, worden de kosten onder de regels van kostenverhaal doorberekend aan de ontwikkelaars. De verruiming van de mogelijkheden tot kostenverhaal is meegenomen in de Kadernota strategisch grondbeleid.

Indien sprake is van een functionele samenhang tussen het project en de kosten, dan kan onder de Ow een financiële bijdragen worden gevraagd aan de ontwikkelaars. Dit kan verplicht of vrijwillig. De financiële bijdrage kan ingezet worden voor infrastructurele werken als een snelfietsroute of voor een groennorm binnen de projecten. De doelen die de gemeente wil bereiken met de

financiële bijdrage, moeten
VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 05/07/2023.

Onder de Wro gaat de gemeente geen bovenwijks beleid opstellen. Bij de invoering van de Ow en de vaststelling van een Omgevingsplan en een Omgevingsvisie wordt onderzocht dat de gemeente een vrijwillige bijdrage gaat vragen aan ontwikkelaars. Hiervoor wordt Bovenwijks beleid opgesteld. De verplichte bijdrage is gezien de hoge kosten binnen de bouw nog niet aan de orde.

Type projecten

Op basis van de Wro, Bro, het BBV en rekening houdend met de invoering van de Ow zijn projecten te onderscheiden in diverse types. Ondergrens is dat een project minimaal voldoet aan de voorwaarden voor een bouwplan zoals gesteld in Bro artikel 6.2.1. De volgende types worden onderscheiden:

- Bouwgronden in exploitatie (BIE / Actief)
Actieve projecten zijn projecten waarbij de gemeente haar eigen grond actief transformeert (bijvoorbeeld G22 Westpunt). De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een (bouw)grondexploitatie (een meerjarige exploitatie ook wel een BIE genoemd). Een project wordt pas actief als de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
- PPS-projecten (Publiek-private samenwerkingen)
G09 De Blauwe Zoom is een bijzondere vorm van een actief project. De gemeente is gedeeld aandeelhouder in een GEM (grondexploitatie maatschappij) die de grond transformeert.
- Exploitatieplannen
Onder De Blauwe Zoom ligt ook een exploitatieplan (E09). Met een exploitatieplan worden regels voor het omslaan van kosten over de verschillende grondeigenaren op een publiekrechtelijke manier geregeld. Daarnaast kunnen diverse locatie-eisen worden gesteld. De financiële verantwoording van het exploitatieplan vindt plaats door middel van een facilitaire exploitatie. Het exploitatieplan wordt in 2023 herzien en zal gelijktijdig met het nieuwe bestemmingsplan De Blauwe Zoom West aan de raad worden aangeboden.
- Strategische gronden (materiële vaste activa/MVA)
Materiële vaste activa zijn strategische of slapende grondposities in bezit van de gemeente, waarvan de gemeente voornemens is te transformeren dan wel te verkopen. De raad heeft voor deze projecten nog geen besluit tot uitvoering c.q. verkoop genomen. Deze gronden vertegenwoordigen wel waarde. Voorheen werd voor de projecten de term NIEX (niet in exploitatie genomen gronden) gehanteerd. De BBV heeft deze term afgeschaft. Gronden die hieronder vallen worden nu aangeduid als 'strategische gronden' onder materiële vaste activa (MVA). Op deze gronden wordt niet afgeschreven en de gronden dienen periodiek getaxeed te worden.
- Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst
Indien particuliere initiatieven binnen de beleidskaders passen en haalbaar worden geacht, maar er nog geen gewijzigd planologisch kader is, kan de gemeente besluiten om tot anterieure contractvorming over te gaan. De particuliere ontwikkelaar ontwikkelt dan zijn eigen stuk grond, waarbij de gemeente, tegen een vergoeding (kostenverhaal), onder meer het publiekrechtelijke deel uitvoert. Voorbeelden van particuliere ontwikkelingen zijn de P10 IJzergieterij en P23 Rokerij.
- Particuliere initiatieven
Particulieren komen met hun plannen bij de gemeente ter beoordeling. De gemeente bekijkt (onder andere via de regiegroep) of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht. De nu genoemde particuliere initiatieven bevinden zich in deze initiatieffase. Een voorbeeld is het onderzoek naar de ontwikkeling van P16 Middelwetering.

Gronden als vast actief (openbaar gebied onder wegen, gebouwen, parken, pleinen etc.) worden niet verantwoord in het MPG. De gemeente heeft op dit moment ook geen ruilgronden of grondbanken in bezit.

Naast de lopende projecten (actieve grondexploitaties, GEM De Blauwe Zoom en de anterieure trajecten) zijn ook nog andere ruimtelijke contractvormen mogelijk zoals concessies, joint ventures etc. De gemeente heeft naast GEM De Blauwe Zoom geen andersoortige contracten lopen en is ook niet voornemens dat in de nabije toekomst te gaan doen. De gemeente had wel twee lopende bouwclaims. Een bouwclaim van BPD voor circa 60 woningen en een bouwclaim met AM voor 61 woningen. Beiden zijn ingevuld in De Blauwe Zoom. Op dit moment wordt een kleine bouwclaim voor Blokland Bouwpartners in project Middenwetering overwogen (4 woningen) in het kader van de integrale set afspraken voor de ontwikkeling van Middenwetering.

Lijst ruimtelijke projecten

Onderstaande lijst is opgesplitst naar type project. Allereerst de actieve projecten, PPS-projecten, projecten van de ontwikkel B.V. en de eventueel af te sluiten actieve projecten. Daarna volgt de lijst met strategische gronden, de lijst met particuliere ontwikkelingen met overeenkomst en de lijst met particuliere ontwikkelingen zonder overeenkomst (initiatieven). Elk project is terug te vinden op de kaart op basis van een G-nummer, E-nummer, P-nummer waarbij G staat voor gemeentelijk, E staat voor exploitatieplan en P staat voor privaat.

BIE

G06 – Pieter de Hoogh (voorheen Morgenslag)
G15 – Herstructurering Gemeentehaven
G22 – 't Oog Westpunt

PPS

G09 – CV/BV GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

MVA

G16 – Compensatiegronden grienden
G18 – Zwembad Duikelaar e.o.
G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichtus)

Exploitatieplan

E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom 2^e herziening

Particuliere ontwikkeling met overeenkomst

P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)
P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828)
P10a – Legalisering woonarken (Rivierdijk)
P23 – De Rokerij
P27 – Giessenschool – Stationsstraat 23-27
P28 – Kerkgebouw (Buitendams 45)
P35 – 't Oog Waardzone
P39 – Zwaluwpad (Buitendams 378)
P41 – Parallelweg 106

Particuliere initiatieven

P16 – Middenwetering
P26 – Voormalig smederij Hahbo
P30 – Buitendijkse Jachthaven Beneden Merwede
P38 – Frederikstraat
X01 – Tracé Boezemgemaal

Af te sluiten ontwikkelingen en MVA

P40 – Rivierdijk 44

Ontwikkelingen in 2022 en begin 2023

In deze paragraaf wordt stil gestaan bij 2022. Hoe is 2022 verlopen? Welke doelstellingen zijn bereikt? Enzovoort. In hoofdstuk 4 (woningbouwprognose) wordt verder ingegaan op de zogenoemde boeggolf (stroom woningen per jaar voor de komende jaren gerelateerd aan de planuitval) en wat de prognoses zijn voor de komende jaren.

Daarnaast vergelijken we de aannames van het MPG van 2022 met die van 2023. Zo kunnen we kwantitatief beoordelen of de beoogde doelstellingen zijn bereikt, met name voor de afzet van woningen.

Programma (grond)	MPG 1-1-2022	Werkelijk
Actieve projecten en exploitatieplannen		
G09 CV/BV De Blauwe Zoom	72	37
Facilitaire projecten (anterieur)		
P10 IJzergieterij	38	45
P23 De Rokerij	60	60
P27 Giessenschool/Stationsstraat 23-27	24	-
Totaal	194	142

In het MPG was een doelstelling van 194 woningen te realiseren/uit te geven woningen over geheel 2022 opgenomen. In 2022 is er gestart met de bouw van 142 woningen. De methode sluit aan bij de Planmonitor die de Provincie hanteert. Woningen worden meegeteld als de eerste paal is geslagen.

Woningbouw meerjarig	Prognose	Werkelijk
2014	119	31
2015	145	80
2016	91	17
2017	132	115
2018	111	17
2019	133	92
2020	57	2
2021	47	30
2022	194	142
Gemiddelde productie	114	58

Tot van 2014- 2017 is sprake van een structurele productie van circa 61 woningen per jaar. In 2018 heeft zich een dip voorgedaan, waardoor het gemiddelde zakte naar 52 woningen per jaar. In 2019 is door de afzet van 92 woningen het gemiddelde weer omhooggaan. Maar in 2020 en 2021 is door een cumulatie aan factoren echter vrijwel geen programma gerealiseerd waardoor het gemiddelde weer terugzakte naar 48 woningen per jaar. Door de toevoeging van 142 woningen in 2022 is het gemiddelde weer teruggeveerd naar een gemiddelde van 58 woningen per jaar.

Omdat de woningbouwproductie in 2020 en 2021 achterliep heeft de gemeente diverse maatregelen getroffen om te voorkomen dat de woningbouwproductie voor komende jaren stagneert. De maatregelen worden per onderwerp toegelicht in onderstaande alinea's:

Regionale woningbouwafspraken

Er is goed contact met de Provincie over de diverse bouwprojecten. Per 1 juli 2020 zijn alle (grote) projecten opgenomen op de Planmonitor Drechtsteden. Hierbij heeft de gemeente wel een uitvoeringsplicht. Hoe meer er concreet gerealiseerd wordt hoe meer programma de gemeente in de toekomst ook mag ontwikkelen.

Soortbescherming

Als het gaat om strikt beschermde diersoorten zijn de jaren vanaf 2020 van grote impact geweest. Omgevingsdienst Haaglanden heeft als bevoegd gezag de gemeente gevraagd om een meer integrale aanpak van soortbescherming. Onderdeel van deze integrale aanpak is de verplichting om in bestaande projecten extern te compenseren als habitat verloren gaat. Concreet houdt dat in dat de gemeente voor projecten zoals G09 De Blauwe Zoom en G22 Westpunt een extern compensatiegebied aan heeft moeten kopen om een nieuwe habitat te creëren voor strikt beschermde diersoorten zoals de rugstreeppad, oeverwaluw, heikikker, kerkuil en grote modderkruiper omdat leef- en foerageergebied vernietigd werd.

Deze benadering is een stuk strikter dan in voorgaande jaren werd gehanteerd en brengt een langere procedure en aanzienlijk meer kosten met zich mee. Voor projecten Blauwe Zoom en Westpunt is de aanvraag voor de ontheffing van het externe compensatiegebied inmiddels goedgekeurd. Deze ontheffing gaat uit van extern compenseren, met deze maatregel kan de uitvoering doorgaan. Echter er spelen nog verschillende overleggen met Haaglanden en OZH als handhaber voor het handhaven van de genoemde maatregelen.

Stikstof

Het is gelukt om voor de projecten in 't Oog (Westpunt en Waardzone) en ook voor Blauwe Zoom ontheffing voor stikstof middels het stikstofregistratiesysteem te krijgen. Op 1 juli 2021 was de nieuwe wetgeving in werking waarbij activiteiten binnen de bouwsector ontheven worden van stikstofcompensatie. Dat is gunstig, maar inmiddels blijkt het systeem van stikstofcompensatie niet juridisch houdbaar. Op basis van het Porthos-arrest is op 2 november 2022 de bouwvrijstelling van tafel. Tot op heden lopen de plannen gewoon door, zeker omdat de ontheffing voor deze plannen al is afgegeven. Het blijft wel een risico voor alle projecten. Voor elk project moet immers een stikstofberekening worden gedaan die neutraal sluit.

PFAS

Binnen de gemeentegrenzen heeft een deel van de gronden een verhoogde waarde met betrekking tot PFAS. In beginsel mocht deze grond niet worden afgevoerd omdat er nog geen goede verwerkingsmethode bleek te bestaan. Met name in project G15 Gemeentehaven bleek dat een probleem. Inmiddels kan een deel van de PFAS vervuilde grond in Gemeentehaven in een slibput worden opgeslagen en zijn er inmiddels bedrijven die PFAS grond kunnen verwerken. Het resterende deel kan worden afgevoerd. Voor de overige projecten is sprake van een gesloten grondbalans of wordt zand van buitenaf aangevoerd.

Prijsstijgingen/oorlog Oekraïne

In 2022 is de inflatie flink toegenomen. Dat betekent een flinke indexering van de kosten binnen de projecten. Door de oorlog in Oekraïne zijn de prijzen in korte tijd dusdanig gestegen dat er gedurende 2022 geen goede inschatting meer te maken viel van de kosten voor de uitvoering van (bouw)projecten. Aannemers deden om die reden geen prijsafgiftes vooraf meer. Inmiddels zijn diverse prijzen (waaronder die van energie) gestabiliseerd). Echter wel op een veel hoger niveau. De vraag over 2023 is hoe de markt zich ontwikkelt. Blijven de prijzen permanent op een hoger niveau of volgt er nog een marktcorrectie omdat het aantal werk in de gww-sector terugloopt? En is die eventuele terugloop van tijdelijke aard? Omdat er nog veel onzekerheid is, is vooralsnog geen rekening gehouden met een afname van de prijzen.

Los van de onzekerheid voor de bouwsector zorgt de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne op dit moment vooral naar vraag naar tijdelijke huisvesting. Bij een langdurige oorlog zal echter moeten worden gezocht naar een meer permanente oplossing voor huisvesting.

Betaalbaarheid woningen

De regels met betrekking tot het bouwen van woningen zijn onlangs aangescherpt. Met name het duurzaamheidsaspect BENG (Bijna Energie Neutral Gebouw) zorgt voor extra kosten bij de bouw van een nieuwe woning. En het afgelopen jaar hebben de gestegen grondstofprijzen er een schepje bovenop gedaan. Ontwikkelaars geven aan dat dit effect heeft op hun business cases voor verschillende plannen. Mede omdat de prijsontwikkeling op de woningbouwmarkt afgekoeld is. Februari 2023 is er landelijk zelfs een daling van de huizenprijzen te zien. In combinatie met de hogere hypotheekrentes en verscherping van de regels omtrent hypotheekverstrekking bij banken ligt het niet in de lijn der verwachting dat in 2023 de prijzen voor woningen weer (flink) gaan stijgen. En de Rijksoverheid scherpt daarnaast de eisen voor middenhuur en waarschijnlijk het percentage sociale huur aan. Door gestegen kosten en gelijkblijvende/afnemende opbrengsten staat de grondprijs onder druk. Die conclusie zal waarschijnlijk voor de komende jaren gelden.

Vakbekwaam personeel

Door landelijke schaarste is het moeilijk goed gekwalificeerd personeel te vinden voor invulling van de diverse (in projecten ondersteunende) beleidsfuncties, zowel voor inhuur als voor vast personeel. Het gevolg is dat er voor projecten soms niet afdoende personele capaciteit is en er vertraging met eventueel financiële gevolgschade ontstaat. Binnen de gemeente is het momenteel gelukt om de capaciteit aan te vullen, maar we blijven kwetsbaar bij een onverwachte uitstroom.

Conclusie: Bouwen in onzekere tijden

Zoals gesteld staat door de flinke prijsstijgingen van materialen, verminderde hypotheekruimte, hogere rente en de afkoelende woningprijzen de uitvoerbaarheid en de grondprijs van projecten onder druk. Toch is er een enorme behoefte aan passende woningen. Om die reden blijft de gemeente onverminderd inzetten op de uitvoering. Gebaseerd op de lokale paragraaf Bouwen.

Didam-Arrest

Eind 2021 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over grondverkoop door de gemeente. Samengevat is de strekking van de uitspraak dat een overheidslichaam (in ons geval de gemeente) bij verkoop van grond gelegenheid moet bieden aan potentieel gegadigden om mee te dingen. Dat wil dus zeggen dat een-op-een gunningen niet meer mogelijk zijn, iedereen moet gelijke kansen hebben om grond te kopen. Het arrest heeft terugwerkende kracht, dus dat wil zeggen dat het arrest ook geldt voor de lopende projecten. Dit arrest heeft daarom verstreckende gevolgen voor alle gemeentes in Nederland. Omdat Hardinxveld-Giessendam verschillende projecten heeft lopen waarbij grond wordt verkocht, is advies gevraagd aan Ter Holter/Noordam Advocaten om de gevolgen voor onze gemeente per project weer te geven. Het gaat dan met name om de projecten P06 Pieter de Hoogh, G09 De Blauwe Zoom, G22 't Oog Westpunt, G18 Zwembadterrein en P39 Zwaluwpad. In de projectbladen zal per project aandacht worden geschonken aan de gevolgen van het Didam-arrest voor de projecten. Voor de meeste projecten vallen de gevolgen erg mee, wel moeten bij sommige projecten uitgebreidere procedures gevolgd worden alvorens tot verkoop wordt overgegaan, zoals bij Pieter de Hoogh en Westpunt 't Oog. Indien er ingrijpende veranderingen aan de verkoopmethode plaatsvinden, dan zal het college worden gevraagd een nieuw besluit te nemen over de grondverkoop.

Het Didam-arrest brengt met zich mee dat de gemeente bij elke grondverkoop, huur en erfpacht na moet gaan of er meerdere potentieel gegadigden zijn. Uitzondering hierop is het snippergroen. Door het vereiste dat snippergroen aan het eigen perceel moet grenzen, zal hier altijd sprake zijn van maar 1 gegadigde.

Nadere uitwerking van het Didam arrest voor reguliere privaatrechtelijke overeenkomsten zijn in de Kadernota strategisch grondbeleid opgenomen. Bij nieuwe projecten zal per zaak worden geadviseerd.

Ontwikkelingen per project

In onderstaande opsomming wordt stil gestaan bij de in 2022 bereikte resultaten.

Bereikte resultaten gemeentelijke projecten in 2021

In de volgende gemeentelijke projecten zijn uitgiftes gedaan, procedures doorlopen en overeenkomsten getekend:

- *G06: Pieter De Hoogh.* Per 2021 zijn de deelplannen Morgenslag en Regenboogschool e.o. afgesloten. Resteert deelplan Pieter de Hoogh, het voormalig zuidelijk veld van korfbalvereniging HKC. Voor Pieter de Hoogh er liepen gesprekken met een ontwikkelaar en de gesprekken zitten in de afrondende fase. Op basis van het Didam-arrest wordt momenteel echter een tender voorbereid om meerdere partijen de mogelijkheid te geven om te bieden op de locatie. . Daarnaast maakt de gemeente gebruik van de koopstart regeling van OpMaat (januari 2022 vastgesteld door de gemeenteraad). Met deze regeling geeft de gemeente een uitgestelde betaling op de grondprijs ten behoeve van de kopers van de woningen. Bij verkoop van de woning door de eerste bewoner, krijgt de gemeente de uitgestelde betaling inclusief waardeontwikkeling terugbetaald. Zo hebben de woningen kwaliteit en zijn ze toch betaalbaar voor de beginnende koper. Een aanbesteding voor de ontwikkeling van de woningen vindt plaats als de bestemmingsplanprocedure is afgerond. Dat is naar verwachting voorjaar 2023.
- *G15 Herstructurering gemeentehaven:* Begin 2016 is een overeenkomst gesloten met DBS (Den Breejen Shipyards) voor de verkoop van diverse delen nat bedrijventerrein door de gemeente aan DBS alsmede de aanleg van een nieuwe strekdam en een schierkade. De ontwikkeling zit in de afrondende fase. Echter er zijn veel meerkosten gemaakt. Over de onderlinge verdeling van die meerkosten lopen nadere gesprekken met DBS. Partijen proberen er minnelijk uit te komen. De gemeenteraad is hier separaat over ingelicht.
- *G09/E09 GEM De Blauwe Zoom:*
  - Eind 2019 is de nieuwe stedenbouwkundig plan van Echo als hoofdstructuur vastgesteld voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan en exploitatieplan voor fase 2 (westzijde) van de Blauwe Zoom. Er trad echter vertraging op door de aanwezigheid van beschermde diersoorten en het afvangen en herplaatsen ervan. Eind 2020 zijn compensatiegebieden aangekocht en is in de zuidrand van de Blauwe Zoom een tijdelijk compensatiegebied aangelegd. Inmiddels is ontheffing verleend voor Flora en fauna, maar moet er aan veel door bevoegd gezag gestelde voorwaarden worden voldaan om vertraging te voorkomen.
  - Het bestemmingplan voor ons Dorp is onherroepelijk geworden. In maart 2021 is begonnen met het afvangen van beschermde dieren. Daarmee kon in 2021 gestart worden met de ontwikkeling

van Ons Dorp. De uitgeefbare gronden voor fase 1 zijn in 2021 ingebracht in de GEM, het openbaar gebied is in eigendom van de gemeente gekomen. De GEM heeft begin 2022 een kooprealisatieovereenkomst getekend met Gebroeders Blokland voor de ontwikkeling van het gebied. In 2023 wordt fase 2 ontwikkeld.

- *G22 Westpunt 't Oog*: In 2019 is de ruimtelijke procedure gestart voor de ontwikkelingen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt.
  - Wegens een zienswijze en beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan is vertraging opgelopen. Inmiddels is de gemeente geheel in het gelijk gesteld en is het bestemmingsplan onherroepelijk. Bij de uitvoering van de werkzaamheden voor ophogen bleken echter aanvullende acties met betrekking tot strikt beschermde diersoorten nodig. Inmiddels is er een ontheffing afgegeven voor een tijdelijk compensatiegebied, met als doel om beschermde diersoorten op termijn te verhuizen naar het nieuw aangekochte externe compensatiegebied.
  - De voorbelasting ligt inmiddels op de plek waar het bedrijventerrein komt. Het zand ligt momenteel in te klinken.
  - De gesloten intentieovereenkomsten zijn als gevolg van het Didam arrest niet meer rechtsgeldig. Er is een nieuwe tenderprocedure opgesteld.

Voortgang binnen MVA projecten:

- *P18 Buitenzwembad*: in 2019 heeft een nieuwe initiatiefnemer zich gemeld. Deze initiatiefnemer heeft een plan om een buitenzwembad te openen. Daarbij wordt gedacht aan een ligweide, klein buitenbad en een horecavoorziening. De naastgelegen grond zou benut kunnen worden voor de vestiging van bedrijven. Hiervoor is een intentieovereenkomst gesloten. Partijen zijn nu verder aan het onderzoeken of de plannen haalbaar zijn. Begin 2022 zijn de plannen en financiële haalbaarheid in de gemeenteraad behandeld, waarbij nog een financieel tekort zichtbaar was. De initiatiefnemer heeft recent een nieuw voorstel gedaan waarmee de gesprekken worden hervat.
- *P21 Pietersweer*: De gemeente en Rivas bezitten vastgoed in het gebied, een herontwikkeling hiervan was aanleiding om overleggen te voeren. De planning was om op middellange termijn nieuwbouw te realiseren voor basisscholen de Ichthus en de Driemaster. Na ene periode van mislukte gesprekken zijn de scholen opnieuw met elkaar in gesprek, gemeente is daarbij aangehaakt. Het project is in 2022 weer actief geworden. In 2023 is begonnen met gesprekken over de aankoop van het Rivas gebouw. De gemeenteraad is daar apart over geïnformeerd.

Particuliere ontwikkelingen

Diverse particuliere ontwikkelingen zijn in uitvoering. Enkele opvallende punten:

- *P09 Nederveen-Huisman*: Er lopen gesprekken met de ontwikkelaar. Bij de ontwikkelaar kreeg het project van 27 woningen weinig prioriteit. In 2019 zijn de gesprekken met de initiatiefnemer weer opgepakt. Door een wissel van projectleiders bij de initiatiefnemer heeft het project in 2020 opnieuw vertraging opgelopen, maar wel is gewerkt aan de ruimtelijke invulling van het plan. In 2023 wordt de samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarmee wordt de intentiefase financieel afgerond en wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid.
- *P10 IJzergieterij en P10a Legalisering Woonarken*: Het plan voor de voormalig IJzergieterijlocatie (maximaal 150 woningen) is zorgvuldig voorbereid. Daarbij moest er voor elk beleidsonderwerp (programma, verkeer, omgeving, watercompensatie, milieu) consensus worden bereikt. De planvorming duurde daardoor langer dan gepland. Mede ook doordat een goede herverkaveling van de woonarken deel van de planvorming is geworden. In 2019 is een splitsing gemaakt tussen de kosten voor de woonarken en kosten voor het facilitaire plan IJzergieterij.
  - o Voor de woonarken is grond aangekocht van het waterschap en verkocht aan de particulieren. In 2023 vindt de notariële overdracht plaats. Een deel van de gronden van het Waterschap valt binnen de ontwikkeling van de IJzergieterij locatie. De particulieren kopen grond van de gemeente en betalen mee aan de aanpassing van het bestemmingsplan. Hiermee worden de woonarken gelegaliseerd en wordt het gebied kwalitatief verbeterd. De aanleg van een wadi zorgt voor een verbetering van de waterhuishouding. Ook Blokland koopt grond van de gemeente ten behoeve van de ontwikkeling van de woningen van de IJzergieterij locatie. Echter de verwachting is niet dat alle plankosten verhaald kunnen worden, de gemeente zal waarschijnlijk bij moeten dragen aan deze ontwikkeling.

- Voor de IJzergieterij lopen de plankosten op. De verwachting is niet dat al deze kosten verhaalbaar zijn. Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is in 2019 vastgesteld en daarna is het voorontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht. Er is veel afstemming met de omgeving geweest; helaas blijft daar weerstand bestaan die vooral betrekking heeft op de verkeersafwikkeling. De zitting van de Raad van State heeft lang op zich laten wachten en daarbij is het bestemmingplan deels vernietigd. 2022 heeft in het teken gestaan van reparatie van het bestemmingsplan. Inmiddels is de procedure vrijwel afgerond. Op basis van de verleende omgevingsvergunning is de bouw al wel gestart.
  - *P16 Middenwetering*: De gemeente en Blokland Bouwpartners (BBP) zijn al enige tijd aan het verkennen voor de ontwikkeling van de eerste fase van project Middenwetering alsmede het aanleggen van een nieuwe weg ter ontlasting van de huidige Nieuweweg. Een intentieovereenkomst inclusief grondruil ligt al enige tijd klaar. Het wachten was op de instemming van de Hardinxveld-Giessendam IJclub die ook grondgebied heeft binnen de projectgrenzen. Inmiddels heeft de IJclub ingestemd met de plannen en zijn de gemeente en BBP de overeenkomst aan het afronden.
  - *P23 Rokerij*: In 2018 is gezamenlijk door Blokland Bouwpartners en de gemeente gewerkt aan het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) voor de verdere uitwerking van dit project. Het SPvE is in 2019 vastgesteld, waarna het bestemmingsplan is vastgesteld. Inmiddels is met de bouw gestart.
  - *P27 Thuismakers – Stationsstraat*: Het project zit in de uitvoeringsfase. In 2022 is de omgevingsvergunning verleend. De verwachting is dat de woningen in 2023 en 2024 worden ontwikkeld.
  - *P28 Kerkgebouw Buitendams*: het project heeft tijdelijk stilgelegen, maar is in 2022 weer opgepakt. Partijen zijn tot overeenstemming gekomen en het bestemmingsplan is opgesteld. Begin 2023 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten.
  - *P35 't Oog – Waardzone*: De gemeentelijke grondpositie in 't Oog is in 2018 verkocht aan Waardzone.
    - De betaling geschiedt in termijn, waarvan de 1^e termijn in 2018 is overgemaakt. Alle termijnen samen geeft voldoende dekking voor de resterende boekwaarde en additionele kosten op het project. Al lopen de plankosten door vertraging wel op.
    - Momenteel vindt de planvorming plaats voor de realisatie van circa 160-170 woningen. Op dit moment loopt een ontheffingsaanvraag voor flora en fauna. Waarschijnlijk moeten hier nog aanpassingen voor gedaan worden.
  - *P38 Frederikstraat*: De gemeente en Fien hebben overeenstemming over het stedenbouwkundig plan voor Frederikstraat. Momenteel worden de planologische randvoorwaarden verder uitgewerkt.
- P39: Buitendams 378 (Zwaluwpad)*: Er is een anterieure overeenkomst gesloten voor de bouw van 23 woningen Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van de toegangsweg (Bellefleur) en het bestemmingsplan

Prognose uit MPG 2022 te verwachten resultaten

Grondexploitatie	Totaal	G06	G15	G22	G09 (GEM)
					DBZ (50%)
		PdHoogh	Haven	Westpunt	
Raming kosten	-5.770.949	-585.114	-182.298	-5.003.537	-45.174.253
Inbrengwaarde	-987.000	-	-	-987.000	-3.965.788
Slopen, saneren	-24.023	-24.023	-	-	-
Bodem en nutsvoorzieningen	-413.702	-32.545	-	-381.157	-5.464.811
Bouwruijpmaken	-450.614	-82.456	-152.298	-215.860	-6.029.043
Woonruijpmaken	-2.506.737	-182.373	-	-2.324.364	-10.141.787
Plankosten civiel	-606.576	-127.533	-7.500	-471.544	-1.197.544
Plankosten planbegeel.	-245.949	-78.224	-22.500	-145.224	-4.341.189
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Afdrachten	-478.388	-	-	-478.388	-15.351
Overige kosten	-57.960	-57.960	-	-	-13.819.843
Financiering	-	-	-	-	-198.897
Raming opbrengsten	9.197.523	249.554	632.750	8.315.219	49.577.644
Gronduitgifte	8.564.773	249.554	-	8.315.219	26.806.400
Bijdragen	632.750	-	632.750	-	22.771.244
Raming prijspeil	3.426.574	-335.561	450.452	3.311.682	4.403.391
Raming NCW per 1-1-2023	3.177.663	-359.584	443.383	3.093.864	1.620.238
Boekwaarde	-4.884.753	-515.292	-1.004.536	-3.364.925	2.732.414
Saldo NCW per 1-1-2023	-1.707.090	-874.877	-561.153	-271.061	4.352.652

Bouwgrondexploitatie:

Oppervlakte	10,0 ha
Boekwaarde 31 december 2021	€ 4.885.000 na afsluiting diverse grondexploitatie
Prijs per m ²	€ 48,85

Voor alle negatieve grondexploitatie is of wordt voorziening getroffen. Voor de overige grondexploitatie wordt een neutraal resultaat verwacht.

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen	€ 5,77 miljoen
Totaal opbrengsten	€ 9,20 miljoen

De afgelopen jaren heeft een verschuiving van boekwaardes plaats gevonden. Waar de afgelopen jaren de boekwaarde vooral binnen de actieve projecten was waar te nemen is dat verschoven naar de anterieure projecten. Door ont koppeling en afsluiting van de actieve grondexploitatie voor De Blauwe Zoom houden we alleen een facilitair exploitatieplan over. De gronden in 't Oog zijn aan Waardzone verkocht, waarbij de gemeente nog een vordering heeft. En op de overige facilitaire projecten is de boekwaarde opgelopen. Totaal is de boekwaarde voor facilitaire projecten € 10,66 mln.

Op de actieve projecten is de boekwaarde ook iets gestegen. In 2021 bedroeg de boekwaarde € 4,08 mln. De totale boekwaarde voor actieve projecten bedraagt nu € 4,89 mln.

Alles tezamen (inclusief de al genoemde boekwaardes op de MVA projecten van € 0,65 mln.) is de stand van de boekwaarde **€ 16,19 mln.**

De boekwaardes zullen dalen zodra de opbrengsten voor bedrijventerrein Westpunt in 't Oog binnen komen. Alsmede wanneer de volgende fase in De Blauwe Zoom wordt opgepakt en Waardzone 't Oog in ontwikkeling gaat.

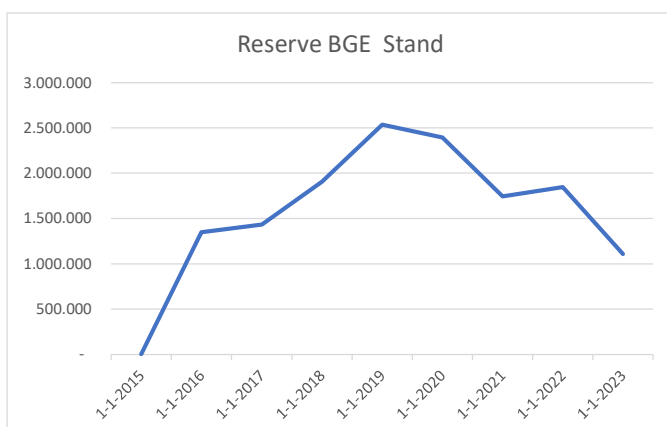
Anterieure contracten	Standlijn	Eindres
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-5.533.000	-
P09 Nederveen-Huisman (Buitendam 348-352)	-73.000	-29.600
P10 IJzergieterij	-468.000	-397.500
P10a Legalisering woonarken	-190.000	-100.000
P23 Rokerij	-138.000	-158.000
P27 Thuismakers & Stationsstraat 23-27	-15.000	-15.000
P28 Kerk Buitendams (45)	-58.000	-35.000
P35 't Oog Waardzone	-4.145.400	-
P39 Zwaluwpad (Buitendams 378)	-45.000	-25.000
Overige afboekingen anterieure overeenkom	7.000	7.000
Totaal	-10.658.400	-753.100
P09 Nederveen-Huisman lopende voorz per 31-12-2021		29.600
P10 IJzergieterij lopende voorziening per 31-12-2021		347.500
P10a Legalisering woonarken		100.000
P23 Rokerij lopende voorziening per 31-12-2021		143.000
Resultaat over 2022		-133.000

Reserve

In het verleden is voor het grondbeleid een algemene bestemmingsreserve grondexploitaties in het leven geroepen, de reserve bouwgrondexploitaties (BGE). De reserve dient ter dekking van risico's op reeds gedane aankopen en lopende exploitaties. In onderstaande tabel is het verloop van de reserve BGE te zien:

Verloop reserve BGE	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 2014			4.395
Resultaat Giessenschool	403.542	-	
Resultaat Hoek Sluisweg-Parallelweg	307.725	-	
Resultaat Facility Point	1.024.300	-	
Onttrekking t.b.v. Burgemeesterswoning	-	-392.000	
Stand per 31-12-2015			1.347.962
Resultaat Centrum	85.529	-	
Stand per 31-12-2016			1.433.491
Winstneming 1 Morgenslag	475.429	-	
Stand per 31-12-2017			1.908.920
Winstneming 2 Morgenslag	629.568	-	
Stand per 31-12-2018			2.538.488
Winstneming 3 Morgenslag	169.691	-	
Voorziening Gemeentehaven	-	-20.000	
Stand per 31-12-2019			2.688.179
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-293.000	
Stand per 31-12-2020			2.395.179
Winstneming 4 Morgenslag	1.220.934	-	
Voorziening Pieter de Hoogh	-	-740.275	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-348.756	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-123.141	
Onttrekking t.b.v. afsluiting Blauwe Zoom actief	-	-562.105	
Restant verplichtingen t.b.v. Facilitypoint	-	-95.000	
Stand 31-12-2021			1.746.836
Correctie winst Facilitypoint	-	-36.000	
Winst Lint Parallelweg	272.043	-	
Toevoeging saldo P02 DBZ - afsluiting per 1-1-2022	75.450	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-209.500	
Stand per 1-1-2022			1.848.829

Wijzigingen reserve BGE per 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 31-12-2022			1.848.829
Additionele voorziening Pieter de Hoogh	-	-134.937	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-199.427	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-271.061	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-133.000	
Stand per 01-01-2023			1.110.404

De stand per 1-1-2022 bedroeg € 1.848.829. Door indexering/inflatie van kosten binnen diverse projecten eindigt de reserve BGE per 1-1-2023 op € 1.110.404.

Risico's

De risico's in de grondexploitatie zijn gestegen. Maar het resultaat uit positieve grondexploitatie is voornamelijk voldoende om de risico's op te vangen. Daarnaast vormt de reserve BGE een harde dekking voor mogelijk toekomstige risico's.

Risicoanalyse (xmln)	MPG 2022
G06 Pieter de Hoogh	0,09
G15 Herstructurering Gemeentehaven	0,32
G22 't Oog Westpunt	0,10
Totaal	0,50

Risicodekking (xmln)	MPG 2022
Resultaat positieve grexen + 50% DBZ	2,19
Reserve BGE	1,11
Totaal	3,30

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹¹⁴

d.d. **05/07/2023**.

DEEL 2

JAARREKENING

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMEEN

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

De algemene uitkering wordt verantwoord op basis van de septembercirculaire, eventueel aangevuld met aanpassing van de verdeelmaatstaven welke via de betaalspecificaties kenbaar worden gemaakt.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan derden en betreffen de Rehobothschool (2004) en de sporthal in Boven-Hardinxveld (2014-2016). De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, voor zover het de bijdragen betreft, en worden verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Afschrijving vindt plaats op annuïtaire basis.

Investeringen met een economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Om de administratieve last te beperken is de ondergrens voor het activeren van investeringen € 10.000, ongeacht de levensduur van het actief. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikneming lineair of annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij lineaire afschrijving de voorkeur heeft. Investeringen in gebouwen, riolering, reiniging en begraafplaatsen wijken af van de voorkeur, hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 zijn gedaan in voorkomende gevallen reserves zijn afgeboekt. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening 2017 (artikel 212 Gemeentewet). De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹¹⁷

d.d. 05/07/2023.

Afschrijvingstermijnen Hardinxveld-Giessendam	Globaal in jaren
Gronden	-
Gebouwen	40
Infrastructuur	6 - 40
Vervoersmiddelen	8 - 10
Machines, apparaten en installaties	10 - 15
Automatisering	5
Overige materiële vaste activa	8 - 15

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Financiële Verordening 2017 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten, en parken geactiveerd. Evenals bij investeringen met een economisch nut is de ondergrens voor het activeren van investeringen € 10.000, ongeacht de levensduur van het actief. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Als daarnaast een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op betreffend activum sneller afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g (uitgezet geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs vindt afwaardering plaats.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van derden, op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden, moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Vorraden

De, als onderhanden werken opgenomen, bouwgronden in exploitatie (niet faciliterend deel) zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede rentebijdragen en een redelijk te achten aandeel in de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten volledig op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Waardeverminderingen op bouwgrondexploitaties worden direct als waarde correctie op de boekwaarde verwerkt.

Het faciliterend deel van de bouwgrondexploitaties (op grond van de notitie faciliterend grondbeleid van de commissie BBV) is opgenomen onder de overlopende activa.

Op grond van het BBV worden winsten gerealiseerd op basis van 'percentage of completion'. Dit houdt in dat de kosten en opbrengsten naar rato van de prestatie worden verwerkt om financiële gevolgen in het boekjaar inzichtelijk te maken.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene, bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onderdeel b.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Op de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen: de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantiestellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hieromtrent nadere informatie opgenomen.

2.2 Balans

Balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1.000)				
Activa	2022		2021	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		3.033		3.097
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-		-	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.033		3.097	
Materiële vaste activa		44.206		44.618
Investerings met economisch nut				
gronden uitgegeven in erfpacht	-		-	
overige investeringen met een economisch nut	25.259		25.483	
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven				
overige investeringen met economisch nut met heffing	11.239		11.417	
Investerings met maatschappelijk nut				
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.253		7.210	
overige investeringen met een maatschappelijk nut	454		508	
Financiële vaste activa		858		859
Kapitaalverstrekkingen aan:				
Deelnemingen	822		822	
Gemeenschappelijke regelingen	-		-	
Langlopende leningen aan:				
Deelnemingen	-		-	
Overige langlopende leningen	36		37	
Totaal vaste activa		48.096		48.574
Vlottende activa				
Vorraden		3.183		2.965
Onderhanden werk:				
Bouwgronden in exploitatie	3.183		2.965	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		4.214		3.994
Vorderingen op openbare lichamen	3.456		3.304	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-		-	
Overige vorderingen	495		469	
Overige uitzettingen	263		221	
Liquide middelen		258		170
Banken/kassen	258		170	
Overlopende activa		19.203		15.792
Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingdoel	-		-	
Overige nog te ontvangen bedragen	18.850		15.574	
Vooruitbetaalde bedragen	353		219	
Totaal vlottende activa		26.857		22.921
Totaal activa		74.953		71.496

VOOR WAARVERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Balans per 31 december 2022
(bedragen x € 1.000)

Passiva	2022		2021	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		32.338		34.122
Reserves:				
Algemene reserve	11.209		11.557	
Bestemmingsreserves	19.896		21.380	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	1.232		1.185	
Voorzieningen		7.360		6.921
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel	5.646		5.371	
Voorzieningen risico's en verplichtingen	1.607		1.508	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	107		42	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		21.375		18.360
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	4.000		4.000	
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	17.375		14.360	
Totaal vaste passiva		61.073		59.403
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		9.544		6.316
Kasgeldleningen	5.000		4.000	
Banksaldi	2.567		553	
Overige schulden	1.978		1.763	
Overlopende passiva		4.336		5.777
Overlopende verplichtingen	3.519		2.902	
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen specifiek te besteden uitkeringen	740		2.777	
Overige vooruitontvangen bedragen	77		98	
Totaal vlottende passiva		13.880		12.092
Totaal passiva		74.953		71.496

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

2.3 Het overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's</i>												
1 Bestuur	-2.193	0	-2.193	-2.285	0	-2.285	-2.342	1	-2.341	-57	1	-56
2 Leven, reizen en documenten	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
3 Openbare orde en veiligheid	-1.929	10	-1.919	-2.107	10	-2.097	-4.746	3.265	-1.481	-2.640	3.255	616
4 Verkeer en vervoer	-2.626	134	-2.493	-3.166	134	-3.032	-3.420	180	-3.240	-254	46	-208
5 Ondernemen en bedrijvigheid	-285	178	-107	-587	108	-479	-557	75	-481	30	-32	-2
6 Scholing	-1.223	237	-986	-1.495	543	-952	-1.251	207	-1.044	243	-336	-92
7 Samenleven	-1.931	723	-1.209	-2.199	796	-1.403	-2.379	936	-1.443	-180	140	-40
8 Werk en inkomen	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
9 Zorg en welzijn	-13.209	97	-13.112	-15.723	550	-15.173	-15.561	783	-14.778	162	233	395
10 Gezondheid en milieu	-3.856	4.463	607	-4.921	4.718	-203	-4.903	4.597	-305	18	-121	-103
11 Bouwen, wonen en gebruiken	-10.139	9.145	-994	-16.114	15.207	-907	-6.758	4.947	-1.811	9.356	-10.260	-904
12 Woonomgeving	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
13 Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404
14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal programma's</i>	-43.130	47.995	4.865	-54.665	58.862	4.198	-47.814	52.258	4.444	6.851	-6.605	247
<i>Overhead</i>	-5.980	36	-5.944	-6.327	91	-6.236	-6.422	193	-6.228	-95	102	7
<i>Vennootschapbelasting</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-49.110	48.031	-1.079	-60.992	58.954	-2.038	-54.236	52.451	-1.784	6.756	-6.503	254
<i>Mutaties reserves</i>	-1.040	2.750	1.710	-1.510	3.798	2.287	-1.510	4.527	3.017	0	729	729
Resultaat	-50.150	50.780	630	-62.502	62.752	249	-55.746	56.978	1.232	6.756	-5.773	983

2.4 Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Des- investerings	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.097	-	-	65	-	3.033
Totaal	3.097	-	-	65	-	3.033

De immateriële vaste activa betreffen investeringen in de Rehobothschool in 2004 en de sporthal Boven-Hardinxveld in 2014-2016.

Materiële vaste activa

Vaste activa die in het verleden geheel ten laste van een daartoe gevormde bestemmingsreserve zijn gebracht of geheel zijn afgeschreven zijn niet opgenomen in de investerings- en financieringsstaat. Tevens zijn eventuele investeringsbijdragen van derden, ontvangen in 2004 of eerdere jaren, in het jaar van ingebruikname in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het actief.

De vaste materiële activa worden tussen de 10 jaar en 40 jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van deze investeringen is afhankelijk van de technische levensduur.

Investerings met een economisch nut

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden uitgegeven in erfpacht	-	-
Overige investeringen met een economisch nut, zonder heffing	25.483	25.259
Overige investeringen met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven kunnen worden	11.417	11.239
Totaal materiële vaste activa	36.901	36.498

Gronden uitgegeven in erfpacht

De gemeente beschikt niet over geactiveerde gronden, welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Overige investeringen met een economisch nut

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving activa met economisch nut zonder heffing	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Herrubricering / afwaardering	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Erfpachtgronden	-	-	-	-	-	-
Gronden en terreinen	11.642	288	-	203	24	11.702
Woonruimten	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	12.585	69	-	360	-	12.293
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	360	36	-	62	-	335
Machines, apparaten en installaties	153	16	-	38	2	129
Overige materiële vaste activa	743	149	-	92	-	800
Totaal	25.483	557	-	756	26	25.259

In 2021 is 5000m² van HKC-velden ingebracht in de grondexploitatie Pieter De Hoogh voor de realisatie van toekomstige nieuwbouw. De afwaardering betreft de boekwaarde van de gronden, zoals voortvloeiend uit de nota bezittingen beschouwd uit 2009.

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000,- staan in onderstaand overzicht vermeld:

(bedragen x € 1.000)

Investeringen met economisch nut zonder heffing	Krediet	Besteed t/m 2021	Besteed in 2022	Totaal besteed
<i>Gronden en terreinen</i>				
Uitbreiding / herinrichting begraafplaats Spindermolen	821	293	240	534
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	145	-	41	41
<i>Subtotaal gronden en terreinen</i>	<i>966</i>	<i>293</i>	<i>281</i>	<i>574</i>
<i>Bedrijfsgebouwen</i>				
Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	63		69	69
<i>Subtotaal bedrijfsgebouwen</i>	<i>63</i>	<i>-</i>	<i>69</i>	<i>69</i>
<i>Vervoermiddelen</i>				
Auto BOA	30	-	36	36
<i>Subtotaal vervoermiddelen</i>	<i>133</i>	<i>112</i>	<i>68</i>	<i>36</i>
<i>Machines, apparaten en installaties</i>				
Aanbrengen goot in pr. Bernhardstr.	75	-	45	45
<i>Subtotaal machines, apparaten en installaties</i>	<i>75</i>	<i>-</i>	<i>45</i>	<i>45</i>
<i>Overige materiële vaste activa</i>				
Speelplaatsenplan (2021)	133	12	114	127
				-
<i>Subtotaal overige materiële vaste activa</i>	<i>133</i>	<i>12</i>	<i>114</i>	<i>127</i>
Totaal	1.370	418	576	850

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Investeringen met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven kunnen worden

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving activa met economisch nut met heffing	Boekwaarde 1-1-2022	Investeringen	Des-investeringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	11.417	156	-	334	-	11.239
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Totaal	11.417	156	-	334	-	11.239

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000,- staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

Investeringen met economisch nut met heffing	Krediet	Besteed t/m 2021	Besteed in 2022	Totaal besteed
Aanbrengen goot in pr. Bernhardstr.	75	-	45	45
(2022) Vervanging/reparatie riolering	100	-	39	39
Nutsvoorzieningen haven	106	69	17	86
Spoorweg hwa riol en aanpassen overstort	300	27	31	58
Totaal	581	96	131	227

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

(bedragen x € 1.000)

Investerings met ee maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2022	investering	des- investeringen	af- schrijvingen	bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.210	440	-	396	-	7.253
Machines, apparaten en installaties	467	-	-	53	-	415
Overige materiële vaste activa	40	-	-	-	-	40
Totaal	7.717	440	-	449	-	7.708

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000,- staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

Investerings	Krediet	Besteed t/m 2021	Besteed in 2022	Totaal besteed
(2022) Planmatig onderhoud bruggen - T00225	35	-	30	30
Verbet. verkeersv. spoorwego. Giessenzoom	175	175	13	188
Voorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	25	-	36	36
Plaatsen ondergronds containers Rivierdijk	20	-	10	10
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	200	31	70	101
Reconstructie 't Laantje (ppn 2023)	320	-	51	51
Brug Marsstraat (ppn 2023)	300	-	61	61
Inrichten parkeren Tielensweer	45	-	32	32
Totaal	1.120	206	302	508

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	822	-	-	822
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	-	-	-	-
Leningen aan deelnemingen	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	37	-	1	36
Totaal	859	-	1	858

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen bestaat uit aandelenkapitaal in de volgende bedrijven. De boekwaarde per 31 december 2022 is als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1)

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	
Stedin Holding N.V.	453.780
Bank Nederlandse Gemeenten	78.390
Oasen N.V.	8.168
ROM-S Beheer B.V.	3.500
Gemeente H-G Deelneming B.V.	198.000
Aandeel GemHG in Deelneming BV - De Blauwe Zoom CV	29.400
Gemeente H-G Exploitatie B.V.	100
GEM De Blauwe Zoom B.V.	600
Merwede-Lingelijn Deelneming B.V.	50.100
Totaal kapitaalverstrekking aan deelnemingen	822.038

De overige langlopende leningen bestaan uit:

(bedragen x € 1)

Overige langlopende leningen	Deelneming
Startersleningen	-
Stimuleringsleningen	37.283
Totaal overige langlopende leningen	37.283

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Het verloop van de (bouw)gronden kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Bruto Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening 1-1-2022	Netto Boekwaarde 1-1-2022	Investeringen	Opbrengst	Winstuitname	Herrubricering	Netto Boekwaarde 31-12-2022	Verlies-voorziening 31-12-2022	Bruto Boekwaarde 31-12-2022
Pieter de Hoogh	482	-740	-258	-89	-5	-	-	-351	-880	529
Herstructurering Gemeentehaven	1.757	-369	1.388	778	-1.726	-	-	440	-569	1.009
Lint Parallelweg	-99	-	-99	99	-	-	-	-	-	-
t Oog Westpunt	1.935	-	1.935	1.160	-	-	-	3.094	-271	3.365
Totaal	4.074	-1.109	2.965	1.949	-1.731	-	-	3.183	-1.720	4.903

Nadere informatie per project, inclusief de daaraan verbonden risico's, is opgenomen in beleidsverantwoording onder programma 11 en in de paragraaf Grondbeleid (paragraaf 1.15). In het kader van gewijzigde verslaggevingsvoorschriften worden strategische grondaankopen niet meer opgenomen onder niet in exploitatie genomen gronden, maar onder de investeringen met economisch nut (gronden en terreinen).

Winstuitname

Het BBV schrijft voor wanneer er winstnemingen moeten worden genomen binnen de grondexploitaties. In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" is door de commissie BBV hier nadere duiding aan gegeven. De winstneming vindt plaats volgens de percentage of completion (Poc) methode. In 2022 is bij de grondexploitaties geen sprake van een winstuitname.

Voorzieningen

Voor grondexploitaties met een negatief eindsaldo is conform het BBV een verlies voorziening getroffen. De voorzieningen op eindwaarde zijn contant gemaakt tegen de vastgestelde disconteringsvoet van 2%.

Parameters

In de grondexploitatie zijn de volgende parameters gebruikt:

- Rente 0,78%
- Disconteringsvoet 2%

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen   € 5,77 miljoen
Totaal opbrengsten   € 9,20 miljoen

Het geraamde eindresultaat (netto contante waarde) bedraagt +/- € 1,7 miljoen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	3.456	3.304
Rekening-courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren)	-	-
Overige vorderingen	495	469
Uitzettingen: Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	263	221
Uitzettingen: Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	-	-
Totaal	4.214	3.994

Vorderingen openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen ad € 3.455.789 bestaan grotendeels uit de afrekening BTW-compensatiefonds over 2022. De afrekening inzake het BTW-compensatiefonds volgt ultimo juni 2023.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist
Benutting drempelbedragen Schatkistbankieren.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden	-	8	257	361

Eind 2013 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. Toegestaan blijft dat decentrale overheden een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist mogen houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In bovenstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2022 het drempelbedrag van € 1.345.000 niet is overschreden.

Eind 2022 hadden wij geen middelen uitstaan bij het Rijk.

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Overige vorderingen	542	504
Voorziening oninbaar	-47	-35
Netto waardering overige vorderingen	495	469

De overige vorderingen € 542.306 bestaan uit een groot aantal posten. Eind maart 2022 stond hiervan nog een bedrag van € 63.650,- aan vorderingen open. Hiervan betreft € 41.410 een nog te ontvangen bedrag voor een planschade waarvoor een vergoedingsregeling wordt getroffen. Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 46.903 bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Rekening-Courantverhouding met niet-financiële instellingen

De rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen betreft de rekening-courantverhouding met Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW).

Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

De overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar hebben betrekking op de rekening-courantverhouding met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Liquide middelen

De post liquide middelen kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Bank Nederlandse Gemeenten	-	-
Overige banken	257	159
Kassen	22	11
Kruisposten	-21	-
Totaal	258	170

De liquide middelen betreffen tegoeden bij de Rabobank en Bank voor Nederlandse Gemeenten per 31 december 2022 respectievelijk 31 december 2021.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen	18.850	15.574
Vooruitbetaalde bedragen	353	219
Totaal	19.203	15.792

Nog te ontvangen bedragen

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie nog te ontvangen bedragen	Bedrag 31-12-2022	Bedrag 31-12-2021
t Oog Waardzone	4.148	4.096
Faciliterend deel grondexploitatie De Blauwe Zoom	6.397	7.322
Vorderingen Gem DBZ B.V.	1.241	1.241
Anterieure overeenkomsten	319	307
TOZO (Sociale Dienst Drechtsteden)	706	693
Spuk-Sport BTW afrekening 2022	107	-
Beschermde wonen en opvang	329	342
Waardlanden	225	158
MAG	-	30
Afrekeningen subsidies provincie ZH	357	-
Opvang ontheemden Oekraïne	3.248	-
SVHW belastingopbrengsten	310	176
Belastingvordering	128	128
Garantstelling Regenboogschool	45	45
Garantstellingsprovisie 2de tranche 2019 GEVUDO	20	20
Vorderingen op openbare lichamen	665	358
Verzekerde som APPA-plan	466	565
Overige nog te ontvangen	438	93
Totaal	18.850	15.574

Het verloop van het faciliterende deel van de grondexploitatie De Blauwe Zoom laat in 2022 de volgende ontwikkeling zien.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Investeringen	Opbrengst	Herrubricering	Bruto Boekwaarde 31-12-2022
Faciliterend deel grondexploitatie	7.322	1.257	-2.182		6.397
Totaal	7.322	1.257	-2.182	-	6.397

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen zijn verantwoord voor in 2023 geleverde prestaties die met factuurdatum 2022 in rekening zijn gebracht :

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie vooruitbetaalde bedragen	Bedrag 31-12-2022	Bedrag 31-12-2021
OZHZ	-	128
SUVIS subsidie	189	-
Contributie VNG	32	31
Vpb	68	-
Ouderbijdrage peuteropvang	9	9
Verzekeringen	39	42
Overige	16	9
Totaal	353	219

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2022	Toevoeging voorgaand boekjaar	Toevoegingen cf. overzicht baten en lasten	Onttrekkingen cf. overzicht baten en lasten	Resultaat 2022	Vermindering ivm afschrijving op activa	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	11.557	1.185	30	1.563		-	11.209
Bestemmingsreserves	21.380	-	1.823	2.747		559	19.896
Gerealiseerd resultaat	1.185	-1.185			1.232	-	1.232
Totaal	34.122	-	1.852	4.310	1.232	559	32.338

Het nog te bestemmen resultaat 2022 bedraagt € 1.232.000 voordelig. In paragraaf 4.4 'Vaststellingsbesluit jaarrekening 2022 is een voorstel voor bestemming opgenomen.

Voor een toelichting op de overige bestemmingsreserves wordt verwezen naar het 'Overzicht reserves en voorzieningen' in paragraaf 2.4.2.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2022 wordt in onderstaand overzicht op totaalniveau weergegeven. In het 'Overzicht van reserves en voorzieningen' verderop in deze paragraaf (2.4.2) worden de dotaties en onttrekkingen nader toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwendungen	Saldo 31-12-2022
Voorzieningen risico's en verplichtingen	1.508	112	-	13	1.607
Voorzieningen voor toekomstige investeringen, waarvoor heffingen zijn geheven	5.371	275	-	-	5.646
Voorziening voor egalisatie onderhoud	42	285	-	220	107
Totaal	6.921	672	-	233	7.360

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De in de balans opgenomen vaste schulden bestaan uit onderhandse leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Onderhandse leningen	21.375	18.360
Totaal	21.375	18.360

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2022	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2022
Onderhandse leningen	18.360	7.500	4.485	21.375
Totaal	18.360	7.500	4.485	21.375

De totale rentelast voor het jaar 2022 bedraagt € 394.090 (exclusief externe rentebaten korte financiering). Dit komt neer op een gewogen gemiddeld rentepercentage van 1,7% (2021: 2,25%)

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen vlottende schulden <1 jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Kasgeldleningen	5.000	4.000
Banksaldi	2.567	553
Overige schulden	1.978	1.763
Totaal	9.544	6.316

De overige schulden bestaan onder andere uit crediteuren. Ten opzichte van de balanspositie per 31 december 2021 zien we een aanzienlijke stijging. Dit komt hoofdzakelijk door de stijging van het banksaldi.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2021
Overlopende verplichtingen	3.519	2.902
Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel	740	2.777
Overige vooruit ontvangen bedragen	77	98
Totaal	4.336	5.777

Overlopende verplichtingen

De overlopende verplichtingen zijn als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie overlopende verplichtingen	Bedrag 31-12-2022	Bedrag 31-12-2021
Rentekosten	61	83
Loonheffing	560	443
Doorschuij BTW	239	258
Afrekening Serviceorganisatie Jeugd	375	1.261
Effecten CAO 2021 (inclusief eenmalige uitkering)	-	117
Effecten HR21	239	-
1 Oog Waardzone	622	-
Brandwachten	30	-
Afrekeningen energie	43	91
Afrekening SGD	275	143
Ingenieursbureau Drechtsteden	97	-
Thuisbegeleiding Leger des Heils	305	-
Eindafrekening Waardlanden	31	-
Inhuur	10	110
Afrekening Regenboogschool	-	45
Wegenbouw	150	-
Onderhoud zwembad	-	31
Cadeaubonnen energiebesparende maatregelen	-	19
ICT	30	19
Afrekening veerdiensten	17	-
Overige	434	280
Totaal	3.519	2.902

Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel

Onder de ontvangen voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen zijn specifiek nog te besteden subsidiegelden opgenomen. Het verloop is als volgt weer te geven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2022	Mutaties		Saldo 31-12-2022
		Ontvangen	Vrijgevallen	
Europese overheidslichamen				
	0			0
Totaal Europese overheidslichamen	0	0	0	0
Rijk				
TOZO 2021	693	0	693	0
Huisvesting Kwetsbare Groepen	4	0	0	4
Subsidie Culturele Noodsteun	18	0	18	0
MPI Binnenvaart	800	0	800	0
Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) regeling 2019-2022	106	237	194	150
UHB herstructurering bedrijventerrein Boven H'veld	569	0	569	0
Gevelmaatregelen Rivierdijk	18	0	0	18
Regeling Reductie Energiegebruik	88	0	88	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	49	0	45	4
Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	324	0	87	237
SPUK IJsbanen en Zwembaden	9	0	0	9
SPUK Sportakkoord	0	19	10	9
SPUK Gedupeerden Toeslagenproblematiek	3	15	0	18
SPUK Energiearmoede	0	199	93	106
SPUK Onderwijsroute	0	16	0	16
Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	64	154	48	170
Totaal het Rijk	2.745	640	2.645	740
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Veiligheidsregio ZHZ - CTB gelden	31	0	31	0
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	31	0	31	0
Totaal	2.776	640	2.676	740

Overige vooruit ontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie overige vooruit ontvangen bedragen	Bedrag	
	31-12-2022	31-12-2021
Anterieure overeenkomsten	23	27
Gebundelde uitkering	53	71
Totaal	77	114

In 2022 heeft de jaarlijkse vrijval van de gebundelde uitkering plaatsgevonden. De anterieure overeenkomsten zien toe op project De Rokerij.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen kan als volgt naar de aard van de gewaarborgde partij gespecificeerd worden (bedragen x € 1.000):

	Achtervang		Gewaarborgde geldleningen			Totaal
	WSW	WEW	Verenigingen			
	<i>Fien Wonen</i>	<i>NHG*</i>	<i>Fien Wonen</i>	<i>HVC</i>	<i>Korfbalver. Vriendenschaar</i>	
Oorspronkelijke bedrag	83.687		35.869		100	119.656
Percentage borgstelling	**		100,00%			
Stand per 1-1-2022	48.194	31.500	11.678	3.971	19	95.362
Toename	8.037	-	-	144	-	8.181
Aflossingen	- 1.896	- 6.000	- 2.013	-	- 5	- 9.914
Stand per 31-12-2022	54.335	25.500	9.665	4.115	14	93.629

* Gebaseerd op de opgave van Nationale Hypotheek Garantie per 24 januari 2022 (brief NHG27 juni 2022).

** Zie toelichting bij leningen achtervang WSW

Achtervang WSW

De achtervang van het Rijk en de gemeenten is het sluitstuk van de zekerheidsstructuur binnen het borgstelsel. Deze zekerheidsstructuur maakt het mogelijk dat corporaties met voordelige financiering sociale volkshuisvesting kunnen realiseren.

WSW neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie (ondanks de voordelige financieringsvoorwaarden) de rente en aflossing op een door WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als WSW deze betaalverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten Rijk en gemeenten bijspringen. Op grond van hun rol als achtervanger moeten zij in dat geval renteloze leningen aan WSW verstrekken, en wel onder de volgende afspraken:

- Het Rijk verstrekt in alle gevallen de helft (= 50%) van de renteloze leningen.
- De zogenoemde "schadegemeenten" verstrekken samen een kwart (= 25%) van de renteloze leningen. De schadegemeenten zijn de gemeenten die vermeld zijn in de leningen waarvoor WSW de betaalverplichting overneemt.
- Alle gemeenten die achtervanger zijn van WSW (met inbegrip van de schadegemeenten) verstrekken samen het resterende kwart (= 25%) van de renteloze leningen.

WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) behartigt de belangen van de gemeenten richting WSW. De formele afspraken tussen de VNG en WSW zijn vastgelegd in de overeenkomst tussen beide organisaties. De website van VNG geeft meer informatie vanuit VNG over WSW.

Sinds 1 augustus 2021 is er een nieuwe achtervangovereenkomst met WSW. De wijzigingen die zijn doorgevoerd in deze nieuwe overeenkomst leiden tot een andere toerekening van de achtervangpositie aan de gemeente.

Leningen voor 1 augustus 2021

Een lening die voor 1 augustus 2021 is afgesloten telt voor 100% mee in de verdeelsleutel (dit is identiek aan de systematiek van vorig jaar).

Leningen na 1 augustus 2021

Is de lening na 1 augustus 2021 afgesloten, dan is de verdeelsleutel gelijk aan het percentage van marktwaarde van het DAEB-bezit van de betreffende corporatie dat in deze gemeente ligt. Het totaalpercentage is voor 2022 bepaald op 63,7%. Daarnaast is nieuw dat de gemeente borg staat voor een

obligolening. Deze lening kan worden aangesproken indien er geld nodig is om grote verliezen te dekken en de obligoheffing van corporaties niet voldoende is.

Achtervang WEW

Met ingang van de jaarrekening 2018 wordt de opgave van Nationale Hypotheek Garantie (Waarborgfonds Eigen Woningen – WEW) opgenomen. Voorheen waren dit de opgaven van de banken.

De statuten van het WEW bepalen in artikel 5, derde lid, dat het WEW voor de periode tot en met 31 december 2010 met elke deelnemende gemeente een overeenkomst sluit die tot doel heeft dat de nakoming van de betalingsverplichtingen van het WEW jegens de geldgevers, jegens wie het WEW zich borg heeft gesteld, te allen tijde zeker is gesteld. Volgens dezelfde bepaling dient deze overeenkomst met de gemeenten inhoudelijk gelijk te zijn aan de overeenkomst met het Rijk.

Een en ander betekent dat het WEW bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten een beroep kan doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%). Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld.

Evenals voor de WSW is nog nooit aanspraak gemaakt op de borg en schat en risico voor de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

HVC

Bij de overname van de afvalcentrale Dordrecht door HVC staan ook de gemeenten die via de Gemeenschappelijke Regeling Gevudo deelnemen in HVC garant voor de leningen van HVC. In het overzicht is het aandeel van Hardinxveld-Giessendam in deze garantstelling opgenomen.

GR Drechtsteden

Ten behoeve van de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de GR Drechtsteden zijn door de GR kosten voor de invlechting gemaakt. De totale kosten van de invlechting waren geraamd op € 1.900.000. Afgesproken is dat de GR € 1.400.000 voor zijn rekening neemt en Hardinxveld-Giessendam € 500.000. Dit bedrag laatste bedrag is in 2016 direct voor onze rekening gekomen. De GR verwerkt € 1.400.000 in haar vermogen. Hardinxveld-Giessendam ziet tot een bedrag van € 700.000 af van toekomstige winstuitkeringen door de GR. Indien het recht op winstuitkeringen gedurende de jaren 2018 tot en met 2022 achterblijft bij de verwachting van € 700.000 zal Hardinxveld-Giessendam het vermogen van de Drechtsteden uiterlijk 31 januari 2023 aanzuiveren tot het verschil. Doordat de totale invlechtingskosten aan de kant van de GR Drechtsteden lager uitvielen is per eind 2017 een bedrag van € 92.500 reeds in mindering gebracht op voornoemde € 700.000. De resultaten van de GR Drechtsteden (aandeel Hardinxveld-Giessendam) zijn in de afgelopen jaren in mindering gebracht, waarmee per eind 2022 een bedrag resteert van € 90.000. Met de transitie naar Servicegemeente Dordrecht en het vormen van de GR Sociaal, als rechtsopvolger van de GR Drechtsteden, is afgesproken dat een eventueel restant wordt voldaan aan de GR Sociaal.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is in 2022 geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

2.4.1 Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Omschrijving reserve	Ultimo 2021	Mutaties				Ultimo 2022
		Vermeerderingen		Verminderingen		
		Bestemming resultaat	Overige vermeer- deringen	Onttrek- kingen	Verminderingen ter dekking van afschrijvingen	
3.1.1. Algemene reserves						
1. Algemene reserve	11.557.485	1.184.946	29.749	1.562.745	0	11.209.435
						0
						0
Subtotaal	11.557.485	1.184.946	29.749	1.562.745	0	11.209.435
3.1.2. Overige bestemmingsreserves						
03 Eigen Risico Soc. Verz. Wette	84.128	0	30.000	31.135		82.993
04 Sociaal domein	1.982.830	0	246.205	562.000		1.667.035
05 Wijkveiligheid	0	0	0	0		0
06 Openbare verlichting	281.548	0	53.400	0	52.609	282.339
07 Wegen	3.219.954	0	322.000	0	256.060	3.285.894
08 Compensatie rente wegenonderh	317.136	0	0	34.931		282.205
09 Scholenbouw c.a.	888.120	0	40.000	0	30.409	897.711
10 Waterbeheerplan	1.332.122	0	25.000	223.341	3.388	1.130.393
12 Voorzieningenniveau B-H`veld	137.937	0	0	0	11.041	126.896
14 Aanpak wateroverlast	791.489	0	0	0	27.120	764.369
15 Begraafplaatsen	136.562	0	15.000	49.000	3.900	98.662
16 Bouwgrondexploitatie	2.066.745	0	0	751.000	57.000	1.258.745
18 Sociale woningbouw	123.500	0	0	0		123.500
20 Kazerne Rijnstraat 1C	64.800	0	0	16.200		48.600

Omschrijving reserve	Ultimo 2021	Mutaties				Ultimo 2022
		Vermeerderingen		Verminderen		
		Bestemming resultaat	Overige vermeer- deringen	Onttrek- kingen	Verminderen ter dekking van afschrijvingen	
21 Individuele trajecten	66.209	0	50.000	111.022		5.187
23 Werkplaats	1.366.021	0	0	0	25.021	1.341.000
24 Verkeersveiligheid	485.323	0	50.000	48.950		486.373
25 Speelplaatsen	438.927	0	48.000	0	49.555	437.372
26 Duurzaamheid	2.765.161	0	8.000	402.892		2.370.269
29 Ruimtelijke ontwikkelingen	3.250.000	0	0	0		3.250.000
31 Budgetoverheveling	752.286	0	593.000	516.625		828.661
32 Sportvelden	829.000	0	0	0	42.960	786.040
35 Duurzaamheid energietransitie	0	0	342.000	0		342.000
Subtotaal	21.379.798	0	1.822.605	2.747.096	559.063	19.896.244
Totaal reserves	32.937.283	1.184.946	1.852.354	4.309.841	559.063	31.105.679

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Mutaties reserves per programma		Begroting		Rekening	
		na wijziging 2022	Waarvan structureel	2022	Waarvan structureel
<i>Reserve-onttrekkingen</i>					
1.	Bestuur	23	0	23	0
2.	Leven, reizen en documenten	0	0	0	0
3.	Openbare orde en veiligheid	16	16	16	0
4.	Verkeer en vervoer	1.135	468	1.058	400
5.	Ondememen en bedrijvigheid	10	0	10	0
6.	Scholing	41	41	41	40
7.	Samenleven	124	93	246	48
8.	Werk en inkomen	100	0	100	0
9.	Zorg en welzijn	620	0	620	0
10.	Gezondheid en milieu	356	4	308	15
11.	Bouwen, wonen en gebruiken	139	0	890	0
12.	Woonomgeving	14	0	14	0
	Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	0	0	0	0
	Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	1.221	25	1.202	50
Totaal reserve-onttrekkingen		3.798	647	4.527	553
<i>Reserve-toevoegingen</i>					
1.	Bestuur	0	0	0	0
2.	Leven, reizen en documenten	0	0	0	0
3.	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	16
4.	Verkeer en vervoer	450	400	450	374
5.	Ondernemen en bedrijvigheid		0		0
6.	Scholing	70	40	70	41
7.	Samenleven	55	48	55	93
8.	Werk en inkomen		0		0
9.	Zorg en welzijn	430	0	430	0
10.	Gezondheid en milieu	133	15	133	4
11.	Bouwen, wonen en gebruiken	188	0	188	57
12.	Woonomgeving	0	0	0	0
	Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	0	0	0	0
	Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	185	25	185	25
Totaal reserve-toevoegingen		1.510	528	1.510	610

Voorzieningen

Omschrijving voorziening	Ultimo 2021	Mutaties				Ultimo 2022
		Vermeerderingen		Verminderingen		
		Toevoeging rente	Overige ver- meerderingen	Vrijval	Aanwending	
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (art. 44, lid 1a en 1b)</u>						
01 Pensioenverplichtingen (verpl)	662.425		53.443	0	7.333	708.535
05 Bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitatie	846.000		58.219	0	5.387	898.832
Subtotaal	1.508.425	0	111.662	0	12.721	1.607.367
<u>Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel (art. 44, lid 2)</u>						
03 Riolering	5.350.646		141.985	0	0	5.492.631
04 Reiniging	20.000		132.934	0	0	152.934
Subtotaal	5.370.646	0	274.919	0	0	5.645.565
<u>Voorziening voor kostenequalisatie (art. 44, lid 1c)</u>						
01 Onderhoud gebouwen (equalisatie)	41.987		285.171	0	220.141	107.017
Subtotaal	41.987	0	285.171	0	220.141	107.017
Totaal voorzieningen	6.921.058	0	671.752	0	232.861	7.359.949

2.4.2. Toelichting op de reserves en voorzieningen

Toelichting op de reserves

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2022 in €	Bedragen in €
1.	Algemene reserve			
	<i>Doel: Vormen en in stand houden van een buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers en verbeteren van het weerstandsvermogen</i>			
	Stand 01-01-2022			11.557.485
	Toevoegingen	Resultaatbestemming	1.184.946	1.184.946
		Septemercirculaire Coronacompensatie	29.749	29.749
	Onttrekkingen	Resultaatbestemming	-688.500	-688.500
		Manager bedrijfsvoering en cultuurcoach	-224.000	-224.000
		Stutten en verstevigen	-51.250	-51.250
		Incidentele bijstellingen nota R&V	-105.190	-105.190
		ICT verandert	-340.386	-270.956
		Energietoeslag	-36.000	-36.000
		Nieuw afvalbeleid Waardlanden 2021	-235.219	-186.849
	Stand 31-12-2022:			<u>11.209.435</u>
3.	Reserve sociale verzekeringswetten			
	<i>Doel: Dekking van de kosten eigen risico voor sociale verzekeringswetten</i>			
	Stand 01-01-2022:			84.128
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	30.000	30.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-31.135	31.135-
	Stand 31-12-2022:			<u>82.993</u>
4.	Reserve sociaal domein			
	<i>Doel: Dekking van de onverwachte transitie- en transformatiekosten binnen het sociale domein; jeugd, wrmo en participatiewet</i>			
	Stand 01-01-2022:			1.982.830
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	246.205	246.205
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-562.000	562.000-
	Stand 31-12-2022:			<u>1.667.035</u>
6.	Reserve openbare verlichting			
	<i>Doel: Dekking van investeringen in openbare verlichting</i>			
	Stand 01-01-2022:			281.548
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	53.400	53.400
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-52.609	52.609-
	Stand 31-12-2022:			<u>282.339</u>
7.	Reserve wegen			
	<i>Doel: Dekking van investeringen uit het wegenbeheerplan</i>			
	Stand 01-01-2022:			3.219.954
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	322.000	322.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-256.060	256.060-
	Stand 31-12-2022:			<u>3.285.894</u>
8.	Reserve compensatie rente wegen			
	<i>Doel: Dekking egalisatie rentelasten kapitaallasten wegen.</i>			
	Stand 01-01-2022:			317.136
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-34.931	34.931-
	Stand 31-12-2022:			<u>282.205</u>
9.	Reserve scholenbouw			
	<i>Doel: Dekking van investeringen in scholenbouw c.a.</i>			
	Stand 01-01-2022:			888.120
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	40.000	40.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-30.409	30.409-
	Stand 31-12-2022:			<u>897.711</u>
10.	Reserve waterbeheerplan			
	<i>Doel: Egaliseren van de kosten van het nog op te stellen waterbeheersplan</i>			
	Stand 01-01-2022:			1.332.122
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	25.000	25.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-3.388	3.388-
		Via de jaarrekening	-223.341	223.341-
	Stand 31-12-2022:			<u>1.130.393</u>
12.	Reserve voorzieningenniveau B'Hardinxveld			
	<i>Doel: Dekking voor planvorming en mogelijke uitvoering t.b.v. voorzieningenniveau in B'Hardinxveld</i>			
	Stand 01-01-2022:			137.937
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-11.041	11.041-
	Stand 31-12-2022:			<u>126.896</u>

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2022 in €	Bedragen in €
14.	Reserve aanpak wateroverlast			
	<i>Doel: Dekking aanpak kosten wateroverlast</i>			
	Stand 01-01-2022:			791.489
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-27.120	27.120-
	Stand 31-12-2022:			<u>764.369</u>
15.	Reserve begraafplaatsen			
	<i>Doel: Dekking van beheerskosten van begraafplaatsen</i>			
	Stand 01-01-2022:			136.562
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	15.000	15.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-3.900	3.900-
	Stand 31-12-2022:	Via de jaarrekening	-49.000	49.000-
				<u>98.662</u>
16.	Reserve bouwgrondexploitatie			
	<i>Doel: Afdekken van financiële risico's van bouwgrondexploitaties</i>			
	Stand 01-01-2022:			2.066.745
	Toevoegingen:			-
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten		57.000-
		Via de jaarrekening		751.000-
	Stand 31-12-2022:			<u>1.258.745</u>
18.	Reserve sociale woningbouw			
	<i>Doel: Stimuleren sociale woningbouw</i>			
	Stand 01-01-2022:			123.500
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2022:			<u>123.500</u>
20.	Reserve kazerne Rijnstraat 1C			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten die de Veiligheidsregio in rekening brengt</i>			
	Stand 01-01-2022:			64.800
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-16.200	16.200-
	Stand 31-12-2022:			<u>48.600</u>
21.	Reserve individuele trajecten			
	<i>Doel: Dekking van de integrale kosten van het vinden van andere, passende functies binnen of buiten de gemeentelijke organisatie voor medewerkers die niet aan de huidige of vernieuwde functie-eisen voldoen.</i>			
	Stand 01-01-2022:			66.209
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	50.000	50.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-111.022	111.022-
	Stand 31-12-2022:			<u>5.187</u>
23.	Reserve werkplaats			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten gemeentelijke werkplaats</i>			
	Stand 01-01-2022:			1.366.021
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-25.021	25.021-
	Stand 31-12-2022:			<u>1.341.000</u>
24.	Reserve verkeersveiligheid			
	<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van verkeersveiligheid en uitvoering Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)</i>			
	Stand 01-01-2022:			485.323
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	50.000	50.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-112.000	48.950-
	Stand 31-12-2022:			<u>486.373</u>
25.	Reserve speelplaatsen			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten speelplaatsenplan</i>			
	Stand 01-01-2022:			438.927
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	48.000	48.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-49.555	49.555-
	Stand 31-12-2022:			<u>437.372</u>
26.	Reserve duurzaamheid vastgoed			
	<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van klimaatdoelstellingen duurzaamheid</i>			
	Stand 01-01-2022:			2.765.161
	Toevoegingen:	Via jaarrekening	8.000	8.000
	Onttrekkingen:	Via jaarrekening		60.892-
		>Reserve duurzaamheid Energietransitie	-342.000	342.000-
	Stand 31-12-2022:			<u>2.370.269</u>
29.	Reserve ruimtelijke ontwikkelingen			
	<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen</i>			
	Stand 01-01-2022:			3.250.000
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2022:			<u>3.250.000</u>

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2022 in €	Bedragen in €
31. Reserve budgetoverheveling				
<i>Doel: Budgetoverheveling</i>				
	Stand 01-01-2022			752.286
	Toevoegingen	Via de jaarrekening	593.000	593.000
	Onttrekkingen	Via de jaarrekening	516.625-	516.625-
	Stand 31-12-2022			<u>828.661</u>
32. Reserve sportvelden				
<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten sportvelden</i>				
	Stand 01-01-2022:			829.000
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-42.960	42.960-
	Stand 31-12-2022:			<u>786.040</u>
35. Duurzaamheid energietransitie				
<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van klimaatdoelstellingen duurzaamheid</i>				
	Stand 01-01-2022:			-
	Toevoegingen:	<Reserve duurzaamheid vastgoed	342.000	342.000
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2022:			<u>342.000</u>

Toelichting op de voorzieningen

Nr	Toelichting	Begroting 2022 in €	Bedragen in €
1.	Voorziening Pensioenverplichtingen		
	<i>Doel: Egaliseren pensioenkosten voormalig wethouders</i>		
	Stand 01-01-2022:		662.425
	Toevoegingen: Conform berekening + kapitaal bij ASR-verzekeringen		53.443
	Aanwending: uitbetaling volgens salarisstaat 2022	-7.246	7.333-
	Stand 31-12-2022:		<u>708.536</u>
5.	Voorziening bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitaties		
	<i>Doel: Uitvoering civiele werken afgesloten grondexploitaties</i>		
	Stand 01-01-2022:	846.000	846.000
	Toevoegingen: Budgetten civiele werken afgesloten grondexploitaties		58.219
	Aanwending: Eindafrekenig project Bellefleur		-5.387
	Stand 31-12-2022:		<u>898.832</u>
3.	Voorziening riolering		
	<i>Doel: Lastenegalitatie van het gemeentelijk meerjarig rioleringsplan</i>		
	Stand 01-01-2022:		5.350.646
	Toevoegingen: Conform berekening	395.447	141.985
	Aanwending:	0	0
	Stand 31-12-2022:		<u>5.492.631</u>
4.	Voorziening reiniging		
	<i>Doel: Egalisatie van de lasten en baten van het product afval en reiniging</i>		
	Stand 01-01-2022:		20.000
	Toevoegingen: Conform berekening	27.820	132.934
	Aanwending:		
	Stand 31-12-2022:		<u>152.934</u>
6.	Voorziening Onderhoud gebouwen (Egalisatie)		
	<i>Doel: Egalisatie van de lasten en baten van het product onderhoud gebouwen</i>		
	Stand 01-01-2022:		41.987
	Toevoegingen: Conform berekening	416.060	285.171
	Aanwending: Conform berekening	-538.804	220.141-
	Stand 31-12-2022:		<u>107.017</u>

2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

2.5.1 Overzicht van baten en lasten 2022

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-1.969	0	-1.969	-2.068	0	-2.068	-2.187	0	-2.186	-119	0	-118
005 Raad en Raadsondersteuning	-622	0	-622	-698	0	-698	-670	1	-669	28	1	29
Saldo van baten en lasten	-2.592	0	-2.592	-2.766	0	-2.766	-2.857	2	-2.855	-91	2	-89
Mutaties reserves	0	5	5	0	23	23	0	23	23	0	0	0
Resultaat	-2.592	5	-2.587	-2.766	23	-2.743	-2.857	24	-2.832	-91	2	-89

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leven, reizen en documenten	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Burgerzaken	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
Saldo van baten en lasten	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
015 Brandweer	-1	0	-1	0	0	0	-1	0	-1	0	0	0
020 Integrale veiligheid	-1.929	10	-1.919	-2.106	10	-2.097	-4.745	3.265	-1.480	-2.639	3.255	616
Saldo van baten en lasten	-1.929	10	-1.919	-2.107	10	-2.097	-4.746	3.265	-1.481	-2.640	3.255	616
Mutaties reserves	0	16	16	0	16	16	0	16	16	0	0	0
Resultaat	-1.929	26	-1.903	-2.107	26	-2.081	-4.746	3.281	-1.465	-2.640	3.255	616

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Verkeer en vervoer	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
025 Waterkering en afwatering	-346	0	-346	-325	0	-325	-340	0	-340	-15	0	-15
030 Wegen, straten en pleinen	-2.146	70	-2.076	-2.633	70	-2.564	-2.876	144	-2.732	-242	74	-168
035 Haven	-41	64	23	-39	64	25	-42	36	-6	-3	-29	-32
040 Veerdienst	-94	0	-94	-169	0	-169	-163	0	-163	6	0	6
Saldo van baten en lasten	-2.626	134	-2.493	-3.166	134	-3.032	-3.420	180	-3.240	-254	46	-208
Mutaties reserves	-780	1.026	246	-450	1.135	684	-450	1.058	608	0	-76	-76
Resultaat	-3.407	1.160	-2.247	-3.616	1.268	-2.348	-3.870	1.238	-2.632	-254	-30	-284

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-245	70	-175	-545	70	-475	-531	39	-492	14	-31	-16
050 Weekmarkt	-35	38	2	-40	38	-2	-25	34	9	15	-4	11
055 Beleggingen	-5	70	65	-1	0	-1	-1	2	1	0	2	2
Saldo van baten en lasten	-285	178	-107	-587	108	-479	-557	75	-481	30	-32	-2
Mutaties reserves	0	10	10	0	10	10	0	10	10	0	0	0
Resultaat	-285	188	-97	-587	118	-469	-557	85	-471	30	-32	-2

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Scholing	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-69	0	-69	-71	0	-71	-70	0	-70	0	0	0
065 Onderwijs algemeen	-524	199	-325	-674	295	-379	-551	49	-503	123	-246	-123
070 Huisvesting onderwijs	-630	38	-592	-750	248	-502	-630	159	-471	120	-89	31
Saldo van baten en lasten	-1.223	237	-986	-1.495	543	-952	-1.251	207	-1.044	243	-336	-92
Mutaties reserves	-40	47	7	-70	41	-29	-70	41	-29	0	0	0
Resultaat	-1.263	284	-979	-1.565	584	-980	-1.321	249	-1.073	243	-336	-92

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 7 Samenleven	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
075 Bibliotheek	-27	65	38	-42	80	38	-34	85	50	7	5	12
080 Kunst en cultuur	-50	0	-50	-52	3	-50	-26	3	-23	26	0	26
085 Sport	-1.707	646	-1.061	-1.960	701	-1.259	-2.164	836	-1.328	-204	155	-69
095 Openbaar groen	-148	12	-136	-145	12	-133	-154	12	-142	-9	0	-9
Saldo van baten en lasten	-1.931	723	-1.209	-2.199	796	-1.403	-2.379	936	-1.443	-180	140	-40
Mutaties reserves	-48	113	65	-55	124	69	-55	246	191	0	122	122
Resultaat	-1.979	835	-1.144	-2.254	920	-1.334	-2.434	1.182	-1.252	-180	261	82

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 8 Werk en inkomen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
100 Sociaal Domein	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
Saldo van baten en lasten	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
Mutaties reserves	0	100	100	0	100	100	0	100	100	0	0	0
Resultaat	-4.103	2.466	-1.638	-4.097	2.466	-1.631	-3.778	2.420	-1.358	319	-46	273

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 9 Zorg en welzijn	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
105 Sociaal Domein	-12.956	82	-12.874	-15.446	536	-14.910	-15.291	762	-14.529	155	227	381
110 Volksgezondheid	-135	0	-135	-137	0	-137	-121	0	-121	16	0	16
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-80	1	-79	-104	1	-103	-120	5	-115	-16	4	-12
125 Huisvesting maatschappelijk	-38	14	-25	-36	14	-23	-28	16	-13	8	2	10
Saldo van baten en lasten	-13.209	97	-13.112	-15.723	550	-15.173	-15.561	783	-14.778	162	233	395
Mutaties reserves	0	370	370	-430	620	190	-430	620	190	0	0	0
Resultaat	-13.209	467	-12.742	-16.153	1.170	-14.982	-15.990	1.403	-14.587	162	233	395

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 10 Gezondheid en milieu	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
135 Milieu	-167	0	-167	-589	0	-589	-617	0	-617	-28	0	-28
136 Duurzaamheid	-74	0	-74	-375	199	-176	-283	106	-178	92	-94	-2
140 Reiniging	-1.956	2.256	300	-2.337	2.470	133	-2.271	2.465	194	67	-5	61
145 Riolering	-1.258	1.824	566	-1.180	1.728	549	-1.271	1.730	459	-91	2	-90
150 Begraven en lijkbezorging	-401	383	-18	-439	321	-119	-461	298	-163	-21	-23	-45
Saldo van baten en lasten	-3.856	4.463	607	-4.921	4.718	-203	-4.903	4.597	-305	18	-121	-103
Mutaties reserves	-15	249	234	-133	356	223	-133	308	175	0	-48	-48
Resultaat	-3.871	4.712	841	-5.054	5.074	20	-5.036	4.905	-131	18	-169	-151

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
155 Grondexploitatie	-8.248	8.248	0	-14.423	14.423	0	-4.564	3.953	-611	9.858	-10.469	-611
160 Omgevingszaken	-641	783	142	-738	671	-67	-733	708	-24	6	37	43
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.176	113	-1.063	-879	113	-766	-1.372	285	-1.087	-493	172	-321
170 Volkshuisvesting	-72	0	-72	-74	0	-74	-88	1	-88	-15	0	-14
175 Woonwagengzaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	-1
Saldo van baten en lasten	-10.139	9.145	-994	-16.114	15.207	-907	-6.758	4.947	-1.811	9.356	-10.260	-904
Mutaties reserves	0	50	50	-188	139	-49	-188	890	702	0	751	751
Resultaat	-10.139	9.195	-944	-16.302	15.346	-956	-6.946	5.837	-1.109	9.356	-9.509	-153

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 12 Woonomgeving	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
180 Openbaar groen	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
Saldo van baten en lasten	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
Mutaties reserves	-76	90	14	0	14	14	0	14	14	0	0	0
Resultaat	-1.048	91	-957	-1.015	15	-1.000	-1.062	16	-1.046	-48	1	-46

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-407	3.978	3.571	-385	4.343	3.958	-506	4.334	3.828	-121	-9	-130
190 Beleggingen	-1	40	39	0	40	40	0	71	71	0	31	31
195 Geraamd/Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
205 Algemene baten en lasten	209	217	426	81	217	298	81	18	99	0	-199	-199
210 Uitkering gemeentefonds	0	26.155	26.155	0	29.565	29.565	0	30.273	30.273	0	708	708
215 Kapitaallasten	157	15	172	9	15	24	-1	19	18	-10	4	-6
Saldo van baten en lasten	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
220 Bedrijfsvoering	-5.582	36	-5.546	-5.846	91	-5.755	-5.907	193	-5.714	-61	102	41
Saldo van baten en lasten	-5.582	36	-5.546	-5.846	91	-5.755	-5.907	193	-5.714	-61	102	41
Mutaties reserves	-80	674	594	-185	1.221	1.036	-185	1.202	1.017	0	19	19
Resultaat	-5.662	710	-4.952	-6.031	1.312	-4.719	-6.092	1.395	-4.697	-61	83	22

- = Nadelig / + = Voordelig

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDENVerstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

2.5.2 Toelichting per programma

Programma 1 Bestuur

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-1.969	0	-1.969	-2.068	0	-2.068	-2.187	0	-2.186	-119	0	-118
005 Raad en Raadsondersteuning	-622	0	-622	-698	0	-698	-670	1	-669	28	1	29
Saldo van baten en lasten	-2.592	0	-2.592	-2.766	0	-2.766	-2.857	2	-2.855	-91	2	-89
Mutaties reserves	0	5	5	0	23	23	0	23	23	0	0	0
Resultaat	-2.592	5	-2.587	-2.766	23	-2.743	-2.857	24	-2.832	-91	2	-89

- = Nadelig / + = Voordelig

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 118.000 nadelig

De overschrijding op dit product kent een aantal oorzaken:

Salarissen en overhead

De doorbelasting van de overheadlasten en de doorbelaste kosten, worden bij het programma 'Bedrijfsvoering' toegelicht.

Premies

Voor de (een gedeelte van de oud-)bestuurders bestond tot en met 2021 de verplichting om het pensioen (APPA-plan) her te verzekeren. Met ingang van 2022 is deze verplichting verplaatst naar de gemeente en dient een voorziening te worden aangehouden. In de jaarrekening 2021 is daarom een vordering opgenomen voor het deel dat bij de verzekeraar (belegging) is ondergebracht en de verplichting jegens de (oud-)bestuurders (voorziening). Per 31 december 2022 hebben we een geactualiseerd overzicht van onze verzekeraar ontvangen waaruit blijkt dat de beleggingsportefeuille in omvang is gedaald (ca € 99.000). Dit past in het beeld dat in zijn algemeenheid voor beleggingen in 2022 gold. De lagere (markt)waarde hebben we in de jaarrekening verwerkt en leidt op dit product tot een nadeel.

Voorlichting

Op deze post staan met name de wekelijkse publicaties van het Gemeentenuws in het Kompas. Gebleken is dat het Gemeentenuws (als ook het Kompas in zijn algemeenheid) nog steeds goed wordt gelezen door inwoners van onze gemeente. In 2022 was er gemiddeld steeds iets meer ruimte in de krant nodig dan de contractuele 1 ½ pagina. Omdat blijkt dat het Gemeentenuws (net als het Kompas) goed wordt gelezen, blijven we het Gemeentenuws gebruiken als een belangrijk voorlichtingsinstrument naar onze inwoners, naast de social media kanalen. Zo heeft de pagina eind 2022 een opfrisser gekregen. Daarnaast zijn in 2022 op deze begrotingspost kosten gemaakt voor extra publicaties en media-uitingen voor de afronding van de bestuursperiode 2018-2022, de gemeenteraadsverkiezingen en de installatie van de nieuwe gemeenteraad en college. Dat verklaart de budgetoverschrijding.

Bestuurlijke samenwerking

In 2022 is een eenmalige overschrijding ontstaan op het budget bestuurlijke samenwerking. Deze wordt veroorzaakt door hogere kosten van o.m. meer personele inzet voor het dataplatform van het Onderzoekcentrum / Smart Data Center waar de gemeenten in deelnemen.

005 Raad en raadsondersteuning

€29.000 voordelig

Salarissen en overhead

De doorbelasting van de overheadlasten en de doorbelaste kosten, worden bij het programma 'Bedrijfsvoering' toegelicht.

Programma 2 Leven, Reizen en Documenten

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leven, reizen en documenten	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Burgerzaken	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
Saldo van baten en lasten	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-622	238	-384	-663	250	-413	-631	229	-402	32	-22	11

- = Nadelig / + = Voordelig

010 Burgerzaken

€ 11.000 voordelig

Lasten

€ 32.000,- voordelig

Er zijn minder kosten voor naturalisatie gemaakt, omdat er minder mensen genaturaliseerd zijn. Daarnaast is er minder uitgegeven aan reisdocumenten, omdat er minder reisdocumenten aangevraagd zijn. Ook zijn er minder VOG verklaringen aangevraagd. Dit gaat tegenwoordig vooral digitaal en dan gaat de aanvraag buiten de gemeente om.

Baten

€ 22.000,- Nadelig

Zie toelichting hierboven bij de lasten. Samenhang tussen kosten en opbrengsten voor aanvragen reisdocumenten.

Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
015 Brandweer	-1	0	-1	0	0	0	-1	0	-1	0	0	0
020 Integrale veiligheid	-1.929	10	-1.919	-2.106	10	-2.097	-4.745	3.265	-1.480	-2.639	3.255	616
Saldo van baten en lasten	-1.929	10	-1.919	-2.107	10	-2.097	-4.746	3.265	-1.481	-2.640	3.255	616
Mutaties reserves	0	16	16	0	16	16	0	16	16	0	0	0
Resultaat	-1.929	26	-1.903	-2.107	26	-2.081	-4.746	3.281	-1.465	-2.640	3.255	616

- = Nadelig / + = Voordelig

020 Integrale Veiligheid

€ 616.000 Voordelig

In 2022 zijn de kosten lager uitgevallen dan vooraf was geraamd op het gebied van Multidisciplinaire veiligheidszaken. Dit is een gevolg van de nafase van Coronacrisis en de acute fase van de vluchtelingen crisis. Hierdoor zijn diverse geplande activiteiten die in samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid gepland waren niet doorgegaan en is een groot gedeelte uitgesteld naar 2023.

Vluchtelingen Oekraïne

Op dit product zijn de kosten van de vluchtelingen Oekraïne in verantwoord. De totale kosten bedragen circa € 2,7 miljoen. Dit is inclusief de inzet van interne medewerkers. De opbrengsten betreffende de leefgeldvergoedingen zoals we deze van het Rijk ontvangen bedragen circa € 3,2 miljoen

Programma 4 Verkeer en Vervoer

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Verkeer en vervoer	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
025 Waterkering en afwatering	-346	0	-346	-325	0	-325	-340	0	-340	-15	0	-15
030 Wegen, straten en pleinen	-2.146	70	-2.076	-2.633	70	-2.564	-2.876	144	-2.732	-242	74	-168
035 Haven	-41	64	23	-39	64	25	-42	36	-6	-3	-29	-32
040 Veerdienst	-94	0	-94	-169	0	-169	-163	0	-163	6	0	6
Saldo van baten en lasten	-2.626	134	-2.493	-3.166	134	-3.032	-3.420	180	-3.240	-254	46	-208
Mutaties reserves	-780	1.026	246	-450	1.135	684	-450	1.058	608	0	-76	-76
Resultaat	-3.407	1.160	-2.247	-3.616	1.268	-2.348	-3.870	1.238	-2.632	-254	-30	-284

- = Nadelig / + = Voordelig

025 Waterkering en afwatering

€ 15.000 nadelig

Het nadeel is het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

030 Wegen straten en Pleinen

€ 168.000 nadelig

De overschrijding kent een aantal oorzaken:

1. Wegen, straten en pleinen (nadelig € 176.000)

De inkomsten liggen € 63.000 hoger dan voorzien, dit wordt veroorzaakt door een hogere opbrengst vanuit de nutsbedrijven voor de ingravingen van kabels en leidingen. Tegenover deze hogere opbrengsten staan ook hogere uitgaven (€ 63.000) voor de werkzaamheden die hiervoor worden verricht.

Daarnaast liggen de uitgaven € 176.000 hoger als gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

2. Openbare verlichting (voordelig € 32.000)

Het voordeel is hoofdzakelijk het gevolg van lagere lasten. Bij de najaarsnota 2022 is op basis van de nieuwe aanbesteding, per 1 oktober 2022, het budget voor energie verhoogd hierbij is een inschatting gemaakt van de effecten voor het vierde kwartaal. Deze inschatting blijkt te hoog te zijn geweest bij dit product.

3. Verkeersvoorzieningen (nadelig € 24.000)

Dit jaar zijn de uitgaven voor verkeersvoorzieningen hoger dan begroot. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen.

- Er zijn smileyborden aangeschaft om op meerdere plaatsen het rijgedrag te beïnvloeden. Vanuit de inwoners is hier veel vraag naar. Het systeem registreert ook de aantallen passerende voertuigen en de gereden snelheden. Hiermee wordt meer inzicht verkregen in de verkeerssituatie. Dit kan weer helpen om vragen van inwoners beter af te handelen. Waar nodig kan het ook leiden tot fysieke maatregelen om bijvoorbeeld de snelheid te verlagen. Er wordt in 2023 nog een subsidie voor de smileyborden ontvangen.
- Er zijn meer laadpalen geplaatst voor elektrische auto's, met daarbij behorende verkeersborden.
- Gestolen komborden. Dit zijn vrij kostbare borden. Het zijn blijkbaar gewilde verzamelobjecten.

035 Haven

€ 32.000 nadelig

De werkzaamheden in de haven zijn nagenoeg afgerond. Het gemeentelijk deel van de haven is kleiner geworden door de verkoop van een groot deel van de gemeentehaven. Het aantal ligplaatsen is daardoor kleiner geworden. Dat betekent ook dat de inkomsten structureel lager zijn, dit is hoofdzakelijk de verklaring van het nadeel op dit product.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹⁴⁷

d.d. 05/07/2023.

Mutaties reserves**€ 76.000 nadelig**

Het nadeel kent hoofdzakelijk een tweetal oorzaken. In de eerste plaats is per abuis € 50.000 toegevoegd aan de reserve verkeersveiligheid. Daarnaast is € 21.000 niet aan de reserve openbare verlichting onttrokken. Voor de remplace (groepsgewijze vervanging) van de verlichting was een onttrekking aan de reserve voorzien. Doordat de remplace niet heeft plaatsgevonden is er geen onttrekking gedaan.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹⁴⁸

d.d. **05/07/2023**.

Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-245	70	-175	-545	70	-475	-531	39	-492	14	-31	-16
050 Weekmarkt	-35	38	2	-40	38	-2	-25	34	9	15	-4	11
055 Beleggingen	-5	70	65	-1	0	-1	-1	2	1	0	2	2
Saldo van baten en lasten	-285	178	-107	-587	108	-479	-557	75	-481	30	-32	-2
Mutaties reserves	0	10	10	0	10	10	0	10	10	0	0	0
Resultaat	-285	188	-97	-587	118	-469	-557	85	-471	30	-32	-2

-- = Nadelig / += Voordelig

045 Economie

€ 16.000 nadelig

Doorbelasting inhuur (nadelig € 31.000)

Zie toelichting onder programma 14 bedrijfsvoering.

Overige inkomensoverdrachten (voordelig € 17.000)

Voor de oprichting van het ondernemersfonds is voor de jaren 2021 en 2022 incidenteel geld aangevraagd (€10.000 per jaar). Het formele traject kon, vanwege de goede samenwerking met betrokken ondernemers, al in 2021 afgerond worden binnen het budget voor dat jaar. De verwachting was dat het fonds ook in de opstartfase nog enige ondersteuning nodig had. Veel zaken heeft het fondsbestuur zelf voortvarend opgepakt. Eind 2022 is er echter een (juridisch) geschil ontstaan tussen de stichting van het fonds en de regionale afdeling van de Belastingdienst over het recht op Btw-af trek. De gemeente heeft waar mogelijk het fonds ondersteund in capaciteit, maar dit heeft in 2022 niet geleid tot extra uitgaven. Dit aspect zal een vervolg krijgen in 2023, waarbij externe expertise waarschijnlijk nodig is om dit geschil te beslechten.

Voor het overige deel van deze post geldt het volgende: binnen het reguliere budget wat beschikbaar is voor zaken die voortvloeien uit onder andere de Economische Visie zijn diverse kosten gemaakt. Het budget is niet volledig benut, omdat een deel van de kosten ook door de ondernemers is betaald.

050 Weekmarkt

€ 11.000 voordelig

Het voordeel is hoofdzakelijk het gevolg van lagere lasten. Bij de najaarsnota 2022 is op basis van de nieuwe aanbesteding, per 1 oktober 2022, het budget voor energie verhoogd hierbij is een inschatting gemaakt van de effecten voor het vierde kwartaal. Deze inschatting blijkt te hoog te zijn geweest bij dit product.

Programma 6 Scholing

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Scholing	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-69	0	-69	-71	0	-71	-70	0	-70	0	0	0
065 Onderwijs algemeen	-524	199	-325	-674	295	-379	-551	49	-503	123	-246	-123
070 Huisvesting onderwijs	-630	38	-592	-750	248	-502	-630	159	-471	120	-89	31
Saldo van baten en lasten	-1.223	237	-986	-1.495	543	-952	-1.251	207	-1.044	243	-336	-92
Mutaties reserves	-40	47	7	-70	41	-29	-70	41	-29	0	0	0
Resultaat	-1.263	284	-979	-1.565	584	-980	-1.321	249	-1.073	243	-336	-92

-- = Nadelig / += Voordelig

065 Onderwijs algemeen

€ 123.000 nadelig

Lasten salarissen/doorbelasting ingeleend personeel (nadelig € 17.000)

Zie toelichting onder programma 14, bedrijfsvoering.

Lasten leerlingenvervoer (nadelig € 106.000)

Over het jaar 2021 zijn nog twee facturen nagekomen en geboekt in 2022.

Daarnaast zien we een aantal ontwikkelingen. Met name in het nieuwe schooljaar zijn er meerdere kinderen naar verder weg gelegen scholen gegaan. Rotterdam is één van de plaatsen waar meer taxivervoer naar toe gaat. Dit heeft te maken met het feit dat er dichterbij geen toegankelijke school is.

In 2022 zijn we geconfronteerd met twee leerlingen die vanwege hun beperking niet met ander vervoer naar school kunnen. Dit leidt tot een fors nadeel op het budget.

Daarnaast hebben we twee leerlingen die echt ver weg op school zitten en vanwege de handicap en/of beperking niet met het OV kunnen of dichterbij naar school kunnen. Deze twee leerlingen kosten de gemeente samen ruim € 100.000 per jaar. Eén van deze leerlingen zat vorig jaar ook al deels in het leerlingenvervoer. De combinatie met de extra leerlingen naar Rotterdam, en de 2 duurste leerlingen, maakt dat we voor 2022 een forse overschrijding hebben. Leerlingenvervoer is een open einde regeling

070 Onderwijshuisvesting

€ 31.000 voordelig

Kinderdagverblijf Bellefleur 6-8 (voordelig € 19.000)

In 2022 heeft onze eigen technische dienst enkele storingsen opgelost en daarbij zijn geen extra kosten gemaakt. In het huidige MJOP is de verdeling/verantwoording tussen gemeente en scholen niet of niet voldoende gemaakt. Het begrote bedrag is waarschijnlijk te hoog en zal bij de aanpassing van het MJOP/nieuwe beheerplan in 2024 indien nodig worden verlaagd.

Inrichting BBO (voordelig € 16.000)

In 2021 is een voorschot uitbetaald aan de Rehoboth school betreffende 90% van de regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS 2021). Besteding van het bedrag betreft het op orde krijgen van het binnenklimaat in het schoolgebouw in verband met de uitbraak van Covid-19. In 2022 is de subsidie afgerekend. Hierop was een bedrag terug te vorderen (€ 16.000) van niet gebruikte subsidie. De subsidie wordt afgerekend via de aangifte Sisa en het bedrag moet worden terugbetaald aan het rijk.

Programma 7 Samenleven

Bedragen x € 1.000

Programma 7 Samenleven	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
075 Bibliotheek	-27	65	38	-42	80	38	-34	85	50	7	5	12
080 Kunst en cultuur	-50	0	-50	-52	3	-50	-26	3	-23	26	0	26
085 Sport	-1.707	646	-1.061	-1.960	701	-1.259	-2.164	836	-1.328	-204	135	-69
095 Openbaar groen	-148	12	-136	-145	12	-133	-154	12	-142	-9	0	-9
Saldo van baten en lasten	-1.931	723	-1.209	-2.199	796	-1.403	-2.379	936	-1.443	-180	140	-40
Mutaties reserves	-48	113	65	-55	124	69	-55	246	191	0	122	122
Resultaat	-1.979	835	-1.144	-2.254	920	-1.334	-2.434	1.182	-1.252	-180	261	82

-- = Nadelig / += Voordelig

075 Bibliotheek

€ 12.000 voordelig

Bibliotheek exploitatie, onderhoud en vastgoed (voordelig € 12.000)

In verband met de voorgenomen bouw van een nieuwe school op de locatie van de bibliotheek wordt het onderhoud beperkt tot de wettelijke taken en het borgen van de veiligheid. Hierdoor is het afgelopen jaar minder uitgegeven aan onderhoud. Daarnaast is er meer aan huuropbrengst gerealiseerd.

080 Kunst en cultuur

€ 26.000 voordelig

Kunstbeleid (voordelig € 11.000)

Er zijn het afgelopen jaar geen opdrachten verstrekt met betrekking tot kunstbeleid waardoor een voordeel van € 11.000 is ontstaan.

Monumentenbeleid (voordelig € 14.000)

Het afgelopen jaar zijn er geen aanvragen ontvangen voor uitvoering van het monumentenbeleid waardoor een voordeel van € 14.000 is ontstaan.

085 Sport

€ 70.000 nadelig

Zwembad De Duikelaar (inhuur uitzendkrachten)

Doordat afgelopen jaar de beheerder en de coördinator zwemlessen zijn vertrokken en er tevens een hoog ziekteverzuim onder de medewerkers van het zwembad was kwam de continuïteit van de zwemlessen in de knel. Om de continuïteit van zwemlessen te borgen is daarom een gespecialiseerd bedrijf ingehuurd. De hiermee samenhangende extra kosten hebben tot gevolg dat er een overschrijding op het budget inhuur is ontstaan van € 54.000

Zwembad De Duikelaar (uitbestede werkzaamheden)

Vanwege het vertrek van de beheerder van het zwembad is een tijdelijke manager ingehuurd die tevens een verandertraject is gestart. De hiermee gemaakte kosten bedroegen € 177.000 en zorgen voor de overschrijding op uitbestede werkzaamheden.

Zwembad De Duikelaar (opbrengsten zwemlessen)

Door de continuïteit van de zwemlessen te waarborgen met inhuur zijn in 2022 geen lessen uitgevallen. Dit is te zien in de meeropbrengst van € 91.000 voor zwemlessen.

Zwembad De Duikelaar (inkomensoverdrachten van het rijk)

De niet aftrekbare btw op sport kunnen wij declareren bij het rijk. De definitieve aangifte Specifieke uitkering sport btw heeft voor het zwembad over 2022 een meeropbrengst van € 46.000 tot gevolg.

Sporthal de Appelgaard (energiekosten)

Over het jaar 2021 heeft de energieafrekening over een geschat jaarverbruik plaatsgevonden. Over het jaar 2022 is nog geen energieafrekening geweest. Hierdoor is in 2022 een voordeel ontstaan op energiekosten van € 20.000.

Sportvelden

Per saldo is er een nadeel bij de sportvelden van € 25.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een overschrijding van de lasten. Voor het onderhoud door derden aan de sportvelden is in 2022 een tekort ontstaan. Deze overschrijding heeft verschillende oorzaken waaronder: in 2022 zijn bij het vierde veld extra onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan de voetbalvelden. We hebben te maken met flinke prijsstijgingen in de onderhoudscontracten voor het vegen van de velden en het controleren en in conditie houden van de (kunstgras)velden. Een deel van de kostenstijging is structureel.

075 Openbaar groen

€ 9.000 nadelig

Speelplaatsen

Het nadeel is het gevolg van meer toegerekende kosten vanuit bedrijfsvoering. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (programma 14).

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹⁵²

d.d. **05/07/2023**.

Programma 8 Werk en Inkomen

Bedragen x € 1.000

Programma 8 Werk en inkomen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
100 Sociaal Domein	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
Saldo van baten en lasten	-4.103	2.366	-1.738	-4.097	2.366	-1.731	-3.778	2.320	-1.458	319	-46	273
Mutaties reserves	0	100	100	0	100	100	0	100	100	0	0	0
Resultaat	-4.103	2.466	-1.638	-4.097	2.466	-1.631	-3.778	2.420	-1.358	319	-46	273

- = Nadelig / += Voordelig

100 Sociaal domein

€ 273.000 voordelig

De lasten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een positief resultaat zien. De baten daarentegen laten een negatief resultaat zien ten opzichte van de begroting. Per saldo is sprake van een positief resultaat ten opzichte van de begroting. De volgende zaken worden hieronder toegelicht.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 319.000 lager dan bij de begroting was voorzien. De lagere uitgaven worden grotendeels verklaard door:

De uitvoeringskosten voor bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen daalden met 16K. Daarnaast is voor de TOZO (De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) meer geld uitgegeven dan we van het Rijk vergoed hebben gekregen.

Deze kosten worden als vordering op het Rijk opgenomen. Het is één van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Net zoals de participatiewet ligt de uitvoering van de TOZO bij de Sociale Dienst Drechtsteden. Over de TOZO regeling wordt een financiële verantwoording afgelegd door de Sociale Dienst Drechtsteden. Over het verslagjaar 2022 staat nog een vordering open op Het Rijk (38K).

De huidige krapte op de arbeidsmarkt heeft gevolgen voor het bijstandsbestand. We zien een gestage groei door de jaren heen. De belangrijkste oorzaak van de groei is de toenemende instroom van (inburgeringsplichtige) statushouders als gevolg van de hogere taakstelling. Daarnaast zien we dat het voor veel statushouders lastig is om de overstap naar werk te maken. De afstand tot de arbeidsmarkt van de in de bijstand resterende klanten, inclusief nieuwe instroom, wordt relatief steeds groter en de problematiek van de klanten steeds complexer. Daarbij zien we ook dat de onrust rond de energie- en koopkrachtontwikkelingen leidt tot meer instabiliteit en stress bij de klanten.

De verzwaring van de problematiek bij inwoners heeft een verdere aanpassing van de dienstverlening op het vlak van ontwikkelen naar werk noodzakelijk gemaakt. Hierdoor stegen de uitvoeringskosten (41K).

Bij participatie is er een onderbesteding van de middelen. De voornaamste reden is dat er extra budgetten in 2022 beschikbaar zijn gesteld waar een deel van de inzet uit gefinancierd kan worden, zodat reguliere middelen voor een gedeelte terug kunnen vloeien naar gemeenten.

Bij de tweede bestuursrapportage van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal, december 2022, hebben er herijkingen plaatsgevonden ten opzichte van de begrootte cijfers die GR-Sociaal bij de primaire begroting en eerste bestuursrapportage voor ogen had. Deze herijkingen betreffen de budgetten binnen programma 8 en programma 9. Onze begroting kon hierop niet meer worden bijgesteld. Op het budget 're-integratie- en participatievoorzieningen' resulteert dit in een voordeel (415K).

De doorbelasting van de overheadlasten en de doorbelaste kosten, nadeel (33K), worden bij het programma 'Bedrijfsvoering' toegelicht.

Inkomsten

De inkomsten zijn € 46.000 lager dan bij de begroting was voorzien.

De definitieve beschikking van de specifieke uitkering voor de uitvoering van de participatiewet (de zogenaamde BUIG-gelden) is door het Rijk (46K) lager vastgesteld dan begroot was.

Programma 9 Zorg en Welzijn

Bedragen x € 1.000

Programma 9 Zorg en welzijn	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
105 Sociaal Domein	-12.956	82	-12.874	-15.446	536	-14.910	-15.291	762	-14.529	155	227	381
110 Volksgezondheid	-135	0	-135	-137	0	-137	-121	0	-121	16	0	16
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-80	1	-79	-104	1	-103	-120	5	-115	-16	4	-12
125 Huisvesting maatschappelijk	-38	14	-25	-36	14	-23	-28	16	-13	8	2	10
Saldo van baten en lasten	-13.209	97	-13.112	-15.723	550	-15.173	-15.561	783	-14.778	162	233	395
Mutaties reserves	0	370	370	-430	620	190	-430	620	190	0	0	0
Resultaat	-13.209	467	-12.742	-16.153	1.170	-14.982	-15.990	1.403	-14.587	162	233	395

- = Nadelig / + = Voordelig

105 Sociaal domein

€ 381.000 voordelig

De lasten en baten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een positief resultaat zien. De volgende zaken worden hieronder toegelicht.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 155.000 lager dan bij de begroting was voorzien. De lagere uitgaven worden grotendeels verklaard door:

De kosten jeugdzorg laten een positief effect zien ten opzichte van onze begroting (347K). Dit positieve effect is inclusief de definitieve afrekening 2021 van de Service Organisatie Jeugd (SOJ); voordeel van € 186.000.

De realisatie 2022 is op totaal-niveau 3,8 mln (2,8%) lager dan de prognose bij de tweede bestuursrapportage SOJ. De afwijkingen per gemeenten fluctueren sterk, vooral bij kleinere gemeenten als de onze.

De voorlopige jaarafrekening SOJ 2022 bedraagt voor onze gemeente € 5.161.000.

Dit cijfer wijkt in positieve zin af van de begrotingscijfers 2022 die wij voor SOJ geraamd hadden; € 5.328.000. De tweede burap 2022 ging nog uit van een bedrag van € 5.855.000. De 'forecast' gaf in november 2022 een bedrag aan van € 5.536.000. Een daling die zich nog verder heeft doorgezet richting het voorlopige jaarrekeningresultaat 2022 SOJ.

Voorzichtig kunnen we stellen dat we de effecten van een aantal van de besparingsmaatregelen terug zien in de jaarcijfers. Wat we zien is dat de stabilisatie van de kostenontwikkeling gesignaleerd bij de tweede bestuursrapportage zich doorzet als daling bij de jaarrekening 2022. Verklaringen hiervoor zijn dat een aantal 'dure' jeugdige zijn uitgefaseerd. Daarnaast speelt ook het woonplaatsbeginsel een rol in de daling. Zoals bleek uit onze eerdere analyse kent Hardinxveld-Giessendam een hogere financiële uitstroom van jeugdige met verblijf dan instroom.

De kosten voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vielen lager uit dan begroot (154K). Het financieel voordeel hangt deels samen met de huidige wachtlijst voor het onderdeel huishoudelijke ondersteuning van deze voorziening waardoor niet alle geïndiceerde zorg ook meteen kan worden verzilverd als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Samen met zorgaanbieders wordt gezocht naar mogelijkheden om de wachtlijst terug te dringen.

De uitvoerings-/apparatskosten van de Gr Sociaal, onderdeel WMO, zijn binnen de begroting gebleven en sluiten af met een positief resultaat (K22).

Op het beleidsbudget WMO is een voordelig resultaat (19K). Met een verzoek tot resultaatbestemming vragen we de raad om dit budget toe te voegen aan het budget voor 2023. Dit bedrag kan dan besteed worden aan investeringen in algemene voorzieningen in het kader van de herijking Wmo.

De kosten voor minimabeleid zijn lager uitgevallen dan begroot, maar de kosten voor de energietoeslag vielen hoger uit. Dit komt doordat de Drechtsteden in hun beleid een ruimere doelgroep hebben gekozen, waarbij ook inkomens tussen 120-130% WSM in aanmerking komen (in plaats van tot 120% WSM waar het kabinet van uitging). Een andere reden is dat het bereik en het aantal ontvangen aanvragen hoger is dan verwacht. Ook hoger dan waar het Rijk bij de vaststelling van de financiering vanuit is gegaan. Per saldo is sprake van een tekort (108K).

In de decembercirculaire 2022 zijn middelen ontvangen voor de energietoeslag 2023. Dit bedrag is niet opgehaald door de Sociale Dienst Drechtsteden, waar de uitvoering van de energietoeslag is belegd. Om

inwoners met een laag inkomen tot 120% WSM ook in 2023 tegemoet te komen, zal een voorstel tot resultaatbestemming gedaan worden om de middelen toe te voegen aan het budget van 2023.

Voor kwijtschelding belastingheffing personen zijn meer aanvragen goedgekeurd dan was voorzien. Per saldo is eveneens sprake van een tekort (53K).

Voor de nieuwe wet inburgering zijn via de algemene uitkering middelen beschikbaar gesteld. Hier is budget over (65K). We gaan extra impulsen geven aan arbeidsbegeleiding en -participatie in 2023 voor deze doelgroep. Als gevolg van oplopende kosten door de toenemende taakstelling zal een verzoek tot resultaatbestemming plaats vinden voor het restant budget; € 65.000 van 2022.

Op de incidentele lokale middelen voor beschermd wonen is een positief resultaat (33K). Onder andere voor de 'brede aanpak dak- en thuisloosheid' budget beschikbaar gesteld aan de lokale crisiswoning. Via resultaatbestemming zal gevraagd worden om een deel van het budget over te hevelen naar 2023, zodat we de woning hieruit minimaal nog een jaar kunnen bekostigen.

Vanaf mei 2022 is Stichting Jeugdteams gestopt met het leveren van jeugdprofessionals aan het sociaal team Hardinxveld-Giessendam. Onze gemeente heeft de wens uitgesproken om jeugdprofessionals zelf in dienst te willen nemen van de gemeente. Door de snelheid van het vertrek van de professionals van Stichting Jeugdteams en de dienstverlening die wel moest doorlopen was het noodzakelijk om voor een periode jeugdprofessionals in te huren. De krapte op de arbeidsmarkt laat ons ook zien dat het werven van jeugdprofessionals meer tijd vraagt. Daarnaast hebben we ingezet met een tijdelijke werkgroep inhuur die de wachtlijst heeft opgepakt. Inmiddels zijn er meerdere jeugdprofessionals in dienst van de gemeente en is de inhuur grotendeels afgebouwd.

De doorbelasting van de overheadlasten en de doorbelaste kosten, nadeel (268K), worden bij het programma 'Bedrijfsvoering' toegelicht.

De overige verschillen, kleiner dan € 20.000, behoeven geen verdere toelichting. Het saldo van deze posten bedraagt 14K positief.

Inkomsten

De inkomsten zijn € 227.000 hoger dan bij de begroting was voorzien.

Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de voorlopige afrekening 2022 van beschermd wonen en opvang van de gemeente Dordrecht € 247.000. De gemeente Dordrecht is als centrumgemeente aangesteld voor de uitvoering van beschermd wonen en opvang. Eventuele overschoten of tekorten worden met de deelnemende gemeenten verrekend. De voorlopige afrekening 2022 valt positief uit. De definitieve afrekening 2022 van de centrumgemeente volgt medio juli.

De voorlopige afrekening Maatschappelijke Agenda 2021 (€ 30.000) staat als vordering open in 2022 maar is ingezet voor indexatie van verstrekkingen vanuit het flexibel MAG-budget in 2022. Van de Service organisatie Jeugd (SOJ) is een deel van het transformatiebudget terug ontvangen (€ 15.000). Verder zijn er nog verschillende andere posten, kleiner dan € 10.000, die resulteren in een negatief resultaat (€ 5.000)

Programma 10 Gezondheid en Milieu

Bedragen x € 1.000

Programma 10 Gezondheid en milieu	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
135 Milieu	-167	0	-167	-589	0	-589	-617	0	-617	-28	0	-28
136 Duurzaamheid	-74	0	-74	-375	199	-176	-283	106	-178	92	-94	-2
140 Reiniging	-1.956	2.256	300	-2.337	2.470	132	-2.271	2.465	194	67	-5	61
145 Riolering	-1.258	1.824	566	-1.180	1.728	549	-1.271	1.730	459	-91	2	-90
150 Begraven en lijkbezorging	-401	383	-18	-439	321	-119	-461	298	-163	-21	-23	-45
Saldo van baten en lasten	-3.856	4.463	607	-4.921	4.718	-203	-4.903	4.597	-305	18	-121	-103
Mutaties reserves	-15	249	234	-133	356	223	-133	308	175	0	-48	-48
Resultaat	-3.871	4.712	841	-5.054	5.074	20	-5.036	4.905	-131	18	-169	-151

- = Nadelig / + = Voordelig

135 Milieu

€ 28.000 nadelig

Het nadeel is het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

140 Reiniging

€ 61.000 voordelig

Alle lasten en baten van de afvalinzameling worden verrekend met de voorziening reiniging, zodat er per saldo geen resultaat ontstaat. De lasten en baten die hierbij worden betrokken staan niet alleen op dit programma, zo worden bijvoorbeeld ook de kwijtscheldingslasten meegenomen (programma 9). Bij de overige programma's is er sprake van een overschrijding van de kosten, wat per saldo wegvalt tegen het voordeel bij dit product.

145 Riolering

€ 90.000 nadelig

Het nadeel is hoofdzakelijk het gevolg van de inhuur op vacatures. Doordat inhuur duurder is, ontstaat er een nadeel.

150 Begraven en lijkbezorging

€ 45.000 nadelig

Het resultaat wordt enerzijds veroorzaakt doordat de lasten hoger liggen (€ 22.000) en anderzijds doordat de baten tegenvallen (€ 23.000). De stijging van de lasten is hoofdzakelijk het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering). Het nadeel wordt veroorzaakt doordat de inkomsten van de begraafrechten lager uitvallen. Op voorhand zijn deze inkomsten lastig in te schatten. De inkomsten liggen circa 7% lager dan was verwacht.

Mutatie reserves

€ 48.000 nadelig

De onttrekking aan de reserve houdt verband met de implementatiekosten van de strategienota van Waardlanden. In de begroting was nog uitgegaan van een onttrekking op basis van het oorspronkelijke raadsvoorstel van juni 2021 (€ 235.000), deze onttrekking is niet meer aangepast aan het bijgestelde uitvoering van de strategienota, waardoor er een nadeel is ontstaan van € 48.000.

Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken

Bedragen x € 1.000

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
155 Grondexploitatie	-8.248	8.248	0	-14.423	14.423	0	-5.490	4.879	-611	8.933	-9.544	-611
160 Omgevingszaken	-641	783	142	-738	671	-67	-733	708	-24	6	37	43
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.176	113	-1.063	-879	113	-766	-1.372	285	-1.087	-493	172	-321
170 Volkshuisvesting	-72	0	-72	-74	0	-74	-88	1	-88	-15	0	-14
175 Woonwagenzaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	-1
Saldo van baten en lasten	-10.139	9.145	-994	-16.114	15.207	-907	-7.683	5.872	-1.811	8.431	-9.335	-904
Mutaties reserves	0	50	50	-188	139	-49	-188	890	702	0	751	751
Resultaat	-10.139	9.195	-944	-16.302	15.346	-956	-7.871	6.762	-1.109	8.431	-8.584	-153

- = Nadelig / + = Voordelig

155 Grondexploitatie

€ 611.000 nadelig

In het MPG worden de resultaten per project zichtbaar gemaakt. De nadelige resultaten worden ten laste gebracht van de reserve bouwgrondexploitaties, waardoor per saldo een nihil effect ontstaat (zie ook de toelichting bij mutaties reserves).

160 Omgevingszaken

€ 43.000 voordelig

De voordelig resultaat wordt hoofdzakelijk verklaard door hogere legesinkomsten. Met de leges inkomsten van een tweetal projecten was geen rekening gehouden in de begroting, het betreft de renovatie aan de Prinses Marijkestraat en de 4 flexwoningen bij de Watertoren.

165 Ruimtelijke ontwikkeling

€ 321.000 nadelig

Bij de anterieure overeenkomsten ontstaat een nadeel van € 140.000, welke ten laste komt van de reserve bouwgrondexploitaties in verband met niet rendabele overeenkomsten (zie ook de toelichting bij mutaties reserves). Het resterende nadeel hangt grotendeels samen met meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

170 Volkshuisvesting

€ 14.000 nadelig

Het nadeel is het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

Mutatie reserves

€ 751.000 voordelig

Vanuit de grondexploitaties is € 611.000 onttrokken aan de reserve grondexploitatie. Zie ook de toelichting op product 155 Grondexploitatie. Daarnaast is € 140.000 onttrokken aan de reserve grondexploitatie voor de anterieure overeenkomsten, zie ook product 165 Ruimtelijke ontwikkeling.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

Programma 12 Woonomgeving

Bedragen x € 1.000

Programma 12 Woonomgeving	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
180 Openbaar groen	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
Saldo van baten en lasten	-971	1	-970	-1.015	1	-1.014	-1.062	2	-1.060	-48	1	-46
Mutaties reserves	-76	90	14	0	14	14	0	14	14	0	0	0
Resultaat	-1.048	91	-957	-1.015	15	-1.000	-1.062	16	-1.046	-48	1	-46

- = Nadelig / + = Voordelig

180 Openbaar Groen

€ 46.000 nadelig

Het nadeel is het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-407	3.978	3.571	-385	4.343	3.958	-506	4.334	3.828	-121	-9	-130
190 Beleggingen	-1	40	39	0	40	40	0	71	71	0	31	31
205 Algemene baten en lasten	209	217	426	81	217	298	81	18	99	0	-199	-199
210 Uitkering gemeentefonds	0	26.155	26.155	0	29.565	29.565	0	30.273	30.273	0	708	708
215 Kapitaallasten	157	15	172	9	15	24	-1	19	18	-10	4	-6
Saldo van baten en lasten	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-41	30.405	30.364	-295	34.180	33.885	-426	34.715	34.289	-132	536	404

- = Nadelig / + = Voordelig

185 Belastingen

€ 130.000 nadelig

Het nadeel is hoofdzakelijk het gevolg van meer toegerekende bedrijfsvoeringskosten. Dit hangt in belangrijke mate samen met het minder toerekenen van uren aan projecten en investeringen. De overschrijding moet daarom in relatie worden gezien met de producten 205 (programma 13) en 220 bedrijfsvoering (paragraaf bedrijfsvoering).

190 Beleggingen

€ 31.000 voordelig

De uitkering van het dividend BNG over 2021 valt hoger uit dan geraamd.

205 Algemene baten en lasten

€ 199.000 nadelig

Onder dit product vallen een drietal onderdelen:

1. Buitengewone baten en lasten

Voor projecten en investeringen wordt in de begroting rekening gehouden met uren die hieraan besteed worden. De raming is reeds enige jaren geleden bepaald, waarbij in de praktijk blijkt dat het aantal toe te rekenen uren lager uitvalt dan geraamd. Daarmee ontstaat hier een nadeel.

De toe te rekenen kosten hebben een relatie met het programma bedrijfsvoering, waarbij ook een toerekening aan de exploitatiekosten een rol speelt. Voor een toelichting daarop wordt daarom naar dit programma verwezen.

2. Onvoorzien

In onze begroting ramen wij jaarlijks een post voor onvoorzien. In 2022 is dit bedrag niet besteed en daarmee ontstaat een voordelig effect van € 25.000.

3. Schadegevallen

In onze begroting wordt rekening gehouden met schadegevallen die niet verhaalbaar zijn. Daarbij gaat het in de regel om schades waarvan de veroorzaker onbekend is. Ook valt het eigen risico hier onder. Over 2022 vallen de kosten iets lager uit dan geraamd (€ 5.200).

210 Uitkering gemeentefonds

€ 708.000 voordelig

Gedurende het jaar worden door het Ministerie van BZK circulaire over de Algemene Uitkering uitgebracht, waarin bijstellingen zitten. De twee grootste circulaire zijn de mei- en septembercirculaire.

De hogere inkomsten worden grotendeels verklaard doordat de effecten van de decembercirculaire 2022 niet meer als begrotingswijziging over 2022 meegenomen konden worden. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2022.

De belangrijkste bijstelling in de decembercirculaire 2022 betrof de extra middelen voor:

- Energietoeslag (€ 283.000);
- Inkomstendering gemeenten in verband met Corona (€ 154.000);
- Meerkosten Oekraïne sociaal domein (€ 55.000);
- Middelen voor enkele (nieuwe) beleidsvelden (€ 133.000).

De algemene uitkering bevat ook afrekeningen over voorgaande jaren die niet altijd voorzien en begroot zijn. Onderdeel hiervan vormt de vrijval van een vooruit ontvangen bijdrage in 2016 (voorschot) die in de

jaren 2018 t/m 2025 is/wordt ingehouden op de algemene uitkering, waarbij het jaarlijkse deel (1/8) ten gunste van de exploitatie wordt gebracht.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹⁶⁰

d.d. **05/07/2023**.

Bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000

Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
220 Bedrijfsvoering	-5.582	36	-5.546	-5.846	91	-5.755	-5.907	193	-5.714	-61	102	41
Saldo van baten en lasten	-5.582	36	-5.546	-5.846	91	-5.755	-5.907	193	-5.714	-61	102	41
Mutaties reserves	-80	674	594	-185	1.221	1.036	-185	1.202	1.017	0	-19	-19
Resultaat	-5.662	710	-4.952	-6.031	1.312	-4.719	-6.091	1.395	-4.697	-61	83	22

- = Nadelig / + = Voordelig

220 Bedrijfsvoering

€ 41.000 voordelig

Algemeen

De kosten op bedrijfsvoering worden, behoudens de overheadkosten, doorbelast naar de producten. Deze doorverdeling geschiedt aan de hand van vooraf bepaalde verdeelsleutels. Hogere of lagere kosten hebben daarmee een direct verband met de gepresenteerde kosten bij de programma's.

De overheadkosten hebben betrekking op de zogenaamde stafafdeling, zoals Financiën en ICT.

Salarissen en inhuur

Op dit programma wordt het merendeel van de salariskosten en inhuur geraamd. De totale kosten vallen hoger uit dan geraamd (ca € 620.000). Dit betreft met name hogere inhuurkosten bij de ondersteunende afdelingen. Een deel van deze kosten hangen samen met ontwikkeltrajecten en komen ten laste van de reserve individuele trajecten (ca € 50.000). Per saldo is daarmee op de salarissen en inhuur op dit programma sprake van een nadeel van € 570.000. Zoals hiervoor al aangegeven wordt een groot deel van deze kosten doorbelast. Wordt hiermee rekening gehouden dan is op de salarissen en inhuur sprake van een nadeel van € 166.000.

In paragraaf 4.2 is een overzicht opgenomen van de arbeidskosten en inhuur 2022. Dit betreft een overzicht van de totale organisatie. Een deel van de kosten wordt verantwoord op andere programma's, zoals programma 1 (Bestuursondersteuning) en programma 7 (Sport). De verantwoording op product 220 betreft de uitgavenkant en bevat niet de dekkingskant. De totale uitgaven zoals in paragraaf 4.2 (totale organisatie) opgenomen bedragen € 530.000.

Bedrijfsvoeringkosten

De bedrijfsvoeringkosten betreffen directe kosten en bijdragen aan de Servicegemeente Dordrecht. Op totaalniveau vallen deze kosten lager uit dan voorzien (ca € 155.000). Een deel van dit voordeel hangt samen met ICT Beweegt (zie hierna; € 70.000). De overige voordelen ontstaan op de post opleidingen en uitbestede werkzaamheden. In de raming voor de opleidingen 2022 waren onder meer organisatie brede opleidingen voorzien, welke in beperktere omvang zijn uitgevoerd. Daarnaast vallen ook de kosten voor o.a. het implementatietraject van HR21 lager uit door meer inzet van eigen medewerkers.

Ook hier wordt een groot deel van de kosten doorbelast naar de producten. Wordt hiermee rekening gehouden dan is op de bedrijfsvoeringkosten een voordeel van € 93.500.

ICT Beweegt / Algemene reserve

In de bijdragen aan de Servicegemeente Dordrecht was rekening gehouden met een bijdrage voor ICT Beweegt van € 340.000. De werkelijke bijdrage in 2022 bedroeg € 270.000. Het voordeel (€ 70.000) valt weg tegen de lagere onttrekking aan de algemene reserve (€ 70.000). Per saldo heeft dit daarmee geen effect op het resultaat van dit programma.

Mutatie reserves

€ 19.000 nadelig

Op totaalniveau is op de reserves sprake van een nadeel van € 19.000, met name bestaande uit een lagere onttrekking ICT Beweegt van € 70.000 en een hogere onttrekking aan reserve individuele trajecten van € 50.000.

2.5.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn alle budgetafwijkingen van € 50.000 of hoger ingedeeld naar afwijkingen met een incidenteel dan wel afwijkingen met een structureel karakter. Hierbij zij opgemerkt dat deze rubricering soms arbitrair is. Zo is op een aantal onderdelen sprake van een open-einderegeling, waarbij het ene jaar wel en het andere jaar juist helemaal geen sprake kan zijn van een overschrijding. In de toelichtingen op de programma's zijn de afwijkingen toegelicht op productniveau, terwijl in deze paragraaf afwijkingen op individueel niveau zijn toegelicht. In onderstaand overzicht en in de toelichting is aangegeven, als een budgetafwijking wordt gecompenseerd door een hogere of lagere onttrekking aan de reserves, hierbij is ook de grens van € 50.000 gehanteerd.

Incidentele baten en lasten > € 50.000

Progr.	Omschrijving	V/N	Bedrag
1	College en bestuurlijke ondersteuning	N	99.000-
3	Integrale Veiligheid	V	263.000
6	Leerlingenvervoer	N	106.000-
7	Sport	N	70.000-
8	Sociaal domein	V	273.000
9	Sociaal domein	V	381.000
10	Riolering	N	90.000-
13	Algemene Uitkering	V	708.000
14	Bedrijfsvoering	N	535.000-
	Totaal incidentele baten en lasten	V	725.000

Structurele baten en lasten > € 30.000

Progr.	Omschrijving	V/N	Bedrag
	Totaal structurele baten en lasten		-

Totaal incidentele en structurele baten en lasten > € 50.000	V	725.000
Diverse afwijkingen < € 50.000	V	258.000
Begroot rekeningresultaat 2022	V	249.000
Rekeningresultaat 2022	V	1.232.000

Toelichting:

Hieronder is een korte toelichting geven op de verschillende onderdelen, voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.5.2

Incidentele baten en lasten

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 99.000 nadelig

Voor de (een gedeelte van de oud-)bestuurders bestond tot en met 2021 de verplichting om het pensioen (APPA-plan) her te verzekeren. Met ingang van 2022 is deze verplichting verplaatst naar de gemeente en dient een voorziening te worden aangehouden. In de jaarrekening 2021 is daarom een vordering opgenomen voor het deel dat bij de verzekeraar (belegging) is ondergebracht en de verplichting jegens de (oud-)bestuurders (voorziening). Per 31 december 2022 hebben we een geactualiseerd overzicht van onze verzekeraar ontvangen waaruit blijkt dat de beleggingsportefeuille in omvang is gedaald (ca € 99.000). Dit past in het beeld dat in zijn algemeenheid voor beleggingen in 2022 gold. De lagere (markt)waarde hebben we in de jaarrekening verwerkt en leidt op dit product tot een nadeel.

020 Integrale Veiligheid

€ 263.000 Voordelig

In 2022 zijn de kosten lager uitgevallen dan vooraf was geraamd op het gebied van Multidisciplinaire veiligheidszaken. Dit is een gevolg van de nafase van Coronacrisis en de acute fase van de vluchtelingencrisis. Hierdoor zijn diverse geplande activiteiten die in samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid gepland waren niet doorgegaan en is een groot gedeelte uitgesteld naar 2023.

065 Onderwijs algemeen

€ 106.000 nadelig

Voor het leerlingenvervoer zijn over het jaar 2021 nog twee facturen nagekomen en geboekt in 2022.

Daarnaast zien we een aantal ontwikkelingen. Met name in het nieuwe schooljaar zijn er meerdere kinderen naar verder weg gelegen scholen gegaan. Rotterdam is één van de plaatsen waar meer taxivervoer naar toe gaat. Dit heeft te maken met het feit dat er dichterbij geen toegankelijke school is.

In 2022 zijn we geconfronteerd met twee leerlingen die vanwege hun beperking niet met ander vervoer naar school kunnen. Dit leidt tot een fors nadeel op het budget.

Daarnaast hebben we twee leerlingen die echt ver weg op school zitten en vanwege de handicap en/of beperking niet met het OV kunnen of dichterbij naar school kunnen. Deze twee leerlingen kosten de gemeente samen ruim € 100.000 per jaar. Eén van deze leerlingen zat vorig jaar ook al deels in het leerlingenvervoer. De combinatie met de extra leerlingen naar Rotterdam, en de 2 duurste leerlingen, maakt dat we voor 2022 een forse overschrijding hebben. Leerlingenvervoer is een open einde regeling

085 Sport

€ 70.000 nadelig

Zwembad De Duikelaar (inhuur uitzendkrachten)

Doordat afgelopen jaar de beheerder en de coördinator zwemlessen zijn vertrokken en er tevens een hoog ziekteverzuim onder de medewerkers van het zwembad was kwam de continuïteit van de zwemlessen in de knel. Om de continuïteit van zwemlessen te borgen is daarom een gespecialiseerd bedrijf ingehuurd. De hiermee samenhangende extra kosten hebben tot gevolg dat er een overschrijding op het budget inhuur is ontstaan van € 54.000

Zwembad De Duikelaar (uitbestede werkzaamheden)

Vanwege het vertrek van de beheerder van het zwembad is een tijdelijke manager ingehuurd die tevens een verandertraject is gestart. De hiermee gemoeide kosten bedroegen € 177.000 en zorgen voor de overschrijding op uitbestede werkzaamheden.

Zwembad De Duikelaar (opbrengsten zwemlessen)

Door de continuïteit van de zwemlessen te waarborgen met inhuur zijn in 2022 geen lessen uitgevallen. Dit is te zien in de meeropbrengst van € 91.000 voor zwemlessen.

Zwembad De Duikelaar (inkomensoverdrachten van het rijk)

De niet aftrekbare btw op sport kunnen wij declareren bij het rijk. De definitieve aangifte Specifieke uitkering sport btw heeft voor het zwembad over 2022 een meeropbrengst van € 46.000 tot gevolg.

100 Sociaal domein

De lasten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een positief resultaat zien. De baten daarentegen laten een negatief resultaat zien ten opzichte van de begroting.

positief resultaat ten opzichte van de begroting. De volgende zaken worden hieronder toegelicht.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 319.000 lager dan bij de begroting was voorzien. De lagere uitgaven worden grotendeels verklaard door:

De uitvoeringskosten voor bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen daalden met 16K. Daarnaast is voor de TOZO (De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) meer geld uitgegeven dan we van het Rijk vergoed hebben gekregen.

Deze kosten worden als vordering op het Rijk opgenomen. Het is één van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Net zoals de participatiewet ligt de uitvoering van de TOZO bij de Sociale Dienst Drechtsteden. Over de TOZO regeling wordt een financiële verantwoording afgelegd door de Sociale Dienst Drechtsteden. Over het verslagjaar 2022 staat nog een vordering open op Het Rijk (38K).

De huidige krapte op de arbeidsmarkt heeft gevolgen voor het bijstandsbestand. We zien een gestage groei door de jaren heen. De belangrijkste oorzaak van de groei is de toenemende instroom van (inburgeringsplichtige) statushouders als gevolg van de hogere taakstelling. Daarnaast zien we dat het voor veel statushouders lastig is om de overstap naar werk te maken. De afstand tot de arbeidsmarkt van de in de bijstand resterende klanten, inclusief nieuwe instroom, wordt relatief steeds groter en de problematiek van de klanten steeds complexer. Daarbij zien we ook dat de onrust rond de energie- en koopkrachtontwikkelingen leidt tot meer instabiliteit en stress bij de klanten.

De verzwaring van de problematiek bij inwoners heeft een verdere aanpassing van de dienstverlening op het vlak van ontwikkelen naar werk noodzakelijk gemaakt. Hierdoor stegen de uitvoeringskosten (41K).

Bij participatie is er een onderbesteding van de middelen. De voornaamste reden is dat er extra budgetten in 2022 beschikbaar zijn gesteld waar een deel van de inzet uit gefinancierd kan worden, zodat reguliere middelen voor een gedeelte terug kunnen vloeien naar gemeenten.

Bij de tweede bestuursrapportage van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal, december 2022, hebben er herijkingen plaatsgevonden ten opzichte van de begroette cijfers die GR-Sociaal bij de primaire begroting en eerste bestuursrapportage voor ogen had. Deze herijkingen betreffen de budgetten binnen programma 8 en programma 9. Onze begroting kon hierop niet meer worden bijgesteld. Op het budget 're-integratie- en participatievoorzieningen' resulteert dit in een voordeel (415K).

Inkomsten

De inkomsten zijn € 46.000 lager dan bij de begroting was voorzien.

De definitieve beschikking van de specifieke uitkering voor de uitvoering van de participatiewet (de zogenaamde BUIG-gelden) is door het Rijk (46K) lager vastgesteld dan begroot was.

105 Sociaal domein

€ 381.000 voordelig

De lasten en baten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een positief resultaat zien. De volgende zaken worden hieronder toegelicht.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 155.000 lager dan bij de begroting was voorzien. De lagere uitgaven worden grotendeels verklaard door:

De kosten jeugdzorg laten een positief effect zien ten opzichte van onze begroting (347K). Dit positieve effect is inclusief de definitieve afrekening 2021 van de Service Organisatie Jeugd (SOJ); voordeel van € 186.000.

De realisatie 2022 is op totaal-niveau 3,8 mln (2,8%) lager dan de prognose bij de tweede bestuursrapportage SOJ. De afwijkingen per gemeenten fluctueren sterk, vooral bij kleinere gemeenten als de onze.

De voorlopige jaarafrekening SOJ 2022 bedraagt voor onze gemeente € 5.161.000.

Dit cijfer wijkt in positieve zin af van de begrotingscijfers 2022 die wij voor SOJ geraamd hadden; € 5.328.000. De tweede burap 2022 ging nog uit van een bedrag van € 5.855.000. De forecast gaf in november 2022 een bedrag aan van € 5.536.000. Een daling die zich nog verder heeft ontwikkeld richting het voorlopige jaarrekeningresultaat 2022 SOJ.

Voorzichtig kunnen we stellen dat we de effecten van een aantal van de besparingsmaatregelen terug zien in de jaarcijfers. Wat we zien is dat de stabilisatie van de kostenontwikkeling gesignaleerd bij de tweede bestuursrapportage zich doorzet als daling bij de jaarrekening 2022. Verklaringen hiervoor zijn dat een aantal 'dure' jeugdige zijn uitgefaseerd. Daarnaast speelt ook het woonplaatsbeginsel een rol in de daling. Zoals bleek uit onze eerdere analyse kent Hardinxveld-Giessendam een hogere financiële uitstroom van jeugdige met verblijf dan instroom.

De kosten voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vielen lager uit dan begroot (154K). Het financieel voordeel hangt deels samen met de huidige wachtlijst voor het onderdeel huishoudelijke ondersteuning van deze voorziening waardoor niet alle geïndiceerde zorg ook meteen kan worden verzilverd als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Samen met zorgaanbieders wordt gezocht naar mogelijkheden om de wachtlijst terug te dringen.

De uitvoerings-/apparaatskosten van de Gr Sociaal, onderdeel WMO, zijn binnen de begroting gebleven en sluiten af met een positief resultaat (K22).

Op het beleidsbudget WMO is een voordelig resultaat (19K). Met een verzoek tot resultaatbestemming vragen we de raad om dit budget toe te voegen aan het budget voor 2023. Dit bedrag kan dan besteed worden aan investeringen in algemene voorzieningen in het kader van de herijking Wmo.

De kosten voor minimabeleid zijn lager uitgevallen dan begroot, maar de kosten voor de energietoeslag vielen hoger uit. Dit komt doordat de Drechtsteden in hun beleid een ruimere doelgroep hebben gekozen, waarbij ook inkomens tussen 120-130% WSM in aanmerking komen (in plaats van tot 120% WSM waar het kabinet van uitging). Een andere reden is dat het bereik en het aantal ontvangen aanvragen hoger is dan verwacht. Ook hoger dan waar het Rijk bij de vaststelling van de financiering vanuit is gegaan. Per saldo is sprake van een tekort (108K).

In de decembercirculaire 2022 zijn middelen ontvangen voor de energietoeslag 2023. Dit bedrag is niet opgehaald door de Sociale Dienst Drechtsteden, waar de uitvoering van de energietoeslag is belegd. Om inwoners met een laag inkomen tot 120% WSM ook in 2023 tegemoet te komen, zal een voorstel tot resultaatbestemming gedaan worden om de middelen toe te voegen aan het budget van 2023.

Voor kwijtschelding belastingheffing personen zijn meer aanvragen goedgekeurd dan was voorzien. Pers saldo is eveneens sprake van een tekort (53K).

Voor de nieuwe wet inburgering zijn via de algemene uitkering middelen beschikbaar gesteld. Hier is budget over (65K). We gaan extra impulsen geven aan arbeidsbegeleiding en -participatie in 2023 voor deze doelgroep. Als gevolg van oplopende kosten door de toenemende taakstelling zal een verzoek tot resultaatbestemming plaats vinden voor het restant budget; € 65.000 van 2022.

Op de incidentele lokale middelen voor beschermd wonen is een positief resultaat (33K). Onder andere voor de 'brede aanpak dak- en thuisloosheid' budget beschikbaar gesteld aan de lokale crisiswoning. Via resultaatbestemming zal gevraagd worden om een deel van het budget over te hevelen naar 2023, zodat we de woning hieruit minimaal nog een jaar kunnen bekostigen.

Vanaf mei 2022 is Stichting Jeugdteams gestopt met het leveren van jeugdprofessionals aan het sociaal team Hardinxveld-Giessendam. Onze gemeente heeft de wens uitgesproken om jeugdprofessionals zelf in dienst te willen nemen van de gemeente. Door de snelheid van het vertrek van de professionals van Stichting Jeugdteams en de dienstverlening die wel moest doorlopen was het noodzakelijk om voor een periode jeugdprofessionals in te huren. De krapte op de arbeidsmarkt laat ons ook zien dat het werven van jeugdprofessionals meer tijd vraagt. Daarnaast hebben we ingezet met een tijdelijke werkgroep inhuur die de wachtlijst heeft opgepakt. Inmiddels zijn er meerdere jeugdprofessionals in dienst van de gemeente en is de inhuur grotendeels afgebouwd.

De overige verschillen, kleiner dan € 20.000, behoeven geen verdere toelichting. Het saldo van deze posten bedraagt 14K positief.

Inkomsten

De inkomsten zijn € 227.000 hoger dan bij de begroting was voorzien.

Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de voorlopige afrekening 2022 van beschermd wonen en opvang van de gemeente Dordrecht € 247.000. De gemeente Dordrecht is als centrumgemeente

aangesteld voor de uitvoering van beschermd wonen en opvang. Eventuele overschoten of tekorten worden met de deelnemende gemeenten verrekend. De voorlopige afrekening 2022 valt positief uit. De definitieve afrekening 2022 van de centrumgemeente volgt medio juli.

De voorlopige afrekening Maatschappelijke Agenda 2021 (€ 30.000) staat als vordering open in 2022 maar is ingezet voor indexatie van verstrekkingen vanuit het flexibel MAG-budget in 2022. Van de Service organisatie Jeugd (SOJ) is een deel van het transformatiebudget terug ontvangen (€ 15.000). Verder zijn er nog verschillende andere posten, kleiner dan € 10.000, die resulteren in een negatief resultaat (€ 5.000)

145 Riolering **€ 90.000 nadelig**

Het nadeel is hoofdzakelijk het gevolg van de inhuur op vacatures. Doordat inhuur duurder is, ontstaat er een nadeel.

210 Uitkering gemeentefonds **€ 708.000 voordelig**

Gedurende het jaar worden door het Ministerie van BZK circulaire over de Algemene Uitkering uitgebracht, waarin bijstellingen zitten. De twee grootste circulaire zijn de mei- en septembercirculaire.

De hogere inkomsten worden grotendeels verklaart doordat de effecten van de decembercirculaire 2022 niet meer als begrotingswijziging over 2022 meegenomen konden worden. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2022.

De belangrijkste bijstelling in de decembercirculaire 2022 betrof de extra middelen voor:

- Energietoeslag (€ 283.000);
- Inkomstenderving gemeenten in verband met Corona (€ 154.000);
- Meerkosten Oekraïne sociaal domein (€ 55.000);
- Middelen voor enkele (nieuwe) beleidsvelden (€ 133.000).

De algemene uitkering bevat ook afrekeningen over voorgaande jaren die niet altijd voorzien en begroot zijn. Onderdeel hiervan vormt de vrijval van een vooruit ontvangen bijdrage in 2016 (voorschot) die in de jaren 2018 t/m 2025 is/wordt ingehouden op de algemene uitkering, waarbij het jaarlijkse deel (1/8) ten gunste van de exploitatie wordt gebracht.

220 Bedrijfsvoering **€ 535.000 nadelig**

Salarissen en inhuur

Op dit programma wordt het merendeel van de salariskosten en inhuur geraamd. De totale kosten vallen hoger uit dan geraamd (ca € 620.000). Dit betreft met name hogere inhuurkosten bij de ondersteunende afdelingen. Een deel van deze kosten hangen samen met ontwikkeltrajecten en komen ten laste van de reserve individuele trajecten (ca € 50.000). Per saldo is daarmee op de salarissen en inhuur op dit programma sprake van een nadeel van € 570.000. Zoals hiervoor al aangegeven wordt een groot deel van deze kosten doorbelast. Wordt hiermee rekening gehouden dan is op de salarissen en inhuur sprake van een nadeel van € 166.000.

Bedrijfsvoeringkosten

De bedrijfsvoeringkosten betreffen directe kosten en bijdragen aan de Servicegemeente Dordrecht. Op totaalniveau vallen deze kosten lager uit dan voorzien (ca € 155,000). Een deel van dit voordeel hangt samen met ICT Beweegt (zie hierna; € 70.000). De overige voordelen ontstaan op de post opleidingen en uitbestede werkzaamheden. In de raming voor de opleidingen 2022 waren onder meer organisatie brede opleidingen voorzien, welke in beperktere omvang zijn uitgevoerd. Daarnaast vallen ook de kosten voor o.a. het implementatietraject van HR21 lager uit door meer inzet van eigen medewerkers.

Ook hier wordt een groot deel van de kosten doorbelast naar de producten. Wordt hiermee rekening gehouden dan is op de bedrijfsvoeringkosten een voordeel van € 93.500.

ICT Beweegt / Algemene reserve

In de bijdragen aan de Servicegemeente Dordrecht was rekening gehouden met een bijdrage voor ICT Beweegt van € 340.000. De werkelijke bijdrage in 2022 bedroeg € 270.000. Het voordeel (€ 70.000) valt weg tegen de lagere onttrekking aan de algemene reserve (€ 70.000). Per saldo heeft dit daarmee geen effect op het resultaat van dit programma.

Overige reserves

Op de overige reserves is sprake van een voordeel van € 50.000. Dit hangt voornamelijk samen met de reserve individuele trajecten, waarbij meer salarisgerelateerde uitgaven als onttrekking aan de reserve zijn gedaan. Op totaalniveau is op de reserves sprake van een nadeel van € 19.000, met name bestaande uit een lagere onttrekking ICT Beweegt van € 70.000 en een hogere onttrekking aan reserve individuele trajecten van € 50.000.

Structurele baten en lasten
Niet van toepassing.

Onderstaand is in aanvulling op de hiervoor opgenomen toelichtingen een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten. De BBV voorschriften schrijven een overzicht van incidentele baten en lasten voor. De commissie BBV heeft de notitie "Notitie structurele en incidentele baten en lasten" opgesteld, waarin een nadere toelichting wordt gegeven over hoe de incidentele baten en lasten in de begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen. Bij het begrip incidenteel kan worden gedacht aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het doel van het overzicht bij de begroting is om te laten zien of de begroting al dan niet structureel in evenwicht is. Bij de jaarrekening heeft het overzicht tot doel de ontwikkeling van de incidentele baten en lasten gedurende het jaar zichtbaar te maken.

x € 1.000

Structurele begrotingssaldo	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Primaire begroting 2022
Saldo baten en lasten	-2.326	-2.038	-1.079
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.017	2.287	1.710
Begrotingssaldo na bestemming	691	249	631
<u>Waarvan incidentele lasten</u>			
Div. Budgetoverhevelingen	517	517	-
Pr. 4 Uitvoeringsprogramma GVVP (investeringsfonds Eneco)	-	-	50
Pr. 4 Uitvoering waterbeheerplan (baggeren - reserve waterbeheerplan)	223	217	217
Pr. 10 Herdekkingsmonument (reserve begraafplaatsen)	49	49	-
Pr. 11 Bouwgrondexploitaties + ant. ovk (reserve bouwgrondexploitaties)	751	-	-
Pr. 12 Afval- en grondstoffenbeleid (Algemene reserve)	235	235	235
Pr. 14 ICT Verandert (Algemene reserve)	340	340	340
Div. Onderwerpen PPN 2022-2025 (o.a. omgevingsplan) (Algemene reserve)	105	105	105
Div. Uitvoering stutten en versterkingen (Algemene reserve)	275	275	275
<i>Incidentele lasten gedekt via reserves</i>	2.495	1.738	1.222
Div. Algemene reserve	1.215	1.215	-
Div. Bestemde reserve Budgetoverheveling	593	593	-
Pr. 4 Bestemde reserve verkeersveiligheid	50	50	-
Pr. 4 Bestemde reserve wegen	-	-	330
Pr. 9 Bestemde reserve sociaal domein	246	246	-
Pr. 10 Bestemde reserve duurzaamheid vastgoed	8	8	-
Pr. 10 Bestemde reserve energietransitie	342	342	-
Pr. 12 Bestemde reserve Openbaar Groen	-	-	76
Pr. 14 Bestemde reserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	30	30	30
<i>Incidentele toevoegingen aan reserves</i>	2.484	2.484	436
	4.979	4.222	1.658
<u>Waarvan incidentele baten</u>			
Div. Algemene reserve	-1.563	-1.563	-956
Div. Bestemde reserve Budgetoverheveling	-517	-517	-
Pr. 4 Bestemde reserve verkeersveiligheid	-49	-112	-
Pr. 4 Bestemde reserve wegen	-	-	-330
Pr. 4 Bestemde reserve Openbare Verlichting	-	-	-20
Pr. 4 Bestemde reserve Waterbeheerplan	-223	-184	-217
Pr. 6 Bestemde reserve Risico gem. Regelingen	-	-	-6
Pr. 8/9 Bestemde reserve sociaal domein	-562	-562	-470
Pr. 10 Bestemde reserve Begraafplaatsen	-49	-49	-
Pr. 10 Bestemde reserve duurzaamheid vastgoed	-403	-342	-
Pr. 11 Bestemde reserve Bouwgrondexploitaties	-751	-	-
Pr. 12 Bestemde reserve Openbaar Groen	-	-	-76
Pr. 14 Bestemde reserve Individuele Trajecten	-111	-73	-
Pr. 14 Bestemde reserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	-31	-31	-31
Div. Investeringsfonds Eneco-gelden	-	-	-50
<i>Incidentele onttrekkingen aan reserves</i>	-4.259	-3.433	-2.156
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)	720	789	-498
Voor incidentele lasten en baten gecorrigeerd saldo	1.411	1.038	133

VOOR WAARMERKINGS-
DOEL ENDEINEN

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

2.5.4 EMU saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% uitkomen. Om tot een goede raming van het EMU-saldo te komen is het van belang dat ook het EMU-saldo van lokale overheden in de cijfers worden opgenomen. Met de vernieuwing van het BBV is het verplicht gesteld om het EMU saldo te presenteren in zowel de begroting als in de jaarstukken.

				Jaarrekening 2022
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekingen en leningen	-1.482
			Uitzettingen	
		Vlottende activa	Uitzettingen	220.173
			Liquide middelen	87.805
	Passiva	Vaste Passiva	Overlopende activa	3.095.168
			Vaste schuld	3.015.000
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	3.466.591
			Overlopende passiva	-1.452.528
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				
EMU saldo (activa -/- passiva)				-1.627.399

2.5.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Hardinxveld-Giessendam van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2021 respectievelijk 2022 voor gemeente Hardinxveld-Giessendam is € 209.000 en € 216.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievulling.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen 2022

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	JG. De Jager	A van der Ploeg
Functiegegevens		
	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.218	100.901
Beloningen betaalbaar op termijn	22.032	18.890
<i>Subtotaal</i>	<i>146.251</i>	<i>119.791</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	146.251	119.791
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	JG de Jager	A. van der Ploeg
Functiegegevens		
		griffier
Aanvang en einde functievulling in 2021	01/07 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	59.709	99.334
Beloningen betaalbaar op termijn	10.838	17.795
<i>Subtotaal</i>	<i>70.547</i>	<i>117.129</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	105.359	209.000
Bezoldiging	70.547	117.129

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

2.5.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de raadsvergadering van 16 december 2021 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2021 vastgesteld, ten aanzien van begrotingsrechtmatigheid is hierin het volgende opgenomen. Deze geldt ook voor het verslagjaar 2022.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) dienen de afwijkingen in de jaarrekening ten opzichte van de ontwerpbegroting en de begroting na wijziging goed herkenbaar te worden opgenomen en toegelicht. Uitgangspunt daarbij is dat begrotingsafwijkingen en overschrijdingen van investeringen waarbij het college bij het doen van de uitgaven binnen het door de raad vastgestelde beleid is gebleven, niet strijdig zijn met het budgetrecht.

In de jaarrekening vindt conform artikel 28 van het BBV door het college een analyse van de verschillen ten opzichte van de begroting plaats. Bij de analyse moet in ieder geval aan de volgende elementen aandacht worden besteed:

- De oorzaak van de afwijking
- De relatie met de prestaties
- De passendheid in het beleid
- De dekking vanuit andere programma's (alternatieve dekking)
- Mogelijke eerdere informatievoorziening over de afwijking aan de raad
- Eventueel de mate van verwijtbaarheid

In onderstaande tabel bevat een weergave van de verschillende 'soorten' begrotingsafwijkingen met bijbehorende gevolgen voor de rechtmatigheid:

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023.

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
<p>Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar ▪ Geconstateerd na verantwoordingsjaar 	X	X
<p>Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in volgende jaren.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaar van investeren ▪ Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren 	X	X

Analyse begrotingsoverschrijdingen 2022

Hieronder zijn de begrotingsoverschrijdingen 2022, op productniveau, opgenomen. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's. De begrotingsoverschrijdingen betreffen de nadelige effecten op de lasten van de producten.

Progr.	Prod.nr.	Omschrijving	x € 1.000
			Bedrag
			Overschrijding
Telt niet mee			
1	000	College en bestuurlijke ondersteuning	99
3	020	Integrale Veiligheid	2.628
14	220	Bedrijfsvoering	166
			<u>2.893</u>
Telt mee			
7	085	Sport	231
			<u>231</u>
Kredietoverschrijdingen			
Auto BOA			6
Vorbereidingskrediet Spindermolen			11
Speelplaatsenplan			1
Renovatie voetbalveld			7
Uitbreiding herinrichting begraafplaats Spindermolen			4
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg verzamelgraf			8
Energiebesparende maatregelen gemeentewerf			6
Camera's raadzaal			7
			<u>50</u>

Toelichting "telt niet mee"

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 99.000 nadelig

Voor de (een gedeelte van de oud-)bestuurders bestond tot en met 2021 de verplichting om het pensioen (APPA-plan) her te verzekeren. Met ingang van 2022 is deze verplichting verplaatst naar de gemeente en dient een voorziening te worden aangehouden. In de jaarrekening 2021 is daarom een vordering opgenomen voor het deel dat bij de verzekeraar (belegging) is ondergebracht en de verplichting jegens de (oud-)bestuurders (voorziening). Per 31 december 2022 hebben we een geactualiseerd overzicht van onze verzekeraar ontvangen waaruit blijkt dat de beleggingsportefeuille in omvang is gedaald (ca € 99.000). Dit past in het beeld dat in zijn algemeenheid voor beleggingen in 2022 gold. De lagere (markt)waarde hebben we in de jaarrekening verwerkt en leidt op dit product tot een nadeel.

020 Integrale Veiligheid

€ 2.628.000 Voordelig

In 2022 zijn de kosten lager uitgevallen dan vooraf was geraamd op het gebied van Multidisciplinaire veiligheidszaken. Dit is een gevolg van de nafase van Coronacrisis en de acute fase van de vluchtelingencrisis. Hierdoor zijn diverse geplande activiteiten die in samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid gepland waren niet doorgegaan en is een groot gedeelte uitgesteld naar 2023. De hogere kosten worden gedekt door de rijksvergoeding via de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne.

220 Bedrijfsvoering

€ 166.000 nadelig

Salarissen en inhuur

Op dit programma wordt het merendeel van de salariskosten en inhuur geraamd. De totale kosten vallen hoger uit dan geraamd (ca € 620.000). Dit betreft met name hogere inhuurkosten bij de ondersteunende afdelingen. Een deel van deze kosten hangen samen met ontwikkeltrajecten en komen ten laste van de reserve individuele trajecten (ca € 50.000). Per saldo is daarmee op de salarissen en inhuur op dit

programma sprake van een nadeel van € 570.000. Zoals hiervoor al aangegeven wordt een groot deel van deze kosten doorbelast. Wordt hiermee rekening gehouden dan is op de salarissen en inhuur sprake van een nadeel van € 166.000.

Toelichting "telt mee"

085 Sport

€ 70.000 nadelig

Zwembad De Duikelaar (inhuur uitzendkrachten)

Doordat afgelopen jaar de beheerder en de coördinator zwemlessen zijn vertrokken en er tevens een hoog ziekteverzuim onder de medewerkers van het zwembad was, kwam de continuïteit van de zwemlessen in de knel. Om de continuïteit van zwemlessen te borgen is daarom een gespecialiseerd bedrijf ingehuurd. De hiermee samenhangende extra kosten hebben tot gevolg dat er een overschrijding op het budget inhuur is ontstaan van € 54.000

Zwembad De Duikelaar (uitbestede werkzaamheden)

Vanwege het vertrek van de beheerder van het zwembad is een tijdelijke manager ingehuurd die tevens een verandertraject is gestart. De hiermee gemoede kosten bedroegen € 177.000 en zorgen voor de overschrijding op uitbestede werkzaamheden.

Toelichting kredietoverschrijdingen

Kredieten

Auto BOA

De auto is aangeschaft. De overschrijding is veroorzaakt door benodigde aanvullende accessoires o.a. een lichtbalk en door de bestickering.

Vorbereidingskrediet Spindermolen

In 2023 is een uitvoeringskrediet beschikbaar (70300070) van € 450.000. Voorgesteld wordt om de overschrijding van dit krediet t.l.v. het uitvoeringskrediet te brengen. Dekking van de afschrijvingslasten vindt plaats via de reserve wegen.

Speelplaatsenplan

Bij de slotwijziging is € 70.000 van het oorspronkelijke krediet van € 90.000 overgeheveld naar 2023. De verwachte bestedingen in 2022 liggen iets hoger dan verwacht. Jaarlijks is een krediet beschikbaar voor speelplaatsen. Voorgesteld wordt om dit restant budget (inclusief € 70.000 die al doorgeschoven is) over het hevelen naar het budget dat voor 2023 beschikbaar is (70952017). Dekking van de afschrijvingslasten vindt plaats via de reserve speelplaatsen.

Renovatie voetbalveld

De voordelen hiervan zijn o.a. het delen van de aanbestedingskosten door de deelnemende gemeenten, verwacht inkoopvoordeel en het bestek kan meerdere jaren worden ingezet.

Uitbreiding herinrichting begraafplaats Spindermolen

In de najaarsnota 2022/slotwijziging 2022 is ingeschat dat het grootste deel van het krediet voor uitbreiden van de begraafplaats aan de Spindermolen kon worden overgeheveld naar 2023. Daarbij is geen rekening houden met de voorbereidingskosten die in 2022 gemaakt zouden worden voor het uitvoeren van grondonderzoeken en het opstellen van een bestek. Hierdoor ontstaat er een kleine overschrijding, die ten laste komt van het budget dat naar 2023 is doorgeschoven (€ 291.484).

Ruimen delen begraafplaats Tiendweg verzamelgraf

Bij zowel de Perspectiefnota 2024 (€ 40.100) als bij de najaarsnota 2022/slotwijziging (€ 72.600) zijn middelen doorgeschoven naar 2023. E.e.a. omdat de werkzaamheden later plaats gaan vinden. De lichte

overschrijding in 2022 komt ten laste van de beschikbare middelen in 2023 (€ 112.700). Dekking van de afschrijvingslasten vindt plaats via de reserve begraafplaatsen.

Energiebesparende maatregelen gemeentewerf

Het budget is gering overschreden, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt, doordat in de kredietaanvraag er geen rekening mee is gehouden dat niet alle BTW verhaald kon worden. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de reserve duurzaamheid.

Camera's raadzaal

In overleg met het presidium zijn 4 schermen uit 2012 in de raadzaal vervangen door 1 groot scherm. Deze kosten waren niet voorzien in het oorspronkelijke krediet, waardoor een overschrijding is ontstaan.

2.6 Bijlage Single Information Single Audit (SISA)

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per generaliseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per generaliseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verscild werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitzonderend uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)	
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06	
			€ 2.500.400	€ 679.936	€ 0	€ 163.666	€ 0	€ 117.429	
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11					
€ 0	€ 68.040	€ 3.529.472	€ 0	Nee					
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentiele) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentiele) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/Nee) vanaf 2021	Normbedragen voor e (Ja/Nee) vanaf 2021	
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06	
			1	10	0	1	Ja	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1				
				Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09				
			Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentiele) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentiele) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21				
€ 380	€ 3.800	€ 0	€ 3.468	€ 0	€ 0				
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal					
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentiele) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentiele) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling					
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26					
€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 380					
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingewild)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06	
			1 SUVIS21-01191070	€ 87.089	€ 87.089	Ja		Ja	
			2 SUVIS21-2-02378920	€ 0	€ 0	Nee	gewijzigde start-einddatum	Nee	
	Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingewild)						
Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09							
1 SUVIS21-01191070	Ja								
2 SUVIS21-2-02378920	Nee	gewijzigde start-einddatum							
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06	
			RREW2020-00450550	€ 45.003	€ 127.564	1.829		Het van te voren ingeschatte bereik van 1940 woningen is niet behaald. Voor het behalen van het beoogde projectresultaat waren wij mede afhankelijk van de (met name vrijwilligers) inzet van partner Het Nieuwe Wonen. De bij hen beschikbare capaciteit en inzet bleek achteraf onvoldoende resultaat te scoren.	Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?					
Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08								
1,005	Ja								

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishouders in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			156	€ 93.344	€ 93.344	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09						
0	€ 0	€ 0						
Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, voerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen			
Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15			
0	€ 0	€ 0	156	0	0			
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gedefinieerde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04							
€ 0	Nee							
BZK	C75B	Regiodeals 3 ^e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreff pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Collanciëring per pijler (jaar T)	
		Sisa tussen medeoverheden			Een pijler per regel			
1	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01	In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	DGNVLG/20206595	Dynamiek aan de Oevers	€ 8.595	€ 0	
Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02							
1	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)		Toelichting			
Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/07							
1	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10	Aard controle R Indicator: C75B/11							
€ 8.595	€ 1.805							
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoude educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met beweegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05				
€ 189.737	€ 4.211	€ 0	€ 0	€ 106.114				
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Bedrag	Bedrag	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	
Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10				
1	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 118.748			
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 grotelende onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra uur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05				
€ 48.335	€ 0	€ 0	€ 0	€ 64.187				
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs					
Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09					
1								

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	<p>Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</p>	<p>Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen</p> <p>Aard controle R Indicator: E3/02</p>	<p>Overige bestedingen (jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: E3/03</p>	<p>Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt</p> <p>Aard controle R Indicator: E3/04</p>	<p>Correctie over besteding (I/m jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: E3/05</p>	<p>Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen</p> <p>Aard controle R Indicator: E3/06</p>	
			<p>1 IenMBSK-2013/133679</p> <p>Kopie beschikingsnummer</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</p>	<p>Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (I/m jaar T)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</p>	<p>Cumulatieve overige bestedingen (I/m jaar T)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</p>	<p>Cumulatieve Kosten ProRail (I/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</p>	<p>Correctie over besteding kosten ProRail (I/m jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: E3/11</p>	<p>Eindverantwoording (Ja/Nee)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</p>	
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	<p>Besteding (jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: E20/01</p>	<p>Cumulatieve besteding (I/m jaar T)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</p>	<p>Cumulatieve cofinanciering (I/m jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicator: E20/03</p>	<p>Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</p>			
			€ 122.382	€ 319.882	€ 75.900	Nee			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08			
			109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Ja	1				
			110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Ja	1				
			48 110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Nee	1	Maatregel wordt uitgevoerd in 2024			
			49 106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsonsluitingsweg / erfloegangsweg aantal in st	Ja	4				
			50 106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsonsluitingsweg / erfloegangsweg aantal in st	Ja	2				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	<p>Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/01</p>	<p>Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/02</p>	<p>Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/03</p>	<p>Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/04</p>	<p>Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/05</p>	<p>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/06</p>	
			<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	
			<p>Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07</p>	<p>Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08</p>	<p>Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/09</p>	<p>Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/10</p>	<p>Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicator: G2/11</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>
			<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	
			<p>Mutaties (dotaties en vijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle D2 Indicator: G2/13</p>	<p>Volledig zelfstandige uitkering (Ja/Nee)</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</p>					
			€ 0	Nee					

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

179

d.d. 05/07/2023.

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023														
Verstrekker	Uitkeringscode	Specificatie uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Totaal 2021	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator							
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Totaal 2021 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ						
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Aard controle R Indicator: G2A/02	Aard controle R Indicator: G2A/03	Aard controle R Indicator: G2A/04	Aard controle R Indicator: G2A/05	Aard controle R Indicator: G2A/06	
			060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 2.143.810	€ 55.254	€ 129.961	€ 0	€ 21.715						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet						
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)	Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Aard controle R Indicator: G2A/08	Aard controle R Indicator: G2A/09	Aard controle R Indicator: G2A/10	Aard controle R Indicator: G2A/11	Aard controle R Indicator: G2A/12
			060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 190.747						
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente						
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06						
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking (BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)							
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire							
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente							
Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11										
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) totaal 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)						
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Aard controle R Indicator: G3A/02	Aard controle R Indicator: G3A/03	Aard controle R Indicator: G3A/04	Aard controle R Indicator: G3A/05	Aard controle R Indicator: G3A/06	
			060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire						
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam							
			060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0						

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 14-2-2023

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifiek bijdrage Juridische Promissie Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee			
			6 Totaal	0	0	Nee			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en wijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijl te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achtenstellige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente						
Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19						
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
6 Totaal	0	0	0	0					

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering, juridische benaming, ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2021 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (aflossing)		
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01	Aard controle R Indicator: G4A/02	Aard controle R Indicator: G4A/03	Aard controle R Indicator: G4A/04	Aard controle R Indicator: G4A/05	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 48.319	€ 0	€ 0	€ 16.519	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 604	€ 0	€ 0	€ 10.316	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 209.155	€ 0	€ 0	€ 1.628	€ 0	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 27.766	€ 0	€ 0	€ 1.536	€ 0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 10.954	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T-1)			
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Aard controle R Indicator: G4A/07	Aard controle R Indicator: G4A/08	Aard controle R Indicator: G4A/09		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	12	0			
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	86	0			
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	6	0			
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	3	0			
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en wijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire			
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
				Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10	Aard controle R Indicator: G4A/11	Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Aard controle R Indicator: G4A/13		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente				
			Gemeente	Gemeente					
		Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03					
		€ 43.170	€ 115.854	Nee					
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente				
			Gemeente	Gemeente					
		Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04					
		€ 0	€ 0	Nee					
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding onderwijroute (jaar T)	Baten onderwijroute (jaar T)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente					
		Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05			
		€ 0	€ 15.805	€ 0	€ 0	Nee			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangende Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
			Gemeente	Gemeente					
		Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02						
		€ 149.120	€ 246.858						
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekennings meegenomen is		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08		
		1 Regeling specifieke uitkering sport (SPUKSPRT2159)	€ 246.858	€ 43.327	€ 113.879	€ 89.652			
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
			Gemeente	Gemeente	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06		
		1 1034227	€ 42.571		€ 24.392		€ 36.635		
		2 1042258	€ 18.858		€ 10.000		€ 10.000		
		Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08						
		1 1034227	Ja						
		2 1042258	Nee						
		3							
		4							

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

DEEL 3

OVERIGE GEGEVENS

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.¹⁸⁴

d.d. **05/07/2023**.

Aan de gemeenteraad van de gemeente Hardinxveld-Giessendam

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de (in de jaarstukken van pagina 115 tot en met 182 opgenomen) jaarrekening 2022 van de gemeente Hardinxveld-Giessendam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Hardinxveld-Giessendam op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Hardinxveld-Giessendam d.d. 16 december 2021 welke is vastgesteld door het college en voorgelegd aan de gemeenteraad.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 het overzicht van baten en lasten over 2022;
- 2 de balans per 31 december 2022;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op d.d. 16 december 2021 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Hardinxveld-Giessendam, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Voor de inschatting van frauderisico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang is inzicht verkregen in het risicomanagementsysteem van de gemeente en de uitkomsten daarvan. De door de gemeente onderkende frauderisico's zijn vergeleken met de uitkomsten van onze eigen frauderisico-inschattingswerkzaamheden en geëvalueerd.

Het frauderisico dat aandacht vereiste bij de controle is het risico dat de jaarrekening materiële afwijkingen bevat doordat interne beheersingsmaatregelen worden doorbroken door het management van de gemeente.

Op dit risico is ingespeeld door het uitvoeren van bevestigende vragenonderzoeken bij personen die betrokken zijn bij het proces van financiële verslaggeving, door schattingen in de jaarrekening te beoordelen op tendenties, door het onderzoeken van journaalboekingen en de interne beheersingsmaatregelen daaromtrent en het onderzoeken van significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de gemeente. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden hebben niet tot bevindingen geleid.

Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstenverantwoording. Bij gemeente Hardinxveld-Giessendam onderkennen wij het frauderisico ten aanzien van verkopen van gronden in het kader van de grondexploitaties. Dit risico ziet toe op de prijsvorming. Dit type transacties kent naar zijn aard inherente risico's van materiële fraude.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing met betrekking tot de verkopen van gronden in het kader van de grondexploitaties. Wij hebben werkzaamheden verricht op de transacties met betrekking tot verkopen van gronden en hierbij specifiek getoetst op welke wijze de gemeente de prijzen heeft bepaald.

Onze werkzaamheden hebben niet tot bijzondere uitkomsten geleid.

Controleaanpak continuïteit

Voor de inschatting van continuïteitsrisico's is inzicht verkregen in het risicomanagementsysteem van de gemeente en de uitkomsten daarvan. Een toelichting op dit risicomanagementsysteem heeft de gemeente opgenomen in het jaarverslag in de paragraaf 'weerstandsvormogen en risicobeheersing'. De verantwoordelijkheid van het college voor het hanteren van de continuïteitsveronderstelling voor de jaarrekening is toegelicht in onderstaande paragraaf 'Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening'.

De uitgangspunten van de door de gemeente gehanteerde continuïteitsveronderstelling zijn vergeleken met onze eigen inzichten daarbij. Daartoe is onder meer inzicht verkregen in de bedrijfsactiviteiten en de financiële ontwikkelingen in het volgende verslagjaar en zijn bevestigingen gevraagd bij het management van de gemeente.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn wij van mening dat de jaarrekening terecht op basis van het continuïteitsprincipe is opgesteld.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 557.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij rapporteren aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de grens van € 100.000 alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- jaarverslag, waaronder het bestuursverslag, programmaverantwoording en de paragrafen;
- overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Hardinxveld-Giessendam d.d. 16 december 2021.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op d.d. 16 december 2021, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Dordrecht, 5 juli 2023

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

was getekend,
drs. J. Schot RA

DEEL 4

BIJLAGEN

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **05/07/2023**.

4.1 Kredietenstaat

	Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2021	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Restant	Ratio besteed 2022	Afsluiten	Toelichting
70202000	03 Criminaliteitspreventie en - bestrijding Auto BOA (ppn 2023)		30.000	-	30.000	36.440	-6.440	121%	Ja	De auto is aangeschaft. De overschrijding is veroorzaakt door benodigde aanvullende accessoires o.a. een lichtbalk en door de bestickering.
70351001	04 Havens, vaarten, kaden en sluzen Nutvoorzieningen haven		106.000	68.756	37.244	24.753	12.491	66%	Nee	De nutsbedrijven moeten hun opdracht nog afronden, dat zal in 2023 gebeuren.
70301014	04 Openbare verlichting Renovatie straatverlichting in 2022 (2018-2021)	Openbare verlichting	184.000	-	184.000	-	184.000	0%	Nee	Het was in 2022 de bedoeling om een groot aantal oude (afgeschreven) armaturen te vervangen door LED armaturen. Gezien de grote van het investeringsbedrag zou hiervoor een Europese aanbesteding moeten worden doorlopen. In de loop van 2022 werd duidelijk dat er bij Bureau Openbare Verlichting (BOVL) aangesloten gemeenten de wens bestond om dit soort vervangingen onder te brengen in een gezamenlijk projecten bestek en hiervoor een aanbesteding te houden. De voordelen hiervan zijn o.a. het delen van de aanbestedingskosten door de deelnemende gemeenten, verwacht inkoopvoordeel en het bestek kan meerdere jaren worden ingezet. Het gezamenlijk projectenbestek is in februari 2023 op de markt gezet.
70300077	04 Verkeersvoorzieningen Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		200.000	18.093	181.907	-	181.907	0%	Nee	Krediet is bestemd voor een bijdrage aan Prorail. Verwachte besteding nog niet aan te geven.
71450063	04 Waterlossingen en sloten (2017) Aanvullende maatregelen wateroverlast	Aanpak wateroverlast	325.000	75.912	249.088	22.914	226.174	9%	Ja	Met de aanleg van duikers onder de Koningin Wilhelminalaan en de Tiendweg en de realisatie van het gemaal aan de Kanaaldijk Zuid zijn de maatregelen ter beperking van wateroverlast in Boven Hardinxveld afgerond. Bij de aanvang is een inschatting door het Waterschap Rivierenland gemaakt van de totale kosten voor de maatregelen waar beide overheden 50% van de kosten dragen. Er is een krediet aangevraagd van € 325.000. In de opgave van het waterschap zaten allerlei onzekerheidsmarges zoals de aanwezigheid van vervuiling in de bodem en door een verhoogde prijs bijvoorbeeld door de duiker onder de Koningin Wilhelminalaan sleuflaas aan te brengen. Door een aanbestedingsvoordeel, een andere uitvoeringsmethode en een voorspoedige uitvoering zijn kosten bespaard.
70300016	04 Wegen, straten en pleinen PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	Wegen	492.641	195.175	135.000	-	135.000	0%	Nee	Het oorspronkelijke krediet bedroeg € 162.466 in 2022 is hier € 135.000 aan toegevoegd, zodat totaal € 297.466. Via de najaarsnota 2022/slotwijziging is hiervan al € 162.466 overgeheveld naar 2023. Na een aanbestedingstraject is het werk in 2022 gegund. Naast dit krediet is er tevens een rolingskrediet beschikbaar gesteld (71450072). Werkzaamheden worden, inclusief onderhoudstermijn, uitgevoerd in 2023. De gemeenteraad is via een afzonderlijke informatienota eind 2022 geïnformeerd over het project.
70300071	(2022) Asfalt	Wegen	220.000	-	85.000	57.266	27.734	67%	Ja	Van dit krediet is € 135.000 ingezet voor het project Spoorweg/Binnendams (70300070). Via een informatienota is de gemeenteraad hierover geïnformeerd. De verwachte bestedingen in 2022 hebben een kleine vertraging opgelopen. Jaarlijks is een krediet beschikbaar van € 220.000. Voorgesteld wordt om het restant van 2022 toe te voegen aan het krediet van 2023 (70300086).
70300072	(2022) Elementen	Wegen	146.000	-	146.000	47.870	98.130	33%	Ja	Het is in 2022 niet gelukt om al voorgenomen projecten op de markt te plaatsen. Voorgesteld wordt om het budget over te hevelen naar 2023, zodat dan de voorgenomen projecten opgepakt kunnen worden. Jaarlijks is een krediet beschikbaar van € 146.000. Voorgesteld wordt om het restant van 2022 toe te voegen aan het krediet van 2023 (70300087).

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants

en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

	Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2021	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Restant	Ratio besteed 2022	Afsluiten	Toelichting
70300073	(2022) Planmatig onderhoud bruggen		35.000	-	35.000	29.674	5.326	85%	Ja	De voorziene werkzaamheden zijn uitgevoerd in 2022. Het krediet kan worden afgesloten.
70300079	Vorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	Wegen	25.000	-	25.000	35.872	-10.872	143%	Ja	In 2023 is een uitvoeringskrediet beschikbaar (70300070) van € 450.000. Voorgesteld wordt om de overschrijding van dit krediet t.l.v. het uitvoeringskrediet te brengen.
70300080	Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond		200.000	-	200.000	-	200.000	0%	Nee	In de besloten ontmoeting van 16 februari 2023 is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van het project. Aan de gemeenteraad wordt een nieuw voorstel voorgelegd. Gehele afronding van het project is niet eerder voorzien dan in 2024.
70300082	Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	800.000	-	25.000	-	25.000	0%	Nee	De voorbereiding vindt plaats in 2023 en de uitvoering in 2024 en 2025. De uitvoering zal met het oog op de bereikbaarheid gefaseerd plaatsvinden. De fasering is ook afhankelijk zijn van de voortgang van het bouwproject aan Buitendams ter hoogte van huisnummer 45 (voormalige locatie kerk).
70300098	Izergieteterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	250.000	-	50.000	8.595	41.405	17%	Nee	Participatie- en ontwerptraject is doorlopen. Bij de najaarsnota 2022 is reeds € 200.000 doorgeschoven naar 2023. Naar verwachting zal het totale krediet van € 250.000 voor 50% besteed worden in 2023 en voor 50% in 2024.
70300099	Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	750.000	31.051	168.949	69.617	99.333	41%	Nee	Zoals bij de najaarsnota 2022 aangegeven is de uitvoering voorzien in 2023.
70300100	Elementen Bellefleur, Talmstraat, Schapedrift	Wegen	80.000	55.807	24.193	-	24.193	0%	Nee	Het nog staande bedrag is voor het laatste deel van dit project en is begin 2023 uitgevoerd.
70300102	Inrichten parkeren Tielsweer	Wegen	45.000	-	45.000	32.050	12.950	71%	Nee	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. De nafase van het project loopt. Afronding in het 1ste halfjaar van 2023.
70300103	Uitkomsten visuele inspectie 2021	Wegen	150.000	3.292	146.708	-	146.708	0%	Nee	De aanbesteding is in Drechtsteden verband gedaan. Hierdoor hebben de inspecties meer tijd gekost. De werkzaamheden worden in 2023 uitgevoerd.
70300107	Reconstructie 't Laantje (ppn2023)	Wegen	320.000	-	170.000	51.083	118.917	30%	Nee	Zoals in de najaarsnota 2022 gemeld is de uitvoering voorzien in 2023. Er is een informatie avond geweest voor de omwonenden en andere belangstellenden en voor de gemeenteraad.
70300108	Brug Marsstraat (ppn2023)	Wegen	300.000	-	200.000	61.012	138.988	31%	Nee	Op 26 januari 2023 is in een opiniërend debat tussen raadsfracties het project aan de orde geweest. Een voorstel zal in 2023 aan de gemeenteraad worden aangeboden.
70400000	Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		200.000	-	200.000	-	200.000	0%	Nee	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. De afrekening volgt nog.
	07 Speelplaatsen									
70952014	Speelplaatsenplan 2021	Speelplaatsen	132.586	12.358	120.228	114.164	6.064	95%	Ja	In het voorjaar van 2023 wordt het laatste project afgerond. Jaarlijks is een krediet beschikbaar voor speelplaatsen. Voorgesteld wordt om dit restant budget over te hevelen naar het budget dat voor 2023 beschikbaar is (70952017).
70952016	(2022) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	20.000	-	20.000	21.116	-1.116	106%	Ja	Bij de slotwijziging is € 70.000 van het oorspronkelijke krediet van € 90.000 overgeheveld naar 2023. De verwachte bestedingen in 2022 liggen iets hoger dan verwacht. Jaarlijks is een krediet beschikbaar voor speelplaatsen. Voorgesteld wordt om dit restant budget (inclusief € 70.000 die al doorgeschoven is) over het hevelen naar het budget dat voor 2023 beschikbaar is (70952017).
	07 Sportvelden									
70854017	Renovatie voetbalveld 5		72.500	-	-	6.570	-6.570		Nee	De voordelen hiervan zijn o.a. het delen van de aanbestedingskosten door de deelnemende gemeenten, verwacht inkoopvoordeel en het bestek kan meerdere jaren worden ingezet.
	10 Begraafplaatsen									
71500009	(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		820.800	293.452	235.864	240.099	-4.235	102%	Nee	In de najaarsnota 2022/slotwijziging 2022 is ingeschat dat het grootste deel van het krediet voor uitbreiden van de begraafplaats aan de Spindermolen kon worden overgeheveld naar 2023. Daarbij is geen rekening houden met de voorbereidingskosten die in 2022 gemaakt zouden worden voor het uitvoeren van grondonderzoeken en het opstellen van een bestek. Hierdoor ontstaat er een kleine overschrijding, die ten laste komt van het budget dat naar 2023 is doorgeschoven (€ 291.484).
71500012	Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	Begraafplaatsen	145.200	-	32.500	40.889	-8.389	126%	Nee	Bij zowel de Perspectiefnota 2024 (€ 40.100) als bij de najaarsnota 2022/slotwijziging (€ 72.600) zijn middelen doorgeschoven naar 2023. E.e.a. omdat de werkzaamheden later plaats gaan vinden. De lichte overschrijding in 2022 komt ten laste van de beschikbare middelen in 2023 (€ 112.700).

	Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2021	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Restant	Ratio besteed 2022	Afsluiten	Toelichting
	10 Pompen en riolen									
71450043	PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	Rioleringen	2.780.254	2.719.938	60.316	11.893	48.423	20%	Nee	De werkzaamheden zijn afgerond. De onderhoudstermijn loopt nog, afsluiten medio 2023.
71450064	(2022) Vervanging/replicatie riolering	Rioleringen	100.000	-	100.000	38.703	61.297	39%	Ja	Krediet is nodig voor de te maken inhaalslag voor groot onderhoud mechanische riolering: de riolering van de woningen in de lintbebouwing van bijv. Buitendam, Parallelweg en Rivierdijk. Jaarlijks is een krediet beschikbaar van € 100.000. Voorgesteld wordt om het restant van 2022 toe te voegen aan het krediet voor 2023 (71450066).
71450072	Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	Rioleringen	435.000	27.436	272.564	30.512	242.052	11%	Nee	Na een aanbestedingstraject is het werk in 2022 gegund. Naast dit krediet is er tevens een krediet voor de wegen beschikbaar gesteld (70300016).
71450073	Aanleg extra overstort (2021)	Rioleringen	125.000	1.955	123.045	-	123.045	0%	Nee	Werkzaamheden worden, inclusief onderhoudstermijn, uitgevoerd in 2023 en 2024. De gemeenteraad is via een afzonderlijke informatienota eind 2022 geïnformeerd over het project. In 2023 is aanvullende nog een bedrag beschikbaar van € 135.000.
71450075	Aanbrengen goot in pr. Bernhardtstraat	Rioleringen	75.000	-	75.000	44.549	30.451	59%	Nee	Project wordt in overleg met derden uitgevoerd. De voorziening kan alleen op eigendom van particulieren gemaakt worden. Overeenstemming vergt meer tijd dan verwacht, waardoor er in 2022 nog geen bestedingen hebben plaatsgevonden.
71450076	Hakgriend e.o. (2021)	Rioleringen	175.000	10.228	164.772	5.330	159.442	3%	Nee	In 2022 is een extra uitloop naar de Wetering aangelegd in plaats van de eerder voorziene goot. Voorgesteld wordt om het restantkrediet beschikbaar te houden voor eventuele aanvullende maatregelen.
	10 Afvalinzameling									
71400001	Plaatsen ondergrondse containers	Reiniging	20.000	-	20.000	11.273	8.727	75%	Nee	Zoals in de najaarsnota 2022 gemeld is de uitvoering voorzien in 2023.
	12 Openbare ruimte									
71800009	Uitvoering motie 'Meer bankjes in ons dorp'		35.000	-	35.000	-	35.000	0%	Nee	In 2022 is een intensief traject doorlopen om toestemming te kunnen krijgen van het waterschap Rivierenland voor het plaatsen van de semi ondergrondse afvalcontainers. De ingediende plannen zijn begin 2023 definitief door het waterschap afgewezen. De komende tijd wordt onderzocht of er alternatieven zijn waarmee het waterschap uiteindelijk wel mee kan instemmen.
	14 Werkplaats (vastgoed)									
72200111	Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	Duurzaamheid	63.000	-	63.000	68.679	-5.679	109%	Ja	De uitvoering van de motie 'Meer bankjes in ons dorp' neemt meer tijd in beslag dan gepland. Er heeft overleg plaatsgevonden met diverse partijen waarbij is aangegeven dat het wenselijk is dat er ook bankjes op terrein van derden (o.a. Waterschap) worden geplaatst. We zullen een deel van de motie in 2023 uitvoeren. Vanwege de eisen die het Waterschap stelt zal de realisatie van bankjes gefaseerd in de tijd worden uitgevoerd.
	14 Gemeentehuis (vastgoed)									
72200112	Camera's Raadzaal		26.476	19.532	6.944	13.668	-6.724	197%	Ja	Het budget is gering overschreden, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt, doordat in de kredietaanvraag er geen rekening mee is gehouden dat niet alle BTW verhaald kon worden.

4.2 Overzicht arbeidskosten en inhuur 2022

	Salarissen		Inhuur		Totaal	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
<u>Bestuurlijke organisatie</u>					-	-
Raadsleden	241.128	252.412	-	-	241.128	252.412
Raadsgriffie	275.111	234.072	-	-	275.111	234.072
Dagelijks bestuur	445.748	516.745	-	-	445.748	516.745
Totaal bestuurlijke organisatie	961.987	1.003.229	-	-	961.987	1.003.229
<u>Ambtelijke organisatie</u>						
Bestuursondersteuning	2.007.635	2.086.230	158.320	241.140	2.165.955	2.327.370
Team Samenleving	1.642.280	1.701.578	435.290	987.900	2.077.570	2.689.477
Team Samenleving - inhuur projecten	-	-	-	209.684	-	209.684
Team KCC en omgevingszaken	1.015.987	1.039.267	158.873	154.149	1.174.860	1.193.416
Team Veiligheid	363.032	411.698	76.086	260.810	439.118	672.508
Sociaal Team	65.358	69.153	-	-	65.358	69.153
Ambtenaren burgerlijke stand	3.000	4.292	-	-	3.000	4.292
Team Leefomgeving en buitendienst	2.541.587	2.823.191	722.154	661.267	3.263.741	3.484.458
Totaal ambtelijke organisatie	7.638.879	8.135.409	1.550.723	2.514.950	9.189.602	10.650.359
Overig	-	-	-	-	-	-
Voormalig personeel	7.246	7.333	-	-	7.246	7.333
Totaal overig en voormalig pers.	7.246	7.333	-	-	7.246	7.333
Totaal salarissen en sociale lasten	8.608.112	9.145.971	1.550.723	2.514.950	10.158.835	11.660.921

	Personeelsmonitor	Verantwoording	Vershil
Uitgaven			
Vaste salariskosten	7.905.000	8.135.409	-230.409
Voordeel			
* Vrijval reservering nabetaling salaris 2021	102.000	102.000	-
* Stelpost HR 21 2022	-	75.000	75.000
* Detachering medewerkers	-	20.200	20.200
* Uitkering zwangerschapsverlof etc.	50.000	-	-50.000
* Participatie ruimtelijke projecten	70.000	70.000	-
* Opleiding en binding	40.000	40.000	-
	<u>262.000</u>	<u>307.200</u>	<u>45.200</u>
Totaal uitgaven personeel vaste inzet	7.643.000	7.828.209	-185.209
Uitgaven			
Totaal inhuur	2.215.000	2.514.950	-299.950
Dekkingsbronnen			
* Projecten	565.000	518.193	-46.807
* Sociaal team	-	279.337	279.337
* Omgevingswet	70.000	115.884	45.884
* Oekraïnegelden	170.000	284.391	114.391
* Reserve sociaal domein	165.000	165.000	-
	<u>970.000</u>	<u>1.362.805</u>	<u>392.805</u>
Totaal uitgaven flexibele inzet	1.245.000	1.152.145	92.855
Totaal	8.888.000	8.980.354	-92.354

Jaarstukken 2022

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 05/07/2023

Met ingang van 2022 wordt op centraal niveau (concernsturing) gestuurd op de personele lasten. Daarbij wordt op het totale niveau van de personele lasten en dekking daarvan - vast personeel en inhuur - gestuurd.

In de analyse hierboven is de realisatie 2022 afgezet tegen de personeelsmonitor, zoals deze in december in het college is besproken. Deze personeelsmonitor geeft de dekking van de lasten aan. Dit in tegenstelling tot het overzicht van arbeidskosten, waarin alleen de kostenkant is opgenomen.

De analyse ten opzichte van de personeelsmonitor betreft:

Vaste salariskosten

- De overschrijding ad € 230.409 is vooral toe te schrijven aan de kosten voor HR21 over 2021 en 2022. Met het besluit tot het invoeren van een nieuw functiewaarderingssysteem (HR21) is besloten om dat met terugwerkende kracht per 1 maart 2021 te doen. Met de afronding van dit traject in 2023 betekent dit dat over de voorgaande jaren nog een verplichting ontstaat. In de personeelsmonitor is hier geen rekening mee gehouden.
- De dekkingskant bevat o.a. niet voorziene opbrengsten van detachering van een tweetal medewerkers in 2022 en aan personele kosten gerelateerde budgetten, die in 2022 beschikbaar waren.
- De kosten voor uitkering zwangerschapsverlof etc. zijn begrepen in de vaste salariskosten. Per saldo heeft dit geen effect op het resultaat van kosten en dekking.

Flexibele inzet

De totale uitgaven ten opzichte van de monitor zijn ca € 300.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door inhuur op het sociaal team in plaats van het afsluiten van dienstverleningsovereenkomsten. Dit ligt in lijn met het besluit om geleidelijk de medewerkers van het sociaal team in gemeentelijke dienst te nemen en geen gebruik meer te maken van dienstverleningsovereenkomsten met externe partijen.

Aan de dekkingskant kunnen de afwijkingen als volgt worden toegelicht:

- De toegerekende kosten aan projecten is licht lager dan in de personeelsmonitor van december was voorzien.
- Het sociaal team hangt samen met de hierboven gegeven toelichting en heeft een lagere uitgave op de dienstverleningsovereenkomsten tot gevolg.
- De omgevingswet betreft inhuurkosten, die hoger zijn geweest dan was voorzien. De hogere toerekening valt weg tegen de dekking vanuit projecten.
- In verband met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne heeft zowel externe inhuur, o.a. locatiemanagers, als eigen inzet plaatsgevonden. Deze kosten waren in de personeelsmonitor ruim lager ingeschat dan uit de realisatie blijkt. Dit hangt voornamelijk samen met het in de loop van december 2022 en januari 2023 in beeld brengen van de inzet van eigen medewerkers en de daaraan verbonden kosten.

4.3 Voortgang organisatieontwikkeling

Voortgang Organisatieontwikkeltraject

In 2021 zijn er diverse presentaties en rapportages gepresenteerd. Vanaf 2022 delen we de voortgang via de P&C cyclus, waarvan de jaarrekening 2021 de eerste keer is.

Personele capaciteit

Inzet op werving & selectie heeft geleid tot invulling van 24 vacatures.

*= Excl. Vacatures die later zijn ontstaan

Persoonlijk Leiderschap

- Aan de slag met uitkomsten medewerkersonderzoek (persoonlijk leiderschap, eilandencultuur, goed werkgeverschap en concernsturing)
- Pilot afgerond en eerste groepen gestart met traject over ontdekken kwaliteiten van medewerkers

Concernsturing

Het doel van concernsturing is om inzicht en overzicht te creëren. Samen met o.a. projectleiders gestart om concernsturing verder vorm te geven. Focus op meenemen belanghebbenden aan de voorkant (participatie). Samen het goede gesprek (blijven) voeren.

7 pijlers netwerkgerichte organisatie

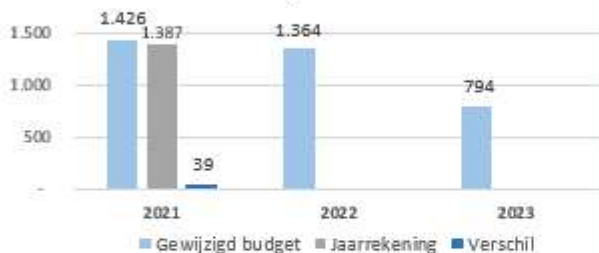
- **Netwerken**
- **Samenwerken**
- **Inhoud / Doen**
- **Concernsturing**
- **Dienstverlening / Het Gesprek**
- **Persoonlijk Leiderschap**
- **Mensbeeld**

Vernieuwen van het personeelsbeleid

- Regelingen Beoordelen en Belonen op- en vastgesteld
- Gestart met implementatie HR21
- Intern trainingsprogramma opgezet

Financiële rapportage

bedragen x € 1.000

Budget

Bij de najaarsnota en de slotwijziging heeft de gemeenteraad ingestemd met een wijziging in de verdeling van het budget over de jaren 2021, 2022 en 2023. Vervolgens verliep de organisatieontwikkeling in 2021 nagenoeg conform planning. Aan het eind van 2021 resteert nog € 39.000. Dit voordeel ontstaat bij de invoering van het nieuwe functiewaarderingssysteem (HR21). Met HR21 zorgen we voor een marktconforme salarisgebouw, zodat we ook met het salaris een interessante werkgever zijn op de arbeidsmarkt. We zijn in 2021 gestart met de invoering hiervan en dit loopt door in 2022.

Risico's

	Impact	Bedrag	Kans	Totaal	Incidenteel/ Structureel
Verlengde werving & selectie en inhuur	50%	€450.000	Gemiddeld (50%)	€112.500	I
Herstel langdurig zieken	50%	€70.000	Groot (80%)	€ 28.000	I
Functiewaarderingssysteem	50%	€460.000	Groot (80%)	€184.000	S
		€980.000		€324.500	

Risico's verkleind:

- Succesvolle invulling vacatures
- Herstel langdurig zieken

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 05/07/2023

4.4 Overzicht van baten en lasten per taakveld

De tabellen op de volgende pagina's tonen de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor werkelijke baten en lasten over 2022.

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	-2.342	1	-2.341
0.10 Mutaties reserves	0	23	23
0.4 Overhead	-515	0	-514
Subtotaal Programma 1 Bestuur	-2.857	24	-2.832
Programma 2 Leven, reizen en documenten	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.2 Burgerzaken	-631	229	-402
Subtotaal Programma Leven, reizen en documenten	-631	229	-402
Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	16	16
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.444	12	-1.432
1.2 Openbare orde en veiligheid	-637	4	-632
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.666	3.248	583
Subtotaal Programma 3 Openbare orde en veiligheid	-4.746	3.281	-1.465
Programma 4 Verkeer en vervoer	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-450	1.058	608
2.1 Verkeer en vervoer	-2.876	144	-2.732
2.4 Economische havens en waterwegen	-42	36	-6
2.5 Openbaar vervoer	-163	0	-163
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-340	0	-340
Subtotaal Programma 4 Verkeer en vervoer	-3.870	1.238	-2.632
Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	10	10
0.5 Treasury	-1	2	1
3.1 Economische ontwikkeling	-496	5	-491
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-59	68	8
Subtotaal Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	-557	85	-471
Programma 6 Scholing	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-70	41	-29
4.1 Openbaar basisonderwijs	-70	0	-70
4.2 Onderwijshuisvesting	-613	116	-496
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-568	91	-477
Subtotaal Programma 6 Scholing	-1.321	249	-1.073

Programma 7 Samenleven		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-55	246	191
5.1	Sportbeleid en activering	-141	0	-141
5.2	Sportaccommodaties	-2.024	836	-1.187
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-4	0	-4
5.4	Musea	-11	3	-8
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0
5.6	Media	-45	85	39
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-154	12	-142
<i>Subtotaal Programma 7 Samenleven</i>		-2.434	1.182	-1.252
Programma 8 Werk en inkomen		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	0	100	100
6.3	Inkomensregelingen	-3.146	2.320	-826
6.4	Begeleide participatie	-632	0	-632
<i>Subtotaal Programma 8 Werk en inkomen</i>		-3.778	2.420	-1.358
Programma 9 Zorg en welzijn		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-430	620	190
1.2	Openbare orde en veiligheid	-6	0	-6
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-120	5	-115
5.1	Sportbeleid en activering	0	1	1
5.6	Media	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.727	102	-2.625
6.2	Wijkteams	-1.725	18	-1.707
6.3	Inkomensregelingen	-1.283	0	-1.283
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-263	0	-263
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.261	0	-3.261
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-4.657	0	-4.657
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-252	657	404
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-377	0	-377
7.1	Volksgesondheid	-890	0	-890
<i>Subtotaal Programma 9 Zorg en welzijn</i>		-15.990	1.403	-14.587
Programma 10 Gezondheid en milieu		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-133	308	175
7.2	Riolering	-1.271	1.730	459
7.3	Afval	-2.271	2.465	194
7.4	Milieubeheer	-901	106	-795
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-461	298	-163
<i>Subtotaal Programma 10 Gezondheid en milieu</i>		-5.036	4.905	-131
Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-188	890	702
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.372	285	-1.087
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-4.564	3.953	-611
8.3	Wonen en bouwen	-821	709	-112
<i>Subtotaal Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken</i>		-6.946	5.837	-1.109

Programma 12 Woonomgeving		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	0	14	14
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.062	2	-1.060
<i>Subtotaal Programma 12 Woonomgeving</i>		-1.062	16	-1.046
Programma 13 Financiering/ Alg. dekkingsmiddelen		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	0	0	0
0.5	Treasury	-1	90	90
0.61	OZB woningen	-505	2.390	1.885
0.62	OZB niet-woningen	0	1.808	1.808
0.64	Belastingen overig	0	96	96
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	30.273	30.273
0.8	Overige baten en lasten	81	18	99
2.1	Verkeer en vervoer	-1	40	39
<i>Subtotaal Paragraaf 13 Financiering / Alg. dekkingsmiddelen</i>		-426	34.715	34.289
Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-185	1.202	1.017
0.4	Overhead	-5.907	193	-5.714
<i>Subtotaal Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)</i>		-6.091	1.395	-4.697
Totaal		-55.746	56.978	1.232

- = nadelig / + = voordeling

4.5 Vaststellingsbesluit jaarrekening 2022

AAN DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van de artikelen 198 en 199 van de Gemeentewet te besluiten de jaarstukken 2022 vast te stellen en het voordelige resultaat van € 1.232.000 als volgt te bestemmen:

• Energietoeslag	€ 282.655
• Persoonlijk Leiderschap	€ 75.000
• Kansrijke- en gezonde stad	€ 13.663
• Omgevingswet	€ 10.000
• Ondernemersfonds	€ 10.000
• Opvang en beschermd wonen	€ 19.500
• Drank en Horecawet	€ 5.000
• Algemene reserve (gelabeld)	€ 164.249
• Reserve sociaal domein (gelabeld)	€ 106.839
• Reserve duurzaamheid	€ 39.921
• Algemene reserve	€ 505.173

De loco-secretaris

De burgemeester

S.M. van der Stel

D.A. Heijkoop

Conform voorstel college besloten.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 29 juni 2023

De griffier

De voorzitter

A. van der Ploeg

D.A. Heijkoop